

د. محمدهد عهريفي

اگرستی شان

منتدای اقرأ الثقافوي

www.igra.ahlamontada.com

ومرگيراني
هيمن محمدهد عهلي

ناريت

گرستی‌شان

A decorative flourish consisting of stylized leaves and swirling lines, positioned at the bottom right of the page. A horizontal line extends from the left side of the flourish across the bottom of the page.

- ناوی کتیب: گهشتی ژيان.
- نوسینی: د. محمەد عهريفي.
- وەرگړاني: هيمن محمەد عهلي.
- ديزاين: قهيدار په حيم.
- چاپ: يه کهم - ۲۰۱۴
- شويڼی چاپ: بيروت . لبنان.
- مافي له چاپداني پارټزراوه.
- ژماره ي سپاردن: ۱۱۰۴ ي سالي ۲۰۱۴ پيډراوه.

نارین

هولير- جواررياني شيخ مهحمودي حفيد.

بازاري زانست بو کتیب و چاپمهني.

ته لهفون: ۰۰۹۶۴۶۶۲۵۱۱۹۸۲

موبایل: ۰۰۹۶۴۷۵۰۴۰۶۴۶۱۰

Website: www.nareenpub.com

E-mail: info@nareenpub.com

د. محمد مهد عهريفي

گرشي ټپان

ومرگيږاني

چاپي يه كه م - ٢٠١٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ئەم ۋەرگىرانە پېشكەشە بە:

● پېشەۋاى مەرۇفايەتى محمد ﷺ.

● دايئو باوكى خۇشەويستم.

● ئىبراھىمى كورم.

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

گفتوگۆیهك له گهڵ بیباوه ران..

* به چیرۆکیکی سهر دهمست پێدهکهین، ئەم چیرۆکه شێمیهك له بیانوو برینی تێدایه بۆ ئەو کەسانەى باومر به بوونی خودای گهوره ناکەن..
با بزانیین پێشینەکانمان چۆن چۆنی لهگهڵ ئەو جۆره کەسانەدا، هه‌ئس‌و‌که‌وتیان کردووه؟

ئایا له سهردهمانی پێش سهردهمی ئێستادا، ئەو جۆره کەسانە بوونیان هه‌بووه؟
ئەى چۆن چۆنی دانیشتیان لهگهڵ کراوه؟
ئایا ئەم‌رۆ ئەو کەسانە ماون و هه‌ن؟
ئەى چۆن چۆنی گفتوگۆیان لهگهڵ بکه‌ین و لهگه‌ئیان دابنیشین؟
ئەم‌رۆ دهمتوانین له رێگه‌ى پێگه ئینتەرنێتیەکانه‌وه، هه‌روه‌ها له رێگه‌ى وتەو ب‌لا‌و‌کرا‌وه‌کانیان‌ه‌وه، له رێگه‌ى کە‌نا‌له‌کانی ر‌ا‌گه‌یان‌د‌ن‌ه‌وه، لهگه‌ئیان بدوین..
چۆن بتوانین ئەم چیرۆکه به‌کاربه‌ئین، بۆ ئەوه‌ى بتوانین، کاتیک لهگه‌ئ ئەو کەسانەدا ر‌و‌وبه‌روو ده‌بین‌ه‌وه، سوودی لێ ببینین؟

ئایا به‌ر‌ژه‌وه‌ندى له‌وه‌دا هه‌یه بچینه ناو ئەو پێگه ئینتەرنێتیان‌ه‌وه‌و گفتوگۆیان لهگه‌ئ بکه‌ین؟ چۆن بتوانین کۆمه‌ئیک به‌لگه کۆ بکه‌ینه‌وه، بۆ ئەوه‌ى له کاتى ر‌و‌وبه‌روو بوونه‌وه‌یان، بیانووه‌کانیان ب‌بر‌ین و بب‌ن به‌لگه‌یه‌ك بۆ ئەوه‌ى له ر‌ۆزى دوایدا هیچ بیانوویه‌کیان نه‌م‌ینیت؟

ئەمانه‌و زۆر شتی تری به‌سوود لهم چیرۆکه‌دا به‌دى ده‌که‌ین..
ئەب‌وحه‌نیفه (خودا لێى خۆش‌بیت) ر‌ۆژیک لهگه‌ئ کۆمه‌ئیک له‌و کەسانەدا، ر‌و‌وبه‌روو بوویه‌وه، که باومریان به‌ بوونی خودا نه‌بوو، دمیان وت: ئەم بوونه‌ومره، به‌ رێکه‌وت دروست بووه.. ئاسمانه‌کان و بورجه‌کان و زم‌ریا و د‌م‌ریا‌کان، هه‌موو به‌ رێکه‌وت دروست بوون..
گفتوگۆی نێوان ئەو کەسانه‌و ئەب‌وحه‌نیفه در‌ژ‌ه‌ى کیشاو رێکه‌وتن له‌ سهر ئەوه‌ى سبه‌ینێ له‌ لای ئەمیری ئەو کاته، گفتوگۆکه‌یان ته‌واو بکه‌ن..

بۆ سبه‌ینێ ئەب‌وحه‌نیفه به‌ ئەنقه‌ست که‌مێك خۆی دواخست، به‌لام که‌سه‌کانی به‌رامبه‌رى له‌ کاتى خۆیدا ئاماده‌بوون و هه‌ر دمیان وت: ئەب‌وحه‌نیفه بۆ نه‌هات؟ ئەوه بۆ دیار نیه؟ کوا زاناکه‌تان؟ ئەوه پێشه‌واکه‌تانه، که‌چى به‌ئێنه‌کانی ناباته‌ سهر؟

له‌پر ئەب‌وحه‌نیفه دهرکه‌وتیت و خۆی ده‌کات به‌ ژووردا..
ئاماده‌بووان هه‌موو وتیان: بۆچى دواکه‌وتیت؟ خۆ تۆ باومر به‌ خودایه‌و لای خۆی ترسى خودات له‌ د‌ل‌دایه‌و باومر وایه‌ لێ‌پرسینه‌ومت لهگه‌ئ ده‌کات؟

ئەبوحەنەئەفە لە ۋەللامدا ھەرمووی: پەلە مەكەن، كاتێك دەمویت لەوبەری
 رۆبارەكەو ە بۆ مالى ئەمیر بپەرمەو، ھیچ شتێك دەست نەكەوت سۋاری بەو پێی
 بپەرمەو.. ھەر چەند چاومپم كرد، بەلەمێكم دەست نەكەوت..

ئەوانیش وتیان: ئەى چۆن گەشتیە ئێرمو پەرتەو؟!

ئەبوحەنەئەفە ھەرمووی: شتێكى زۆر سەیر روویدا؟!

وتیان: چى روویدا؟!

ئەبوحەنەئەفە ھەرمووی: كاتێك لە ھەراغ رۆبارەكە وەستا بوومو چاومپم بووم، بەلكو
 بەلەمێك بێت، لەپەر بە رێكەوت رەشەبایەك ھەلى كرد، كە لە توانیدا بوو خانووش
 بپروخینێت!! ئەو رەشەبا بەھیزە دارێكى لە تەنیشتمەو شكاندو ھەر بە رێكەوت
 دارەكە بوو بە دوو پارچەو ھەر بە رێكەوتیش پارچەپەكیان كەوتە سەر وشكانىو
 پارچەكەى تریش كەوتە رۆبارەكەو!!

ھەر بە رێكەوت پارچە ئاسنێك كە نازانم لە كوێو ھات، لەگەڵ لقیكى دارەكەدا
 پەكیان گرتو تەورێكیان پێك ھێناو تەورەكە ھەر لە خۆپەو كەوتە چاككردى پارچە
 دارەكەى ناو ئاومەو بەلەمێكى بچوكى لى پێكھات، پاشان دوو پارچە ئاسنى تر بۆ
 سەۋل لێدان پەیداوونو پەكێكیان چوو لە راستو ئەوى تریان چوو لە چەپ،
 پاشتریش بەلەمە بچوكەكە لێم نزیك بۆو ھەمنیش سەرگەوتەو ئەوا گەشتوومەتە
 لاتانو دەى ھەرموون با گشتوگۆ بكەین، دەربارەى ئەوێ نايا ئەم بوونەومرە بە
 رێكەوت دروست بوو، یان نا؟!

وتیان: كەمێك بوستە.. تۆ شىتى یان زىر؟!

ئەبوحەنەئەفە ھەرمووی: بۆچى؟ ئەى بۆ زىر نیم؟!

وتیان: ئەى چ زىریەك ئەو دەسەلمینێت، بەلەمێك بە ھەموو بەشەكانیەو
 لە خۆپەو دروست بێت؟! نايا ئەو جێگەى باومرە، رەشەبایەك دارێك بكات بە دوو
 بەشەموو بەشێكیان بكەوێتە سەر وشكانىو بەشەكەى تری بۆ ناو ئاومەو.... ھتد...؟!

دروست بوونى بەلەمێك پێویستی بە چەندان كەسە، بۆ ئەوێ كاری تیدا بكەن تا
 تەواو بێت.. ئەم ھەموو كارە ھەر لە خۆو بە رێكەوت دروست بوو؟!

ئەبوحەنەئەفە زاناو داناش زۆر زىرەكانە ھەرمووی: پاكو بێگەردى بۆ خودا!!
 ئەى ئێو چۆن دەلێن: ئاسمانەكانو چیاو زمرباو دمریو مرووفو ئازەلو رۆزو مانگو
 ئەستێرەكان، ھەموویان بە رێكەوت دروست بوون؟! كەچى ئێو باومر بە من ناكەن،
 كە تەنھا بەلەمێكى بچوك بە رێكەوت دروست بوو بێت!! ﴿فَبَهَتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
 الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ البقرة. واتە: (ئینجا ئەو بپباومرە رەنگى پەرىو دەمكوت كراو
 وەلامى ئەما، بێگومان خودا پێنمایى ھەموى زالمو ستەمكار ناكات)..

بهائی.. بٲیاومړان نا لٲرمدا دم کوت بوونو هیچ قسمیهکیان بٲنهما..
خوشکو براییانی نازیز: به داخهوه بٲیاومړی نه مړؤ وا له نهوروپا دمردمهوٲتو
پاشان بهرهو لای ئیمه رموانهه دهکهن، لهوانهیه دمردمهوتنی نهو دیاردهیه له نهوروپا
به دوور نه زانرٲتو شتٲکی نامؤ نه بٲت، له بهر نه وهی نهوان به رمنگاری نایین دمبنهووه
پشتیان تٲکردووه..

کاتٲک دهائین: خودا عیساؑ به کورٲی خؤی، خوداش تهنها نهو کورٲی
ههیه (پهنا به خودا)!! به لام عیساؑ هیچ مندالٲکی نهیه.. له بهر نه وهی نهوان بانگه شهی
شتٲک دهکهن که ژیری باومړی پٲناکات، که خودا کورٲی هه بٲت، به لام عیساؑ نه مٲبٲت!!
پاشان نهوان به جؤرهما له نارمزووبازیو رابواردنی دونیاییهوه سهرقالن،
به تاییهت چینی گهنجان، له کچانو کوران.. سهرمتا به جؤرهما نارمزووموه سهرقال
دهبنو به هیچ شٲومیهک ناوړٲک له نایین نادمه وه، پاشان سهریان له بٲیاومړیهوه
دمرده چٲت.. بؤچی؟

له بهر نه وهی دمیانهوٲت به نارمزووی خؤیان چیان بووٲت بیکهن.. خواردنه وهی
عهرق.. نه نجامدانی ههموو کارٲکی به درهوشتی.. ههزی له چی بوو بیخوات.. که
ویستی بخهوٲت.. که ویستی هه لٲستٲت.. دواى ههموو نه م شتانه، کاتٲک نامؤژگارٲکارٲک
له دلٲدا پٲی بلٲت: نهوه همرامو نادرسته.. خودا له رؤژی دوایدا سزات دمداٲت.. نهو
کردارمت ناشیرینو نامؤیه.. نهو کاته تاکه هؤکاری رزگار بوون لهو نامؤژگارٲکاره
ناخو دمروونی، نهومیه بانگهوازی بٲیاومړی خؤی به رامبه ر بوونی خودا رابگه یه نٲتو
به رهو بٲیاومړیو بٲی نایینی ههنگاو بنٲت..

بٲیاومړی نه مړؤ له نهوروپا زؤر بلاوه.. بیرم دٲت نزیکه ده سال له مهو بهر، له
یهکٲک له ولاتانی نهوروپا سهیری سهرزمٲرییه کم کرد، که نهو ولاته رمسمی خاچ
له سهر نالای ولاته که شیان هه بوو، بهو مانایه ده که ولاتٲکن په یرمهوی نایینی مهسیحی
دهکهن.. له زؤربهی شوٲنو جٲگهکان که نیسه هه بوو.. کاتٲک به شوٲنٲکدا دمړٲشتی،
زؤړٲک به ناو وٲنهه عیساؑ دمبٲنی که به باومړی نهوان له خاچدرا بوو..

یهکٲک له پرسیارمهکانی راپرسیه که برٲتی بوو له وهی: له سهر چ ناینٲکٲت؟

تهنها ۱۳% له وه لامدا وتبوویان له سهر نایینی مهسیحین!!

یهکٲکی تر له پرسیارمهکان نهوه بوو: نایا بؤ جارٲکٲش بٲت، له مندالٲدا
یان له یهکٲک له قؤناغهکانی خوٲندندا، یان له کاتی هاوسهرگرٲیردا، سهردانی
که نیسه ت کردووه؟

۲% وتبوویان: بهائی له ژیانمدا تهنها جارٲک سهردانی که نیسه مان کردووه!! همروما

تهنها ۱% وتبوویان: ههفتانه سهردانی که نیسه دهکهن..

ھەر بۆیە کەسانىكى بەرىتانى يان فلىبىنى يان ئەمىرىكى، لە دواى نوۆزەمکانى ھەينى، کاتىك دۆن و موسلمان بوونى خۆيان رادەگەيەنن، پرسیاریان لىدەگەم و پېيان دەلۆيم: لە ژياندا چەند جار سەردانى کەنىسەت کردوو؟ لە کاتىکدا تەمەنيان سى يان چل سالە..

لە وەلامدا دەلۆين: تەنها يەكجارىش سەردانى کەنىسەمان نەکردوو؟ لۆرمو و بېباومى لە لاى ئەو کەسانە دەست پىدەکاتو بلاووبوونەوى بېباومى کارىكى سەير نابىتو تەشەنە دەسلىنۆيت..

بەلام کاتىك تۆى بەرپۆز، خاومن ئاينى ئىسلام دەبىت و باومىرىكى پتەوت بە پەرومردگارو بەرنامەگەى دەبىت، ئەوا بېباومى لە لات دەبىتە کىشەيەكى گەورە دەبىت چارەسەرى بۆ دابىرنۆت و رۆگەى لىبگىرنۆت، تا زياتر گەنج و لاومکان سەرگەردان نەبن..

بېباومى لاى کەسانىك ئەومندە تەشەنەى کردوو و بە شۆمىەك سەرلىشۆواو سەرگەردانى کردوون، تەنانەت جارى وا ھەيە، بانگەشەى ئەو دەکەن، کە دەتوانۆيت شتانىك دروست بکەن و گيانى بکەن بە بەردا!! پەنا بە خودا!!

* جارىك پياوۆك دەچۆتە لاى زانايەكو دەلۆيت: دەتوانم شتانىك دروست بکەم و گيانيان بە بەردا بکەم..

زاناکەش دەلۆيت: ئاوا!!

پياوۆگەش دەلۆيت: بەلۆ.. بابروۆين بۆ لاى درەختىك.. بەشۆك لە قەدى دارەكە ھەلدەکوۆلۆيت و پارچەيەك گوۆشى تىدەمکاتو پاشان شوۆنى قەدى درەختە ھەلکوۆلراوگە دادەپۆشۆتەو و بە زاناکە دەلۆيت، مانگىكى تر يەکتر دەبىنۆينەو..

پاش مانگىك کاتىك يەکترىان بىنيەو و چوونەو لاى درەختەكە، بۆ ئەووى بزائن چى روویداو!!

پياوۆگە لە درەختەكە نزىك دەبۆتەو و پارچە ھەلکوۆلراوگە لادەباتو بە زاناکە دەلۆيت: سەيرکە!!

کاتىك سەيرى دەکەن، لە دەورووبەرى پارچە گوۆشەكە، ھەندۆك کرم دەبىنن..

پياوۆگە بە زاناکە دەلۆيت: سەيرکە، ئەومتا من ئەم کرمانەم دروست کردوو!!

زاناکە دەلۆيت: باشە ئەو کرمانەى دروستت کردون ژمارمیان چەندە؟

پياوۆگە: دەلۆيت: نازانم..

زاناکە دەلۆيت: ئەو کرمانە تۆ دروستت کردون و ناشزانى ژمارمیان چەندە؟! دەى

چەنديان نۆرو چەنديان مۆيە؟

پياوۆگە دەلۆيت: نازانم..

زاناکه دهٲٲت: ٲاکو بٲگهردی بۇ خودای تاکو تهنها!! تۇ دروستت کردوونو کهچی هیج زانیارییهکت دمبرارمیان نیه؟!

بیاوهکه بٲدهنگ دمبٲتو زمانی دمبهسترٲتو هیج قسهیهکی بٲنامٲٲٲتو بهرٲاستی بۇی دمردهکهوٲت، که تهنها خودای گهوره توانای نهوهی ههیه گیان بکات به همرشتٲکدا که بیهوٲتو دروستکار بٲت، ههر بۇیه ههر کهسٲک داوای خودایهتی بکات، له ٲرووی ژیرییهوه کهس باومٲی ٲٲٲاکات، تهنانهت له ٲرووی عاداتی ژیانی خهٲکیشهوه باومٲی ٲٲٲاکرٲت..

* جوبهٲیری کوٲی مطعم، هات بۇ شاری مه‌دینه، ٲٲغه‌مبه‌ری خودا ﷺ لهو کاته‌دا نوٲژی نیواری به هاوه‌لانی دمرکردو له نوٲژه‌که‌دا نه‌م نایه‌تی ده‌خوٲند.. ﴿اَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ اَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ﴾ الطور. واته: (نایا نه‌وانه به‌بن هیج شتٲک و هیج هۇیه‌ک، هاتوونه‌ته کایه‌وه؟! ٲان ههر خوٲیان دروستکارن؟!)..

جوبه‌ٲیر دهٲٲت: سوٲند به خودا کاتٲک گوٲم لهو نایه‌ته بوو، خهریک بوو دل‌م بفرٲتو له جٲگه‌ی خو‌ی هه‌ٲبکه‌نرٲت..

به‌ئ.. نایا ئیمه ههر له خو‌مانه‌وهو به‌بن دروستکارٲک دروست بووٲن؟!

کاتٲک ٲرسیار له ده‌شته‌کییه‌ک کراو ٲٲٲان وت: چۇن خودات ناسی؟

له وه‌لام‌دا وتی: نایا ئاسمانه به‌رزه‌گانو زه‌وی فراوانو دمری‌او زهری‌او شه‌ٲۆله‌کان، هۇکاری نه‌وه نین خودای گهوره‌م ٲٲ بناسٲننو به‌ره‌و لای ٲٲنماٲیم بکه‌ن؟!

ٲه‌رومردگارٲش دمه‌رموٲت: ﴿وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا يَبْتَكَ يَدَي رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَتِ سَحَابًا يَفْأَلَا سُقْنَهُ لِبَلَدٍ مَّيْتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَٰلِكَ يُخْرِجُ الْمَوْتُ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ الأعراف.. واته: (ههر نه‌و خودایه‌یه که با‌ی شه‌مال (هه‌لگری هه‌لمی ئاو) دمٲٲرٲت له کاتٲک‌دا مژده‌یه (بۇ خه‌ٲک) له نیوان دوو ده‌ستی ٲه‌حه‌مه‌تی ٲه‌رومردگار‌دا، هه‌تا وای لٲدٲت که نه‌و با‌یه هه‌روری سه‌نگین هه‌لده‌مرٲت، نه‌وسا دمٲٲٲرٲن بۇ ناوچه‌و ولاتٲکی مردوو، جا به‌هۇی نه‌و ناوه‌وه هه‌رجی به‌روبوومه دمری ده‌هٲنٲن، جا ههر ئا به‌و شٲوویه مردوو‌انٲش له ناخی زه‌وی دمرده‌هٲنٲنو زیندوو‌یان ده‌که‌ینه‌وه، بۇ نه‌وه‌ی ٲاداومری وهر‌بگرن)..

تٲبٲینی نه‌وه بکه، که با‌یه‌گان، هه‌وره‌گان هه‌لده‌مرن، ده‌ی کٲ جگه له خودا، نه‌مه ده‌کات؟! ههر بۇیه ئیمه له ژیانی دونیادا، له ٲٲگه‌ی ناوو سیفاتو دروست کراوه‌کانیه‌وه، ٲه‌رومردگار‌مان دمناسٲن..

* کاتٲک ٲه‌کٲک لهو بٲباومٲانه‌ی باومٲیان به بوونی خودا نیه، به مندالٲکی موسل‌مان ده‌گاتو ٲٲی دهٲٲت: نه‌و خودایه‌ی باومٲٲ ٲٲیه‌تی، ده‌ستت لٲیداوه‌و هه‌ستت ٲٲکر‌دوو‌ه؟! نه‌ی بۇنت کردوو‌ه؟! گوٲت له دمنگی بووه؟!

مندالەكەش لە وەلامدا دەلتیت: نەخیر..

پیاووەكەش دەلتیت: كەواتە ئەو خۆدایە بوونی نیه..

پاشان مندالەكە دەلتیت: ئەی تۆ زێریو عەقڵت ھەیە؟

پیاووەكە دەلتیت: بەلێ..

مندالەكە دەلتیت: دەستت لێیداو؟ بۆنت كردوو؟ تامت كردوو؟ بینیت؟

پیاووەكە دەلتیت: نەخیر..

مندالەكەش دەلتیت: دەی كەواتە تۆ شیتیتو عەقڵت نیه!!

پیاووەكە دەلتیت: بەلام من عەقلم ھەیە!!

مندالەكە دەلتیت: چۆن دزمانی عەقڵت ھەیە؟

پیاووەكە دەلتیت: بە شوێنەوارەكانیدا دزمانم كە خاومنی عەقلم، چونكە جێگەی

خۆیەتی كاتێك پیاویكی بە تەمەن ببینین بە ڕووتی بسوریتەو، یان لەگەڵ منداڵاندا

یاری بكات، پێی بلێین: عەقڵی لە دەستداو، ئەمەش لە ئەنجامی ئەو ھەلسوكەوتانەو

كە شوێنەواری عەقڵو زێریان تیدا بەدی ناکرێت، ئەگەر نا خۆ كاسەى سەرىمان

ھەلنەداوتمەو، تا بزانی عەقڵی ھەیە یان نا، دەى ئێمەش لە ڕێگەى شوێنەوارو

دروست كراومەكانى پەرۆمردگارمەو، دزمانین كە خۆدای پەرۆمردگار بوونی ھەیە.. ھەموو

ئەو نیشانانەى لە سەر شاخو ئاسمانەكانو زموى دمریاكان ھەیە، شاھەد حالى ئەوون

كە ئەمانە دروستكارێكیان ھەیە..

بە داخەو زۆرێك لە بێباومرانی ئەم سەردەمە كاتێك موسلمان نابو دان بە

بوونی پەرۆمردگاردان نەین، كۆتایی خۆیان بە خۆكۆشتن دەھێن، یان پەنا بۆ ماددە

ھۆشبەرمەكان دەبەنو عەقڵو زێرى خۆیان لە دەست دەدەن..

داواكارین پەرۆمردگار بمانكات بەو كەسانەى كە ڕێنمایی كراونو ڕێنمایی خەلكى

دەكەن.. خۆدایە باومرمان پتەوترو زیاتربكە.. لە سەر ئاینەكەت دامەزراومان بكەیت..

امین..

بەردیكى بى گيان..

* ئەبۇرەجائى عەتاردى دەللىت: لە نەفامىدا بەردو دارمان دەپەرست، جارىكيان چووين بۇ گەشتىك و ئەو بەردەشمان لەگەل خۇمان برد، كە دەمان پەرست، كاتىك دەمانووست چىشت لىبىنين دەبووايه سى بەرد بخەينه ژىر مەنجهلگەموو پاشان ناگر بخەينه ژىرى..

دوو بەردەمان دەسكەوت، بەلام زۆر گەراپىن بەردى سىيەممان نەدۆزىهوه، ھەر بۆيه ئەو بەردەمان ھىنا كە دەمانپەرستو خستمانە ژىر مەنجهلگە..

دواى چەند پۇژىك، پۇشتىنو شوپنەكەمان جىھىشت.. سەپرى كەمى عەقلىو ژىرى سەردەمى نەفامى بكەن!! بەلى.. ئەبو رەجاء دەللىت: كاتىك پۇشتىن، كەسىكمان ھاوارى كردو بە دەنگى بەرز وتى: ئەو خودايەى كە ون بوو، بىدۆزىهوه.. زۆرىك گەراپىن بە دواى بەردەكەدا، كاتىك بۇ دۆزىهوهى بەردەكە دەگەراپىن، پەككىكى ترمان وتى: بە دلنىايەهوه خوايهكەتان، يان شتىكى ھاوشىوھى خواكەتانم دۆزىهوه..

بەلى.. لىى نزيك بووينەموو وشرمان بۇ سەربىرى.. من دزمانم پىكەنىنتان بەو كارەى ئىمە دىت، ھەروەھا دزمانم پىكەنىنتان بە عومەرى كورى خەتتابىش ﷺ دىت، كاتىك دەللىت: پارەم نەبوو بىتىك بكىرم، ھەر بۆيه ھەندىك خورمام لەلا بوو، بىتىكم لى دروستكردو نوپژم بۇ دەگرد، كاتىكىش برسېم بوو، خواردم!!

ئەمانەى باسماں كرد، پەرستنى چەند شتىكى بى نرخ بوو، كە نە زيانو نە قازانجيان ھەيه، ھەر چەندە تا ئىستاش ھەندىك لەو شتانە ماون..

بۇ نمونە: ئەگەر برۆيت بۇ سىرلانكا، يان يابان، بەو ھەموو پىشكەوتنەى كە ھەموو جىهانىيان سەرسام كردوو، كەچى پىنمايى نەكراون بۇ ئەوھى پەرورمردگارى تاكو تەنها بېەرستىو ھاوھلى بۇ بىرپار نەدەن، تا ئىستاش لە سەر ئايىنى بوزىن.. برۆ بۇ كۆرپاو چىن، بەو ھەموو پىشكەوتنەى كە ھەيانە، لەگەل ئەومشدا بت دەپەرستى.. كاتىك دەبىنى چۆن دەپەرستىن سەرسام دەبىت!! بە دەستى خۇيان بىتەكەيان دروست دەكەنو دەپەرستىو دواى لىخۆشبوونى لىدەكەن!!

پەرورمردگارىش دەفەر مویت: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مِّثْلُ مَا اسْتَعْمُوا لَهُ إِنَّكَ اللَّهُ يَكْفُرُ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ، وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوا مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ﴾ (۳) الحج. واتە: (ئەى خەلکىنە: نمونەيەك ھىنراومتەو ھاك گویى بۇ بگرن: بەراستى ئەوانەى كە ھاناو ھاواريان لىدەكەن لە جىياتى خودا، ھەرگىز ناتوانن تاكە مېشنىك دروست بكەن، ھەرچەندە بۇ ئەو كارە كۆبىنەموو (يارمەتى يەكترىش بدەن)و ئەگەر مېشەكە شتىكيان لى بفرىنئىت، ناتوانن لىى بسەننەموو، داواكارو داوالىكراو ھەردووکیان لاوازو بىدەسەلاتن)..

ههروها دهفهرموٲت: ﴿إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرِكِكُمْ وَلَا يَنْتَكِ مِنْكُمْ خَيْرٌ﴾ ﴿١١﴾ فاطر. واته: (خو نهگهر هاناو هاواريان بو بهرن گوٲيان ليتان نيهو نابيستن، نهگهر بشبيستن به دهمتانهوه نايهن، ٲروزي قيامهتيش حاشا دهگهن ليتانو ناتاجي خودان، (له ههموو گاتو شوٲنيگداو بو ههموو شتيك) ههر تهنها خودايه كه بي نيازمو شاياني سوٲاسه).. ٲهرومردگار باسي ههموو نهو بتانه دهگاتو ٲووني دهگاتهوه كه هيچ سوودو زيانتيكان نيه..

نهوهي زور سهيره!! لهو ولاتانه له چين، له يابان، ماموستاي زانكو يان ٲزيشك، يان نهندانزار، دٲتو جلتيكي سور لهبهرد دهگاتو سهري بو بتيك نزم دهگاتهوه، يان به دهوريدا دمسورٲتهوهو داواي ليخوشبوونو شيفاي نهخوشي و لاجووني غهمو ٲهزاري ليدهگات!!

كهسانتيكي تر ههن، له ولاتاني موسلمانانو دهروويهرمان، دهچن بو سهرفهبر، داواي ليدهگهنو لي ديٲارٲنهوه، يان له سهرفهبرهكه شوٲنيك، يان ديوارو ژوورتيك دروست دهگهنو دهستي ليدهمدنو به دهوريدا دمسورٲنهوه..

نهو كهسانهي كه ٲاره لهو شتانهدا خهرج دهگهن، بو له هوكارمكاني گواستنهوهو گهياندنو خزمهت كردني ولاتدا خهرجي ناكهن؟! له جياتي نهوهي داوا له ٲهرومردگار بكهنو ههر لهويش بٲارٲنهوه، ٲهنا بو شتانيكي بي گيان دمهبن، كه تواناي نهوميان نيه سوديكي كهه به خوشتيان بگهيهنن، چ جاي به خهلكي ترا!!

چ فهرتيك ههيه له نيوان نهوانهي دهست به قهبردا دههٲنو به ٲيروزي دهمانن، لهگهل نهوانهي دهست به ٲهراوهكانياندا دههٲنو دميانهٲهستن؟! ٲهرومردگار ٲازي نابيت، جگهله خوي هيچ كهسو هيچ شتيكي لهگهلدا بٲهراستريت، ﴿وَأَنْ أَلْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ ﴿١٨﴾ الجن. واته: (دلنيابن كه: مزگهوتهكان تايٲهتي خوداي گهورمن، دمٲيت ههر نهوي تيذا بٲهراسترينو ناوي كهسي تر نهكرٲته شهريكو هاوتاي ناوي نهو زاته)..

بهٲي.. دروست نيه هيچ شتيك لهو شتانهي كه تايٲهته به ٲهراستني ٲهرومردگار، بو هيچ كهستيكي يان بو هيچ شتيك بهكاربهٲنريت، له كاتيگدا كهسانيك شتيك دٲهراستن، كه ناتوانن تهنها مٲشولهيهك له خوٲيان دووربخهنهوه، ئيترا چون دمتوانن سوود، يان زيانن ٲٲيگهيهنن؟!

* هاوهلاني ٲيغهمبهري خوداﷻ به باشي لهه باٲهته تيگهيشتبوون، كاتيكي ٲيغهمبهري خوداﷻ موضعهبي كوري عومهريﷺ وهك ٲهكهه نوٲنهر نارد بو مهدينه، بو نهوهي بانگي خهلكي مهدينه بكات بو ئيسلام، كاتيكي گهيشته مهدينه، بانگي كردن بو نهوهي موسلمان بنو واز له بت ٲهراستي بيٲن.. له ناو نهو كهسانهي كه موسلمان

بوون، چوار له کورانی عەمری کورێ جەموحيان تیدا بوو..
 عەمر عليه السلام له دواي موسلمان بوونی، بوو بە يەكێك له هاوێلە بەرێزمەگانی پێغمەبەری
 خودا ﷺ..

عەمر ھاچێکیشی شەل بوو.. کورەگانی ویستیان باوکیشیان موسلمان بێت، پێشتریش
 دایکیان موسلمان بوو بوو، هەر بۆیە بە باوکیان وت: باوێ گیان، پیاوێك ھاووێه بۆ
 شارەگەمان، بانگەواز بۆ یەکتا بەرستی و یەکخوا بەرستی دەکات، بۆچی ناچیت بۆ لای
 گوێی لێبگری؟!

باوکیان له وهلامدا وتی: نا.. ناچم.. من بتیکم ههیه که دهمپەرستم به ناوی
 (مەناف)..

کورەگانی وتیان: بپۆ بۆ لای گوێی لێبگره، خۆ هیچ زیانت لێناکهوێت؟!
 باوکیان بە گوێی کورەگانی کردو رۆشت بۆ لای موصەب عليه السلام کورێ عومەیر عليه السلام و له
 لای دانیشتو کەمێك گوێی بۆ قورئان شل کرد، له دواي ئەمە چیرۆکیکی سەیر له
 نێوان عەمر و بتهکەیدا روویدا!!

عەمر بە کۆڵانەگانی مەدینەدا کەوتە رێ بۆ لای موصەب عليه السلام مەدینەش وەکو
 ئیستا نەبوو، پەربوو له خانووی کۆن و دارو درەخت..
 بەئێ.. بەرەو لای موصەب عليه السلام کەوتە رێ و گەیشته لای و تی: بۆ لای چی بانگەواز
 دەکەیت؟!

موصەب عليه السلام فەرمووی: بۆ لای خودای پەروردگار و بۆ لای باو و پەرووون بە پێغمەبەری
 خودا ﷺ، پاشان موصەب عليه السلام قورئانی بە سەر عەمری کورێ جەموحدا خوێند.. عەمر
 زۆر بە قورئانەکە سەرسام بوو، بەلام یەکسەر باو و پەروێ نەهێنا، بەئێ و تی: من یەکیکم
 له گەورەگانی هۆزمەکم، ئیستا ناتوانم بپاریار بدم..
 عەمر گەراپەوه بۆ لای بتهکەیی و تی: ئەی مەناف کەسێک دمیەوێت بتشکینێت!!
 مەناف تۆ چی دەئیت؟!

لەبەر خۆیەوه دەئیت: لەوانەیە مەناف ئەمشەو توورە بیت، تا بەیانی وازت لیدێنم..
 کاتێک شەو داها، کورەگانی چوون بۆ لای بتهکەو هەلیان گرتو بریدیان له
 زبڵدانێک فرێاند..

عەمر بەیانی کاتێک له خەو هەلسا، چوو بۆ لای مەناف، بەلام مەنافی لێنەما بوو!!
 مەناف له کوێیە؟! کوا خوداگەمان؟!

کورەگانی وتیان: نازانین.. عەمر له دەورووبەری مالهکەیان گەرا، هەتا له زبڵدانێکدا
 دۆزییەوه، کاتێک دۆزییەوه، و تی: تۆ ناتوانیت پارێزگاری له خۆت بکەیت و خەلکی
 گالتم پێدەکەن، کە چی من بەتەمام تۆ شیفای نەخۆشیم بدمیت و فەرمەکانم بۆ

بدمیتەوو کارم بۆ ئاسان بکەیت!!

لەگەڵ ھەموو ئەم ھسانەشدا، ھەلیگرتەوو ھاك شۆریو بۆنی خۆشی لێداو ېردیەوو بۆ مالمەو، پاشان وتی: مەناف وادیارە بەھۆی ئەوێ سوکایەتییان ېیکردووی، زۆر تووڤە؟ کاتێک شەو داھات شمشیرێکی ھێناو بە بتمەکا ھەلیواسی، بۆ ئەوێ پارێزگاری لە خۆی ېیبات!!

کاتێک شەو داھات، بە ھەمان شیوەی شەوی ێکەم، کورەکانی ھاتنو شمشیرمەکیان لە بتمەکا کردەوو بتمەکیان ېردو بە سەگیکی تۆڤیوو بەستیانەوو، پاشان خستیانە ېیرێکی گۆنی وشکەوو، کە ناوی تێدا نەبوو..

بەپانی عەمر بە ھەمان شیوە بە دواي بتمەکا کەوتە گەران، بەلام نەیدۆزیەوو، پاش گەرانێکی زۆر وتی: کێ دەستدرێژی کردۆتە سەر خوداکەمان؟! کورەکانی وتیان: نازانین.. پاشان گەرا، ھەتا لە ېیرەکا دا دۆزییەوو، کە بە سەگیکی تۆڤیوو بەسترا بۆوو، پاشان ئەم ھۆنراومیە ی وت:

والله لو كنت إلهاً لم تكن أنت وکلب وسط بئر في قرن..

واتە: سوێند بە خدا ئەگەر خودا بوویتایە، لەگەڵ سەگیکا لە ېیرێکا نەدمبوویت، پاشان چوو بۆ لای موصەبێ کورێ عومەیر عليه السلام و موسلمان بوونی خۆی ڤاگەیاندا.. کاتێک کەسێک ھەزار دەکەوێت، یان نەخۆش دمییت، یان غەمبار دمییت، پەنا بۆ ھەبێک، یان بتێک دمیات، یان وەکو ھیندۆسەکان پەنا بۆ مانگا دمیەو بە خودای خۆیانێ دزمانو دمیپەرستن، چونکە سروشتی راستەقینە ی مروؤف ھەزی بە بەندایەتی ھەیە، دمییت شتێک ېپەرستیت، پەروردگارێش سروشی بۆ ڤیغەمبەرائی کردوو، بۆ ئەوێ خەلکی فێربکەن کە خودای گەورە بە تاکو تەنھایی ېپەرستنو ھیچ ھاوێلی بۆ دانەنن..

لە ھیندستان کەسی وا ھەیە، سەرمرای بەرز ی پلە ی کۆمەلایەتی، لە دواي مانگایەکەوو دمیوات، بۆ ئەوێ لێی نزیک بێتەوو ېپەرستیتو بەندایەتی خۆی بۆ دمرېیر، خۆ ئەگەر ئەو مانگایانە ڤیگەيەک بگرت، ئەترسن بیجولینن، لەبەر ئەوێ مانگایە!! جاری وا ھەیە ئەو سەرومتو سامانە ی لە خزمەت کردنی مانگایەکا خەرجی دمیەن، لە ھاوک و دایکو مندالەکانیاندا خەرجی ناگەن!!

پەروردگار باسی بەندایەتی ھەندێک لە مەسیحیەکانمان بۆ دمیات بۆ عیسا عليه السلام و دمیەرمووت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ عِبَادُ أَمْثَلُكُمْ فَأَدْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ﴾ (الأعراف. واتە: (بەرستی ئەوانە ی ئێو ھاواریان لێدەمەن و جگە لە خودا لێیان دەپاڤێنەوو، چەند بەندمیەکی وەك ئێو (ھیچیان بە دەست نیە) دمیھاواریان لێبکەن، بابێن بە دەمتانەوو، ئەگە ئێو راست دمیەن).. عیسا عليه السلام بەندە ی

خودایه، چۆن دمیه‌رستیت؟!

هه‌روه‌ها دمفه‌رموئیت: ﴿نُسِخَ لَهُ السَّيِّئَاتُ الَّتِي سَبَّحَ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسِخَّرُ بِحَدِّهِ وَلَكِنْ لَا نَفَقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا﴾ (۱۱) ﴿الإسراء. واته: (هه‌ر حه‌وت ئاسمانه‌كان و زه‌وی و هه‌موو نه‌وانه‌ی كه تیاياندا هه‌ن، ته‌سبیحات و ستایشی نه‌و زاته ده‌كه‌ن، هه‌ج شتێك نیه له‌م بوونه‌وهرده‌ا كه ته‌سبیحات و ستایش و سوپاسی نه‌و زاته نه‌كات، به‌لام ئێوه له‌ ته‌سبیحات و ستایشی نه‌و شتانه‌ تێناگه‌ن، به‌راستی نه‌و زاته هه‌میشه‌و به‌ردم‌وام خۆگرو به‌حه‌وسه‌له‌یه (له‌ به‌رامبه‌ر لادانی خه‌لكیه‌وه) لیخۆشبووه‌و چاوپۆشی ده‌كات (نه‌گه‌ر رووی تێكه‌نو باوم‌ری پێبه‌ئین))..

سه‌یره!! كه‌سێك كه له‌وانه‌یه به‌روانامه‌ی به‌رزی هه‌بێت، كه‌چی به‌ندایه‌تی بۆ ئازده‌ئێك ده‌كات، كه هه‌ج لێپرسینه‌وه‌یه‌کی له‌ سه‌ر نیه، چونكه ئازده‌لان ئاگادار نه‌كه‌راونه‌ته‌وه، هه‌ر وه‌ك په‌روم‌ردگار دمفه‌رموئیت: ﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ (۱۵) ﴿الإسراء. واته: (ئیمه‌ش سزای كه‌سمان نه‌داوه تا پێغه‌مبه‌ری‌کی بۆ دهنێرین)..

مرو‌ف كاتێك وازی له به‌ندایه‌تی په‌روم‌ردگار و یه‌كخواپه‌رستی هێنا، نرخ‌ی با‌له‌ می‌شوله‌یه‌کی له‌ لای په‌روم‌ردگاری نامێنیت، هه‌روه‌ك پێغه‌مبه‌ری ئازیز ﷺ دمفه‌رموئیت: ((لو كانت الدنيا تساوي عند الله جناح بعوضة، ماسقى الكافر منها شربة ماء)). رواه البخاري. واته: (نه‌گه‌ر دونیا به‌ نه‌ندازه‌ی با‌له‌ می‌شوله‌یه‌ك له‌ لای په‌روم‌ردگار نرخ‌ی هه‌بووايه، نه‌وا بێباوم‌ران و كا‌فران ئاوێكیان لێ نه‌ده‌خوارده‌وه)..

هه‌ر بۆیه نه‌م‌رۆ خه‌لكی له‌ زۆرێك له‌ جۆره‌كانی هاوه‌لدانان ئاگادار ده‌كه‌مه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی تووشی نه‌و تاوانه‌ گه‌ورمه‌ نه‌بن..

پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ دمفه‌رموئیت: رو‌ژی دوا‌یی نایات، هه‌تا خه‌لكی له‌ یه‌كتابه‌رستی و یه‌كخواپه‌رستی دوور ده‌كه‌ونه‌وه‌و به‌ره‌و هاوه‌ل بۆ خوا دانان ده‌چن و تووشی چه‌ندنین جۆر له‌ هاوه‌لدانان بۆ په‌روم‌ردگار ده‌بن..

نه‌م‌رۆ هه‌ندێك گۆر به‌ گه‌وره‌ دادنه‌رێن و به‌ ده‌وریدا دمسو‌رێنه‌وه‌و به‌ سه‌ه‌ریدا ده‌گرین و لێ ده‌پارێنه‌وه‌و پاشان ده‌لێن: ئیمه‌ خوداپه‌رستین!!

له‌ راستیدا خودا ناپه‌رستن، نه‌گه‌ر خودا ده‌په‌رستن، با به‌ دلسۆزی و به‌ پاکی بیه‌ه‌رستن و له‌ غه‌یری خودا په‌نا بۆ هه‌ج شتێکی تر نه‌به‌ن؟!

دواكارین خودا به‌ یه‌كخواپه‌رستی به‌ خۆیمان شاد بكات و له‌ پیزی نه‌و كه‌سانه‌دا بمان ژمێرێت، كه یه‌كخواپه‌رست و یه‌كتابه‌رستن، دواكارین یارمه‌تیمان بدات و بمان پارێزێت، له‌وه‌ی كه به‌ هه‌ج شیومیه‌ك نه‌كه‌وینه ناو زه‌لكاوی هاوه‌ل بۆ خودا دانانه‌وه.. آمین..

۳۳
ا
ح
م

چەند ھەلۆیستە یەك لە گەل ھاوڤەلە مەسیحیەكان..

پەرورەدگار ھەموو پێغەمبەرانی بە یەك بیروبوو پەرورەدوو، ھەر وەك دھەر مویت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ...﴾ (١) إبراهيم. واتە: (ئێمە ھیچ پەيامبەر و فرستادمەبە گمان پەرمانە نەکردوووە تەنھا بە زمانی قەومەكەى نەبیت، (یەكێك بوو لە خۆیان و بە زمانی ئەوان دواوە) تا ھەموو شتیکیان بۆ پروون بكاتەوہ).. بۆ پروون كردنەوہى چ شتێك؟! ﴿أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...﴾ (٢٢) المؤمنون. واتە: (تەنھا خودا بپەرستن، جگە لەو زاتە خودایەكى تەرتان نیە)..

ھەموو پێغەمبەرانی گاتێك بۆ لای گەلەكانیان نێردراون، داوایان لە گەلەكەیان كردوو، كە تەنھا خودای پەرورەدگار بپەرستن، چونكە جگەلە خودای گەرورە، ھیچ خودایەكى راستەقینە بوونی نیە، ھەر بۆیە كەسانێك لە گەلانی پێشوو، گاتێك تووشى ھاوڤەلدانان دەبوون، شتیكى تریان دەپەرستو دەیاندا بە پال پەرستنى خودا، وەك ئەوہى مندالیان دەدا بە پال خودا و دەیانپەرست، ھەر وەك جولەكەكان و مەسیحیەكان بە عوزمیر ﷺ و عیسا ﷺ یان دەوت: كورێ خودا، پەرورەدگاریش دھەر مویت: ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ عِزْرُ بْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ...﴾ (٣) التوبة. واتە: (جولەكە وتیان: عوزمیر كورێ خودایە، گاورەكانیش وتیان: مەسیح كورێ خودایە!! ئا ئەو بوختانە (نابەجێیانە) قسەى ئەوانەو بە دەم دەمیلێن و لێى تێناگەن).. بۆجى دەیان وت: عوزمیر ﷺ كورێ خودایە!؟

لەبەر ئەوہى پێغەمبەر و پیاوچاك بوو.. لە ئاسمانەوہ خواردنى بۆ دەهات، ھەر بۆیە دەیان وت: باوكى خواردنى بۆ دەنێرتو دەیاندا بە پال خودا، مەسیحیەكانیش بە ھەمان شێوہ بە عیسا ﷺ یان دەوت: كورێ خودا!! پەنا بە خودا!! * وەرن با لەگەل ھاوڤەلە مەسیحیەكانماندا ھەلۆیستە یەك بكەین..

من ھاوڤەلى مەسیحیم ھەيە، خەلكیش ھەر وەھا.. دراوسێم ھەيە مەسیحیە، خەلكیش دراوسێی مەسیحیان ھەيە، لە نێوان من و ئەواندا پەيوەندیەكى جوان و نەرم و نیاں ھەيە.. پێكەنین و ھاتوچۆمان ھەيە.. ھەندێكیان چەندین خولیان لەگەل خۆیندوووم.. ئیستاش ھەندێكیان ھاوڤەلەمن، ھەر چەندە مەسیحین و موسلمان نین..

پێغەمبەرى خودا ﷺ دراوسێی جولەكەى ھەبوو، ھەر وەھا دیارى بۆ مقوقیسی مەسیحی ناردو دیاریشى لێ وەردەگرت.. ئەم پەيامەى ئیستام، دانیشتن و ھەلۆیستە یەكە لەگەل كەسێكى مەسیحیدا، پروو داوێكە لە نێوان من و خاوەن تەكسیەكدا پروویدا..

* چارێكیان لە میسر بووم، لە پێشانگایەكى كتیپ، ویستم تەكسیەك بگرم بۆ

ئەوێ بەمگەیه‌نیته‌ فرۆکەخانی.. لە سەر ڕیڤایەکی وەستامو نامازەم بۆ تەکسیەکی کرد، شۆفێریکی گەنج وەستاو لەگەڵی سەرکەوتەو لە سەر نرخیکی ڕیڤایەکی، کە بەمگەیه‌نیته‌.. لە نیوێ ڕیڤایەکی، دەستم کرد بە ھەسەکردن لەگەڵی و وتم: ھاتی چۆنە؟ وتی: بە ویستی خودا باشین..

ماندوویت ھا؟

وتی: بەخوا کەمێک ماندووم، بەلام قەیناکە لە پێناو مندالەکانمدا.. وتم: دەی مادام لە پێناو مندالەکاندا ئاوا ماندوو دەبیت، خێرو پاداشت دەگات.. لە ڕیڤایەکی سەیرم کرد، بە شیوێ خال خاچی لە سەر دەستی دروست کرد بوو، منیش پرسیم: ئەو چیه‌؟

وتی: خاچە..

وتم: جابوچی خاچ؟

وتی: ئاخەر من مەسیحیم..

وتم: ناوت چیه‌؟

وتی: یاسر..

وتم: یاسر رازی دەبیت باستیکی ئیسلامو مەسیحیەتت بۆ بکەم؟

وتی: بەئێ.. فەرموو..

وتم: یاسر ئیستا تۆ دەئیت: عیسا کۆری خودایە، وانیه‌؟

وتی: بەئێ.. عیسا کۆری خوداکەمانە..

وتم: خودا ھەزی لێیە مندالی ھەبیت، ھەر بۆیە کۆریکی ھەیه‌ بە ناوی عیسا، وایە؟

وتی: وایە..

وتم: باشە یاسر مادام خودا ھەزی لە مندالەو ئەو ھەزەش لە لای خودا ھەر ھەیه‌،

بۆچی خودا مندالی تری نیە؟

وتی: دەی خودا خۆی ئەوێ دەوێت..

وتم: نەخێر.. خودا ئەوێ ناوێت، ئێو ئەوێت دەوێتو ئەوێ دەوێت..

خاڵیکی تر.. مادام خودا کۆریکی ھەیه‌ بە ناوی عیسا، ئەی بۆچی عیسا مندالی

نیە، ئەی ئەگەر خودا مندالی ھەیه‌، ئەی بۆچی دایکو باوکی نیە، تا باوکی دایکیشی

بپەرستین؟

وتی: نازانم.. خودای ئێمە ئاویە ئیتەر..

وتم: بابەتیکی تر.. تۆ دەئیت: عیسا کۆری خودایەو لە خاچدراوە، بۆ پاک

بوونەووەو لەبری گوناھ..

وتی: بەئێ..

وتم: کام گوناھ..

وتی: گوناھی ئادهم..

وتم: کام گوناھهی ئادهم..

وتی: ئادهم کاتیک چوو بههشتهوو له بهری درهختهکهی خوارد، خودا سزایداو لئی خۆش نهبوو، له نهوهکانیشی خۆش نهبوو، ههتا خودا مندا له تهنهاکهی خۆی نارد له خاجدرا، بۆ سرپنهوهی گوناھی ئادهمو نهوهکانی..

وتم: زۆر باشه.. ئادهم ههلهی کرد، یان عیسا؟

وتی: ئادهم..

وتم: دهی ئادهم ههلهو گوناھی کردوو، ئیتر بۆچی عیسا له خاج بدریت؟! یا ئادهم له خاج بدرایا!!

وتی: بهخوا من نازانم، بهلام ئیتر ناوایه..

وتم: گوناھی ئادهم خواردنی بهری درهختهکه بوو، وانیه؟

وتی: بهلی..

وتم: ئادهم دارهکهی له پرگهوه ههتکیشا؟

وتی: نهخیر..

وتم: ئادهم خۆ یهکێک له فریشتهکانی نهکوشت؟

وتی: نا.. گوناھیکی بچوک بوو، خواردنی بهری درهختیک..

وتم: دهی ئهوه گوناھه بچوکه، تهنها بهوه دهمسپێتهوه، خودا تهنها کورمهکهی بنیڕێته خوارهوو له خاج بدریت؟! دهی دهکرا، خودای گهوره ئهوه ههلهو تاوانه ی به ههندیك شتی تر بسپرایهتهوه، وهك سزای بداینایه به نهخواردنهوهی ئاوی سارد، یان ههموو پۆژیک چهند ساتیک لهبهر تیشکی خۆر دانیشتینایه، یان فهرز کردنی سهده نوێژ، یان له سهری نهزر کردینایه نیوهی سامانهکهمان بکهین به زمکات، یان ههر سزایهکی تر، باشان ههلهو گوناھو تاوانو سزا، دهمبیت لهگهڵ یهکدا گونجاو بن..

بۆ نمونه: کاتیک له سههر کۆمپیوتهر کار دهکهمو یهکێک له مندا لهکانم دیت که تهمنه ده سالتیک دهمبیتو یاری به کۆمپیوتهرمکه دمکات، منیش بهوه سزای دهمدم، که به سههریدا هاوار بکهمو پێی بلێم: جارێکی تر یاری به کۆمپیوتهر نهکهیت.. ئهم سزایه لهگهڵ ههلهی مندا لهکهمدا گونجاوه، بهلام نهگهر به نهنقهست هاتو کوپیک چای به سههر کۆمپیوتهرمکهدا پڕژاند، ئهوا ههلهکهی گهورمترمو پێویسته سزاکهشی گهورمتر بیت..

سرپنهوهی تاوانی ئادهم، تهنها بهوه دهمبیت خودا تافه کورمهکهی بنیڕێته خوارهوو بۆ ئهوهی له خاج بدریت؟!

دهی گریمان ئادهم دوو ههلهی بکرایه، سرپنهوهی ههلهی یهکهم به له خاجدان ی کورپی خودا کۆتایی بهاتایه، ئه ی سرپنهوهی ههلهی دووهم؟!

ياسر، عيسا ﷺ وەكو تۆ دەلئيت: كۆرى خودايە، دەى چۆن كۆرى خودا دەبئيت لە خاچ بدرئيت، ئيمە دەزانين مەسيح لە خاچ نەدراوە، بەلكو پەرۆمردگار بەرزى كردۆتەو، ھەروەك خوداى گەورە دەفەر مووت: ﴿وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُم بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا ابْتِغَاءَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا﴾ ﴿١٥٧﴾ النساء. واتە: (كەچى لە راستیدا نە كوشتوويناوە نە لە قەنارەو خاچيانداوە، بەلكو لىيان تىكچوووە (كەسێكى تريان كوشتوووە لەبرى ئەو)، بەراستى ئەوانەى كە بىرو بۆچوونى جياوازيان لەو كيشەيەدا ھەيە، خۆشيان لە گوماندان تيايداو ئەوانە ھىچ زانستىكى راستيان نىە لەو بارەيەو، جگە لە شوێنكەوتنى گومان نەبئيتو بە دلنپايىشەو (دەلئىن) كە نەيان كوشتوووە بۆيان نەكوژراوە)..

ياسر وتى: جوله‌كه هاتنو به خاچي‌كه‌وه به‌ستيانە‌وه‌و به‌ بزم‌ار دايان‌كو‌تى..

وتم: نازارى پي‌گه‌يشت؟

وتى: زۆرىش..

وتم: باشه خوداى گەورە كە وەكو تۆ دەلئيت باوكیەتی، بەو شیۆمیە دەیبینی؟

وتى: بەلى..

وتم: ھاوارەکانى دەبیست؟

وتى: بەلى..

دەى خودا خۆ دەیتوانى رزگارى بکات؟

وتى: بەلى..

وتم: باشه ئەى بۆ رزگارى نەکرد؟

وتى: بۆ س‌پینە‌وه‌ى گونا‌ه‌و تاوانە‌کانمان..

وتم: باشه بۆچى خودا ر‌پ‌گه‌یه‌كى ت‌رى به‌کارنە‌ه‌ینا بۆ س‌پینە‌وه‌ى گونا‌ه‌و

تاوانە‌کانمان؟ بۆچى خودا کۆرە تاقانە‌كه‌ى تووشى س‌زاو نازار کرد، لە پ‌یناو س‌پینە‌وه‌ى گونا‌ه‌و ھە‌له‌ى ئادەم..

پاشان پ‌رس‌يارى‌كى ت‌رم لى‌کردو و‌تم: ئ‌یستا عيسا لە خاچ‌درا، ئا‌يا گونا‌ھ‌ى ھە‌موو ئەو

ئەو كەسانە‌ى به‌ گونا‌ه‌و تاوانە‌وه‌ مردوون، س‌پاونە‌تە‌وه‌؟

وتى: نا، تە‌نھا بۆ س‌پینە‌وه‌ى گونا‌ھ‌ى س‌ەردە‌مى عيسا ئەوانە‌ى لە دواى عيسا

هاتوون.. و‌تم: باشه ملیۆنە‌ھا كەس لە ن‌یوان ئادەم ﷺ و عيسا ﷺ دا مردوون، ئا‌يا ھە‌موو ئەوانە به‌ گونا‌ه‌و تاوانە‌وه‌ مردوونو چوونە‌تە‌وه‌ بۆ خ‌زمە‌تى پەرۆم‌ردگار؟

بۆچى خودا عيساى زووتر نە‌ناردو پاشان لە خاچ بدرئيت، بۆ ئە‌وه‌ى گونا‌ه‌و تاوانى

ژمارە‌يه‌كى زياتر بس‌پ‌رتە‌وه‌؟

وتى: خوداى ئ‌يمە ئا‌واى دە‌و‌يت..

وتم: باشه تۆ دە‌ل‌ئ‌ى، عيسا كۆرى خودايە، كە‌واتە ئە‌ويش بە‌ش‌ي‌كه لە خودا، خوداش

بۇ نمونه: خودا دىمىھويت ھالانە كەس لە كاتزمير پىنج بمرىت، بەلام عيسا ﷺ
 بىھويت ئەو كەسە تا سبەينى بڑىتو پاشان بمرىت، لەم كاتەدا ھسە ھسە كاميان
 دىمىت، خودا، يان عيسا ﷺ!؟

وتم: کام خودا؟! ئیوه سێ خوداتان ههیه!!

وتی: مہیہستم خودای باوکه..

وتم: كهواته عيساﷺ خودا نيه، له بهر نهومي قسه گاني نارواتو جيبه جي نايبت!!
مهرجي بوون به خودا نهوميه، كه چي ويست بتوانيت بيكات..
وتي: قسه ي هه موويان هه دروات..

وتم: ناخر نابیت له یهك كاتدا دوو شت پیچهوانه ږوو بدات، وهك نهووی كهسېك مردووشو زیندووش بیت؟! پهرومردگار دمفرمویت: ﴿ مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ ... ﴾ ۱۱ واته: (ههرگیز خودا كهسی نهكردوو به ږولای خووی هیچ خودایهکی لهكه لدا نیه)، پاشان پهرومردگار دمفرمویت: نهگهر خودایهکی تر هه بووایه، ﴿ إِذَا لَذَّحَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَمَّا لَبَّضُوهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴾ ۱۲ واته: (چونكه نهو كاته هرر خودایهك دهچوو بؤ لای دروستكراوانی خوځیهوهو ههنديكي خووی بلند دهكرد بهسهر ههنديكي تردا (نهوسا بوونهومر تيكدهچوو)، پاكيو بيگهردی بؤ نهو زاتی خودایه له بهرامبهر نهو شتانهوه كه (خودا نهانسان) هه ئی دمهستن و دمیلتن)..

پەروەردگار خۆی شاهیدی دەدات، کە هیچ کەسێکی نەکردوو بە مندالی خۆی، هیچ کەسێشی نەکردوو بە هاوێشێ خۆی، پاك و بێگەردی بۆ پەروەردگار..

بەم شىۋىمىيەى كە باسەم كەرد، كەفتوگۇم لەكەل ئەو كەنجهدا كەرد، پاشان وتم: كۇي بگرە ياسر، سۇيىند بە خۇدا من بۇ تۇ ئامۇزگارى كاريكى باشم، خيرو خۇشىم بۇت دەۋىت، ھەروەك پەروەردگار ئەگەر بىۋىستايە منداڭ بۇ خۇي بىريار بدات، ئەوا كىيى بۋىستايەو وىستى لە سەر كى بۋوايە، ھەئىدەبزارد، بەلام پەروەردگار ھىچ بىۋىستىيەكى بە منداڭ نيە، خۇداى كەۋرە نە لە كەس بۋوۋە نە كەسى لىبۋوۋە، ھىچ كەسكىش ھاۋشانى پەروەردگار نيە..

ئەم بۇچوونەش بۇچوونىكى مەسىھىيە، كە دەلتىت: عىسا ئى.خ. خودايە، يان كۆرى
خودايە، مەن وەكو ئامۇزگارى كارو دىئۇزىك قەسەيان لەگەل دەكەم، سوئند بە خدا
خىرو خۇشى و چاكەم بۇيان دەوئىت، ھەئس وکەوتم لەگەل چەندىن كەسى مەسىھىدا
کردووە، وەكو بېشتىرىش باسەم كەرد، ديارى و ھاتوچۇ و ھەوال پىرسىنمان لە ئىواندا ھەيە،

سويند به خدا حمز ناکهم له سهر نهو بيروباومرپيان بمرن، له سهر نهو بيروباومرپي که دهلئين؛ خودايه تو سيانيت!! خودايه به تهنهها تو ناپهرستم، به لکو دوواني تريشت له گهل دمپهرستم!! پهنا به خدا!!

بهراسي نهمه هاوهدانانو گوناھيکي زور گهورميه.. پهرومردگار دمفهرمويت: ﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۚ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ۝۸۸﴾ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطِرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَيَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًا ۝۹۰﴾ أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝۹۱﴾ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۝۹۲﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝۹۳﴾ لَقَدْ أَحْصَيْنَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ۝۹۴﴾ وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَرْدًا ۝۹۵﴾ ﴿مریم. واته: (جولهگهو گاورو بت پهريستان دميانوت؛ خودای ميهرمان پولهو نهووی بؤ خوی داناوه!! سويند به خدا بهراستي بوختانيکي نافولا دهکهنو گوختاريکي ناشايستهو سهرسوپهينهر دهلئين.. خهريکه ناسمانهکان له نافولاپي نهو گوختاره نابهجيه، لهتو پمت ببيتو زهوی خهريکه شفق بهريتو رپوجيت، کيوهکانيش خهريکه بکهونو وردو خاش بين.. کاتيک که نهقامان بوونی پولهو نهوويان دايه پال خودای ميهرمان.. له کاتيکدا بؤ خودای ميهرمان نههاتووهو رپوا نيه که نهوه بؤ خوی برپار بدات.. هيچ کهسيک نيه له ناسمانهکانو زهويدا، که بهندهی ملکهجي خودای ميهرمان نهبيت.. سويند به خدا بيگومان همر ههمووياني سهرزمير کردووو يهک يهک ژمارهی کردوون (کهسي لي ون نابيت)، همر ههموويان پوژی قيامت دينه پيشهوه، بؤ لای به تالکو تهنهها (بي پاسهوانو بي کهس).. يهکه يهکهی نهو خه لکه به تالکو تهنههايي ديتو له بهردهم دادگای پر له دادومری خودادا ناماده دمکريت)..

به لي.. به هيچ شيوميهک دروست نيه بؤ هيچ کهسيک، مندا ل بداته پال خودای بي هاوتا.. پهرومردگار تالکو تهنههايوه هيچ هاوهدليني نيه، عيسای کورې ميريهم، گهورمو پيغه مبهريمانه، له هاوهدلاني پيغه مبهري خو مان زياترمان خو ش دمويت..

موحه مبهريمان ﷺ خو ش دمويت، عيساشمان ﷺ خو ش دمويت، ههموو پيغه مبهريمانان خو ش دمويت.. به لکو له خو شمانان زياتر خو ش دموين.. له سهرمان پيوسته باومري تهواومان به عيسا ﷺ ههبيت، ههروهک پيوسته باومرمان به سهرجه م پيغه مبهرياني تريش ههبيت.. ﴿إِنَّا أَمَرْنَا الرُّسُولَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ... ۝۳۸﴾ البقرة. واته: (پيغه مبهريانو نيمانداران باومرپيان ههيه بهووی له لايهن پهرومردگاريانهوه هاتوته خواروه، ههموويان باومرپيان به خداو فريشتهکانيو کتبيبهکانيو پيغه مبهريکاني ههيهو (دهلئين): هيچ جوړه جياوازيهک له نيوان هيچ پيغه مبهري له پيغه مبهريکاني خودادا ناکهين)..

نهخير.. هيچ جياوازيهک له نيوان پيغه مبهرياندا ناکهين.. دروست نيه بؤ هيچ موسلماننيک بهرامبر عيسا ﷺ، يان بهرامبر به موسا ﷺ، يان همر پيغه مبهريکي تر بيباومر بيت..

من بانگی زانایانو کهسه زیرمکانی ناینی مهسیحی دهکهم، بۆ نهوهی سهیری ئینجیل بکهن، بزائن هیج دهقیك، یان هیج قسهیهکی عیسا ﷺ ههیه، که بلایت: من کوری خودام؟!

نهخیر.. به هیج شیوهیهك شتی وا نابینن.. تهنانت نهو چوار ئینجیلهی که ئیستا ههیه، مهسیحیهکان خۆیان ناتوانن بلاین: کامیان راستهو کامیان ههلهیه، کام وتانه وتهی خودان و کامیان به ناوی خوداوه ههلبهستراوه..

خۆیان دهمانن که عیسا ﷺ مروفه.. دهمانن که مژدهی به هاتنی پێغههمبهری دواي خۆیداوه، تهنانت ناوی پێغههمبهرهکەشی بچ وتوون.. ﴿وَمُبَشِّرًا بِرُسُلِي يَأْتِي مِنْ بَعْدِي أَنَّهُمْ أَخَذُوا...﴾ (٦) الصف. واته: (ههروهها مژدهدمریشم به پێغههمبهريك که دواي من دیتو ناوی نهحمهده)..

بهئێ.. فهرمانی به شوینکهوتووانی داوه، که شوینی نهو پێغههمبهره بکهون، ههر بۆیه کاتیک عهمری کوری عاص ﷺ ولاتی میصری نازاد کرد، زۆریك له مهسیحیهکان باومریان هیناو موسلمان بوون، لهبهر نهوهی دهمانزانی که نهمه نهو ناینهیه له دواي ناینهکهی عیسا ﷺ هاتوووه پێغههمبهرهکەشیان نهو پێغههمبهرمیه که عیسا ﷺ فهرمانی پیکردن شوینی بکهون..

سوپاس بۆ خودا نهمرۆ زۆریك له دکتۆرو نهندازیاری مهسیحی، تهنانت ههشهش دهمانم موسلمان بوون و باومریان هیناوه.. پرسیاریک له خاوهن ژیری و زانا مهسیحیهکان دهکهمو پێیان دهئیم: قهشهو زانیهکی مهسیحی دهمانن و دهمانن موسلمان بوو بیت؟ به دلتیاییهوه دهئین: بهئێ..

* ژماریهکی زۆریان موسلمان بوون، بۆ نمونه: شیخ یوسف ئیستیسی نههمریکی و زۆریکی تریان، که بلاوکراوهو کتیبو بهرنامهی تهلهفزیۆنیان ههیه، ههیانه سایتی ئینتهرنیتی ههیه، له کاتیکدا نهو قهشانه کهسانی ئاسایی نین و خاوهن زانست و زانیارییهکی باشن..

دهی باشه ئایا زانیهکی موسلمان دهمانن، وازی له ناینهکهی هینا بیتو بوو بیت به مهسیحی؟

به دلتیاییهوه دهئین: نهخیر..

بۆچی قهشهکان دهمن به موسلمان، بهلام به پێچهوانهوه، زانیهکی موسلمان نابینی، ببیت به مهسیحی؟!

من لهگهڵ مهسیحیه ئاساییهکاندا نادویم، بهلکو پرووبهرووی زاناو شارمزاگانیان دهمویم و پێیان دهئیم: بۆچی قهشهکان نامادمن واز له ناینهکهیان بهین و ببه موسلمان و فهرمانهکهی عیسا ﷺ جێبهجێ دهکهن و شوینی موحهممەد ﷺ دهکهون؟! نهگەر ئیوه بهراستی عیساتان ﷺ خوش دهوین، دهی شوینی بکهون، چونکه

عيسا ﷺ هيچ كات نه يفهرمووه: بمپهرستن، به لكو فهرموويه تي: شوينم بكهون، ههروهك په رومردگار دمفهرمويت: ﴿فَاتَّيَّ بِهٖ قَوْمَهَا تَحْمِلُهٗۙ قَالُوا يَمْرِيْهُ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ۝٢٧﴾ يَتَاخَتَ هَرُونَ مَا كَانَ اُولُوْهُ اَمْرًا سَوًى وَمَا كَانَتْ اُمُّكَ بِبِنَا ۝٢٨﴾ فَاَشَارَتْ اِلَيْهٖ قَالُوا كَيْفَ تُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ۝٢٩﴾ قَالَ اِنِّىْ عَبْدُ اللّٰهِ ؕ اَتَنَّبٰى الْكِتٰبَ وَجَعَلَنِيْ نَبِيًّا ۝٣٠﴾ وَجَعَلَنِىْ مُبَارَكًا اَيْنَ مَا كُنْتُ وَاَوْصَنِىْ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ۝٣١﴾ مريم. واته: (ههوسا مهربم مندالى نازدارى خوئ له باومش گرتو بردى بؤ لای خزمو كهسوكارى (ههموو به سهرساميهوه) وتيان: نهى مهربم به راستى كاريكى ناله بارو نابرووبه رت نه نجامداوه.. نهى خوشكى هارون (له بهر ته قواو خوداناسى نهو نازناوميان پيدا بوو) تو نه باوكت كه سيكى خرابو (شهروال پيس بووه) نه دايكشت نافرمتيكي داوون پيس!! (مهربميش هيچى نه گوت) به لكو ناماژهى بؤ رولهى نازدارى كرد (تا لهو بهرسن)، ههموو (به سهرساميهوه) وتيان: چؤن قسه له گهل مندالى ناو بيشكهدا دهكړيت.. (ئينجا مندالى ساوا هاته گفتمو به دمنكه ناسكه كهى) وتى: به راستى من بهندهى خودام، كتيبى ئينجىلى پي به خشيومو كردوومى به پيغه مبهرى خوئ.. منى موبارهكو پيروزيش كردووه له هر كويدا بهو ناموزگارى كردووم كه نويزمكاهم نه نجام بدهم له زهكاتدانيش دريغى نه كهه هتا له زياندا هه بم)..

عيسا ﷺ نه يفهرموو: من خودام.. نه يفهرموو: كورې خودام، به لكو فهرمووى: بهندهى خودام.. سويند به خودا خيرو خوشيم بؤ موسلمانان دهويت، ههروها خيرو خوشيم بؤ مهسيحيهكان دهويت.. نهى خه لكينه، مروف پيوسته به شوين رزگار بووندا بگهړيتو ههولئ پاك راگرتنى بيروباومره كهى بدات.. ههولئ باش كردنى په يومندى نيوان خوئو خودا بدات.. داواكارم په رومردگار رينمايى منيشو ئيومش بكات بؤ خيرو چاكهو چاكسازىو يارمه تيمان بدات له په كخوا په رستانو په كتاپه رستان بين.. آمين..

ٲاا ئىسلام به زهبرى شمشير بلاوبۆتهوه..؟

* جارجارىك پرسىارىك بلاو دىبىتهوهو دهوروژىنرىت، ئىوىش ئىومىه: ئاا ئىسلام به ھىزى شمشير بلاوبۆتهوهو پىرمىسەندووھ؟ ئاا خەلگى به زۆر ھاتنە ناو ئاىنى ئىسلامەو، ىان بەھۆى خۆشەوىستىيان بۆ ئىسلامو رازى بوونى خۆيان موسلمان بوون؟ ئاا موسلمان بوونى ھەموو ناوچەو شارەكان، به شەرو كوشتو كوشتار بوو؟ زۆرىك ژمارەو سەرژمىرىم لايە، بۆتانى دەخوینمەوھو دىنوسم، تا رپوون دىبىتهوه كە ئىسلام به ھىزى شمشير بلاوبۆتهوه، ىان به رىگەو شىوازى تر.. ئاا ئىسلام به زىمىرى ھىزى شمشير بلاوبۆتهوه؟

ئەمە پرسىارىكى گەورەو گرىگە.. من دىزانەو دلىام ئەم پرسىارە، پرسىارىكى دووبارەو چەند بارمىە، بەلام لەبەر ئەوھى جارجارىك دهوروژىنرىت، پىوىستە لە سەرى بدوین، چونكە ئەوھ دواى ئەوھ پىوىستىيان بە بىستنى وەلامى ئەو جۆرە پرسىارانەىە، بۆ نمونە: من ھەموو سالو نىوىك ىان دوو سال جارىك، لە وتارى ھەىنىدا باسى چاكەكردنو رىزگرتنى دايكو باوك دەكەم، كەسانىك دىن بۆ لامو پىم دەلىن: پىش سالو نىوىك، لای جەنابت نويزمان كرد، باسى ھەمان بابەتت كرد، بۆچى دىسان دوبارەت كرىدەوھ؟

لە وەلامدا دەلىم: لەبەر دوو ھۆكار باسەكان دووبارە دەكەمەوھ: ىەكەم: وتارەكەم لە شىوازىكەوھ بۆ شىوازىكى تر دەگۆرم، راستە باسەكە ھەر باسى چاكەكردنو رىزگرتنى دايكو باوكە، بەلام رپووداوو چىرۆكەكانى جىاوازن، فەرموودەكان مەرج نىن ھەمان فەرموودەكانى پىشوو بن..

دووھ: ھەندىك بابەت ھەن وەك ئەم بابەتە، جارجارىك دهوروژىنرىتو باس دەكرىت، بۆ نمونە: كەسىك پار چواردە سال بووھو ئەمسال پانزمىەو سالىكى تر دىبىت بە شانزە سالو دىبىت بە ھەرزەكارو پىوىستى بەوھ ھەىە، ئامۆزگارى بكرىت، كە چەندە پىوىستە لەگەل باوكو دايكىدا باش بىتو رىزىان بكرىت، بە ھەمان شىوھ باس كردنى ھاوئى خراپ، لەبەر ئەوھى خەلگى بەردەوام پىوىستىيان بەم باسانەىە، خۆ ئەگەر بە وتارىك، ئىتر خەلگى ھەموو لەگەل باوكو دايكىاندا باش بوونايە، منىش دووبارەكردنەوھى وتارەكان بە باش نازانم..

وھرن با لە سەر بابەتىكى گرىگ قسە بكەىن..
خودا پىغەمبەرى ﷺ نارد بۆ مرۇفاىەتى، قورمىش زۆر دزايەتىان كرىو ئازارىاندا،

ههتا گه یشته نهو رادمیهی ٲیغه مبهری خودا ﷺ و هاوهلانی کۆجیان کرد بۆ مه دینه.. به ئی.. له مه دینه مانه ووهو دمو له تیکیشیان دروست کرد.. رۆژیک له رۆژان، کۆمه لیک له هاوهلان، له دهو روبهری مه دینه، ٲاسه وانی شارمه کیان دمکرد.. شاری مه دینه خانوو مه کانی لهو کاته دا کۆن بوونو ماله کانی ش لهیه که وه نزیك بوون، مزگه وتی ٲیغه مبه ریش ﷺ له ناو مرستی شارمه که بوو..

شاری مه دینه جگه له موسلمانان جوله که وه دوو رووه کانی شی تیدا نیشته جی بوون، شارمه کش چه ن دین دهروازهی هه بوو، ههر بۆیه شارمه که زۆر ٲیویستی به وه هه بوو، ٲاریزگاری لیبرکریتو ٲاسه وانی هه ٲیتو به ردهوام چاودیری بکه ن، چونکه موسلمانان چه ن دین دوژمنیان هه بوو، چ له ناو شاری مه دینه، چ له دهروهی شارمه که..

ههر بۆیه هاوهلان به خۆیان و نه سه ٲه کانیانه وه، چاودیری شارمه کیان دمکرد، بۆ نه وهی نه گهر سو ٲایه ک یان که سیکی خرا ٲ به ره و شارمه که به اتنایه، ده ستگیریان بکر دایه، یان به خیری موسلمانان یان لی ناگادار بکر دایه ته وه..

رۆژیک ٲاسه وانه کان، ٲیاو ٲکیان ٲینی که جلی نیحرامی له به ردا بوو، به لای مه دینه دا تیدمه ٲه ری.. هاوهلان گه یشته سه ری و لییان ٲرسی: تۆ کییت؟

ٲیا وه که وتی: من گه وه ری (بنی حنیفه) م که ده کاته ناوچه ی ریازی نیستا.. وتیان: بۆ کوئ ده جیت؟ وتی: ده جم بۆ مه که که..

هاوهلان ده یانزانی ناوچه ی ریاز له ناو مرستی ولاتی نه جدو حیجاز وه مه که کش ده که و ٲته رۆژناوای، نه گهر که سیك بیه و ٲت له ریاز وه به جیت بۆ مه که که، ٲیویست ناکات به مه دینه دا تی به ری ٲت!! گومانیان وابوو، که بۆ کاریک هاتوو وه له وانه یه بیه و ٲت سیخو ری به سه ر موسلمانانه وه بکات، ههر بۆیه گرتیان و به یه کیك له ٲایه کانی مزگه وته که ی ٲیغه مبه ری خودا ﷺ وه به ستیانه وه..

ٲیغه مبه ری خودا ﷺ هات بۆ مزگه وت، ٲاش نو ٲز ناو ری دایه وه وه هاوهلان ناگاداریان کردو وتیان: نه ی ٲیغه مبه ری خودا ﷺ نه م ٲیا وه مان ده ستگیر کردو وه..

ٲیغه مبه ری خودا ﷺ زۆر به نه ره مونیانی لی نزیك بۆ وه وه فره مووی: تۆ کییت؟ ٲیا وه که وتی: من ئوما مه ی کو ری ئوئالم..

ٲیغه مبه ری خودا ﷺ فره مووی: تۆ گه وه ری هۆزه کانی (بنی حنیفه) یت له نه جد؟ ٲیا وه که وتی: به ئی..

ٲیغه مبه ری خودا ﷺ له هاوهلان نزیك بۆ وه وه فره مووی: ئایا ده زانن کی تان ده ستگیر کردو وه؟! نیوه گه وه ری هۆزه کانی نه جد تان ده ستگیر کردو وه؟! نه ی نازانن هه موو نه و

گەنەو جۆو خواردنانەى گە دەچیت بۆ مەككە، لە ژێر دەستى ئەم پیاومدايە..
بە ھەر جۆرێك بێت، ئیستا ئەو پیاو دەست بە سەرە.. پێغەمبەرى خودا ﷺ لى
نزيك بۆووەو ھەرمووی: ئەى ئومامە موسلمانە.. وتى: موسلمان نابم..

پێغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووی: ئەى چیت لایەو چى دەكەیت؟
وتى: ئەگەر بىكوژیت، كەسێكى كەسدار دەكوژیت، ئەم قەسەيش قەسەى گەورەو
پادشايەك بوو، كە متمانەى بە ھیزو ھۆزى خۆى ھەبوو.. ئەگەر چاكەشم لەگەڵ
بكەیت، ئەوا چاكە لەگەڵ كەسێكى سوپاسگوزاردا دەكەیت، ئەگەر مالى سامانىشت
دەوێت، چەندت دەوێت داواى بكە، لەبەر ئەوەى چەندێك بىليت، ھۆزەكەم دەتەمى..
پێغەمبەرى خودا ﷺ كوشتن و پارەى ناوێت، ناشیەوێت بە زۆر ئەو پیاو
موسلمان بێت..

پێغەمبەرى خودا ﷺ وازى لێھێناو ھەرمووی: لەگەڵیدا باش بنو باشتەرىن خواردنىشى
پێدەن و ھەموو بەيانىيەكيش سەردانى بكەن و بيبەن بۆ لای ئازەلەكەى..

لەبەر ئەوەى مرۆف ئازەلە سوارىيەكەى خۆى خۆش دەوێت، لە رۆژگارى ئیستادا
ئەگەر كەسێك ئۆتۆمبىلێكى ھەبێت و دەعم بكات، يان شتىكى بە سەر بێت، يان
بىفرۆشێت، ئەوا دەتوانێت دانەپكى تر بكەرێت، بەلام لە رابوردوودا ئازەلى سوارى لە
لای خاوەنەكەى زۆر بە نرخ بوو، لەبەر ئەوەى خاوەنەكەى راھێنانى پێكردوو و مالى
كردوو و لەگەڵ خۆیدا گونجاندوو يەتى، چونكە ئازەلىش خاوەن ھەست و ژىريە، بە
تايبەت ئەو ئازەلانەى ھى سوارىنو بەرگەى گەشتى دوورو درێژ دەگرن..

بەلى.. پێغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمانى بە ھاوەلانى كرد، ھەموو رۆژێك ئەو پیاو
بەرن بۆ لای ئازەلەكەى، بۆ ئەوەى بزانێت ئازەلەكەى زىندوو و ماوہ..

بۆ سبەينى پێغەمبەرى خودا ﷺ نوێژە ھەرزەكانى بە كۆمەل لەگەڵ ھاوەلاندا
نەجامداو پیاو كەش گوتى لە قورئانەكەى دەگرتو سەپى ھاوەلانى دەكرد، كە چۆن
چۆنى ھەلس و كەوت لەگەڵ پێغەمبەرى خودا ﷺ دەكەن..

رۆژى دواتر پێغەمبەرى خودا ﷺ كاتێك ھات، لى پرسى: چیت ھەمە بىليت ئەى
ئومامە؟

ئومامە دەليت: ئەوەى ھەبوو، پىم وتى: ئەگەر مالىشت دەوێ، چەندت دەوێ داواى
بكە..

پێغەمبەرى خودا ﷺ ھىچ شتىك لەو شانەى نەدەويست، ھەر بۆيە بێدەنگ بوو،
باشان رۆشست بۆ لای ھاوەلانى و پیاو كەش سەپى دەكردن، يەكێك نوێژى دەكرد،
يەكێك قورئانى دەخوێند، يەكێك يادى پەروردگارى دەكرد.. ئەم دیمەنە زۆر كاریان

له‌سەر ئومامه دروست کرد.

بۆ رۆژی دواتر، پێغه‌مبهری خودا ﷺ هه‌مان پرسپاری له ئومامه کردموو نه‌ویش هه‌مان وه‌لامی پێشوو دایه‌وه.

ئه‌ی پێغه‌مبهری خودا ﷺ چی کرد؟

ئایا شمشیریان بۆ هه‌ینا، بۆ ئه‌وه‌ی ئێی به‌رسن موسلمان دهبیت، یان سه‌رت له لاشه‌ت حیا بکه‌ینه‌وه؟! نه‌خێر.. چونکه ئایینی ئیسلام به‌و شیوه‌یه‌ی بڵاونه‌بوته‌وه‌و زۆرکردن له ئیسلامدا نیه، به‌روهمردگاریش دهمه‌رموویت: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (البقرة. واته: (به هه‌یج جوړیک زۆرکردن نیه له وهرگرته‌ی بیروباومرپ ئایینی ئیسلامدا (دینداری به زۆر نابیت بکریته‌و دین به زۆر نادریت به سه‌ر که‌سدا)، چونکه به‌پراستی پێبازی چاکو دروست: پوونو ئاشکرا بووه‌و حیابوته‌وه له گومرایی و سه‌رکه‌شی، جا ئه‌وه‌ی باومرپ نه‌بیت به طاغوت (که بریتیه له: هه‌موو پێکه‌و پێبازو هیزو به‌رنامه‌و لادانو بێتیک) و باومرپ دامه‌زراو به‌یخت به‌ خودا، جا بێگومان ئه‌و که‌سه ده‌ستی گرتوه به به‌هێزترین هۆکاری رزگارییه‌وه، شوین دامه‌زراوترین بیروباومرپ که‌وتوه، که هه‌یج پسانو هه‌لومشانده‌نوه‌یه‌کی بۆ نیه‌و هه‌میشه پته‌وو دامه‌زراوه، خودای گهورمه‌ش بیسه‌رو زانیه).

هه‌روه‌ها دهمه‌رموویت: ﴿وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَمَن شَاءَ فَلْيُؤْمِن وَمَن شَاءَ فَلْيُكْفُرْ...﴾ (١٨) الکهف. واته: (پێیان بێ: حه‌ق هه‌ر ئه‌وه‌یه که له لایه‌ن په‌روهمردگارتانه‌وه بۆتان په‌وانه کراوه، جا ئه‌وه‌ی ده‌یه‌ویت با باومرپ به‌یخت ئه‌وه‌ی ده‌یه‌ویت با کافرو بیاومرپ بیت).. پێغه‌مبهری خودا ﷺ به‌ی زۆر لیکردن، پوو به هه‌موو خه‌لکی دهمه‌رموویت: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ قُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَفْلَحُوا)). رواه البخاري. واته: (خه‌لکینه بێن جگه له الله هه‌یج خودایه‌کی راسته‌هینه نیه، سه‌ره‌رازو سه‌رکه‌وتوو دهن).

ئومامه هه‌موو دهرگاگانی به‌ پووی پێغه‌مبهری خودا ﷺ داخست، ئه‌ی پێغه‌مبهری خودا ﷺ دهبیت چی بکاتو چی کرد؟ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئومامه خاومن رێزو که‌سایه‌تی خۆی بوو، پێغه‌مبهری خودا ﷺ به‌ شیوه‌یه‌ک هه‌لس‌وکه‌وتی له‌گه‌ڵ ده‌کرد، که له‌گه‌ڵ که‌سایه‌تیدا گونجاو بوایه.

بۆ رۆژی سێیه‌م پێغه‌مبهری خودا ﷺ پرسپاره‌که‌ی دووباره کردموو ئومامه‌ش هه‌مان وه‌لامی پێشوو دایه‌وه.

پێغه‌مبهری خودا ﷺ به‌ هاوه‌لانی فهرموو: به‌ری بده‌ن.

هاوه‌لان فهرموویان: هه‌روا به‌ی هه‌یج به‌رامبه‌رییه‌ک به‌ری بده‌ین، به‌ی ئه‌وه‌ی هه‌یج

سەرووتو سامانیکی لیبستینین؟!

پێغه‌مبەری خودا ﷺ دووبارە ھەرمووی: بەری بدمن..

ھاوێلان ديسان وتیان: ئاخر ھۆزەکەى خاومن گەنەو جۆیەکی زۆرن؟!

پێغه‌مبەری خودا ﷺ ھەرمووی: بەری بدمن..

بەئێ.. ئومامە دواى ئەوێ ئەو ھەموو ھەلس وکەوتە جوانەى لە پێغه‌مبەری خودا ﷺ بىنى، ڕۆی ھەتا گەیشتە ئاویکی نزیک مزگەتەکەو خۆى شۆرى و جلەکانى ئیحرامى لەبەرکردەو ھاتەو ھەو بۆ لای پێغه‌مبەری خودا ﷺ وتی: أشهد أن لا إله إلا الله، وأنت رسول الله..

ئایا بەزۆر مۆسڵمان بوو؟!

نەخێر.. ئومامە دەئێت: سوێند بە خودا لە ھەموو شتێک زیاتر ڕەقەم لە ڕوخسارى پێغه‌مبەری خودا ﷺ بوو، بەلام ئێستا خۆشەوێستى ڕوخسار، لە لام ڕوخسارى پێغه‌مبەری خودایە ﷺ.. سوێند بە خودا ناخۆشتى شوێن لە لام مەدینە بوو، بەلام ئێستا خۆشتى و خۆشەوێستى شار لە لام شارى مەدینە.. زۆر ڕەقەم لە ئاینى ئیسلام بوو، بەلام ئێستا خۆشەوێستى ئاین بە لامەو، ئاینەکەى پێغه‌مبەری خودایە ﷺ، پاشان وتی: ئەى پێغه‌مبەری خودا ﷺ من ئێستا لە ئیحرامدام، چ ھەرمانیکم پێدەکەیت، بھەرموو..

پێغه‌مبەری خودا ﷺ ھەرمووی: عومرەکەت تەواو بکە..

ئومامە ڕۆشت ھەتا گەیشتە مەککەو لەباتى ھەسەکانى پێشوو کە دەیوت: لبیک اللهم لبیک، لبیک لاشریک لك لبیک، إلا شریکاً هو لك، تملکە وماملک، ئەمجارمیان وتی: لبیک اللهم لبیک، لبیک لاشریک لك لبیک، إن الحمد والنعمه لك، لاشریک لك.. ھۆرمیش کاتێک گۆتیان لەم ھسانە بوو، لێى کۆبوونەو ھو وتیان: ویردەمکانت تازەو نامۆن؟!

ئەویش لە وەلامدا دەئێت: من مۆسڵمان بوومو لەبەر چاویان شایەتەمان دەھێنیت..

ھۆرمیش بۆ ئەوێ پەشیمانی بکەنەو، دەست دەکەن بە لێدانى..

سەیرى ئەو جیاوازیە گەورمە بکەن، مۆسڵمانان بەزۆر بە لێدان مۆسڵمانیان نەکرد، بەلام بێباومرەن خەریکن بەزۆر بە لێدان پەشیمانی بکەنەو.. ئیسلام بەزۆر خەلکى ناکات بە مۆسڵمان، بەلام بێباومرەن ھەموو ڕێگەپەک بەکاردێنن بۆ ئەوێ خەلکى لە ئیسلام دوور بخەنەو..

کاتێک عەباسى مامى پێغه‌مبەری خودا ﷺ بىنى وا لەو پیاو دەدەن، وتی: ئەى ھۆرمیش ئەو گەورەى بەنى حەنیفە، سوێند بە خودا ئەگەر ئازارى بدمن و لێى

بدمن، دمنكه جۇيەكتان بۇ نانئىرن، ئىوہ ئىستا دژايەتى خۇتان دمكەنو مالى خۇتان وئىران دمكەنو ئابلۇقەى ئابورى له سمر خۇتان دروست دمكەن..

قورمىش كاتىك گويان لەم قسانە بوو، وازيان لىھىنا.. پاش ئەم پرووداو، ئومامە وتى؛ بە خواى گەورە يەك دمنك گەنمتان پىناگات، ھەتا پىغەمبەرى خوداﷺ رازى نەبىت..

قورمىش نوپنەريان نارد بۇ لای پىغەمبەرى خوداﷺ و وتيان: ئەى موحەممەد ئەو بپاوه خواردنى لى قەدەغە کردووين..

پىغەمبەرى خوداﷺ ئاگادارى ئومامەى کرد که خواردنيان بۇ بنىرئىتو لىيان قەدەغە نەكات..

* راپۇرتىكى ژمارەيم خوئندەو، که د. الراغب السرجانى ئامادەى کرد بوو، تايبەت بوو بە ژمارەى شەھيدانى مۇسلمانان و کوژراوانى دوژمنانيان..

له ھەموو ژيانى پىغەمبەرى خوداﷺ له ٦٣ جەنگدا، که ٢٧ يان غەزاو جەنگى گەورە بوون، تەنھا ٢٦٢ کەس له مۇسلمانان شەھيد بوون، له بىباومرانيش تەنھا ١٠٢٢ کەس کوژراون.. ئەگەر ژمارەى مۇسلمانان و ژمارەى شەھيدەکانيان بەراورد بکەيت، ژمارەى شەھيدەکان نزىکەى له ١٪ دمکات، خۇ ئەگەر لەگەل کوژراوانى بىباومراند کۆ بکرىنەو ئەو نزىکەى دەکاتە ١٠٥٪، کەواتە ئىسلامو مۇسلمانان شەيدای کوشتو کوشتار نين..

خۇ ئەگەر سەپىرىكى جەنگى دووھى جىھانى بکەين، دەبينين ژمارەى سەربازانى بەشداربووى ئەو جەنگە برىتى بوو له ١٥ مليۇن و ٦٠٠ ھەزار سەرباز..

ئایا دەزانن چەند کەس لەو جەنگەدا کوژرا؟!

٥٤ مليۇن و ٨٠٠ ھەزار کەس لەو جەنگەدا کوژرا!!

ژمارەى کوژراومکان زۆر له له ژمارەى سەربازەکان زياتر بوون، چونکە زۆربەى کوژراومکان ھاولاتيان بوون، ئەوانەى که جەنگاومر نەبوون له ژنو مندال..

کاتىك دەولەتلىك، دەولەتلىك يان شارىكى دەولەتەکەى تری داگیر دمکرد، ژمارمەکى زۆرى له ھاولاتيانى ئەو دەولەتەى تر دمکوشتو بە جۆرمها چەک يەکتريان قىر دمکرد، ھەر بۇيە کوژراوان زياتر بوون له سەربازمکان!!

پىغەمبەرى خوداﷺ کاتىك سوپايەکى بەرى دمکرد، پىى دمفەرموون: ((ژنو مندالو بريندار مەکوژن)..

کاتىك دىلەکانى جەنگى بەدر کۆکرانەوو ھىنرانە خزمەتى پىغەمبەرى خوداﷺ، بە جوانترين شىوہ ھەئسوکەوتى لەگەل دمکردن و فەرمانى کرد،

خواردن و خواردنه و میان ٲٲیدمن..

موصعه بی کوری عومه یرﷺ دهفه رموت: خۆمان نانی وشکو ناومان دهخوارد، به لّام نان و خورمان دما به دیله کان، کاتیک دیله کان ئهمه یان دهینی، شهرم دیگرتن و دهیان وت: ئیومش خورما بخۆن، ئیمهش دهمان وت: ناخۆین، ٲیغه مبهری خوداﷻ فهرمانی ٲیکردوین، به باشی و جوانی هه لّس و که وتان له گه لّ بکهین، ٲهرومردگاریش دهفه رموت: ﴿وَيُطِمْثُونَ أَطْعَامَ عَلَىٰ حَيْدٍ مِّنْكِتًا وَيَتِمَّا وَأَسِيرًا﴾ (٨) الإنسان. واته: (ههرومه ها نان و خۆراک دمه خشن، ئه گهرچی خۆشه ویستیش بیت لایان، به هه ژارو هه تیوو دیله کان).. ئه گهر ئیسلام به شمشیر بلاو بووایه ته وه، به نهمانی شمشیر و هیز خه لکی له ئیسلام هه لّده گه رانه وه، به لّام نایا وایه؟

حه فتا و سئ سأل شیوعیه ت له روسیا فه رمانر موایی کردو تا ئیستاش فه رمانر موایه، شیوعیه ت له و ولاته به ناگرو ناسن بلاو بووه.. به ئی.. بلاو بووه و ٲیبا و ٲری به دوا ی خۆیدا هی نا و دهیان وت: ئهم بونه و مره مادده مه که و هیچی ترو بانگه شه ی بی خوداییان ده کرد، به لّام له ههر ولاتیکی ژێردهستی شیوعیه ت، له گه لّ یه که م ساتی روو خانی نه و بیروبا و مره ٲوچه دا، خه لکی به ره و ئیسلام ده گه رانه وه.. به هه مان شیوه مه سیحیه کان بۆ مه سیحیه ت ده گه رانه وه، به لّام ئیسلام به ر مزانه ندی و له سه ر بنه مای ژیری بلاو بووه، نه ک له سه ر بنه مای هیز و توند و تیژی..

ٲهرومردگار دهفه رموت: ﴿ادْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ...﴾ (١٢٥) النحل. واته: (ئهی ٲیغه مبه رﷺ، ئهی ئیماندار بانگه واز بکه بۆ لای به رنامه و رٲیازی ٲهرومردگارت به حیکمه ت و دانایی (بۆ هه ندیک) و ئامۆزگاری جوان و به جئ، (بۆ هه ندیک تر) و گه فتوگو و موحاده له به جوانترین شیوه)..

* ولاتی ئه ند نه و سیا که ئیستا سئ یه کی موسلمانانی جیهان ٲیکده هی نیت، که ژماره یان زیاتره له ٢٣٠ ملیۆن موسلمان، له گه لّ ئه و مه شدا ته نها شمشیریک له موسلمان بوونی نه و که سانه دا به کار نه هی نرا، به لکو ئیسلام له رٲگهی چه ند بازرگانیک موسلمان وه که یشته نه و ولاته..

له رٲگهی زانا کانه وه نا، به لکو له رٲگهی بازرگانه کانه وه.. رموشتی جوان و هه لّس و که وتی نه رمو نیانیان له گه لّ نه و خه لکه دا، بوو به هو ی موسلمان بوونی دانیش تووانی نه و ولاته.. سه رمه تا خه لکی ٲییان کاریگه ر بوون و به رموشت و ر هفتاریان کاریان کرده سه ر خه لکه که، ٲاشان ئهم بازرگانانه مزگه و ٲیکیان دروست کرد، به ره به ره خه لکی فیری نوێژ بوون و له گه لّ بازرگانه کانه نوێژیان ده کرد، ٲاشان مزگه و ٲیک ی ترو کو مه لیک مزگه و ٲیان دروست کردو به هه موو ئه ند نه و سیادا بلا و میان کردو بلا و بوونه و مه ئیسلامیان بلا و

کردوه، بهېڼه وهى شمېرېك به كاربهېننو خوږن له لوتى كهس بېټ..
به ههمان شپوه هېندستانىش ههر له رېگهى بازرگانه موسلماننهكانهوه بلاوبووه..
نېستاش خهلكى له ولاتانى نهوروپاو نهامريكا دېنه ناو نېسلامهوهو باومر دېنن بهېڼه
نهوهى هېچ زورېكيان لى بكرېتو ناچار بكرېن..

حكومهتى نهلمانيا دهلېت: ژمارهى نهو كهسانهى كه موسلمان دمېن نهومنده له
زيادبووندان، له ههر دوو كاترمېرېكدا كهسېك موسلمان دمېټ.. نايا نهامانه به شمېرو
خهنجهر موسلمان دمېن؟! به بېى راپورتهكهى حكومهتى نهلمانيا بېټ، روژى دوانزه
كهس موسلمان دمېن.. خو نهگهر پرسىار له بنكهو سهنتهره نېسلاميهكان بكهيت،
دمربارهى نهو ژمارهيه، دهلېن: ژماركه زور زياتره لهو ژماريه، چونكه راپورتهكهى
حكومهتى نهلمانيا پشت به توماره رسميهكان دمېهستېټ..

بهلې.. نېسلام ههروهك به لېبوردهيىو نهرومونيانى بلاو بوتهوه، به جيهادو
تېكوښانىش بلاو بوتهوه، نېمه كه دهلېن نېسلام به شمېر بلاو نهبوتهوه، مهبهستمان
شمېرى ههلهو نهزانېه.. نېسلام به جيهاد بلاو بوتهوه، بو نهمانى زولمو ستهمو
رېزگاربوونو نازادكردنى چهوساومكان، ههروهك به ههمان شپومش به دانايىو بانگهوازى
ناشتيانه بلاو بوتهوهو خهلكى باومشيان بو كردوتهوهو به دميهوه هاتوونو باومرپان
بې هېناوه..

داوكارم له خواى بالادست، نېمهشو نېومش بو ههموو كارېكى چاك رېنمايى
بكاتو يارمهتيمان بدات بو بهرستنىو بهكارمان بهېنې بو خرمهت كردنى بهرنامهكهى
خوې.. آمېن..

هه نډيک له موعجزه کاني پيغه مبهري خودا ﷻ..

پيغه مبهري خودا ﷻ دواي ئه وهى له مه ککه وه کؤچى کردو له شارى مه دينه نيسته جي بوو.. له گهل هاوه لانيدا زور جار به هوى غه زاکانه وه ده جووه دمره وه.. رۇژيک له گهل هاوه لانيدا له رۇيشتن به رده وام بوون، هه تا شه ويان به سهر دا هات.. به ئى.. شهو داهاتو ئه مانيش له رۇيشتن به رده وام بوون.. ژماره ي هاوه لان له ژماره ي وشتره کان زياتر بوون، ههر بۇيه به چهند هاوه لايک وشتر يکيان به رده که وتو به نۇره سوارى وشتره کان دمبوون..

پيغه مبهري خودا ﷻ کاتيک هه ستي به ماندوويه تي هاوه لاني کرد، فهرمانى کرد لادمنو پشويه ک بدن، به لام کيشه يه ک هه بوو، ئه ويش ئه وه بوو، کى ناگادارى هاوه لان بکاته وهو بۇ نويزى به ياني هه لايان بستينيت، چونکه هه موويان زور هيلانو ماندوو بوون..

بزانين پيغه مبهري خودا ﷻ جى ده کاتو ئه م کاره به کى دمسپيريت؟! پيغه مبهري خودا ﷻ به هاوه لاني فهرموو: کى تا به ياني چاوديريمان ده کات؟ بيلال ﷻ فهرموو: من ئه ي پيغه مبهري خودا..

هاوه لان خه وتنو بيلال ﷻ ده ستي کرد به نويز کردن.. بيلال نويزى ده کردو هاوه لانو پيغه مبهري خودا ﷻ خه وتبوون.. به دريژاي شهو بيلال ﷻ نويزى ده کردو ده پارايه وهو قورئانى ده خويند.. که ميکى مابوو بۇ نويزى به ياني، ههر بۇيه چاوديرى به ربه ياني ده کرد، چونکه بيلال ﷻ بانگدمرى پيغه مبهري خودا ﷻ بوو، زياتر شارما بوو، دميراني که ي کاتي ئه وميه شهو کؤتايى بيتو به يان دمرکه ويت، نا له م کاته دا خه و هيرشى بۇ هيناو خوى بۇ نه گيراو خه وى ليکه وت.. به ئى.. خه وى ليکه وتو رۇژ هه لاهاتو گهرمى خور هاوه لاني له خه و خه بهر کرده وه.. ئيمامى عومره ﷻ خه بهرى بۇ وه.. پيغه مبهري خودا ﷻ خه بهرى بۇ وهو چوو بۇ لاي بيلالو فهرموو: بيلال ئه ي کوا قسه که ت؟!

بيلاليش ﷻ له وه لامدا فهرموو: ئه وهى تووشى ئيوه هات، تووشى منيش هات.. پيغه مبهري خودا ﷻ و هاوه لانيش له م رپوداوه توورپو بيتا قه ت بوون، چؤن دمبيت تا رۇژ هه لائن بخه ون.. ئه ي نويزه که ي به يانييان؟! هاوه لان نويزى به يانييان زور لا گه وره بوو، ههر بۇيه زور خه مبار بوون..

پيغه مبهري خودا ﷻ فهرموو: هه ستنو خؤتان ناماده بکه ن ده چين بۇ شوينىکى

تر.. ئەم شوێنە شەیتانی لێیە.. رۆشتن بۆ شوپنێکی ترو نوێزێان کرد، پێغەمبەری
خودا ﷺ بێنی، یەگێک دوورکەوتەووە نوێزی نەکرد، پێی فەرموو: بۆچی نوێزت
نەکرد؟

پیاوێکە وتی: ئەو پێغەمبەری خودا ﷺ لەشم گرانەو ناویشی کەم لێیە هەر بەشی
دەست نوێز دەکات..

پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمانی پێکرد بەم شیوەیە تەبەموم بکات، هەر دوو
دەستەکانی بەدات بە خۆلێکی پاکداو بە روخسارو دەستەکانیدا بیهێنیت، ئەگەر دوا
ناویشی دەسکەوت، ئەوا با خۆی پێ بشوات..

کەواتە زۆر پێویستیان بە ئاو هەبوو، هەر بۆیە پێغەمبەری خودا ﷺ بانگی نیمامی
عەلی ﷺ و پیاوێکی تری کردو داوای لێکردن بچن بە دوا ئاودا بگهڕێن..
نیمامی عەلی ﷺ لەگەڵ پیاوێکە تێدا رۆشتن و بە دوا ئاودا دەگهڕان، لەم کاتەدا
ئافەرتێکیان بێنی، لە سەر و شترەکی لە نیوان دوو مەرکانە ئاودا بوو، پێیان وت: ئەو
ئاوێت لە کوێ دەستکەوتوو؟

ئافەرتەکەش وتی: نیوانی ئێمەو ئاوێکە شەوو رۆژێک دوورە..

پاشان پێیان وت: کەواتە بابڕۆین..

ئافەرتەکە وتی: بۆ کوێ؟

وتیان: بۆ لای پێغەمبەری خودا ﷺ..

ئافەرتەکە وتی: بۆ لای ئەو پیاوێکە ئاینەکە خۆی گۆڕیوو؟

دوو هاوێلەکە لەگەڵ ئافەرتەکەدا درێژمیان بە قەسە نەداو کەوتنە رێ.. ئافەرتەکە
بە سەر و شترەکیەووە لەگەڵیاندا کەوتە رێو گەشتنە لای پێغەمبەری خودا ﷺ و
پرسیاری ئاوی لێکرد، ئافەرتەکەش وتی: ئاوێکە لێرمووە زۆر دوورەو راشیکەیاندا کە
ئافەرتێکی لاوازەو دایکی کۆمەلێک منداڵی بێباوک و هەتیو..

پێغەمبەری خودا ﷺ دەستی بە سەر هەر دوو مەرکانە ئاوێکەدا هێناو پاشان داوای
جامێکی گەورە کردو ئاوی هەر دوو مەرکانەکی تێکرد، پاشان بانگی هاوێلەکانی
کرد بۆ ئەوێ بێن ئاو بخۆنەو.. هەیان بوو ئاوی دەخواردەووە هەیان بوو دەفرو
کەل و پەلەکانی پێر لە ئاو دەکردو ئافەرتەکەش هەر سەیری ئاوێکە دەکرد، کە چی
لێدەکەن..

هاوێلان ئاویان خواردەووە دەفرو کەل و پەلەکانیان لێ پێر کرد، ئاوێکە هیچ کەمی
نەکرد، بەلام پێغەمبەری خودا ﷺ ویستی چاکەیک لەگەڵ ئافەرتەکەدا بکات، بۆیە
داوای لە هاوێلانی کرد کە خواردنی بۆ کۆ بکەنەو..

هاوۀلان خورماى عه جو مو ناردى جۇيان بۇ كۇ كرده موو كرده يانه پرياسكه يه كه موو بۇيان خسته سهر پشنى و شترمه كى، پاشان پيغه مبهري خودا ﷺ فهر مووى: خۇ دهمانى كه له ناومكه تمان كه م نه كرده مو، چونكه پهرو مردگار تير ناوى كردين و تينو ويه تى رەواندينه وه..

پيغه مبهري خودا ﷺ بهو شيوه جوانه، هه لس و كه وتى له گه ل نافرمتيك كرد، كه موسلمانيش نه بوو.. ئەمەش سەلماندى ئەو ئايەتە پيرۆزمە، كه پهرو مردگار له باره ي ئەو پيغه مبهريه نازيزه وه ﷺ دهمه رمويت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ ﴿١٠٧﴾ ﴿الأنبياء﴾. واته: (ئيمه تۆمان رەوانه نه كرده وه ته نها بۇ ئەوه نه بيت كه بيبته رەحمەت و بهر مەكت بۇ هه موو جيهانيان)..

به ئى.. مايهى سۆزو به زمى بوو، بۇ موسلمان و ناموسلمان.. بۇ گه و رهو بچوك.. بۇ نازادو بۇ به نده.. به زمى بوو بۇ سهر جه م بوونه وهر.. ﴿فَمَا رَحِمْتَ مِنَّا لَنَّا لَهْم وَلَوْ كُنْتَ قَطًّا غَلِظَ الْقَلْبُ لَا تَقْضَىٰ مِنْ حَوْلِكَ...﴾ ﴿١٠٩﴾ آل عمران. واته: (كه و ابو نهى موحه ممه د ﷺ به هو ي رەحمەتى خودا و ميه تۆ نه رهو هيم بوويت له گه لياندا، خۇ ئەگەر توو رهو هسهره قو بى به زمى بوويتايه، ئەوه هه موو له دمورت بلأوميان دمكرد)..

ئەو نافرمته ههر چه نده بيبا و رهو گومراو بت په رست بوو، كه چى پيغه مبهري خودا ﷺ، بهو شيوازه جوانه هه لس و كه وتى له گه ل كرد.. نافرمته كه زۆر سهر سام بوو، بهو شتانه ي كه له پيغه مبهري خودا ﷺ بينى بوو!! چونكه هه رگيز شتى واى نه بينى بوو!!

به ئى.. نافرمته كه بهو بيا بانه وشكو جۆله دا كه وته رى، كه ئەگەر ريگه ي لى وون بووايه، له وانه بوو له ناو بچووايه و بهردايه.. نافرمته كه گه يشته وه لاي هۆزمه كى و پييان وت: ئەوه بۇ دوا كه وتى؟!

نافرمته كه وتى: ئەمړۇ كه سيكم بينى و باسى رووداوى زۆر بوونى ناومكه ي بۇ گيړانه وه، پاشان وتى: يان گه ورمترين جادوگه رى سهر زهويه، يان پيغه مبهري كه له پيغه مبهرائى خودا..

رۆژمهكان تيبه رينو سوپاى موسلمانان به ناوچه كاندا بلأو بوونه وه، نافرمته كه ش به هۆزمه كى خوى دهوت: ئەى هۆزمه كم سويند به خودا نيشانه يه كى زۆر گه و ره م لهو بياوه بينى، ئيتير بۇ باومرى پيناكه نو موسلمان نابن؟! پاشان ئەم نافرمته بوو به هو ي موسلمان بوونى هۆزمه كى و بهردوام نامۆزگارى دمكردن، هه تا باومريان هينا..

چه ندين نيشانه ي ترى هاوشيوه ي ئەو نيشانه يه ي نافرمته كه و هاوۀلان بينييان و گه و ره تريش، چه ندين جار له ژيانى پيغه مبهري خودا ﷺ دوباره بوونه ته وه.. ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا

رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ ... ﴿١٥﴾ الحديد. واتە: (سۆيىند بە خدا بىگومان ئىمە پىغەمبەرەکانمان پەوانە کردوو، ھاورى لەگەڵ بەلگەو نیشانەو موعجىزەى ڤوون و ناشکرادا)..

بەئى.. پەرەمردگار چەندىن بەلگەو نیشانەى لەگەڵ پىغەمبەران دەنارد بۆ ئەوەى بىيەتە ھۆکارىک بۆ پشتگىرى و سەلماندى پىغەمبەرايەتەکانيان..

* جارىكى تريان، کاتىک پىغەمبەرى خودا ﷺ لە ڤىکەوتنى خودمىيەدا، کە ئەوسا وەک ئىستا خودمىيە گەرەکتىک نەبوو لە مەککە، بەئگو لە دەرەوێ مەککە بوو، بىباوەرپان ڤىگرييان لە پىغەمبەرى خودا ﷺ و ھاوێلان کرد، بچنە مەککە وەو عومرەکەيان ئەنجام بدن، ھاوێلان ژماريان ١٤٠٠ کەس بوو، ڤووداوى خودمىيە دوورو درىژە، لىرەدا ئىمە باسى دىمەنىک دەکەين.. کاتىک پىغەمبەرى خودا ﷺ دەست نوێژى دەگرت، بىنى ھاوێلان لىى کۆبوونەتەو، پىغەمبەرى خودا ﷺ کاتىک ئەمەى بىنى فەرمووى: ئەوە چىە لە دەورم کۆبوونەتەو؟!

ھاوێلان لە وەلامدا وتيان: ئەى پىغەمبەرى خودا ﷺ نە بۆ خواردنەوومو نە بۆ دەست نوێژ، جگە لەو ناوەى بەردەستى تۆ، ھىچ ناوێكى ترمان لە لا نى، پىغەمبەرى خودا ﷺ کاتىک گوێى لەم قەسەيە بوو، پەنجە پىرۆزەکانى خستە ناو ناوێکەوومو ئەو ھەموو ھاوێلەش بەو ژمارە زۆرەو چاوەرپان دەکرد..

جابر ﷺ دىفەرمووت: سۆيىند بە خدا بىنىم ناو لە نىوان پەنجەکانى پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەلەمقولاو دەرەچوو، ھەموومان تىر ناومان خواردو دەست نوێژمان گرتو ھەرچىەکىشمان بىبوو، پەرمان کرد، سۆيىند بە خدا ئەگەر سەد ھەزار کەسىش بووينا، بەشى دەکردىن..

* عبداللەى کورى مەسعود ﷺ دەگىرپىتەوومو دىفەرمووت: لە پىش مۇسلمان بووندا شوان بووم، پىغەمبەرى خودا ﷺ و ئەبوبەکر ﷺ بىنى، پىغەمبەرى خودا ﷺ تىنووى بوو، بانگى کردو فەرمووى: ئەى ھالانە کەس ھەندىک شىرمان بەدرى..

عبداللەى کورى مەسعودىش دەلەيت: من چاودىرو پارىزمى ئەم مەپانەمو لە لام سپاردەن..

پىغەمبەرى خودا ﷺ پىى دىفەرمووت: ئەى ھىچ مەپىکت لە لا نىە کە نەزابىتو ھىچ شىرى تىدا نەبىت؟

عبداللەى ﷺ دەلەيت: وتم: با لە لامەو بۆم ھىنا..

پىغەمبەرى خودا ﷺ دەستى پىرۆزى بە گوانەکانىدا دەھىنەتو ھاچەکانى دەکاتەوومو گوانەکانى پر لە شىر دەبن..

عبداللەى ﷺ دىفەرمووت: منىش بە سەرسامىەو ھەر سەپىرم دەکرد.. پىغەمبەرى

خوداﷻ و نه بوبه كرﻻﻻﻻ تيريان له شيرمه كه خواردو پاشان عبداللهى كورى مهسعوديش لى ده خواته وه.. عبداللهﷻ به پيغه مبهري خوداﷻ دمفه رمويٲ: له وهى وت، فيرم بكه..

پيغه مبهري خوداﷻ پي دمفه رمويٲ: (اٲك غلام معلٲ). واته: (تو مندالٲكى بهرورمه كراوو گو شكر اويٲو زانستو زانياريت پي ده درٲٲ)..

عبداللهﷻ موسلمان دمبيٲو هفتا سورمى قورٲان له پيغه مبهري خوداﷻ ورمه كړٲ، كه كه س ركا بهري ناكات تياياندا..

كه ورمترين به لگه و نيشانه ي پيغه مبهري نازيزيش كه هه تا دنيا دنيا دمبيٲو به زيندوويى دمبيٲه وه، قورٲانه كه ي بهرورمه دگاره كه بو ٲه و پيغه مبهري نازيزه ي ناردووه..

بهرورمه دگار له سره نايٲه كه ت جيگيرو دامه زراومان بكه.. ٲيمان و ٲيسلام له دل و دمروونماندا خو شه ويست بكه و بو زمزمه ندى خوٲو جوان بهرستنت يارمه ٲيمان بده.. امين..

خۆبه گهورمزانين و له خۆبايى بوون..

رێگه يه ك بۆ ييباوهرى..

خۆبه گهورمزانين و شانازى كردن به خۆوه، خاومنه كهى بهرمو ييباوهرى دهباتو بهنا به خودا له وانهيه به ييباوهرى بهمریت..

پێغه مبهرى خودا ﷺ دهفهرمویت: ((لايدخل الجنة من في قلبه مثقال ذرة من كبر)). رواه البخاري. واته: (ههر كهسيك تۆز قالك خۆ به گهوره زانين له دلیدا ههبيت، ناچیت به ههشت)..

ههرومها دهفهرمویت: ((يُحْشَرُ الْمُتَكَبِّرُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَأَمْثَالِ الذَّرِّ، يَطْوَهُمُ النَّاسُ بِأَقْدَامِهِمْ)). رواه البخاري. واته: (له رۆزى دوايدا نهو كهسانه كه خۆ به گهورمزان بوون، له شيوه مێرولهى بچوكدا ههشر دهرکړينو خهلكى پێيان پێدا دهنين)..

* له سهردهمى ئيمامى عومهر رادى ﷺ يه كيك له پادشاكاني غهسسان به خۆى كۆمه لێك له دارودسته گانيه وه دیت بۆ شارى مهدينه.. ئەم پادشايه زۆر به خۆگهورمزانينه وه به رێگه دا دهرۆشتو كۆمه لێك خزمهتكاريش به دهرويه وه بوونو بهم شيوهيه روى له شارى مهدينه كرد، بۆ نهوهى بچیت له ئيمامى عومهر ﷺ..

به ئى.. به تاجيكى زېرو جلوبه رگيكي ناو ريشمه وه چوو له ئيمامى عومهر ﷺ، ئيمامى عومهر ﷺ داواى لێكرد موسلمان بێت، نهویش موسلمان بوو، ئيمامى عومهر ﷺ داواى لێكرد تاجه كهى سهريو جلوبه رگه ناو ريشمه كهى دابنئو له هه مان جلوبه رگى موسلمانان له بهر بكات..

پادشاكهش به قسهى ئيمامى عومهرى كردو پاشان ويستى بهرمو مهككه بكهویت رۆى عومره نه انجام بدات.. ئيمامى عومهر ﷺ چۆنيهتى نه جامدانى عومره له بهر كردنى ئيحرامى فيركردو كهوته رۆى بهرمو مهككه، به لام له ناخو دهروونيدا هه خۆبه گهورمزانين مابوو..

به ئى.. ئەم بپاوه گهيشته مهككه و دهستى به (لبيك اللهم لبيك) كردو به دهروى كهعبه پيرۆزدا كهوته سوپانه وه.. كهعبه پيرۆز وهك ئيستاكه گهورمو فراوان نه بوو، به لكو زۆر بچوك بوو.. له كاتى سوپانه وه به دهروى كهعبه پيرۆزدا، بپاويكى دهمشهكى ناسايى قاجى بهر ئيحرامه كهى دمهكویت، ناو پ دمهاته ووه به دهموچاوى كابراى دهمشه كيدا دمهكشيتو نه و منده نازارى پێده گات، خهريكه كوێرى بكات..

کابرای دمشتهکی ٲیی دهلٲت: له ناو حهرمی ٲیروژدا ههموومان له خودای گهوره دمٲارٲینهوه، کهچی به دهمو چاومدا دمکشیت؟! نهم ٲیاوه هیچ ناکات، چونکه دمزانٲت بهرٲرسیکی دادٲهروریان ههیه که ئیمامی عومهره...

ٲیاومهکه دمکهوٲته ٲئی ههتا دمگاته مه‌دینهو دهچٲته خزمه‌تی ئیمامی عومهره... ٲیی دهلٲت: هلا‌نه کهس به شیومیه‌ک کیشای به دهمو چاومدا، خهریک بوو چاوم کوٲر بکات..

ئیمامی عومهره... ناردی به شوٲن ٲادشاکه‌داو ئاماده‌یان کرد بو دادگایی کردن.. نیسلام له بابه‌تی دادگایی کردندا، جیاوازی له نیوان گه‌ورمو بجوکو هه‌زارو ده‌وله‌مه‌نددا ناکات، چونکه خه‌لکی ههموو ٲه‌کسان..

به‌ئ... ٲیاوه دمشته‌کیه ئاساییه‌که له‌گه‌ل ٲادشاکه‌دا له به‌رده‌م ئیمامی عومهره... ومستان.. ئیمامی عومهره... ٲرسی: بوچی له‌م ٲیاومتدا؟ نه‌ویش ده‌لٲت: له‌به‌رنه‌وه‌ی قاجینا به ئیحرامه‌که‌مدا..

ئیمامی عومهره... دمفه‌رموٲت: که‌سی‌ک به هه‌له قاج بنٲت به جل‌وبه‌رگو ئیحرامه‌که‌تدا، دمبٲت له‌به‌ر چاوی خه‌لکی به ٲوخساریدا بکشیت؟! شیوازی تر هه‌یه، جگه له کیشان به دهمو چاویدا!! خو نه‌گه‌ر ٲینگه بدرٲت ههر که‌سه‌و خو‌ی مافی خو‌ی خو‌ی بسه‌نٲت، نه‌وا نه‌فامی دمکه‌ٲته‌وه‌و خه‌لکی دمست دمکه‌ن به خوٲن ٲشتنی ٲه‌کتر، ٲاشان ئیمامی عومهره... به ٲادشاکه ده‌لٲت: دمبٲت به هه‌مان شیوه له ٲوخسارت بدرٲت..

ٲادشاکه ده‌لٲت: له ٲوخسارم بدرٲت، له کاتی‌کدا من ٲادشاو دمسه‌لاتدارم؟! ئیمامی عومهره... دمفه‌رموٲت: با ٲادشا بیت، دمبٲت تۆلٲت لی‌بکری‌ته‌وه، مه‌گه‌ر ٲازی بکه‌یتو لٲت خو‌ش بیت، سه‌ری ماچ بکه‌و داوا‌ی لی‌بور‌دنی لی‌بکه، نه‌گه‌ر لٲت خو‌ش بوو، نه‌وا کاره‌که ته‌واو دمبٲت، نه‌گه‌ر نا دمبٲت تۆله‌ی خو‌ی بکاته‌وه..

ٲادشاکه ده‌لٲت: دم‌ٲۆمو سبه‌ینئ دٲمه‌وه‌و با تۆله‌ی خو‌ی بکاته‌وه.. له ٲیش دمست ٲیکردنی جه‌نگی به‌دردا، ٲیغه‌مبه‌ری خودا... هاوه‌لانی ٲیز دمکردو ٲیش و داوی ٲیده‌کردن و ٲٲکی ده‌خستن.. هاوه‌لٲیکی به‌ٲیز به ناوی سه‌وا‌دی کو‌ٲی غوزیه، که له جه‌نگاو‌مرانی به‌در بوو، ههر له‌و جه‌نگه‌شدا شه‌ید بوو، ٲیغه‌مبه‌ری خودا... بانگی دمکاتو ٲیی دمفه‌رموٲت: بجۆ دواوه، به‌لام نهم هاوه‌له گو‌یی لی‌ نابٲت، ٲیغه‌مبه‌ری خودا... داری‌کی به‌ دمسته‌وه دمبٲت، به داره‌که‌ی دمستی به سکی سه‌وا‌ددا دمکشیتو ٲیی ده‌لٲت: سه‌وا‌د بجۆره دواتر..

سه‌وا‌دیش... دمفه‌رموٲت: نه‌ی ٲیغه‌مبه‌ری خودا... نازارتدام..

پیغممبه‌ری خودا ﷺ پئی دمه‌رمویت؛ دهی تۆله‌ی خۆتم لیبکه‌رموه..
سه‌واد ﷺ دهی داره‌که‌ی دمه‌ستم بدمریو سکیش با پرووت بیت، ومکو چۆن من
سکم پرووت بوو..

پیغممبه‌ری خودا ﷺ سکی پرووت دمکاتو داره‌که‌ی دمه‌داتی، به‌لام ئه‌م هاوه‌له‌ به‌ریزه
چۆن دلی دیت روناکی چاوی ئازار بدات، ههر بۆیه‌ خۆی به‌ سکی پیغممبه‌رموه ﷺ
ده‌نوسینیتو ماجی دمکات..

پیغممبه‌ری خودا ﷺ دمه‌رمویت؛ سه‌واد ئه‌وه‌ بۆ وات کرد؟
سه‌واد ﷺ دمه‌رمویت؛ ئه‌ی پیغممبه‌ری خودا ﷺ حه‌زم کرد کۆتا جه‌سته‌ که‌ به‌ر
جه‌سته‌م ده‌که‌ویت، جه‌سته‌ی پیرۆزی تۆ بیت. (رواه البخاری)..
به‌ئێ.. پادشاکه‌ رازی نه‌بوو تۆله‌ی لیبکه‌ریته‌وه‌، ههر بۆیه‌ وتی سبه‌ینی دیمه‌وه‌،
به‌لام ئایا دیته‌وه‌ یان نا؟

نه‌خیر نه‌هاته‌وه‌، خۆی پیچایه‌وه‌ به‌ سواری له‌گه‌ڵ هه‌ندیك له‌ هاوه‌لانی‌دا
به‌رمو شامو ناوچه‌ی خۆیان گه‌رانه‌وه‌ دوباره‌ بووه‌وه‌ به‌ گاورو له‌باتی په‌کتابه‌رستی‌و
یه‌کخواپه‌رستی دمیوت؛ سێ خودا هه‌یه‌و وازی هینا له‌: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝۱﴾ اللَّهُ
الْضَّمَدُ ۝۲ لَمْ يَكُنْ لَكَ يَوْلَدٌ ۝۳ وَلَمْ يَكُنْ لَكَ كُفْؤًا أَحَدٌ ۝۴﴾ الإخلاص. واته‌:
(ئه‌ی موحه‌ممهد ﷺ، ئه‌ی ئیماندار بلی: ئه‌و خودایه‌ی که‌ ناوی الله یه‌ خودایه‌کی تاکو
ته‌نهايه‌.. خودا زاتیکی پایه‌دارو دمه‌لاتداره‌، نیازی به‌ که‌س نیه‌و هه‌مووان ناتاجی
ئه‌ون، ههر ئه‌و دمه‌توانیت به‌لاو ناخۆشی لابه‌ریتو پیویستی‌و داخوازیه‌کانمان جیبه‌جی
بکات.. هیچ که‌سی لینه‌بووه‌و خۆشی له‌ که‌س نه‌بووه‌.. ههرگیز هاوتاو هاوشیوه‌و
دمه‌لاتدارێکی تر نیه‌ که‌ له‌ به‌رامبه‌ریه‌وه‌ بوسته‌یتو هاوشانی بیت)..

به‌ئێ.. بووه‌وه‌ به‌ گاور، ته‌مه‌نی به‌رمو پیری پۆیی و زۆر په‌شیمان بوو له‌وه‌ی کردی،
بیری له‌و چه‌ند ساته‌ ده‌کردمه‌وه‌، که‌ باومړی هیناو په‌کخواپه‌رست بوو، ههر بۆیه‌ له
کۆتاییه‌کانی ته‌مه‌نی‌دا دمه‌ست به‌ گریان دمکاتو ده‌لێت:

یالیت آمی لم تلدنی ولیتنی رجعت إلى القول الذي قال لي عمر
ویالیت لی بالشام أدنی معیشة أجالس قومي ذاهب السمع والبصر..

به‌ئێ.. خۆزگه‌ ده‌خوازیت که‌ دایکی ئه‌می نه‌بووايه‌، هه‌رموها خۆزگه‌ ده‌خوازێ که‌
به‌ قسه‌ی ئیمامی عومه‌ری ﷺ بکرايه‌، خۆزگه‌ ده‌خوازێ هه‌زارو نه‌دار بووايه‌، ته‌نانمه‌ت
خۆزگه‌ ده‌خوازیت شوانی و شتر بووايه‌، نه‌ک بگه‌رپه‌ته‌وه‌ بۆ سه‌ر ئایینی مه‌سیحی‌و
وازی له‌ په‌کتابه‌رستی نه‌هینایه‌..

په‌نا به‌ خودا خۆبه‌گه‌ورمانین وای لیکرد، به‌ بیباومړی به‌ریتو له‌ راسته‌ ریگه‌ی

ئىسلام لابتاتو نه قامى هه ئبزيٲىت..

* ئىمامى عهلى عليه السلام كاتىك ئهمىرى باومرداران بوو، رۇژىك دهچىته بازار، قه ئفانه كهى
يان كه مرسته يهكى جهنگى خوى به دهمتى جوله كه يه كه وه دمبىنىتو به جوله كه كه
ده ئىت: نه وه هى منه..

جوله كه كه ش ده ئىت: نا.. هى تۆ نيه، به لام نه گهر دمه وىت، دمه وانىت لىمى بكريت..
ئىمامى عهلى عليه السلام ده ئىت: من ئهمىرى باومردارانم درؤت له گهل ناكم، نه وه
هى منه..

جوله كه كه ش ده ئىت: نه خير.. هى تۆ نيه و كىشه كه يان دمبه نه لاي قازى..
كاتىك دهچنه به رده م قازى، قازى به كه به ئىمامى عهلى عليه السلام ده ئىت: له تهنىشت
جوله كه كه وه بوهمته و قسه بكه بزانه م چىت ده وىت؟
نهمه له كاتىكدا كه نه و قازى به فرمانبه رىكى فهرانمروايه تيه كهى ئىمامى
عهلىه عليه السلام، له بهر نه وهى هاو لائىان له به رده م دادگاي ئىسلامدا ههموو هاوشى وهى
يهك يه كسانن..

ئىمامى عهلى عليه السلام دمه فرموىت: نه و قه ئفانه هى منه و فلانه رۇژ لىم كه وتوو وه وون
بووه..

جوله كه كه ش ده ئىت: نه خير.. هى نه و نيه، من كرىومه و دمه وهىت بىفرؤشم..

قازى به ئىمامى عهلى عليه السلام ده ئىت: شايه دت هه يه؟

ئىمامى عهلى عليه السلام ده فرموىت: به ئى.. حه سه نى كورم شايه دمه..

قازى ده ئىت: شايه دى كور بۆ باوك و مرنا گىرىت، شايه دى توت هه يه؟

ئىمامى عهلى عليه السلام ده فرموىت: نه خير..

قازى به كه ش ده ئىت: دى كه واته قه ئفانه كه هى نه و بيا وه جوله كه يه يه..

كابرئ جوله كه كاتىك نهمه دمبىنىتو سه رى قازى به كه و ئىمامى عهلى عليه السلام دهكات،
ده ئىت: پاكى و بىگهردى بۆ به رومردگار، نه م ئايىنه چهنه دادگهره، قازى به كه له دزى
نه مىرى باومرداران و سدى جوله كه يهك به ريار ددهات!!

جوله كه خاومنى نه و ههموو وته نابهجىيانهن، له وهى كه ده ئىن: عوزىر كورى خودايه!!
خودا هه زاره!! خودا دهمتى به ستراره!! كه چى له به رژه ومندى جوله كه يهك به ريارىك
دمرده چىت.. به ريارمكه ش به سه ر كىدا، به سه ر نه مىرى باومردانداراندا دمرده چىتو
وته كانى لئ و مرنا گىرىت، چونكه تهنه شايه دىكى هه يه، نه وىش كورمكه يه تى، نه و
كورى كه گهره وى لاوه كانى به هه شته!!

به ئى.. كاتىك كابرئ جوله كه نه م ديمه نه دمبىنىت، ده ئىت: اشهد ان لا اله الا الله، واشهد

آن محمدآ رسول الله.. ئەى ئەمىرى ئىمانداران، ئەو ھەلغانەكەتە بىگرە، راستەكەىت لىت كەوتو منىش ھەلگرتەوھ..

ئىمامى ەلىؑ دىفەرموئىت: مادام موسلمان بووئىت، ئەوا ومكو دىارىبەك با بۇ تۆ بىت..

بەلى.. خەلگى يەكسانن.. نابىت لە بەرژەومەندى بەھىزەكان بىرپار بە سەر لاوازەكاندا دىمرچىت، بىغەمبەرى خوداﷺ دىفەرموئىت: (إِنَّمَا أَهْلَكَ النَّاسَ قَبْلَكَ أَنَّهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكُوهُ، وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ). رواه البخاري. واتە: (بە دلتىايىيەوھ خەلگانىك بىش ئىوھ بەھۆى ئەوھوھ لەناوچوون، كاتىك كەسىكى بەناوبانگو ناسراو دزى بىكردايە، وازيان لىدەھىناو سزايان نەدەدا، بەلام ئەگەر كەسىكى لاوازو بى دىسەلات دزى بىكردايە، سزايان دەدا)..

كىشەو گرتى خۆبەگەورمزانىن، ئەوھىە زۆرجار دىبىتە ھۆى ئەوھى ھەقو راستى وىرنەگرتىو پىشتى تىبكات.. چەندىن كەس ھەن خۆبەگەورمزانىن، واى لىكردوون پىنمايىو راستى وىرنەگرن، چەندىن كەسىش ھەن خۆبەكەم زانىنو خاكى بوونيان، بەرەو ھىدايەتو پىنمايى بىردوونو دونىاو دواپۇزى خۇيان پۇشن كىردۆتەوھ..

بە دلتىايىيەوھ ئەوانەى خۇيان بە گەورە دىزانن، لە بەزمىي خودا دوور دەخىرنەوھو پىگەى راست ون دىكەن، ئەوھتا ئەبوجەھل كاتىك دىربارەى راستى بىغەمبەرايەتى موھەممەدﷺ پىرسىارى لىدەكەن، ئەوئىش دەللىت: بە خودا من دىزانم كە راست دەكاتو بىغەمبەرەو پەرسىتى بتەكانمان ھىچ سودىكان پىناگەيەنن، بەلام ئىمە لە ھۆزى (بەنى مەخزوم) ىنو ئەوئىش لە ھۆزى (بەنى عبدالمناف) ھو ھەر دوو ھۆزەكەش دەگەپىنەوھ سەر قورەئىش و بەردەوامىش لەگەل يەك لە كىبىركىو پىشېركى دابىنو ھەر يەكەمان دەمانەوئىت دەست بە سەر گەورمىي مەككەدا بگىرن، ھەر بۆيە كاتىك ئەوان خواردنىيان دا بە مىوانانو حاجىيانى مالى خودا، ئىمەش وامان كىرد، ئەوان ئاويان پىدان، ئىمەش كىردمان، بەردەوام ومكو دوو ئەسپ لە پىشېركىي يەكتىردا بووئىن، ئىستا بىغەمبەرايەتى لە ھۆزى ئەوان ھاتووەو پىمان دەللىن: بىغەمبەر لە ئىمەيە، ئىمەش بىجگەلە بە درۆخستەوھو باومر پىنەھىنانى ھىچى تىرمان بە دەستەوھ نەماوھ!!

سەپىركە خۆبەگەورمزانىن چۆن بەرەو ھەلدىرو بىباومرىو گومرايى بىرد.. پەرومىردگار دىفەرموئىت: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْرِ فحَسْبُ جَهَنَّمَ وَلِئْسَ الْإِهَادُ﴾ (البقرة. ۱۷۸) واتە: (خۆ ئەگەر پىي بوتىت: لە خودا بترسە، (ھەروا بۆت نالوت)، غەپرايى دىمىگرتىو شانازى بە گوناھو تاوانەوھ دەكاتو سوور دىبىت لە سەرى، تۆلە لە ئىماندارە دىسۆزەكە دەسىنىتو تاوانبارىشى دەكات، جا ئەو خودا نەناسە

دۆزه‌خی به‌سه، سویند به‌خودا نه‌و دۆزه‌خه شوینو جیگه‌و لانکه‌یه‌کی ناله‌باره)..
چەندین کەس هەن کاتێک پێیان دەلێت: مافی خەلک بە سەرەمۆیەو بۆیان
بگێڕەو، دەلێت: ئەو کەسێکێ گەری تۆیە، خۆم باش دێزانم چى بکەم چى نەکەم!!
بەئێ.. زۆرجار نامۆزگاری خیری کەسێک دەکەیت، خۆبەگەورەزانین نایەلێت بە
گویت بکاتو پشت هەلەدکاتو دەروات..

* کەسێک لەگەڵ هاوسەرەکیدا کێشەى هەبوو، هاوسەرەکی چوووەو بۆ مائی
باوکیو کێشەکە خەریک بوو گەورە دەبوو، ئێمەش پێمان وت: فلانە کەس هەلەکە
لە تۆوەیە، جا دانى پێدا بنییت یان نا، تۆ هەلەکەت ئەنجامداوەو تاوانبار تۆیت،
چى تێدايە بچۆ بۆ لایو پۆزشى بۆ بهێنەرەووە داواى لێبوردن و لێخۆشبوونی لێکە،
مەندالەکانت دەرەدەرن، مەلەکەت بگێڕەووە بۆ ئەو حالەتەى پێشتر تیايدا بوون، خۆ
هاوسەرەکەشت داواى پارەو پولى لێنەکردوویت، تەنھا دەلێت: با داواى لێبوردن بکات،
چونکە بەراستی بوەتانت بۆ کردووە، تۆ گومانەت بردووەو گومانەکەشت هەلە بووە..
لە وەلامدا پیاوێکە وتی: من داواى لێبوردنى لێکەم؟! من؟!

تەنھا خۆبەگەورەزانین بوو نەیهێشت، داواى لێبوردن لە هاوسەرەکی بکات!!
جاری وا هەیه، لە سەر نان خواردن بە کەسێک دەلێت: فلانە کەس خودا پاداشتی
خیرت بداتەو، بە دەستی راستت بخۆ.. خۆبەگەورەزانین وای لێدەکات، هەر ئاورپشت
لێ ناداتەو..

* جارێکیان پێغەمبەرى خودا ﷺ لەگەڵ هاوێلانیدا لە شوێنێک دانیشتیوون، پیاوێکی
لێدەبێت بە دەستی چەپی نان دەخوات، پێغەمبەرى خودا ﷺ زۆر بە نەرمونیانی پێی
دەفەرموێت: بە دەستی راستت بخۆ..

پیاوێکەش دەلێت: ناتوانم، بەلام نەتوانینەکەى تەنھا لەبەر خۆبەگەورەزانین بوو،
هەر بۆیە پێغەمبەرى خودا ﷺ پێی دەفەرموێت: با دەتوانیت..

گێڕمەرەوێ فەرموودەکە دەگێڕێتەووە دەلێت: دەستی پیاوێکە وشک بوو، ئێتر
نەیتوانى بۆ دەمى بەریت. (رواه البخاري)..

سەیرکەن خۆبەگەورەزانین چى لەو پیاوێ کرد؟!

خەلکانێک هەن کاتێک نامۆزگارییان دەکەیت، بۆ ئەوێ موسلمان بن، بەهۆى خۆ
بەگەورە زانیانیانەو، باوێر ناھێنن..

* کەسانێک کاتێک پێیان دەلێت: وەرن بۆ مزگەوت نوێزەکانتان ئەنجام بدەن،
خۆبەگەورەزانین نایەلێت بێن بۆ مزگەوت، هەر وەك کاتێک بە حەججى کورێ
نەرتەرمیان وت: وەرە بۆ مزگەوت نوێزەکانت بکە، لە وەلامدا دەلێت: من بێم لەگەڵ

كەسانىڭدا بوستىم نوپۇز بىكەم، كە لە بازار خەرىكى بارهەلگىرى كۆل كىشانىن،
مىنىش بەو ھەموو جلوبەرگە جوانو بۆنى خۆشەمەوۈ؟ لە كاتىڭدا دەلئىن: ئەم پىاۋە
كەسىك بوۋە لەو كەسانەى كە ھەرموودىمىيان گىپراۋىتەو، بەلام ھەندىك دەلئىن: ئەو
بۇچوونە لاۋازە..

بەلى.. چەندىن كەس ئەمىرۇ بەھۇى خۇ بەگەورە زانىنىيەنەو ناپەن بۇ مزگەوت،
بۇ نمونە: كەسانىك كە بەرپۆمبەرى ھەرمانگە يان كۆمپانىيا، يان راگرى كۆلئىچ، يان
سەرۋىكى زانكۇ، يان ۋەزىرن، ناپەن بۇ مزگەوت نوپۇزەكانىيان بىكەن، بەلكو لە مالمەو
دەيكەن، ئەگەر بىكەن؟!

لە كاتىڭدا پەرومردگار بانگت دەكاتو داۋات لىدەكات لەگەل كىرۋىشەيراندا كىرۋىش
بەرىت.. ﴿وَأَقِمْو الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ ﴿١٣﴾ البقرة. واتە: (نوپۇزەكانىيان
بە چاكى ئەنجام بىدەن بە دروشمەكانىيەو زەكاتىش بىدەن، لەگەل كىرۋىشەيراندا
كىرۋىش بىبەن)..

دەى راگرى كۆلئىز، بەرپۆمبەرى ھەرمانگە، بىرۇ بۇ مزگەوتو لەگەل ئەو خەلكەدا
كىرۋىش بۇ پەرومردگار بەرە.. مزگەوت بۇ ئەو كراۋە نوپۇزى تىدا بىكەن، نەك
ھەر كەسەمان شوپنىك بۇ خۇمان دىارى بىكەن نوپۇزى تىدا بىكەن، كەسانىك ھەن
دەلئىن: لەگەل قوتابىيەكانەم نوپۇز دەكەم، يان لەگەل كىرۋىشەيرانەم نوپۇز دەكەم، تەنھا
خۇبەگەورمزانىنە، كە ئەم ھسانەى پىدەكات، بىگومان خۇ بەگەورە زانىنىش لە رۇزى
دواپىدا ۋەكو مىرولەى بچوك زىندوو دەرۋىنەو خەلكى پىيان پىدا دىنئىن، ھەر
كەسىكىش ھىندەى تۇزقالتىك خۇ بەگەورە زانىن لە دلۋ دىروونىدا ھەبىت، ناچىتە
بەھەشت..

پەرومردگار داۋاى خۇبەكەم زانىنو خاكى بوونت لىدەكەن، پەنات پىدەگرىن لە خۇ
بەگەورە زانىنو خۇ بەگەورە زانان.. آمىن..

پاراستنى چاو..

ليړه وه به ندايه تى بۇ خدا دهرده كه وىت..

* سهيركردنو بهرۀلاگردنى چاو، چيرؤكو رووداوځكى سهيرى ههيه، بهرورمردگار باوكه ئادهمى دروست كردو ههموو پيداويستيهكى وهك خواردنو خواردنهوهو پۇشاكو رووبارو خۇشيهكانى بۇ داببن كرد.. ﴿وَلَكُمْ فِيهَا مَأْتَتٰى اَنْفُسُكُمْ...﴾ (٣١) فصلت. واته: (مژدهتان لىبىت له بههشتدا ههرچى نارمزووى دهكهن).. لهگهئ ههموو ئهمانهشدا، باوكه ئادهم پيويسى به كهسيك ههبوو، له بههشتهكهى بهرورمردگارا لهگهئيدا بژيت.. با بزائين بهرورمردگار چ جوړه دروستكراوځكى ههئيزاد بۇ ئهوهى لهگهئيدا بژيت؟! ئايا بالندهيهكى بۇ ههئيزاد، بۇ ئهوهى به دهنكى خۇش بۇى بچريكنيت؟! يان پشيلهيك لهگهئيدا يارى بكات؟! يان ئهسيكى جوان كه هاتوچوى پييكات؟! بهرورمردگار دميرانى كه ئادهم نيرهو پيويسى به مروفيكى ميينه ههيه، بۇ ئهوهى زيانى لهگهئ بهسهريرهيتو دلى هوگرى بيت، ههر بۇيه بهرورمردگار دايكه ههواى دروست كرد.. ﴿هُوَ الَّذِى خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ اِلَيْهَا...﴾ (١٨١) الأعراف. واته: (خودا ئهو زاتهيه كه ئيوهى له يهك نهفسو له يهك شت دروست كردهوهو ههر لهويش جووتهكهى بهديهينا، بۇ ئهوهى ئارامى له لا بگريت)..

بهئى بهرورمردگار دايكه ههواى له پهراسوى باوكه ئادهم ﴿﴾ دروست كرد..
ومرن با بيكهوه، ههئويستهيك له سهر چهند چيرؤكيكى عاشقانو ئهوينداران بكهين، كه چۇن عاشق بوون؟ وه بۇ عاشق بوون؟ ئهى بزائين ههوالى ئهويندارانو عاشقهكان چيهو چ باسه؟

* دوو سال لهمهوبهر له شام بووم، لهگهئ ههنديك له هاوهلانمدا جووين بۇ چيشتخانهيك له دهرهوى شار، له تهنisht چيشتخانهكهوه چيايهك ههبوو، له سهر چياكه بهردىكى گهوره ههبوو كه وينهى دليكى له سهر ههكؤلرا بوو.. لهگهئ يهكيك له كارگوزارهكانى چيشتخانهكهدا دواينو پرسيارى ئهو بهردهمان ليكرد، له وهلامدا وتى: ئهو بهرده ناوى بهردى ئهويندارانو عاشقانه..

سهيرى چياكه كرد، چيايهكى سهختو دزوار بوو، سهركهوتن به سهر ئهو چيايهدا ئاسان نهبوو، له سهر بهردهكesh بهراستى وينهى دل ههكؤلرا بوو، پاشان به كارگوزارهكهه وت: بۇچى ئهو ناوهى لينراوه؟!

كارگوزارهكهه وتى: لهبهر ئهوهى كاتييك كهسيك، كهسيكى خۇش دهويتو ناتوانيت به

خۆشه‌ويسته‌كه‌ی بگات، ده‌چپته سهر ئهو به‌رده به‌رزمو خۆی فری دمه‌اته خوارمووه
خۆی ده‌كوژیت!!

به‌راستی من نازانم ئهم ڤووداووه راسته یان نا، به‌لام لیڤمدا مه‌به‌ست ئه‌ومیه، كه
عه‌شقی هه‌ندیك جار یاری به‌ دل دمه‌كات، سهرمتاو بنه‌مای ئهو عه‌شقه‌ش نه‌پاراستنی
چاووه.. ههر له‌به‌رنه‌وه كاتيك پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ له سهر وشترمه‌كه‌ی، له نزیك فه‌زلی
كوڤی عه‌باسی نامۆزایه‌وه ده‌ڤوشت، ئافرمته‌يك دیت بۆ لایو پرسیاری لیڤمه‌كاتو ده‌لایت:
ئهی پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌بیت چه‌ج بۆ باوكم بكه‌م، چونكه باوكم پیروم ناتوانیت
له سهر ناژه‌ل خۆی بگرتیت؟

ئافرمته‌كه، ئافرمته‌یكی جوان بوو، فه‌زلیش گه‌نج بوو، پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ به‌ ده‌ستی
پیروزی ڤووی فه‌زلی و مرگیترا، بۆ ئه‌وه‌ی سه‌یری نه‌گات، پاشان پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ
فه‌رمووی: ((كوڤو كچیکى لاوم بینى، شه‌یتان له بۆسه‌دا بوو بۆیان)). (رواه البخاري)..
ئهمه له كاتيكدا كه له مه‌راسیمی چه‌جدا بوون، نه‌ك له بازاڤو له به‌رامبه‌ر
ئینته‌رنیته‌و به‌رامبه‌ر كامیرا.. ئه‌مڤو ئافرمتان له زانكۆكانو بازارمه‌كان به‌ جل‌وبه‌رگی
زۆر ته‌سكو ته‌نكه‌وه دهمده‌كه‌ونو به‌ دمنگو وینه‌و ڤمنكه‌وه له ڤنگه‌ی ئینته‌رنیته‌وه
شه‌ونخونی له‌گه‌ل په‌كتر دمه‌كن..

به‌ئێ.. له كاتی چه‌جداو له خزمه‌تی پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ و ئافرمته‌يك بۆ پرسیارکردن
دیت بۆ لای پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ به‌ ده‌ستی
پیروزی ڤووی نامۆزاکه‌ی و مرده‌گیترا بۆ لایه‌کی تر، له‌بهر ئه‌وه‌ی با ئهو گه‌نجه
له خزمه‌ت پښغه‌مبه‌ری خواشدا بێت، به‌لام شه‌یتان زیرمه‌كو به‌رامبه‌ر به‌ خودای
په‌رومردگار دوزمنايه‌تی خۆی له‌گه‌ل نه‌ومكانی ئاده‌م ﷺ ڤاگه‌یاندومه‌و وتویه‌تی: ﴿ قَالَ
فِعِزَّكَ لَاغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴾ (٨٢) ص. واته: (ئینجا شه‌یتان وتی: سویند به‌ ده‌سه‌لاتی بێ
سنورت شه‌رت بێت ههر هه‌موویان گو‌مڤاو سه‌رگه‌ردان بكه‌م)..

پاشان وتی: ﴿ ثُمَّ لَا تَنْتَهُرُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَلَا يَجِدُ أَكْثَرَهُمْ
شَكْرِينَ ﴾ (٧) الأعراف. واته: (پاشان سویند به‌ خودا له به‌رده‌میانوه، له به‌شتیانوه،
له لای راستیانوه، له لای چه‌پیانوه، بۆیان دیمو (دنیايان لا خۆشه‌ويست
ده‌كه‌مو گومانیان دمه‌باره‌ی قیامه‌ت لا دروست دمه‌كه‌م) و ده‌ست ناكه‌ویت زۆربه‌یان
سو‌پاسگوزاربن)..

به‌ئێ.. لهو شوینو جیگه‌و مه‌راسیمه‌ پیروژمدا، پښغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ڤووی
گه‌نجيك له سه‌یرکردنی ئافرمته‌یكی نامه‌هره‌م و مرده‌گیترا، ههر بۆیه پښغه‌مبه‌ری
خودا ﷺ ده‌فه‌رموویت: ((من غض بصره عن محاسن امرأة وهو قادرٌ على أن ينظر إليها
أورثه الله إيماناً يجد حلاوته في قلبه)). (رواه البخاري. واته: (ههر كه‌سێك چاو‌مه‌كانی له

ناستی جوانییه کانی ئافرمتدا دابخات، له کاتیکدا توانای هه ٲیت، سه یری بکات، ئهوا ٲهرومردگار باومړو ئیمانیکې ٲیدمه ٲه ٲیت، شیرینی ئهوا باومړو ئیمانیه له دلیدا ههست ٲیدمه کاتو دمرده که وٲت)..

ٲاراستنی چاو له جوانییه کانی ئافرمت، له ړنگه ی سه ته لایٲو که ناله ئاسمانیه کان.. ههرومه له ړنگه ی ئینته رنٲت.. له ړوژنامه و گوٲارمه کان.. له بازارو زانکوکانو ٲروکه خانه کانو له هه ر شوٲنیکې تر که ئافرمتانی لٲبن.. ﴿قُلِ الْمُؤْمِنَاتُ یَعْضَوْنَ مِنْ أَبْصَرِهِمْ وَيَحْفَظْنَ فُرُجَهُمْ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَكُمْ...﴾ النور. واته، (ئهی ٲیغه مبهه ر ٲیوانی ئیماندار بلئ، چاویان ٲٲاریزن (له سه رنجدانی نامه حرم) ههرومه ناموس و عه ورمتی خوٲیان له حه رام ٲٲاریزن، بٲگومان ئه و ٲاکترو ٲوختره بوٲیان)..

* ٲیاوٲیکې دمه ته کی له ٲاٲوردوودا، ئه و منده عاشقی که نیزمه که کی دمه ٲیت، زوړی خوٲ دموٲتو به ته وای عاشقو شه یدای دمه ٲیت، به جوړٲک که سه یری دمکات، ئارامی لٲدمه ٲٲت.. ئه م خوٲه وٲستییه، خوٲه وٲستی ٲه کی که له کاربه دمستانی ئه نده لوسم ٲیر دٲٲٲه وه..

دهگٲرنه وه ئه و کاربه دمسته، شه یدای ٲه کی که له که نیزمه که کانی دمه ٲیت، ړوژٲک ٲٲکه وه دانٲشتن و به دم ٲه که وه ٲٲده که نن، به ئی.. که نیزمه که که ٲٲده که نٲتو ٲیاوکه که ترئ ده کاته دمی که نیزمه که که وه له بوړی هه ناسه ی دهگٲرنٲتو دهخنکٲت.. ٲیاوکه کاتیک ئه مه دمه ٲٲت، باومشی ٲٲدا ده کاتو ماچی ده کاتو دمست ده کات به گریانو زوړ دمیجوٲٲٲت، به لآم بو ی دمرده که وٲت که به ٲاستی مردووه، هه ر بوٲه نایه لٲت که س له شوٲنه که کی خو ی بیجوٲٲٲو جه وٲت ړوژ له زووره که کی ناچٲته دمره ومو به رامبه یری دادمنٲٲت، گوٲرانکاری به سه ر جه سه ی که نیزمه که که دا دٲتو قسه ی له گهل ده که ن، تا قه ناعه تی ٲٲده که ن که مردووه..

به ئی.. عه شقی زوړ به تین، ئه گه ر دمستی به سه ر دلدا گرت، ئه و شه ٲتانو دمست به تالی، له وانه ٲه نایٲنو زیړی ئه و که سه تیک بدنو خراٲی بکه ن..

ٲا ٲٲٲنه وه سه ر ٲووداوی کابرا دمسته که که.. ئه م ٲیاو ړوژٲک به ندمیه که دمه ٲٲت سه یری که نیزمه که که کی ده کات، که ئه م زوړی خوٲ دموٲت، هه ر بوٲه زوړ تووره دمه ٲٲتو ده لٲت: چو ن دمه ٲت جگه له من که سه یکی تر سه یری بکات؟

ٲیاوکه ده چٲت بو لای که نیزمه که که و ٲمیک ده کات به قورگیداو دمیکوژٲت!! کاتیک هوٲی دٲته ووه دزمانٲت چی کردووه، دمست به گریانیکې به کو ل ده کات، به لآم تازه گریان ج سودٲکی هه ٲه!!

سه یرکه له خوٲه وٲستیدا کوشتی!!

ئهمړو که سانیک به ناو خوٲه وٲسته کانیان دمه ٲٲتن!! جاری وا هه ٲه سه یرکردنی

زۆر سەردەمكىش بۇ كارى خراپتر، من خۇم لە بەندىخانەدا گەنجىكەم بىنى ھەزى لە گەنجىكى كۆر كەرد بوو!! لە بەندىخانەدا گەنجانىكى زۆرم بىنى، سالىك يان دوو سالى بە بەندگەردن سزادرا بوون، بەھۆى كوشتنى خۇشەويستەگانىانەو ھەيان بوو سزى كوشتنىان بۇ بېرادرىا بوو، ھەيان بوو گەنجىكى پەگەزى خۇى فراند بوو، پاشان دەستگىر كرا بوو، ھەيان بوو دواى فراندنى كوشتبووى، پەنا بە خودا!!
خۇ ئەگەر پەنايان بە خودا بگرتايەو وازيان لەو كارە خراپە بەيناىە، مايەى سەلامەتى ھەردوو دۇنيا دەبوون..

كەسانىكى تر، كاتىك شەيداي ئافەرتىك بوون، بە فېل ھەليان گرتبوون، كاتىكىش مندال كەوتبوو نىوانيان، لەبەر ئەو ھەى گرتبەستىكى شەرىى لە نىوانياندا نەبوو، نكولىيان لەو كەرد بوو، كە پەچەلەكى مندالەكەى بۇ بگرتنەو ھەى بىكەن بە مندالى ئەو، ھەموو ئەمانەش بەھۆى بەرەلەكەردنى چاوو پەيوەندى نادروستەو پوويانداو..
ئەمىرۇ كارەكە زۆر گەورەتر بوو لە جاران، ھەروەك يەكەك لە شاعىران باسى دەكاتو ئەندەلوسى لە كىتبى (بەجە المجالس) دا گىراو پەتەو ھەى دەلەت: جاران شەيدايان و عاشقان، عەشقو ئەو پەنەكەيان پاكو خاوپن بوو، راستە ھەندىك ناشەرى تىدا بوو، بەلام پاكو پەوشت بەرز بوونو چەندىن ھۆنراو ھەى جوانيان لە سەر يەك وتوو، نەو ھەى عىشقى ئەمىرۇ، كە بەرەستى خراپەكارىو بەرەوشتە، نەك عەشقو خۇشەويستى.. ئەمىرۇ شەيتان لە رېگەى ئىنتەرنەتو زوورەكانى پالتاكو ماسنەجەرو چاتو پەيوەندىيە دەنگىو رەنگىەكانەو، خراپەكارىيەكانى زۆر زۆر ئاسان كەردوو..
لە كۇندا كاتىك شەيتان بىويستايە كەسانىك لە خشتەبەرى، چەندىن رېگرو بەرەست ھەبوون، ئافەرت لە لاىەن كەس و كارىيەو چاودېرى دەكرا، تەلەفۇنو مۇبايلو رېگەكانى پەيوەندى كەردن نەبوو، ئەگەر تەلەفۇنىكىش ھەبووايە، ھى ھەمووان بوو، لەبەر چاوى ھەمووان دادەنرا، ئىستا ھەر كەسەو مۇبايلى خۇى، بگەر چەند مۇبايلىكى ھەى، جارى وا ھەى لەوانەىە ھەر گىرفانەى ژمارىەك يان مۇبايلىكى تىدايەت، ھەر بۇيە لىرەو پەرسەنى پەروەردگار دەردەكەو پەتەو دەتوانىن خۇمان تاقى بکەينەو، كە چەندىك لەگەل خۇمانو خوداى گەورەدا راستگۇين..

* ئىبن جەوزى رەھىمەللىھو باسى چىروكى يوسف رەھىمەللىھو ژنەكەى عەزىزى مىسر دەكاتو دەلەت: كاتىك ئافەرتەكە ھەموو ئامادەكارىيەكى كەردو بە يوسف رەھىمەللىھو وت: من ئامادەم، بەلام يوسف رەھىمەللىھو فەرمووى: پەنا بە خودا، پەروەردگار يان عەزىزى مىسر چاكەى لەگەل كەردووم، چۇن خىانەت دەكەم؟!

پاشان لەبەر دەستى ھەلەتو رادەكات، ھەتا جەلەبەرگەكەى لە لاىەن ئافەرتەكەو ھەى لە دواو دەردېنرەت، پاشان بۇ چەندىن سالى لە بەندىخانەدا ژيان بەسەر دەبات، لىرەدا

ئىبن جەوزى رحمە دەئىت: ئا لىرەدا پەرستنى راستەقىنە بۇ پەرورەردگار دەردەكەوئىت، نەك لە ئەنجامدانى دوو ركات نوئىژدا..

بەئى لەم ھەلۆستانەدا پەرستنى راستەقىنە دەردەكەوئىت، لەو كاتانەى كە مەوۇف دەتوانىت كارى خراپ ئەنجام بەدات، بەلام لەبەر پەرورەردگار بە سەر دەروونىدا زالى دەمبىتو پىشت لە تاوانو گوناھ دەكات..

پەرورەردگار دەفەرەمۆئىت: ﴿قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَعْضُوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوْا فُرُوْجَهُمْ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ...﴾ (٣٠) النور. واتە: (ئەى پىغەمبەر ﷺ بە پىاوانى ئىماندار بلى: چاويان بپارىزن (لە سەرنجدانى نامەحرەم) ھەرومەها ناموسو ەورمەتى خوئيان لە ھەرام بپارىزن، بىگومان ئەو پاكتر و پوخترە بوئان)..

پاشان دەفەرەمۆئىت: ﴿وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَعْضُوْنَ مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظْنَ فُرُوْجَهُمْ...﴾ (٣١) النور. واتە: (بە ئافەرمەتانی ئىماندارىش بلى: چاويان بپارىزن (لە تەماشای نامەحرەم) داوئىنى خوئيان بپارىزن لە گوناھ).. تەنانەت ئافەرمەتانىش دەمبىت چاوەكەانيان بپارىزن لە سەركردنى كەسانى نامەحرەم.. لە دواى پاراستنى چاو، مەوۇفى ئىماندار، پىويستە لە شوئىنو جىگەى خراپ دوور بكەوئىتەو، بازارپىك كە ئافەرمەتى زۆرى لىيە، بەبى كارو بەبى ئىش پىويست ناكات بوى بچىت، ئەگەر ئەو پىويستىيانەى كە پىويست پىيانەو لە بازارپىكى تر ھەن، پىويستە بچىت بۇ بازارپىكى تر بىكرىت، زانكۆيەك بەناوبانگە بەوەى ئافەرمەتى دانەپۆشراوى زۆرى لىيە، دەتوانىت لە زانكۆيەكى تر ناوت تۆمار بكەيتو درىژە بە خوئندن بەدەيت..

پەرورەردگار لە تافىكردنەومىيەك بمان پارىزىت، كە بەرگەى ناگرىنو لە ھەموو خراپەيەكى ئاشكراو نەئىنى بمان پارىژە.. آمىن..

ئەو خاوەن گویدریژەیی بوو بە فەرمانرەوا..

مرۆڤەکان جیاوازن، مەبەستو هیواو بەرنامەو بیرکردنەومیان بۆ زیان لەگەڵ یەک جیاوازه.. هەیانە تەنھا بە هیواو ئومید واز دەهێنیت، پەرۆردگاریش دمه‌رمویت: ﴿لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾ (النساء: ١١٣) واتە: (پاداشتو پێزو نرخ نە بە ئارمژووی ئیومیە، نە بە ئارمژووی خاوەنمانی کتێبە، ئەووی خراپەو گوناھێک بکات، ئەو بەهۆیەو سزا دەدرێتو هیچ کەسو هیچ هێزێکی تری دەست ناکەوێت جگە لە خودا پشتگیری بکاتو یارمەتی بدات)..

بەڵێ.. پەرۆردگار دمه‌رمویت: چوونە بەهەشت نە بە ئارمژووی ئێو، نە بە ئارمژووی گاورو جوله‌کەکان نابێت.. چوونە بەهەشت تەنھا بە هیواو ئۆیدو بە ئارمژوو نابێت..

نەخێر.. تەنھا ئومیدو ئارمژوو، سەرکەوتن بەدی ناهێنیت.. دۆزمنانیش تێک ناشکێنیت.. تەنھا باندەمەکیش راو ناکات.. مرۆڤ هەر چەندە سەیری باندەکانی ئاسمان بکاتو هیوای ئەو بەخوازیت، کە ئەو باندەمە بە برژاوی یان سورەومکراوی بێتە بەردەستی، نایاتو ئەو کارە روو نادات..

مرۆڤ کاتێک بە بەردەم خانووێکی جوانو سەیارمەکی جواندا تێپەرێتو ئارمژووی بکاتو هیوای بۆ بەخوازیت، ئەگەر کاری بۆ نەکات، هیچ سودێکی نابێت..

* باسی رووداوێکی سەیری پیاویک دەکەین، کە ئەم پیاو بە گویدریژ کەلوپەل دەگواژتەووە کارەکی لە سەر ئەو دەبێت، پاشان دەبێت بە فەرمانرەواو خەلیفە!!
پیاو کە خەلکی ئەندەلوسەو ناوی موحەممەدی کورێ ئەبی عامر دەبێت، لەگەڵ دوو هاوێلیدا بە گویدریژمکانیان نیش دەکەنو کەلوپەل دەگواژنەو، جاری واش هەبوو، بە گویدریژمکانیان خەلکیان لە شوێنێکەو بۆ شوێنێکی تر دەگواستەووە بۆی زیانیان بەم ڕێگە بە دەست دەهێنا..

رۆژێکیان هەر سێکیان لە ڕێگەدا شەویان بەسەردا دێتو لە شوێنێک دەمێنەووە گویدریژەکانیان لە تەنیش خۆیانەو دەبەستەووە دەست دەکەن بە نان خواردن و گفتوگۆکردن..

موحەممەدی کورێ ئەبی عامر پێیان دەلێت: هیوای چی دەخوازن؟
پەکیکیان دەلێت: هیوام وایەو خۆزگە بەو دەخوام کە پێنج گویدریژم هەبێتو

له جياتى نه وهى رږژانه درهه ميک يان دوو درهه م پيدا بکه، ده درهه م پيدا بکه..
دووه ميان ده لیت: خوزگه ی نه وه ده خوازم، له باتی نه م گویدرېژنه له بازار دوکانیکم
هه بېت..

پاشان نه وانیش به ميان وت: نه ی تۆ خوزگه و هیوا ی چی ده خوازیت؟
نه میش ده لیت: هیوام وایه و خوزگه ی نه وه ده خوازم بېم به فهرمانرېواو خه لیفه..
وتیان: چۆن چۆنی؟! تۆ له م جیهانه دا ته نه ا نه م گویدرېژمت هه یه، که چی ده بیت
به فهرمانرېواو خه لیفه؟!

له وه لامدا ده لیت: به لئ.. پاشان ده لیت: نه گهر بووم به خه لیفه، چیم لئ داوا
ده که ن؟

یه کیکیان ده لیت: ده مه ویت کۆشکیکم بده بیت..

چی تر؟

کۆشکه که باخچه یه کی گهر ورمشی له گه ل بیت..

چی تر؟

ده مه ویت چوار هاوسه ریشم هه بیت..

چی ترت ده ویت؟

یه که ميان ده لیت: به سمه..

پاشان سه یری دووه ميان ده کاتو ده لیت: نه ی تۆ چیت ده ویت؟

دووه ميان ده لیت: نه گهر تۆ بووی به خه لیفه، به پیچه وانه وه سواری گویدرېژم
بکه نو به ناو شارد ا بگپرنو پیم بلین: نه وه ده جالو دروژنه، پاشان وتی: ده مه ویت
ده م چاویشم ریش بکه ن، نه وسا بگپرن..

دوا ی نه م گفتوگو یه، چوونه جیگه ی خویان بۆ نه وه ی بخه ون..

نه گهر که سیک مه به ستو ئامانجیکى هه بیت، پئویسته نه خشه رېژی بۆ بکات، ههر
بۆیه نه م پیاوه ده یوت: نه گهر من به مه ویت بېم به خه لیفه، پئویسته چ رېگه یه ک
بگرمه به ر؟ ههر له سهر کارمه کی خۆم به رده وام به و نیش به گویدرېژمه کم بکه م؟

نه خیر.. پئویسته نه خشه یه ک دارپژمو بروانم بزانه به چ رېگه یه ک دمتوانم بېم
به خه لیفه؟! جا نه م کاره ده، یان بیست، یان سی سالیشی پیچیت، هیچ گرفت
نیه.. گرنگ نه ومیه سهرمتای رېگه که دمست پېیکه مو ههنگاوی یه که م بنیم، ههروهک
وتراویشه، رېگه یه کی ههزار میلی، به ههنگاوێک دمست پېیده کات..

پېغه مبه ری خودا ﷻ سهرمتای پېغه مبه رایه تیه که ی ته نه ا به وشه ی (اقرا) ده ستی
پیکردو پاشان ههنگاو ههنگاو ده ستی به بانگه واز کردو ئاینی ئیسلام به م شیومیه

گهشەى کردو بڵاوبۆوه.. بۆ هەموو کارىکى چاڤو باش بە پشەبەستى بە خدا دەست پێبکە، بە دڤىاييهوه خوداى پەرورەگار يارمەتیت دەدات..

بەئێ ئەم پياوه بىرى کردەوه، يەكەم کارىک کە پىويستە بىکات، دەبىت گوڤدرىژەکەى بفرۆشیتو بىت بە پۆلىس، بۆ ئەوهى لانى کەم لە دارودەستەى فەرمانرەواو خەلىفەوه نزيك ببیتەوه.. رۆژ بۆوهو گابرا گوڤدرىژەکەى فرۆشت..

دوو هاوئەکەى پىيان وت: ئەوه گوڤدرىژەکەت فرۆشت؟! ئىنجا خو لە برسا دەمریت؟! ئەمىش وەلاميان دەداتەوهو دەئیت: نا.. نا.. من مەبەستى ئەوه گەورەترم هەيە، پاشان رۆشیتو کەلوپەلى سەربازى و پۆلىسى کړى دەستى کرد بە کارە تازەکەى.. لەبەر ئەوهى زىرەکو لىهاتوو بوو، هەر بۆيە زوو و پلەى بەرز دەبۆوه، هەتاوێکو بە تەواوى لە خەلىفە نزيك بۆوهو چوو پىرى دەستەو تاقەمەکەيهوه..

باش ماوهيەك خەلىفە گۆچى دوايى دەکاتو کورەکەى لە جىگەى باوکى دادەنێن، کورەکەشى تەمەنى دوانزە ساڤ دەبىتو پىويستە سەرپەرشتيارىکى بۆ دابنریت، هەر بۆيە دايکى کورەکەو خىزانى خەلىفەى گۆچکردوو، موخەمەدى کورى ئەبى عامرو دوو کەسى تر کە ناويان ئىبن ئەبى غالبو ئىبن تومەيح دەبىت، وەکو سەرپەرشتيارىکارى کورەکەى دادەنێتو پىيان دەئیت: هەر سىکتان دەبىت سەرپەرشتىکارى کورەکەم بکەن.. رۆژى دواتر، ئىبن ئەبى عامر دەستى کرد بە پىلان گىپران لە دزى ئىبن ئەبى تومەيح، هەتا وای لە دايکى کورەکە کرد، دوورخستەوهو پىي وت: تۆ شايەنى ئەوه نىت کە سەرپەرشتىکارى کورەکەم بىت، تەنها خوێ و ئىبن ئەبى غالب مانەوه، ئەم پياوه هەستا بە داخوازى کردنى کچەکەى ئىبن ئەبى غالب بۆ کورەکەيى و لىي مارە کرد، کاتىک کچەکەى ئىبن ئەبى غالبى بۆ کورەکەى هىنا، بە تەواوى بوو بە هاوئەلى ئىبن ئەبى غالبو قسەى بە سەرىدا دەرۆشیتو زال بوو بە سەرىدا، هەتا وای لىهات سەرپەرشتيارى تەواوى کورەکەى خەلىفە، بە تەنها ئىبن ئەبى عامر بوو..

کورەکە بەبى پىرى ئىبن ئەبى عامر تەنانەت لە مالیش نەدەهاتە دەر.. وەزىرەکانىش بەبى فەرمانى ئەم هىچ کارىکيان نەدەکرد.. ئەم کارەش لە نىوان شەوو رۆژىکدا رپووينەدا، بەلکو نزيکەى بىست دانە سالى پىچوو، هەتا ئەم پياوه گەشت بەم پلەيه.. بەئێ.. ئەم پياوه وای لىهات سوپاشى بەرپەدەکردو بە تەواوى بوو بە خەلىفە.. تەنانەت هەندىک لە زانايان ناوى ئەو دەوئەتەيان نەنا دەوئەتى ئەندەلوس، بەلکو بە ناوى ئىبن ئەبى عامرەوه ناويان نا دەوئەتى عامرى..

ئىستا نزيکەى سى ساڤ بەسەر قسەى ئەم پياوهو هاوئەکانى تىبەرپووه.. رۆژىک هاوئەکانى بىر دەکەوئەتەوه، هەر بۆيە بانگى پياوێک دەکاتو پىي دەئیت: بچۆ بۆ قلا نە

بازارو ههوالى فلآنه كهسو فلآنه كهسم بۇ بېرسه و بىان دۆزمرمو و بىان هئنه بۇ لام..
كابرا دهچىتو دواى ههوال ٲرسىن دىيان دۆزىتهومو دىيان هئنىت بۇ لاي خهلىفه
تازده.. خهلىفه سهىر دهكات له سهىر كارمكهى خۇيان بهردهوامن، همر پهكهيان
گوڤدرىزىكيان ههيه و كوڤكىشى دهكهن و رۆزى درهه مئك يان دوو درههه بهيدا دهكهن و
ماوهى سى سالة بهم شىوميه ژيانىان دهگوزمىزن.. كاتىك له بهردهم خهلىفه دا دهومستن،
ٲٲيان دهلئىت: ئايا دهمناسن و منتان بىر دهكه وىتهوه؟

ئهوانىش دهلئىن: بهلئى.. ئهى بىرتان دهكه وىتهوه كاتىك ٲىم وتن: ئهگهر بووم به
خهلىفه، چى داوا دهكهن و خۆزگهى چى دهخوازن؟
وتيان: بهلئى..

وتى: ده ئهوه بووم به خهلىفه، فلآنه كهس تۆ چىت داوا كرد؟
پهكهىيان وتى: داواى كوڤكىكم كرد باخچه پهكىشى تىدا بىت، ههروهها داوام كرد
كه چوار هاوسهرم هه بىت..

خهلىفه وتى: ئهوه كوڤكو باخچهكه و ئهوش مارمى چوار ئافرمت، خۇ ئهگهر
كاتى خۆى خۆزگهى زىاترت بخواستايه، ئهوا ئىستا ٲىم دهدايت..

پاشان بهوهى ترىانى وت: ئهى تۆ داواى چىت كرد؟

كهسى دووه مىان دهلئىت: ئهى خهلىفه لىم ببوره..

خهلىفه دوباره دهلئىت: خۆزگهى چىت خواست؟!

ئهويش دهلئىت: خۆزگهى ئهوهه خواستو داواى ئهوهه كرد، كه پاشه و پاش سوارى
گوڤدرىزم بكهن و روخسارم رهم بكهن و به شاردا بمگىرن و ٲىم بلئىن: ئهمه دهجالو
درۆزنىترىن كهسه..

خهلىفه بىرپارىداو خۆزگهو ئاواتهكهى ئه مىشيان جىبه جئ كرد..

به رىزان لئىره دا مه بهست ئهوه نيه ئهم رهوداوه راسته يان نا، ههر چهنده بۆچوونى
به هئىز له سهىر ئهوهيه، كه ئهم رهوداوه راسته و رهوداوه له په رتووكه مئزوويه كاندا
تۆمار كراوه، به ئكو مه بهست ئهوهيه كه ئهم ٲياوه متمانهى به خۆى هه بووه و گومانى
باشىشى به خوداى خۆى بردووه، ههروهك ٲىغه مبهرى خوداش ﷺ دهفهرمويت: ((يقول
تعالى انا عند ظن عبدي به)). رواه البخاري. واته: (خوداى په رومردگار دهفهرمويت: من
له گهل ئهو گومانهم، كه بهنده كهه ٲىمى دهبات، يان له گهل ئهو گومانهم، كه بهنده كهه
به منى ههيه)..

كهواته گومانى چى به خودا به رىت، ئهويش ئهومت بۇ دهكات.. مرؤف كاتىك
گومانى لىخۆشبوون به په رومردگارى دهبات، انشاءالله په رومردگار لئى خوش ده بىت..

دهی گومانی نهوه به پهرومردگارت بهره، که ههزمکانت بۆ ناسان دمکات.. گومان بهره له بواړی خویندندا سهرکهوتوت دمکات، ههزگیز گومانی خراب به پهرومردگارت مه به، ههروهک خودای گهوره دمفهرموئیت: ﴿وَلَنَنْتَظِرَنَّ آلَتَوَّ وَكُنْتُ قَوْمًا بُرًّا﴾ ﴿١٢﴾ الفتح. واته: (بهراستی گومانی خرابو ناخوالاتان برذبوو، ئیوه هه میسه هوزو تاقمیکي بی که لکو بی خپرن)..

دهی مروف چۆن گومانی باش بهرئیت؟! کهی مروف دمتوانیت بگات به چله پۆپه و پله بهرمزماکان.. ئەو مروفه ی دمیه وئیت بگات به پله بالاکان، بیگومان دمبیت بهرنامه و نه خسه ی هه بیت بۆ گه یشتن به ئامانجه کانی، پاشان دمبیت هاوهلی کهسانی سهرکهوتوو بگات، که هانی دمدن بۆ گه یشتن به ئامانجه کانی و دوورکهوتوه له هاوهلی کردنی کهسانی دمست به تالو بیکار، ئەو کهسانه ی که پیت ده لئین: ناتوانیت ئەو کاره بکهیت.. خو فلانه کهس له تۆ زیرمکترو به تواناتریش بوو نه ی توانی ئەو کاره بگات.. به هه موو شیومیهک لهو کهسانه دوور بکه و مره وه..

* کاتیک پیغه مبهری خودا ﷺ کۆچی دواپی کرد، عبداللهی کوری عهباس (خودا لئیان رازی بیت) میردمندال بوو، به کهسیکی هاوته مهنی خوی ده لئیت: تازه ئەو هه له مان له دمستچوو، که له پیغه مبهری خوداوه ﷺ زانستو زانیاری و مربرگین، و مره با له هاوه لانی پیغه مبهری ﷺ زانست و مربرگین..

میردمنداله کهش وه لامي دمهاته وهو ده لئیت: تۆ هیوات وایه ببیت به زانا.. دهی باشه ئەوا زانستو زانیاریشمان و مرگرتو فهرووده شمان له بهر کرد، له ناو خه لکانیکدا دمبیت به زانا که ئیمامی ئەبویه کرو عومهر و عوسمان و عهلیان تیدایه (خودایان لئ رازی بیت)؟! ئەوانه هه موو پله و پایه یه ی خویان هه یه؟! ئایا شان له شانی ئەوان دمه دیت؟! برۆ بۆ خۆت فیزی پیشه یهک ببه، بۆ نه وه ی ببیت به دارتاش یان ناسنگهر، یان هه ر شتیکی تر..

سهیری وره و هیوا و ئاواتی ئەم دوو کهسه بکه!!

عبداللهی کوری عهباس (خودایان لئ رازی بیت) کاتیک گوپی له م هسانه دمبیت، دمفهرموئیت: ئیتر من به ره و زانستو زانیاری هه نگاوم ناو ئەو کهسه ش به ره و کارو کاسبی خوی پۆپی و دمستی کرد به کاری ناسنگه ری.. ئەگه ر سهیر بکهیت ئەو که نهجه هه ولی فیزی بونی پیشه کهیدا و دوکه ل و گه رمی ناسنو ناگری قبول کرد، تا بوو به ناسنگه ر..

عبداللهی کوری عهباسیش (خودایان لئ رازی بیت) هه ولی زۆریدا تا بوو به و زانا که وره یه، نه وه تا دمگیرته وهو ده لئیت: سیانزه سال بووم، جووم بۆ لای یهکێک

له هاوهلانی ٲیغه مبهري ﷺ بۇ ئهوهی پرسىاری بابەتیکى لیبکەم، کاتیک چوومو له دمرگامدا، ٲیيان وتم: خهوتووه..

دمفهرمویت: منیش سهیری دمرگاکەم کردو له دلى خۇمدا وتم: ئەگەر بگەرڤمهوهو برۆم، لهوانهیه له مال دمرچیتو دمستم لیی گیر نهبیت، ئەگەر چهند جاریکیش له دمرگا بدهم، لهوانهیه بیزاری بکهمو له خهو ههلیبستینمو به خهوالووی وهلامم بداتهوه.. ئەى چی بکهم باشه؟

دمفهرمویت: چاوم برپه دمرگاکه، ههتا خهوم لیکهوت، خۆلو تهپوتۆز دهمو چاویان داپۆشیم..

دمفهرمویت: کاتیک هاوهلهکهی ٲیغه مبهري خودا ﷻ خهبهري بۆوهو دمرگاکهی کردهوه، منی بیى ئاوا تهپوتۆز له سهردهمو چاوم نیشتووه، فهرمووی: ئەى نامۆزای ٲیغه مبهري خودا ﷻ چیت دهویت؟

منیش وتم: دهمهویت فهرمودهکانی ٲیغه مبهري خودات ﷻ لی ببیستم..

ٲیى وتم: ئەى بۇ ههلتنهستاندم؟

منیش وتم: نا.. ویستم ٲشوو بدمیتو به دمروونیکی خۆشهوه وهلامم بدمیتهوه..

* عبداللهی کورى عهباس (خودایان لی رازی بیت) دمفهرمویت: رۆژیک لهگهڵ زمیدی کورى سابت ﷻ دا بووم، زمیدی کورى سابت ﷻ شارمزانترین کهس بوو له زانستی میراتدا، عبدالله ﷻ دمفهرمویت: لغاوی وشترمهکهیم گرت بوو، زمید ﷻ ٲیى فهرمووم: وازی لیڤینه..

منیش وتم: ئیمه فهرمانمان ٲیکراوه ئاوا رۆزی زاناکانمان بگرین..

نهویش فهرمووی: دمستم بدمری..

عبدالله ﷻ منداڵیکی بچوک بوو، دمفهرمویت: دمستهکانم دایه دمستی، نهویش ماچی کردو فهرمووی: ئیمهش فهرمانمان ٲیکراوه ئاوا رۆز له کهس وکاری ٲیغه مبهريکهمان ﷻ بگرین..

به ههر حال له ئهنجامی کۆتاییدا، دهبین عبدالله ﷻ چی به دمست هیناو بوو به چی؟ چۆن گهیشته به ٲله بهرزو بالاکان؟! ئهمهش جیاوازی کهسهکان دمردهخات.. بهرڤزان ئهمه ٲهيامیکه بۇ ههموو ئهو کهسانهی دهبانهویت بگهنه چله ٲۆپهو ٲله بالاکان، جا گهیشته به ٲله بهرزهمکان له بانگهوازدا، یان له زانستو زانیاریدا، یان له لهبرکردنی قورئانو فهرموودهدا، یان له بازرگانیدا بیت، یان له ٲیشهگهریو داهینانو نوسینو وتاریڤژیدا بیت..

تهنها خۆزگه خواستن بهس نیه، ئایا خۆزگه هیچ سوودیکی ههیه؟ خۆزگه

گەنجىتى بفرۇشرايەو منىش بمكړپايە!! بەراستى خۆزگە خواستن هيچ سوودىكى نيه،
 ئەوئى سوودى ھەيە پىشت بەستنه به پەرورمردگارو پاشان ھەول و تىكۆشان..
 سەپر بکەو بزانه عبداللهى كورې عەباس (خودايان لى رازى بىت) چى بەدمست
 ھىناو گەپىشت به چ پلەو پايەيەك..

* يەكەك لہ ھاوہلان به ناوى ئەبوصالح ﷺ كە ئىمامى زمەھبى لہ كىتبى (سيرة
 عن النبلاء) باسى كردوو، دمفەرموئىت: عبداللهى كورې عەباسم (خودايان لى رازى
 بىت) لہ ھەجدا به شىومەيەك بىنى، سوئند به خدا ئەگەر گاورو جولەكەو بەرەرمكان
 بىانبىنيايە، ھەموويان باومړيان دمھىناو موستمان دمبوون..
 بېيان وت: چىت بىنى؟!

دمفەرموئىت: خەلگىم بىنى ھەموو كۆببوونەو، حاجىەكان لہ ئىحرامدا بوون زىكرو
 يادى خودايان دەكرد، عبدالله ﷺ ھەستاو وتارى بۆدان.. خەلگەكە ھەموو بىدمنگ
 بوونو گوئيان گرت، عبدالله ﷺ سورمتى (البقرة) دەخوئندو شى دمكردەموو ماناكەى
 لىكەدەيەو.. سوئند به خدا ئايەت ئايەت رافەى ئايەتەكانى دەكرد، بەبى ئەوئى تەنھا
 ئايەتەكى بىر بچىت.. سوئند به خدا نازانم به چ شتىكى عبدالله ﷺ سەرسام بم؟! به
 بەھىزى لەبەرگردنى قورئانەكەى، يان زانىارى لىكەدانەموو رافەكردنەكانى؟!

* ھاوہلەكى تر دمفەرموئىت: رۆژىك به دواى عبداللهى كورې عەباسدا (خودايان لى
 رازى بىت) دەگەرپامو دەمويست بىبىنم، كاتىك ويستم بچم بۆ مالىيان، سەپرەكەم ھەموو
 رىگەكان گىراون، خەلگىكى زۆر وەستا بوونو دەيانويست عبدالله ﷺ بىبن..
 ئەم ھاوہلە دمفەرموئىت: به ھەر شىومەيەك بوو، خۆم لہ خەلگەكە رىزگاركدرو لہ
 دەرگای مالىيانمدا، ئەو مالىەى به روناكى زانستو سەرکەوتنو پاكى دەدرەوشايەو..
 دمفەرموئىت: كاتىك لہ دەرگامداو چوومە ژوورمەو، وتم: ئەى كورې عەباس (خودايان
 لى رازى بىت) ئەمانە كىن؟!

فەرمووى: ئەمانە فەرخوازو قوتابى زانستو زانىارينو لہ ميسرو عىراقو شامەو
 ھاتوونو پەرسىاريان ھەيە..

منىش وتم: پاكىو بىگەردى بۆ پەرورمردگار، دەى بچۆرە دەرمەو بۆ لايان تيشكى
 خۆر سوتاندنى..

ئەويش فەرمووى: بەلى، باش..

عبداللهى كورې عەباس (خودايان لى رازى بىت) دمست نوئىزى شۆرى لہ ھەوشەى
 مالىكەيدا دانىشت، پاشان فەرمانى به كەسەك كردو كەسەكەش چووە دەرەموو ھاوارى
 كرد: ھەر كەسەك دەربارەى قورئان و لىكەدانەموو شىكردنەوئى ئايەتەكانى قورئان،

پرسٲاری ھەبە با بٲٲە ژوورەوہ..

کۆمەلٲک لەو خەلکەبەر دەرگا ھاتنە ژوورەوہو دەرستان بە پرسٲارکردن دەرکەو، یەکٲک پرسٲاری ھالانە ٲایەتٲی سورمٲی (البقرە)ی دەرکەو، یەکٲکٲی تر لە سورمٲی (الەمران)، یەکٲکٲی تر پرسٲاری ھۆی دابەزٲٲی ٲایەتٲکٲی ترٲی دەرکەو بەم شٲوومٲەو ٲەمان چوونە دەرەوہو دووبارە ھاوار کراپەوہ، کٲ پرسٲاری شەریعەتو ٲەحکامٲی ھەبە با بٲٲە ژوورەوہو کۆمەلٲکٲی تر ھاتنە ژوورەوہ..

ٲەو ھاوہلە دەرەوہوٲ: سوٲٲد بە خودا پرسٲاریکٲی لٲٲنەکرا بٲٲ: ٲازانم.. لە لٲکدانەوہی قورٲان، لە فەرموودە، لە مٲژوو، لە ھۆٲراوہ.. ھتد.. ٲەگەر قورٲٲٲش ھەتاهەتایە شانازیان بەو کۆٲو کۆٲوونەوہٲی ەبداللەب کورٲی ەباسەوہ بکراپە، شایەٲٲی بوو..

بەلٲ.. ھاوہلەکەب ەبداللەﷺ بوو بە ٲاسنگەرٲکٲی گەرە، کاتٲک بە لای ەبداللەﷺ دا دەرٲۆی، دەرٲٲٲٲی یەکٲک سەری ماچ دەرگا، یەکٲک پرسٲاری لٲدەکات، دەرٲوت: سوٲٲد بە خودا ەبداللە تۆ لە من شارمزانەر بووٲ..

ٲازیزان ٲەمەبە ورە بەرزی، جاری وا ھەبە کەسٲک لەگەل کەسٲکٲی تر دا دەرستان دەرکات بە خوٲٲدن، ٲاش ماومٲەک دەرٲٲ بە زانا، ٲان کەسٲکٲی تر دەرٲٲ بە ٲٲشنوٲژی مرگەرەوٲو قورٲانی ٲٲرۆز لەبەر دەرکات.. ٲافرٲٲکٲ دەرٲٲ بە بانگخاواز فەرمان بە خەلکٲ دەرکات چاکە بکەو ٲٲگرٲٲان لٲدەکات لە خراپەو ٲاوان.. ٲەمانە ھەمووٲان مرؤفٲی ٲاساٲٲن، تەٲا ورەو ھٲمەت بەرزیان لە یەکیان جیا دەرکاتەوہ..

خودایە ھٲمەت بەرزیان ٲٲٲبەخشەو لە کاری چاکە دا سەرکەرەوٲومان بکە.. آمٲن..

وره بهرزی..

خه ٲکی له ږووی وره بهرزی ږوانینیان بؤ ژیان جیاوازن، ههنډک له خه ٲکی به ههنډ ٲله نه بیت ږازی نابن، ههنډکی تر به ٲنجه وانه وه، ههنډک سه ږری لوتکه ی شاخه کان دهگن و ږازی نابن ٲله یان له وه نرمتر بیت..

* کاتیک یمزیدی کږی موه له ب، ههولی دمدا بیت به نه میر، جیکه و خانوویه کی دیاریکراوی نه بوو، له م ماله وه دهجوو بؤ نه و مال، ٲیایان وت: که ی خانوویه ک بؤ خوت دروست دهگیت؟!

نه ویش له وه لامدا ده ٲیت: مالی من یان شوینی نه میریکه مه (دار الاماره)، یان زیندانه، یان گږه.. وتراویشه:

لنا الصدر دون العالمین أو القبر..

ونحن قوم لاتوسط عندنا

واته: نه مه که ٲیکین مامناوهندیمان نیه.. یان ٲیشهنگو ٲیشه وای جیهان دهبین، یان ژیانمان ناو گږه..

با له ههنډک ږووداو ږامینین، که له بنه ماوه جیاوازی ورو هیممهت بهرزی که سه گانمان بؤ دمرده خات، بابزانین چؤن مروف دمتوانیت له ژیاندا بیت به شتیک باسو خواسی هه بیت؟

* دهگږنه وه بازرگانکی که وره، دمیوه ٲت کږه که ی له سه ر بازرگانی ږابه ٲیت، نایه ویت ته نها بخواتو بخواته وهو بخه ویت، به ٲکو دمیوه ویت وکو خه ٲکی کار بکاتو بیتو بجیتو ٲیر بیت، هه ر بؤیه به کږه که ی ده ٲیت: کږه شیرینه که م نه م هزار دره مه بگرو ږږ بؤ ٲلانه شار، که لو ٲهل بکرو و مروه بؤ نه وه ی به قازانچ بیفرؤشیت.. باوکه که دمیویست کږه که ی ٲیری کږین و فروشتن بیت، له که ٲ نارچه ته کهانی ږنکه دا ږا بیتو بیت به بازرگانکی سه رکه وتوو..

به ٲ.. کږه که ی هزار دره مه که ی و مرگرتو ږؤی.. کاتیک که وته ږؤو ماومیه کی له ږنکه که ږی، بؤ نه وه ی ٲشوویه ک بدات، چوو ژیر سیبه ری داریکه وهو دانیش، له م کاته دا ږؤویه کی لاوازی بینی که له برسانا خه ریک بوو به ملاولادا دهگوت.. ږؤویه که هات له سیبه ری داریکی ته نیشتی کږه که وه ٲی ٲال که وت..

ٲاش که میک کږه که ناسکیکی بینی به خیرای ږایده کردو شیریکیش به شوینیدا.. ناسکه که ږایده کردو شیرکه ش ههنگاو به ههنگاو به دواپه وه.. ناسکه که هه ر ږایده کرد، به لام شیرکه به رده وام بوو له شوینکه وتنی و سوو بوو له سه ر ږاوگردنی.. به ٲ.. شیرکه ناسکه که ی گرتو که میکی لیخواردو ږؤی، ٲاشان ږؤویه لاوازو

تەمەلەكە ھاتە سەر ھازرى، بەبى ئەوھى ماندوو بېتو بەبى ئەوھى رابكاتو بېتو بچىت، بەبى ئەوھى تەپتۆزىكى بەرگەوېت، تىرى لە ئاسكەكە خواردو چووھو زىر سىبەرى دارەكە بۇ ئەوھى پشوو بدات..

كۆرەكە كاتىك ئەم دىمەنەى بىنى، لە دلى خۇيدا وتى: ئەو شىرە ئەومندە خۇى ماندوو كرىو بە راستو چەپدا راپىكرى، كەچى رېۋىيەكە ھاتە سەر خواردنىكى ھازرو تىرو پرى لىخوارد، ئىتر من بۇچى خۇم ھىلاك بكەم؟! كى لە برسا مردووہ؟! ھەر بۇيە برپارى گەرپانەوھى بۇ شارەكەى خۇيداو كەوتە رى..

كاتىك گەرپاھوھو چووھ لای باوكى، باوكى پىى وت: كۆرم تۇ بەيانى رۇشتىو ئىوارە ھاتىتەوہ؟! دەبىت ھەفتەيەك دووان بەمىنیتەوہ؟! ئەى كوا كەلۋپەلەكان؟!

كۆرەكەش لە وەلامدا دەلئىت: باوكە گىان بۇچى خۇم ماندوو ھىلاك بكەم، خۇ لە برسانا نامرم، پاشان بە وردى رووداوى شىرو رېۋىو ئاسكەكەى بۇ باوكى گىرپاھوھو..

باوكى كاتىك گۆى لەم ھسانەى كۆرەكەى بوو، وتى: كۆرى خۇم من دىزانم تۇ لە برسانا نامرىت، بەلام من دەمەوېت وەكو شىر بژىت، نەك وەكو رېۋىو؟! من دەمەوېت تۇ بەرپىزو پىشەواو پىشەرەو بىت، نەك پاشكۆ.. دەمەوېت خەلكى گۆىت لىبگرنو راپۆژت پىبەكن، دەمەوېت بەرپۆمبەر بىت، نەك بەرپۆمبەراو..

پىغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموېت: ((اليد العليا خير من اليد السفلى)). رواه البخاري. واتە: (ئەو دەستەى كە لە سەرەومىيەو دەبەخشىت، باشترو چاكترە لەو دەستەى كە لە خوارەومىيەو وەردەگرىت).. كۆرە شىرىنەكەم من دەمەوېت تۇ پزىشك بىت نەك نەخۇش.. ئەندازىار بىتو بالەخانەو خانوو دروست بكەىت نەك دانىشتوو.. دەمەوېت كارىگەرىت لە سەر كۆمەلگە ھەبىت..

بەلئ.. ئەمەيە جىاوازى كەسەكان.. جىاوازى لە نىوان ئەوانەى كە ھىمەتەيان بەرزەو ئەوانەى نەك ھەر ھىمەت بەرز نىن، بەلكو زۆرچار روخپنەرىشن..

* رووداۋىكى خۇش كە بە سەر خۇمدا ھاتوو، كاتىك يەكەم ھەفتە بوو چووبووھە زانكۆ، پىش نىزىكەى بىستو دوو سال.. لە قۇناغى يەكەمى كۆلئز بووم، ئىۋەش دىزانن كاتىك قوتابى لە دواناۋەندىيەو دەچىتە زانكۆ، گۆرانكارى لە ژيانىدا دروست دەبىتو قۇناغەكان جىاوازن..

كاتىك دەچىتە زانكۆ ھەست دەكەىت گەورە بووېت، زۆرچار باوك ئۆتۆمبىل دەدات بە كۆرەكەى، يان ھەر نەبىت سۈيچى ئۆتۆمبىلەكەى دەدات بۇ ئەوھى پىى بىروات بۇ زانكۆۋ بگەرپتەوہ، ھەر بۇيە ئەو قوتابىە ھەست دەكات گەورە بووھو چوومە كۆتا قۇناغى خۈندىن، كە زانكۆيەو دواى ئەوھە دادەمەزىتو بىر لە ھاسەرگىرىو ژيانى داھاتووې دەكاتەوہ..

لە ھەفتەى يەكەمدا، كىتەبىيان بە سەردا دابەش كرىدىن، يەككە لەو كىتەبانەش

(فتح القدير في التفسير)ی شیخ شهوکانی بوو، ئەم کتێبه شەش بەرگ بوو.. نێمه له دواناوهندی له گەڵ ئەم کتێبانەدا رانهاتبووین، چونکه کتێبهکانی دواناوهندیمان جاری وا هەبوو، له هەشتا پەڕە تێناپەڕی، بەلام ئیستا له یەک وانەدا کتێبی شەش بەرگیان دۆندەن، هەر بۆیه کتێبهکانمان وەرگرتو کردمانەوه، ویستم ناوی خۆمیان له سەر بنوووسم، نووسیم د. محەمەد عەریفی..

پەکیک له هاوولانم له تەنیشتمەوه بوو، دواناوهندیشمان هەر بەیهکەوه تەواو کرد، سەیری کردم.. من له قۆناغی یەکەمی زانکۆدا بووم، بەلکو له وەرزی یەکەمیش بووم، ئەک هەر ئەوێندە له هەفتەی یەکەمیشدا بووم، وا گومانەبەم لەو کاتەدا تەمەنم حەفدە ساڵ و چەند مانگیک بوو.. کاتێک هاوولەکەم ئەم نووسینەی بینی، که نوسی بووم د. محەمەد عەریفی، پێی وتم: (د) مانای دکتۆره؟! واتە: دەبیت بە دکتۆر؟! وتم: بە ویستی خودا.. من که هاتوومەتە ئەم بەشه، بەتەمام بەردەوام بـم تا دکتۆرا تەواودەکەم..

هاوولەکەم پێکەنی و تی: له تۆوه دووره، پیتی (د) هەمیشە بە مانای دکتۆر نایات، دەگونجێت بە مانای (دجاجة - مریشکیش) بێت، یان بە مانای فلانە شتو فلانە شتیش دیت، چەند وشەیهکی ناخۆشی تریشی وت..

سەیری جیاوازی وەرە هیواکان بکه.. منیش پێکەنیو وتم: با تەمومزەکان بپرویتەوه، ئەوسا دزانیت؟! هەر لەو ساتەوه خودای پەروردگار یارمەتیدامو سوپاس بۆ خودا ئەومتا ئیستا بروانامەی دکتۆرام بەدەست هیناوه.. وەرە هیوا پێویستی بە ئامانج و نەخشەیه، هەر له سەرەتاوه نابێت بە هەموو شتێک رازی بیت، مەلئ: برا تەواو خۆ دەزین.. پێغه مبهری خوداش ﷺ له هەموو کارێکدا بە دواي باشتريندا دەگهرا، رازی نەبوو بەوهی هەر نیشەکهی بپرواتو بەس..

* پێغه مبهری خودا ﷺ مامۆستاو سەرکهوتووی سەرکهوتوو، کاتێک وتاری هەینی دەدا، پالێ بە کۆتەرە دار خورمایەکەوه دەدا، ئافەرتێکی خەلکی مەدینە هات بۆ لای پێغه مبهری خودا ﷺ و پێی وت: ئەو پێغه مبهری خودا ﷺ من کورێکم هەیه دارتاشە، فەرمانی پێبکەم مینبەرێکت بۆ دروست بکاتو لەباتی ئەو کۆتەرە دارە بجیتە سەری و وتاری له سەر بدەیت؟

ئافەرتەکه دەیزانی پێغه مبهری خودا ﷺ گوی له رאו بۆچوون دەگریتو داھینانی پێخۆشە..

بزانین پێغه مبهری خودا ﷺ چی وەلام دایەوه؟

با بزانین فەرمووی: بە پارەي ئەو مینبەرە چەند هەزارێک تیر بکه؟ یان فەرمووی: مەبەست گەیانندی دەنگی منە بەو خەلکه، جیاوازی چیه له سەر مینبەر بـم، یان بە پێوه؟

نهخېر بهلگو فهرمووی: بهلئ. فهرمان به کورمهکت بکه با مېنبرېک دروست بکات..

له ماودی ههفتهیه کدا گه نهجهکه مېنبرېکی دروست کرد که سئ پلهی هه بوو، پېغه مېبری خودا ﷻ به سهرېدا سهردهکه وتو وتاری له سهر دېدا.. بهم شېومه گورپانکاری و پېشکه وتنېک رووېدا.. پېشتر پېغه مېبری خودا ﷻ به پېوه راده ووستا، نېستا له سهر بهرزایی مېنبر ده ووستا.. پېشتر که متر خه لگی لېوه ديار بوو، خه لکه کهش که متر پېغه مېبری خودایان ﷻ ده بېنی، جارن ههر سئ چوار رېز، پېغه مېبری خودایان ﷻ ده بېنی، به لام دواتر به هوئی مېنبره که وه، خه لگی زیاتر پېغه مېبری خودایان ﷻ ده بېنی..

* پېش روودانی جهنگی خه ندهق، سهلمانی فارسی ﷻ هات بؤ لای پېغه مېبری خودا ﷻ و فهرمووی: نهی پېغه مېبری خودا ﷻ نېمه له ولاتی فارس، کاتېک دوژمن هېرشې ده کرده سهرمان، چال و خه ندهقېکی گه وره مان له نېوان خو مان و نه واندا هه لده که نند، نېستاش و ژماره یه کی زور له دوژمنان به ره روومان دېن، بؤچی هه مان کار نه نجام نه دېن؟

پېغه مېبری خودا ﷻ نه یفه ره موو: نهخېر.. پشت به خودا دېه ستېن و خه ندهقمان بؤچی؟ نه یفه ره موو: نېمه فرېشته له دژی دوژمنه کانمان له گه لمان ده جهنگن.. راسته فرېشته یان له گه لوه و پشتیوانیان خودایه، به لام نه مانه رېگر نېن بؤ نه وهی هو کاره مان بگرېنه بهر، هه روها نه مانه نابنه رېگر له وهی شېوازی پېشکه وتوو له هه موو بواریکدا به کار بېنېن، ههر بؤیه پېغه مېبری خودا ﷻ فهرمووی: زور باشه، پاشان فهرمانی کرد خه ندهق که هه لگهن، بؤ ههر ده که سېک، پېوانه ی ده بالی دیاری کرد، نزیکه ی سئ تا چوار مه ترو ناگاداری کردن نه گهر شوېنېکی رهق یان بهردیان هاته رې له کاتی هه لگه نندنی خه ندهقدا، چی بکه ن..

که واته خو شه وېستان، نایینه که مان که پهرومردگار پېی به خشیوین و داواکارېن دامه زرومان بکات له سهری، ناینېکی بهرزو جوان و سهنگینه، مروف دمتوانېت له بمانی نه مان نایینه وهو له رېگه ی هیوا و ناواتی بهرزوه بکات به ههر شتېک که بیه وېت، به لام نهو که سانه ی که به نرمی و ته مه لې رازېن، بېگومان هېچ شوېنه وارېک له سهر زيانیان دروست ناکه ن و کاریگه رېه کیان نابېت..

* نه بوهورمېره ﷻ کاتېک که وته ساله وهو ته مه نی زور بوو، زورېک له فهرموودمکانی پېغه مېبری خودای ﷻ بؤ خه لگی ده گېرپایه وه، هه نندېک له خه لکېش دېمان وت: نه بوهورمېره ﷻ فهرمووده ی زور ده گېرپایته وه، وهک نه وهی بلېن: خوئی هه نندېکیانی لاناووه دروستی کردوون.. (په نا به خودا)..!!

کاتېک نه بوهورمېره ﷻ نه مان هسانه دېبېستېته وه، ده لېت: پېم ده لېن:

ئەبۇھورمیرە ﷺ ڤەرموودەى زۆر دەگىرپىتەو، وەك ئەوۋى خۆم زۆرم كىردىتەن!! كاتىك ھەندىك لە ھاوۋەلان خەرىكى كارى كشتوكالى و ھەندىكىان لە بازاردا خەرىكى بازارگانى و كىرپىن و ڤرۇشتىن بوون، منىكى ھەزارو برسى، زۆربەى كاتەكانم لە خزمەتى پىڤەمبەرى خودا ﷺ بەسەردەبىردو ڤەرموودەم لىۋەردەگرت.. رۆژىك بە پىڤەمبەرى خودا ﷺ وت: ئەى پىڤەمبەرى خودا ﷺ ڤەرموودە لەبەر دەكەم، پاشان بىرم دەچىتەو..

پىڤەمبەرى خودا ﷺ ڤەرموۋى: ئەبۇھورمیرە جلوبەرگەكەى سەرسانت دابىئو راپىڤخە.. منىش جەلەكانم ڤاكەندو لە سەر زەوىيەكە رام خست، سوپىند بە خودا ئەومندە ھەزارو نەدار بووم، ئەسپىم دەبىنى بە سەر جلوبەرگەكەمدا ھاتوچۆى دەكرد.. پىڤەمبەرى خودا ﷺ بۆم پاراپەوومو پاشان ڤەرموۋى: جلوبەرگەكانت كۆپكەرەو، جلوبەرگەكانم كۆكردەوومو نوساندىن بە سنگمەو، سوپىند بە خودا، لە دواى ئەومو ھىچ شتىكم لە پىڤەمبەرى خودا ﷺ نەبىستوو، بىرم چوو بىتەو.. سەپىرگەن چۆن ئەو ھەلەى قۆستەو.. جارى وا ھەيە ھەلىكت لەپىر بۆ دىتە پىش، پىۋىستە سوودى لىبىبىنىت، چونكە ھەل نابەخىرىت، بەلكو دەپچىرنىتو وەردەگىرپىت، ھەروەك وتراویشە:

ولكن تۇخذ الدنيا غلاباً..

وما نيل المطالب بالتمني

ھەر ئەو وە بەرزىيە بوو، كە ئەمىرۆ گەورمو بچوك ئەبۇھورمیرە ﷺ دىناسن، ئەگەر ئىستا پىرسىار لە ھەندىك قوتابى قۇناغى سەرمەتايى بكەيتو پىيان بلىت: ئەبۇھورمیرە دىناسن؟

لە وەلامدا لەوانەيە بلىن: بەلى.. دىناسىن.. لەگەل ئەو ھەشدا، ئەبۇھورمیرە ﷺ لە سالى جەوتەمى كۆچىداو لە رىزگاركردىنى قەلاكانى خەيىبەردا مۇسلمان بوو، بەلام بەھۆى وەى بەرزەو، ئەو كارىگەرىيەى لە سەر ئىسلامو مۇسلمانان دروست كىردوو.. بە ھەمان شىۋە ھاوۋەلانى ھىمەت بەرز زۆرن، وەكو خالىدى كورى وەلىد ﷺ، عومەرى كورى خەتتابى ﷺ، ئىمامى ئەبۇبەكرو ئىمامى عوسمانو ئىمامى عەلىو جەندانى تر (خودايان لى رازى بىت)..

ھەموو ئەو ھاوۋەلانى ناويان ماومتەوومو بە ناوھىنانى ئىسلامو مۇسلمانان ناويان دەھىنرىت، بىگومان كارىگەرىيان لە سەر ئەم ئاپىنە ھەبوو، لەبەر ئەوۋى بەردەوام لە خزمەتى پىڤەمبەرى خودا ﷺ بوونو لە جەنگەكاندا زۆر ئارامگر بوونو ھەرگىز بە نىزمى رازى نەبوونو ھەمىشە بۆ لوتكەى چىپاكان پوانىۋويانە، پىڤەمبەرى خودا ﷺ زۆر بە وە بەرزى ھاوۋەلانى دىخۆشو شادومان بوو..

* رەبىيەى كورى كەعبى ﷺ مىردمنداىكى تازە پىگەپشتوو بوو، لە خزمەتى پىڤەمبەرى خودا ﷺ بوو، كاروبارى دەست نوپىزى بۆ پىڤەمبەرى خودا ﷺ رىكەدەخست..

ٲښځه مبهري خودا ﷻ سه رسام بوو ٲښی، له کاتيکدا ته مهني سيانزه سائيک دمبوو..
 نه م ميړدمنداله ناوی بۇ ٲښځه مبهري خودا ﷻ نزيک دمکړدموه، بۇ نه وهی دمست
 نوښی ٲښگريټ، جاري وا هه بوو له بهر دمرگای ژوورمکهي ٲښځه مبهري خودا ﷻ شهوي
 دمکړدموه، بۇ نه وهی نه گهر ٲښځه مبهري خودا ﷻ ٲښويستی به دمست نوښر بووايه، ناوی
 بۇ ناماده دمکړد..

رؤژنک کاتيک ٲښځه مبهري خودا ﷻ دمست نوښی دمگرت، همرمووی: نهی رښيغه،
 داواي شتيکم ليککه..

رښيغه ﷻ چونکه ته مهني که م بوو، ٲښځه مبهري خودا ﷻ له وانه يه واي زانښيت
 داواي پارچه يه ک جلوبه رگ، يان شتيکی له و شيوميه دمکات..
 رښيغه ﷻ وتی: نهی ٲښځه مبهري خودا ﷻ داوات ليککه م؟
 ٲښځه مبهري خودا ﷻ همرمووی: به لي..

رښيغه ﷻ وتی: دهی چاوپړي بکه، تا بيري ليدمکه مه وه..
 ٲښځه مبهري خودا ﷻ سه يري رښيغه ي دمکړدو نه ویش بيري دمکړدموه، پاشان وتی:
 نهی ٲښځه مبهري خودا ﷻ داواي نه ووت ليدمکه م له بهه شتدا هاوالت بم..

ٲښځه مبهري خودا ﷻ همرمووی: داواي شتيکی جکه له مه ناکه يت؟
 رښيغه ده ليت: به شهرمه وه وتم: ههر داواي نه وه دمکه م..
 ٲښځه مبهري خودا ﷻ ٲښی سه رسام بوو، ههر بۇيه ٲښی همرموو: دهی به زؤر سوجه
 بردن يارمه تيم بده، واته: دهی زؤر نوښر بکه و زؤر له سوجه دما بمينه رموه، بۇ نه وهی
 له بهه شتدا هاوالت بم بيت..

داوا له پهرومردگاري به توانا دمکه ين، له ورمبه رزانو هي ممت بهرزانمان بگيريټو
 يارمه تيمان بدات بۇ نه نجامداني کاره چاکه کان.. آمين..

ورهیهك بهرزتر له هه ورهكان..

هیممهت بهرزى بۆ بانگهواز كردنى ئاينى پهرومردگار، هه موو كۆسپو له مېهرمگان تېك دهمكېنیتو پادهمالیت.. ئەم هیممهت بهرزیه، پشت به زۆرى سهرومتو سامان و هیزى جهستهو زیرهكى له پادهمهدهرو هۆزو گهل و نهتهوه نابهستیت، بهتكو پشت به دلتك دهمبهستیت، كه بهراستى ئاينى ئىسلامى ناسیوووه خه مهكانى خستۆته سهر شان.. * ماومیهك له مهو پېش له سهردانیکمدا بۆ ولاتى سوید، بهتایبهت بۆ شارى مالمۆى باشورى سوید، له مزگهوتیکى ئەو شارمدا مێرد منداالیکم بىنى، تهمهنى پانزه سالتك دهبوو، به رهجهئهك سۆمالى بوو، بهلام رهگهزنامهى سویدی ههبوو، به شیوهیهكى سهروسرهینههر ئەم مێرد مندااله كهه ئهنادام بوو، لهگهڵ ئەوهشدا چهندين كهس له سهر دهستى موسلمان ببوون!! به چاوى خۆم من ئەو مێرد مندااله بىنى!! بهلام چۆن له سهر دهستى ئەم كهسه كهه ئهنادامه چهندين كهس موسلمان ببوون؟! ئەمهش ههوالى سهيرو سهمههه تايبهتى خۆى ههیه؟!

كۆمهالێك برا بانگیان كردم بۆ یهكێك له ناوهنده ئىسلامیهكان بۆ چاوپێكهوتنى كۆمهاله گهنجیكى موسلمانى سویدی بۆئهوهى چهند ئامۆزگاریهكیش پێشكهش بكهم.. دواى نیومرۆ چوومه ناوهندهكهو بىنیم له شیوهى بازنهیهكدا دانیشتبوونو چاومرێمن.. سهرنجم چووه سهر مێرد منداالێك كه تهمهنى له پانزه سال كهمتر دهبوو.. ناوى محهمهد بوو.. له سهر كورسیهكى جولاو دانیشتبوو.. دهستهكانى به تهنیشهكانى كورسیهكهوه بهسترابونهوه، له بهرئهوهى بهردهوام دهستهكانى دهجولاو نهیدمتوانى به سهرياندا زال بێت.. سهرمراى ئەمهش لالیش بوو، نهیدمتوانى قسه بكات.. سهريشى به بهردهوامى دهجولاند..

كاتێك بهم شیوهیه بىنیم بهزمییم پیايدا هاتهوهو سۆزم بۆى جولآ.. لێى نزیک بوومهوه.. زمردهخهنه كهوته سهر لێوى سهیرى دهكردم ئهگهر بىتوانایه له بهرم ههلهدستا.. سلاوم لێیکرد.. له ئینگلیزى سویدی به باشى تێدهگهشت، بهلام عهرمبى تێنهدهگهشت.. سههرتا ههندێك باسى نهخۆشى و پلهوپایه و پاداشتى نهخۆشیم بۆ كرد.. سهرى دهجولاندو به ئاماژه به ئێى بۆ دهكردم..

تیبینم كرد له بهرامبهریهوه لهوچهیهكى بچوك ههیهو ههندێك لاپههه پێدا ههلواسراوه، كه جوارگۆشهى بچوك بچوكى تێدايه.. له ههر جوارگۆشهیهكیشدا رستهیهكى مانابهخشو بهسود نوسراوه، وهك: من برسیمه.. ناتوانم.. پهيوهندى به هاوپێكهمهوه بكه.. هتد..

سهرم لهم لاپهړانه سورما!! په كيك له نامادمبووان ههوالی پندام، كه هم كوره نه گهر بيوستايه قسه يه ك بكت، حه لقه يه كي خړيان ده كرده سهری كه شتي كي وهك گؤچانی بېومبوو، كام داواكاريه ي بيوستايه به سهری نهو نوسينه يانی ده جولاند، بؤنه وهی تي بگهن كه چی دهوٲت، نه مهش تاكه رېگه بوو بؤنه وهی تي بگهن.. چونكه قسه ي نه ده كرده.. نه شيده توانی دهسته كانی بجولينيٲت..

دهرباره ي نيعمه ته كانی خدا له گه لي دوام.. مرؤف كاتي ك نايني ئيسلامی هه بيٲت، نه گهر هه موو دنياش ی له دهست بجٲت زمره ری نه كرده وو.. باسی نهو پله وپايانه م بؤ كرده كه خدا به هؤی ئيسلامه وه پٲی به خشيوين، پاشان بؤم دمركهوت كه محمه مد بانگخوازي كي زؤر گه وره يه.. چؤن؟! تيتده گه يه نم؟!

ومزارمتی كاروباری كؤمه لايه تي سويدي دوو كارمه ندي پياوی له به يانيانداو دوو كارمه نديش ی له ئيواراندا دانابوو، بؤنه وهی خزمه تي محمه مد بگهن، كاتي ك په كي ك لهو كارمه نده نا موسلمانانه دهاتن، له رېگه ي نامازمه وه به هؤی كاغزه هه لو اسراو كانه وه تي ده گه ياند كه په يومندي به فلانه هاوړٲمه وه بكه.. كارمه نده كesh په يومندي به هاوړٲكه يه وه ده كرده.. محمديش به هؤی كاغزه كانه وه داوی ده كرده كه پرسيار له هاوړٲكه ي بكتو ليی بپرسيٲ: ئيسلام چيه؟ هاوړٲكه شي وه لامي دمه دايه وه.. كارمه نده كesh وشه كانی له به رده كرده پاشان بؤ محمه دي باس ده كرده..

پاشان محمه د داوی ليده كرده، كه پرسيار ی لي بكتو پٲی بلٲت: جياوازی له نيوان ئيسلامو مه سيحيه تدا چيه؟ به هه مان شيوه وه لامي دمه دايه وه.. پاشان دميوٲ پرسيار ی لي بكه و پٲی بلٲ: له رؤزی دواييدا موسلمان و ناموسلمان حاليان چؤن دمبيٲ؟ هاوړٲكه ي وه لامي دمه دايه وه و كارمه نده كesh بؤی باس ده كرده.. هه تا كارمه نده كه له هه موو قسه كان تيده گه يشت..

پاشان محمه د نامازهی بؤ ده كرده كه كتبخانه كه بكتا وه و كارمه نده كesh كتبي بانگخوازی بؤ لای ئيسلامی دمبيني و دمريده يٲناو دمپخوينده وه.. به م هؤيه شه وه كاری كرده ته سهر چه ندان كه س..

به راستی محمه د له سهر هه لوٲستي كي جوانه.. خاومن هيممه تي كي به رزه.. نه خو شيه كه ي نه يٲتوانيوه وازی له بانگه واز پٲ به يٲي.. به لكو نه يٲتوانيوه خو شي و كامه رانيش ی بٲؤريني..

رازی به به و به شه ي كه خدای گه وره پٲی به خشيوي دمبيٲ به ئيماندار.. بشزانه هه موو مرؤفك به رپرسياره له و توانايه ي كه خدای په رومردگار پٲی به خشيوه.. بيستن.. بينين.. زمان.. ژيري.. زؤرجار خه لگی نامؤژگاری له نه خو شيكه وه زياتر ومرده گرن، وهك له كه سي كي له ش ساغ..

نه ي بؤ بانگه واز ناكه ي بؤ نايني خدا؟! پشت به خدا ببه سته و دهسته و مستان و

لەوانەشە لێم بپرسو و پێم بڵێ: بانگەوازی کێ بکەم؟!

پێت دەلێم: بانگەوازی پزیشکەکان.. کارمەندەکانی نەخۆشخانە.. بانگەوازی نەخۆشەکان بکە.. ئەو میوانانەی کە سەردانی نەخۆشەکان دەکەن.. ببە بە کەسیکی پیرۆز.. نامۆزگاری خەلکی بکە بەوەی کە گرنگی بە نوێژەکانیان بدەن.. بە پاراستنی چاوو داوێنیان.. بەوەی کە سود لە کاتەکانیان وەرگرن و خۆیان بە کاری بیسودەوه خەریک نەکەن و هەروەها چەندان نامۆزگاری تر..

بەلێ.. بەراستی ئەم وەرەو هیممەت بەرزیه، هەورەکانیش رادەمالێت..

بەپێزان ئەم کەسە کەم ئەندام بوو، بەلام نەپوت: ناتوانم بجوێم.. ناتوانم قسە بکەم.. تەنانەت نەیدەتوانی قسە بکات، نەشی دەتوانی بە دەستەکانی بنوسیت و بانگەواز بۆ ئایینی خودا بکات، بەلام لەبەر ئەوەی هیممەتی بەرز بوو، لە پۆزی دواپیدا لە هاوشانی هەندێک لە پیغەمبەرەکاندا دەپهێنن، چونکە هەندێک لە پیغەمبەرەکان تەنها چەند کەسیکی کەم لە سەر دەستی موسڵمان بوون، ئەمیش کۆمەڵە کەسیک لە سەر دەستی موسڵمان بوون و شوێنکەوتەو میراتگری پیغەمبەرەکان، هەر بۆیە پەرۆمردگار کەسانێک دەکات بە کلێل، بۆ کرانەوهی دەرگا خێرەکان و داخستنی دەرگا شەرەکان..

ئیمامی مالیک رحمته الله علیه دەفەرمویت: چیرۆک و پروودا، سەربازێک لە سەربازانی خودای پەرۆمردگار.. واتە: لەوانەیه کەسانێک بەهۆی گوێ بیستی چیرۆکیکەوه، پەشیمان ببنەوهو بگەرێنەوه..

* لە شاری رپاز نەخۆشخانەیەکی تایبەت بە کەم ئەندامانی لێیه، بەتایبەت ئەو کەسانەی کە رادە کەم ئەندامییەکیان زۆر، وەک شکانی برپرە پشوو مل، ئەوانە ی تەنها توانای جولانی سەریان هەیەو بەس.. جاری وا هەیە سەردانیان دەکەین و باسی ئارام گرتنیان بۆ دەکەین..

سەردان کردنی نەخۆش خۆی لە خۆیدا خێرە، ئەو سەردانی ئەو کەسانە دەپێت چەندە خێر بێت کە ماومیهکی زۆر، بەلکو جاری وا هەیە چەندین ساڵ لە نەخۆشخانە دەمێننەوه؟!

بەلێ.. چووم بۆ ئەو نەخۆشخانەیه، کە نەخۆشخانەیەکی زۆر کۆن بوو.. کاتێک دەچووێتە نەخۆشخانەکەوه، وەک ئەوه وابوو، بجێتە جەنگەلستانیکەوه، لەبەر ئەوەی ژمارە ی نەخۆشەکانی کەم بوون، کەمیش گرنگی بە نەخۆشخانەکە دەدرا..

لەگەڵ بڕایەکی چوویە ژوورەوه، سەردان کردنی بێست و چوار کاترێمەر پێگەدراو بوو.. چوویە یەکێک لە ژوورەکان، گەنجیکی تێدا بوو، تەمەنی حەفدە ساڵ دەبوو، بەهۆی ئەوەی وشتێک پێگەکە ی گرتبوو، تووشی پروودا ی هاتوچۆ ببوو، تەنها سەری کاری دەکرد.. چوویە ژوورەوه بۆ لای، لە ژوورەکەیدا هەندێک شتی سەیر هەلۆاسرا

بوو، نمونەى ھىممەت بەرزى ئەو گەنجەى نىشان دەدا..

ھىممەت بەرزىيەك، كە زۆر ٲك لە ساغەكانىش نىانە!! ئەم گەنجە نەيدەتوانى لاپەرەكانى قورئان ھەلدا تەو، نەشىدەتوانى كاتىك كاسىٲىك تەواو دەبىت، بىكاتە دىوەكەى تر، يان بىگۆرٲىت، ھەر بۆيە داواى لە كەس و كارى كرد بوو كە وٲنەى لاپەرەكانى قورئانى بە گەورەى بۆ كۆپى بكەن و لە بەرامبەرىدا ھەلىواسن..

بۆ نمونە: كاتىك من چووم بۆ لاى خەرىكى لەبەر كردنى سورەتى (المجادلە) بوو، ئەم سورەتە لە قورئاندا سٲ لاپەرەو نىوەى لاپەرەيەكە، لە سەر لاپەرەى مەتر بە مەتر بۆيان كۆپى كرد بوو، لە بەرامبەرىدا ھەلىانواسى بوو، ئەمىش لە سەر جىگەكەى خۆيەو دەپخوئندەو لەبەرى دەكرد، بەم شىوازە زياتر لە دە جوزئى قورئانى لەبەر كردبوو..

لە تەنىشتىيەو لەناو كارتۆنىكدا ھەندىك كاغەز ھەبوون، و تەم: ئەمە چيە؟

وتى: ياشىخ ئەو لاپەرەى پانزە جوزئى قورئانە.. ٲاك و بىگەردى بۆ خودا!!

ئەم گەنجە سەرەراى ئەو نەخۆشىيە قورسەى، كەچى توانىوويەتى ئەو مەندە قورئان لەبەر بكاتو نەيوت: من چەندىن نەخۆشىم ھەيەو من ناتوانم قەسەش بە تەواوى بكەم..

بىرم چوو باسى ئەو بەكەم كە ئەم گەنجە نەيدەتوانى قەسە بكات.. كاتىك بەشىكى ھەلىواسراوى لە لاپەرەكانى قورئان لەبەر دەكرد، ئاماژەى بۆ دەكردن، كە ئەو لاپەرەنە لىبەكەنەو لاپەرەى ترى بۆ ھەلىواسن..

ٲاش ماومەيەك چوومەو بۆ لاى، سوٲاس بۆ خودا بە ٲژەى ١٥٪ دەيتوانى دەستىكى بجوئىنٲت..

زۆر ٲك لە مەندالەكانمان، لە خوشكو براكانمان، كاتىك بازنەيەكى لەبەر كردنى قورئان دەبىنن، يان مەندالٲىك دەبىنن كە قورئانى لەبەرە، خۆزگەى ٲٲدەخوازن.. كەسى واھەيە تەمەنى لە چل سالىدايەو خۆزگە دەخوازٲتو دەلٲىت: بەخوا ناتوانم وەكو ئەوان وابم تازە قورئانم بۆ لەبەر ناكرٲىت، بەلام بە دلٲىاىيەو دەتوانٲىت.. خۆ دەتوانٲىت بانگەوازى خەلكى بكەيتو فەرمانىيان بە چاكەو ٲىگرىيان لە خراپە لىبەكەيت.. دەتوانٲىت قورئانىش لەبەر بكەيت، بەلام ھەمووى ٲەيوسندى بە ھىممەت بەرزى كەسەكان خۆيانەو ھەيە..

* عبداللهى كورٲى ئوم مەكتوم ﷺ نابىنا بوو، بەلام دەيتوانى ئامانج بٲىكىتو بە ھىممەتى بەرزى بە ئاواتى خۆى بگاتو خزمەت بە موسلمانان ٲىشكەش بكات.. شەوٲىك ٲىغەمبەرى خودا ﷺ لەگەل ئىمامى ئەبوبەكر ﷺ ئىمامى عومەر ﷺ دەچنە دەرەو بە نزىك مزگەوتدا تىدەپەرن، گوٲىيان لە دەنگى كەسىك دەبىت زۆر بە جوانو بە خۆشى قورئان دەخوئىنٲت..

له مزگهوتی پیغه مبهری خوادا ﷺ و کاتیک خه لکی له ماله کانیان دمست له ملی خه ونو لهو تاریکی شه ودا، که سیک قورئان ده خوینیت..

پیغه مبهری خوادا ﷺ له دهرمووی مزگهوته که دهموستیتو گوئ له قورئانه که دهگرت، قورئان خوینه که ش عبداللهی کورپی ئوم مهکتوم ﷺ ده بیت.. پیغه مبهری خوادا ﷺ کاتیک گوئی له قورئان خویندنه جوانه ده بیت دمفرمویت: ((من أحبه أن يقرأ القرآن غصاً كما أنزل، فليقرأه على قراءة عبدالله)).. واته: (هر که سیک پتی خوشه و هز دهکات قورئان بهو شیوه روونو پاراوه بخوینیت، که دابه زیووه، ئهوا با بهو شیوهیه قورئان بخوینیت، که عبدالله ده خوینیتو له سهریه تی)..

پاشان عبدالله کاتیک له قورئان خویندنه که ی بووه ده، دمستی به نزاو پارانه وه کردو نه شیرانی، که پیغه مبهری خوادا ﷺ ناگای لییه تی.. عبدالله ده پاراپه ووهو پیغه مبهری خوادا ﷺ دهیفرموو: داوا بکه پیت دمدریت.. داوا بکه پیت دمدریت.. زیاتر داوا بکه خودا پیت دمه خشیت. (رواه البخاری)..

عبدالله ﷺ ته مهنی به ره و پیشه وه چوو، له دواي کۆچی دواي پیغه مبهری خوادا ﷺ چهند جهنگو غه زایه ک پرویاندا، هر بۆیه فهرمووی: دمه ویت منیش له گه ل موسلماناندا بجم بۆ جهنگو جیهاد..

موسلمانانیش پتیا ویت: په رومردگار مؤلته تی تۆی داوه، ههروهک دمفرمویت: ﴿لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ...﴾ ﴿١١﴾ النور. واته: (کوئرو نابینا گوناوه گله بیان له سهر نیه، ههروهه شهل، نه خوش)..

عبدالله ﷺ له وه لامدا فهرمووی: من دمه ویت بیم بۆ جهنگو جیهاد، ئالایه که له ئالاکانم بدهنه دمست، له بهر ئه وهی من که سیک نابینام، توند ئالاکه دهگرمو ناتوانم رابکه م، هیچ نه بیت موسلمانان ئالاکه دمبینو له دهوری ئالاکه کۆدینه وهو له باتی چاوساغیک ئالاکه بگرت، چاوساغه که دمتوانیت، کوشتاری دوژمنان بکات..

به ئی.. عبدالله ﷺ له گه ل جهنگاومره موسلماناندا دمرچوو بۆ جهنگو ئالای موسلمانانی به دمه ته کانی گرتو جهنگ دمستی پیکرد.. دمنگی شمشیرو تیرو حیلای ئه سپو هاوار هاوار دمستی پیکرد، ئالای موسلمانانیش به دمستی عبدالله وه ﷺ دمه کایه وه..

به ئی.. ئالای موسلمانان وهکو ئه وه وابوو به شاخیکدا چه قینرا بیت، هه موو ساتیکیش چاومروان دهکرا، تیریک یان شیریک بیپیکیتو شه هیدی بکات.. عبدالله ﷺ زۆر خۆراگرانه ئالاکه ی به رنه داو تا دوا هه ناسه ی له شوپنه که ی خۆی نه جو لاو له پیناوی په رومردگارا گیانی پاکی سپارد..

نه خیر.. بیانوو بۆ هیچ کهس نیه.. بیانوو بۆ ئه و که سانه نیه که چاویان نیه و بیکه ن به بیانوو، دمه ته و ئه ژنۆ دابنیشنو هه و ل بۆ ئه م ئاینه نه دهن، به هه مان شیوه

كەسائىك دەمرن، لەگەل خۇياندا خراپە و كەموكوپىيەكانىشيان دەمرن، بەلام چاكەكانيان دەمىنىتەوہ.. بە پىچەوانەشەوہ كەسائىك لەگەل مردنى خۇياندا، چاكەكانىشيان دەمرنو خراپەكانيان دەمىنىتەوہ.. مرۇفەكان وەك چۇن پىويستە كارىگەرى چاكە بەجى بەيلن، ئاواش پىويستە ھەولەدن لە دواى خۇيانو لە زيانى ئىستانباندا كارىگەرى خراب جىنەھىلن..

به ره و لوتكه..

* نه و نارچه تپپانه ی كه تووشی مروفه كان دمبن، بؤ نه وهی بگهن به لوتكه جياوازن، كه سانك ههن دمتوان كؤلی قورسی نه و نارچه تپپانه هه لگرن، كه سانكیش به پئچه وانه وه، چؤك دادمه دنو دمه و نه چاله وه..

ومن لایحب صعود الجبال یعیش اَبَد الدهر بین الحفر..

به ئی.. نه وهی حمز نه گات به سهر چپاكاندا سهر كه وئو بگات به لوتكه، به درئزایی ته مه نی دمبئت له چاله كاندا زیان به سهر به رئت..

گریمان سهر كه وئتن له سهر لوتكه ی چپایه کی به رزه، نه و كه سانهش كه به سهر چپاكه دا سهر دمه وئو دمیانه وئت بیگهن جياوازن، هه یانه له وانه یه چوار یه کی چپاكه ببئرت، به لام دابه زئو بگه رئه وه.. هه یانه تا نیوه بروات.. هه یانه له نیومش زیاتر سهر دمه وئت، به لام دادمه به زئو ناگاته لوتكه.. هه شپانه دمگاته لوتكه و كاتك دمكات به ئامانه كه ی، هه ست به سهر كه وئتن دمكات..

گه یشتن به لوتكه له زانستدا، له بازرگانیدا.. له وتار بیژیدا.. له بهر و مرده كردنی مندالاندا.. گه یشتن به لوتكه له جوان هه ئس و كهوت كردن له گه ئل هاوسه ردا.. گه یشتن به لوتكه له رهوش به رزیدا.. گه یشتن به لوتكه له لای كه سه كان جياوازه.. هه یانه بوونی هه یه و خه ئكیش هه ست به و بوونه ی دمه كن، به پئچه وانه شه وه هه یه بوونو نه بوونی وهك یهك وایه..

* ئیمه لئرمدا باسی چپروکی كه سئك به ناوی عبدالملیكی كوری قریب دمه كین، كه له ناو زمانزانو رهوان بیژاندا به (ئه صمه عی) ناسراوه له به ناوبانگ ترین هؤنراومكانیشی نه و هؤنراومیه یه، كه نوسه ری ئهم كتیبه د. عهریفی هؤكاری نویسنی ئهم هؤنراومیه ی نه نویسووه، ته نها هؤنراومه کی هی ناوه، لئرمدا به كورتی هؤكاری دانانی هؤنراومه كهی تان بؤ دمنوسم؛

خودای گه وره به هرمیه کی وای دابوو، به هارونه رهشید كه بؤ جار ئكیش گوئی له هؤنراومیهك، یان قسه یهك ببووایه له بهری دمكرد.. و مزیر ئكیشی هه بوو به دوو جار گوئگرتن له بهری دمكرد، خزمه تكار ئكیشی هه بوو به سئ جار گوئگرتن له بهری دمكرد.. ههر بؤیه هارونه رهشید بانگه وازیکی بلاوكرده وه كه ههر كه سئك هؤنراومیه کی تازهی بؤ بئنیئت، دیار ییه کی گه وره ی دمداتی.. خه ئكانیكی زؤر هاتنو ههر هؤنراومیه کیان ده خوئنده وه، هارونه رهشید دمیووت؛ ئهم هؤنراومیه كؤنه، به لگهش بؤ ئهمه نه ومیه،

نهومتا من له بهرمه و دووباری دمکردموه، کاتیکیش دوباری دمکردموه، ومزیرمکش له بهری دمکردو کاتیک ومزیرمکش سئ باری دمکردموه، خزمه تکارمکش له بهری دمکرد، هارونه رمشیدیش قسه که ی بۆ ده جووه سهرو دمیووت: نهومتا نهک هه ر من، به لکو ئه م ومزیرمو کارگوزارمکه شم له بهریانه و بیستوو یانه ..

به م شیویه که س نهیتوانی پاره و دیاری له هارونه رمشید ومربگریت، ماومیه ک رموان بیژان له هه ولدا بوون، هیجیان بۆ نهکرا نهوه ی ئه م بهربهسته ی شکاند نهصمه عی بوو، هۆنراوه بهناوبانگه که ی نوسی و نهوهنده قورسو گران بوو، هارونه رمشیدو دوو کهسه که ی دهووری، نهیانتوانی له بهری بکه نو دیارییه بهنرخه که درا به نهصمه عی، بهلام نهصمه عی دهو چاوی داپۆشی بوو، چونکه له کۆشکدا گهوره ببوو، هه ر بۆیه هارونه رمشید گومانی برد ئه و کهسه زیرهکو لیها تووه نهصمه عی بیت، کاتیک چوون به دوایداو دهو چاویان دهرخست، نهصمه عی بوو، ئه مهش هۆنراوه که یه تی:

صوت صفر البلب	هیتج قلبی الثمل
الماء والزهر مـعاً	مع زهر لخط المقل
وانت یاسیدلی	وسیدی ومولی
فکم فکم تیمنی	غزیل عقیقل
قطفته من وجنة	من لثم ورد الخجل
فقل لالالا	وقد غدا مهرول
والخود مالت طربا	من فعل هذا الرجل
فولوت وولوت	ولي ولي یاولی
فقالت له حین کذا	انهض وجد بالمقل
وفتیة سقـونـني	قهیوة کالعسل
شممتهـا بأنفي	أزکی من القرنفل
في وسط بستان حلی	بالزهر والشورور لي
والعود دندن لي	والطبل طبطب طبلي
طبطب طبطب	طبطب طبطب لي
والرقص قد طالي	والسقف سقسق سق لي..

بابزانین نهصمه عی چۆن گه یشته لوتکه، ئه م رووداوه (التنوخی) له پهرتوکی (الفرج بعد الشدة) دا باس کردوووه ده ئیت:

ئەم پياۋە لە شارى بەسرە دەژياو زۆر ھەولە بە دەست ھېنانى زانستو زانىيارى دەداو ھەموو رۇژىك بۇ فېربوونى ھەرموودەو رافەى قورئان و زمان لە مال دەردەچوو، دواى تەواۋبوون ئىنجا دەگەپايەو، ھەر بۆيە كاتى ئەوۋى نەدەما بچىت ئىش بىكاتو سەرۋەتو سامان كۆ بىكاتەو، بەردەوام خەرىك بوو زانست ھېر دەبوو، پەرەى بە تەوانو كەسايەتەى خۆى دەدا..

لە تەنىشت مائەكەپەو دەكانىك ھەبوو.. ھەموو جارىك كاتىك ئەصمەى دەچوو بۇ مەگەوت، يان بۇ فېربوونى زانستەكانى، خاۋەنى دوكانەكە ئەم گەنجەى دەبىنى، كە تەمەنى لە خوار بىست سالەو بوو، لىي دەپرسىو دەيووت: ئەو بۇ كۆى دەچىت؟! ئەصمەىش لە وەلامدا دەيووت: دەچم بۇ لاي فلانە مامۇستا بۇ فېربوونى ھەرموودەكانى پېغەمبەرى خودا ﷺ..

كاتىك عەسر يان ئىۋارە دەھاتەو، دووبارە دوكاندارەكە لىي دەپرسى: ئەو لەكۆى دەپتەو ئەصمەى؟! ئەۋىش دەلىت: لە لاي فلانە مامۇستا دېمەو..

بۇ سەبەبىن بە ھەمان شىۋەى رۇژى رابوردوو، لىي دەپرسىت: ئەم بەيانىە بۇ كۆى دەچىت؟! ئەۋىش دەلىت: بۇ لاي فلانە مامۇستا دەچم، كە لە بوارى شەردا شارمەزايە..

ئىۋارە كە دېتەو دىسانەو لىي دەپرسىت: ئەو لەكۆى دېتەو ئەصمەى؟! ئەۋىش لە وەلامدا دەلىت: لە لاي فلانە مامۇستا كە شارمەزايە لە رافەکردنى قورئان، بەم شىۋەى ئەصمەى بەيانىو ئىۋارە لە نىۋان ئەم مامۇستاو ئەو مامۇستادا ھاتوچۆى دەکردو خەرىكى فېربوونى زانستو زانىيارى بوو..

رۇژىك دوكاندارەكە ئەصمەى دەگىتو پىي دەلىت: كۆرەكەم خۆت لەگەل ئەو كەسانەدا خەرىك مەكەو وازيان لىبەئە، لە كۆتايىدا ھىچ شىك بە دەست ناھىنىتو ھىچ سوودىكىان لىنابىنىت..

ئەصمەى دەلىت: ئاخىر مەن خەرىكى فېربوونى زانستو لەبەركردنى قورئان و ھۆنراۋو پەخشانو زانستەكانى ترم..

دوكاندارەكە دووبارە پىي دەلىت: كاتى خۆت لەگەل ئەو شانەدا بەفېرۇ مەدە..

ئەصمەى دەلىت: نا بە دلىياپەو سوودمەند دەبم..

سەپرى وەرە بەرزىو وەرە نەمى ئەم دوو كەسە بەكە..

دوكاندارەكە پىي دەلىت: مەن بۇچوونىكەم ھەيە، ئەۋىش ئەۋمە ھەموو ئەو پەرتوكانەى بەيانىيانو ئىۋاران دەيان ھىنىتو دەيان بەيت، بىيانخەرە ناو بەرمىلىك

ئاوۋەو بەيەكەوۋە سەيىرى دەكەين بزانين، ئاۋەكە چ رەنگىكى لىدەردەجىت، رەش.. سوور.. شين!! پەرتۈكى ئەو كاتەش ئەۋەندە بچۈك نەبوۋە، بەلكو ھەلگرتنۋ نوسىنەۋمىشى زۆر ئارەحەت بوۋە..

بەئى.. ئەمە جۆرىك بوو لە سوكاپەتى كردن بە ئەصمەعى.. ئەصمەعى كە ئەو كاتە مىرد مىندالىك بوو، دەئىت: بىدەنگ بوۋمو رۆيشتەۋە بۇ مالىۋە، لەو رۆزە بە دواۋە بەيانىيان پىش خۆرھەلاتنۋ زۆر زوو دەرۋىشتەم بۇ ئەۋەى دوكاندارەكە نەمبىنىت، كاتىكى درەنگى شەۋىش دەگەرەمەۋە بۇ ئەۋەى دوكاندارەكە لە كاتى گەرەنەۋمىشدا ھەر نەمبىنىت.. ئەۋەندە ھەزار بووم، كەلۋپەلەكانى مالىكەم فرۇشت، تەنانەت جلوبەرگەكانىشم فرۇشت، تەنھا جلىكى چلكنۋ پىسم لەبەردا مابوو، سەرو ھۆم ئەۋەندە درىژ بوو، پارەى ئەۋەم نەبوو، بچەم بۇ لای سەرتاشىكۋ كەمىك سەرو ھۆم چاك بكەم..

بەرەستى لە ھالىكى زۆر ناخۇشۋ دۇۋاردا بووم.. رۆژىك لەو رۆزانەى كە لە يەكەك لە گەرەكەكانى شارى بەسەردا دەسۋەرەمەۋە، پىاۋىك بانگى دەكردو دەيووت: كى ئەصمەعىم نىشان دەدا؟

خەلكەكەش ئامازمىيان بۇ من دەكردو مىيان نىشان دەدا..

ئەصمەعى دەئىت: پىاۋەكە ھات بۇ لامو سەيىرىكى كىردمو وتى: تۇ ئەصمەعى ئەدەيبو رەۋان بىژو شاعىرىت؟! وتم: بەئى..

پىاۋەكە پىى دەئىت: من لە لايەن ئەمىرى بەسەرە (موھەممەدى كورى سولەيمانى ھاشمى) ەۋە ھاتوومو دەيەۋىت بىبىنىت، بەلام بەخوا بەم شكلۋ شىۋمىيەتەۋە گونجاۋ نىتو بە كەلكى ئەۋە نايەيت، ئاۋا بىبىنىت!! جلوبەرگەكانت زۆر چلكنۋ پىسو بۇخلنۋ سەرو ھۆم تىكچوۋمو ئالۇسكاۋا!!

ئەصمەعىش دەئىت: سوئند بە خودا پارەى چوۋنە ھەمامو چوۋنە لای سەرتاشم نىە..

ئەصمەعى دەئىت: پىاۋەكە پىى وتم: چاۋمىرئ بكە.. چوۋموۋە بۇ لای ئەمىرو پاشان ھاتەۋە پىى وتم: ئەۋە ھەزار درەمە، ئەمىر بۇى ئاردوۋىتو دەئىت: با خۆى رىكۋىك بكاتو پاشان بىت بۇ لام..

ئەصمەعى دەئىت: وتم: سوپاس بۇ خودا.. ئەمە يەكەم دەرگای خىرە لىم دەكرىتەۋە.. نەشم دەزانى ئەمىر مىنى بۇجىيە؟! بە ھەر ھال چووم بۇ لای ئەمىر.. ئەمىر وتى: تۇ ئەصمەعى ئەدەيبو شاعىرىت?!

وتم: به ٲئ..

ٲهمير وٲئ: هارونه ٲمشيدى خهليفه، له بهغدادموه داواى ليكر دووم كهسيكى شارمزا بۇ ٲهرومردمكردنى مندالهكانى بنٲيرم، كاتٲك ٲرسيارم كرد، وٲيان ٲهصمهعى كهسيكى شارمزاو ٲهديبو خوٲنهرو نوسمهرد، دهٲوانيت ببٲت به مامؤستاي ٲايبهٲى كورٲكهى خهليفه هارونه ٲمشيد؟
منيش وٲم: به ٲئ..

ٲهمير وٲئ: دهى ٲهوه ٲارهو ٲرؤ بۇ بهغداد.. ٲهصمهعى دهٲٲت: كهٲرامهوه بۇ مالهكهمو ههنٲك لهو شتومهكانهم ههلگرت، كه له مالهكهمدما مابوو، ٲاشان كهوٲمه ٲئ بهرهو بهغداد..

كاتٲك كهيشتمه بهغدادو چوومه لاي خهليفه، خهليفه به ههٲسوكهوتو قسهو شارمزايبم سهرسام بوو.. بهم شٲوميه ٲهصمهعى له ٲهنجامى سوور بوون له سهمر به دمست هٲنانى زانستو زانيارىو بهردهوام ٲهژنؤنان به ٲهژنؤى شارمزايمانو مامؤستايانهوه، ٲهرهى به خوٲداو ٲهو ٲلهيهى به دمست هٲنا، كه بوو به جيگهى مٲمانهى خهليفهو مامؤستاي ٲايبهٲى مندالهكهى..

به ٲئ.. خهليفه ٲئى سهرسام بوو، ٲاشان وٲئ: دمهوٲت ببٲت به ٲهرومردمكارو مامؤستاي كورٲكهم..

ٲهصمهعى دهٲٲت: خانوو جيگهو ٲيگهيهكى باشيان له كوؤشكدا بۇ ٲاماده كردمو ٲيٲر بووم به ٲهرومردمكارو مامؤستاي كورٲكهى خهليفه..

بهم شٲوميه ٲهصمهعى چهٲدين سال له لاي خهليفهو كورٲكهى مايهوهو كورٲكهى ٲيٲرى قورٲان و هؤنراوهو بنهماكانى زمانى عهرمبى دمكردو خهليفهش موچهيهكى واى ٲيٲدهدا، كه ٲئى زياد بوو، چونكه ههموو خواردنو خواردنهوهو ٲئويستيهكانى له كوؤشكدا بۇ داببن دمكرا، ههر بؤيه زؤرٲك له موچهكهى ٲاشهكهوت دمكردو دميناردهوه بۇ بهسره، ههر بهو ٲارميه خانووويهك له شارى بهسره دمكړٲت..

ٲهصمهعى واى ليٲٲٲت، كاتٲك خهٲكى بيان ويستيايه سهردانى خهليفه بكهن، داوايان له ٲهصمهعى دمكرد، شٲيكيان بۇ بنوسٲت، چونكه ٲهو دمیزانى چؤنيان بۇ بنوسٲت، ههر بؤيه ٲهگهر خهليفه ٲيٲداويستىو داواكارى ٲهو كهسانهى جيٲهجيٲ بكردايه، ٲهو كهسانهش ديارريان دهدا به ٲهصمهعىو جارى واش ههبوو، بههؤى ٲهوهى كه ٲهرومردمكارو مامؤستاي كورٲكهى بو، خوٲى نوسراوهكانى دميرده ژوورهوه بۇ لاي خهليفهو ٲازى دمكرد، كه داواكارى ٲهو خهٲكه جيٲهجيٲ بكات، ٲهوانيش ٲارهو ديارريان دهدا به ٲهصمهعى، بهم شٲوميه مالو سامانيكى باشى كوؤكردموهو ٲمزو باخو بيستانيشى

له شاری به سره کړی..

رؤژنک خه لیفه داوا له نه صمه عی دمکاتو پی ده لیت: دمگونجیت کوره کم وتاری
ههینی بخوینیته وه؟

نه صمه عیش ده لیت: به لئ..

کوره کمه ی خه لیفه ته مهنی حه فده، هه زده سالتیک دمبیت.. نه صمه عیش نزیکه ی
حه وت ساله دمرسی پیده لیت.. هه ر چو نیک بیت، کوره کمه ی خه لیفه سر ده که ویته سر
مینبه رو وتار بؤ خه لکی ده خوینیته وه خه لکه که هه موو پی سهرسام دمبنو له هه موو
لایه که وه پاره و دیاری دمدن به منداله کهو به نه صمه عیش، چونکه دزمان نه صمه عی
نهم منداله ی فتری نهو هه موو زانستو زانیاریو قسه جوانانه کردووه..

نه صمه عی ده لیت: پاش وتارمکه خه لیفه پی و تم: نه ی نه صمه عی خودا به رمه کم
برژی به سهرتا، شکور کوره کم قورنانی له بهر کردووه شارمزایه کی باشی له زمانی
عهرمبیدا به دمست هیناوهو شارمزایی فهرموو دمکانی پیغه مبهری خوداش ﷺ بووهو له
کؤرو کؤبونونه و مگاندا له که لی دادمنیشیتو نیر پیویستی به تو نیهو پیویست ناکات
له که لیدا بیت، نه که ر دمه ویت له لاما ن بمینیته وه، سهرچاومان، نه که ر دمه ویت
بکه ریپیته وه بؤ به سره نهوا خوت دمیزانیت..

نه صمه عی ده لیت: منیش و تم: ده که ریپمه وه بؤ به سره..

خه لیفه ده لیت: چیت دهوئ پی پی ببه خشم؟

نه صمه عی ده لیت: سوپاس، من له به سره کیلکه و رزو باخو خانووم ههیه، هیچم
پیویست نیه..

پاشان ده لیت: نه ی هیچ هیواو خوزگه یه کت ههیه؟

نه صمه عی ده لیت: و تم: به لئ..

وتی: چی؟

و تم: دمه ویتو داوات لیدمکه م نوسراو نیک بؤ نه میری به سره (موحه ممه دی کوری
سوله یمانی هاشمی) بنوسیتو داوای لیکه ی، کاتیک هه والی که رانه وه منیان پیدمکات،
بین به ره و پیرمو پيشوازی لیکه ن، پاشان خه لکه که بؤ ماوه ی سی رؤژ بین بؤ لامو
سلاوم لیکه ن..

خه لیفه ش ده لیت: به لئ.. باشه و خه لیفه نه میری به سره ناگادار دمکاته وه، بؤ نه وه ی

داواکاریه که ی نه صمه عی چیه چی بکه ن..

به لئ.. نه میری به سره، (موحه ممه دی کوری سوله یمانی هاشمی) و وه زیرمکانی له
بیابان چاومرپی هاتنی په رومر ده کارو مامؤستای کوری خه لیفه یان ده کرد.. نه صمه عی

هاتو خه ٲكانٲكٲى زوړٲش بؤ به ٲكردنى له به غداوه بهر وه به سره له گه ٲى هاتبوون..
نه مىرى به سره به گهرمى ٲٲشوازى لٲكردو ٲاشان بهر وه كوښكه گه ى بردى..

ٲوژى په كم بازارگانو ٲياوه گه ور وه ناودارم كان هاتن بؤ به خٲر هاتنه وه و سلاو
لٲكردنى.. ٲوژى دوو دم نه و كه سانه هاتن كه له خوار نه مانه وه بوون.. ٲوژى سٲٲهم
خه لگه ئاساٲٲه كه هاتن بؤ سلاو لٲكردنو به خٲر هاتنه وه..

نه صمه ى وستا بوو، خه لگه كه ش سلاوٲان لٲده كړدو ٲٲٲان دموت: سلاو له هاوه ٲى
خه لٲفه.. سلاو له ٲهرومردم كارو ماموستاى كوړى خه لٲفه.. له ناو خه لگه كه دا ٲٲاوٲكٲى
جلو بهرگ شړ هه بوو، كاٲك هاته ٲٲشه وه به هٲج نازناوٲك بانگى نه صمه ى نه كړد،
به لكو هر به ناوه گه ى خؤى بانگى كړد، ٲاشان وتى: دمنا سٲٲه وه؟

نه صمه ى ده لٲٲ: به ٲى.. تو دوكاندارم كه نٲٲ؟!

ٲٲاوهمه ده لٲٲ: به ٲى..

نه صمه ى ده لٲٲ: له بٲرته ناموژگارٲ كړدم به وهى بجم هه موو ٲهړتوكه كانم
بخمه به رمٲٲك ناوه ووه ٲاشان چاوړٲى بكه، بزنام چ رمنگٲكٲى لٲدمردم چٲٲ؟! ها
له بٲرته؟!

ٲٲاوهمه ده لٲٲ: له بٲرته..

نه صمه ى ده لٲٲ: به لام من ٲهړتوكه كانم له باتى ناو، سوور بوونم كړد به سهرٲانداو
خوٲندمنه وه له بهرم كړدنو له سهر دٲو سنگم دامنان، ٲاشان نه ومٲان لٲدمرچوو كه
ئٲستا بووم بهم كه سه، خوداى گه وره ٲٲش ٲوژى دواٲى، هر لهم دونٲاٲه دا، ناوا ٲٲى
به خشٲووم..

زانستو زانٲارى ٲٲش دواړوژ، هر له دونٲادا ماٲه ى سهر فرازى سهر بهر زٲٲه،
ههروهك ٲهرومردگار دمفرموٲٲ: ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ (المجادلة. واته: (خوداى گه وره نه وانه ى ئٲمانٲان هٲناوه له ئٲوه و
نه وانه شتان زانستو زانٲارىان ٲٲدراوه چه ندمها ٲله وٲاٲه بهر زٲان دمكاتوه، خوداٲش
ناگاٲه بهو كارو كرده وانه ى كه نه نجامى ددمن).. شارمزاٲانو زانٲان دمفرموون:
(درجات) واته: چه ندين ٲله ى بهرز، له دونٲاو له ٲوژى دواٲى.. ههروهه ٲهرومردگار
ٲٲزى لٲناونو زانٲان ٲووناكٲى وچراى ولاٲن..

نه صمه ى به هو ى شارمزاٲى له زمانو وٲژمو هوٲراووه، ناوا ٲله ى بهرز بؤوه و
خه لگى سوودٲان لٲٲٲنى، نه ى نه گهر ناوا شارمزاى قورٲانو هفرموودمو شهرع بوواٲه،
ٲٲگومان ٲله ى بهرزتر دمبووه ووه خه لگٲش زٲاٲر سوودٲان لٲدمٲٲنى..

به ٲى.. نه صمه ى به ٲٲاوهمه ده لٲٲ: ناموژگارٲٲه كم به قسه كړدى، به لام له باتى

هړېدانى په پرتوکه کانم و خستنه ناو بهرميلى ناو، هړېمدانه سهر سنگو دمروونم و له باتى نه وهى ناويان به سهردا بکه م، هه ول و سوور بوونم به سهردا کردن و ئيستاش نه ومته به ره م و نه نجامه گهى دمبينى، خو ت و وت: هه مو و په پرتوکه کانت کو بکه ره م و، ئينجا من دم سکى هه ريکه نو کى پېناده م!!

بيا وه که ده لئيت: ئيستاستا کارېکم ب و بد و زمره وه و له سهر کارېک دام به م زرينه ..
 نه صمه عى پېي ده لئيت: باشه .. ده تکه م به پاسه وانى هه نديک له ره زو باخه کانم ..
 لير وه به هه مو و کچان و کوران و برايان و خوشکانم ده لئيم:

لاتحسبن المجد تمراً أنت أكله لن تبلغ المجد حتى تلعق الصبرا ..

واته: وامه زانه شکومهندي خورمايه که و ده يخويت .. به شکومهندي ناگه يت، تا تالى نارامگرى نه چيزيت .. مرو فهاکان کاتېک ده گهن به لوتکه و هيو او ناواته کانيان، جا نه و گه يشتن به لوتکه يه له ههر بوارېکدا بېت، له بوارى بانگه وازگردندا بېت، نه وسا بوى دم ده که وېت، که گه يشتن به لوتکه پيوستى به به کاره ينانى ريگه و شاره زايى هه يه ..
 نه ومته نه صمه عى به يانبيان زوو له خه و هه لده ستا به تاريکى دمړو يى و شه وان به تاريکى ده گه پرايه وه و زور به ي کاته کانى به هه زارى به فېربوونى زانستو زانياريه وه به سهر دمېردو له سهر زورېک له نارېحه تى و دزواريه کان نارامى گرت، هه تا نه وه بوو گه يشت به لوتکه و تا ئيستاش باسى نه صمه عى ده کريتو زور به مان ناويانگمان بيستوه ..

ههر بويه پيوسته مرو ف وه کو نه صمه عى هه ول بادتو له سهر دزواريه کان نارام بگريت، ب و نه وهى بگات به ئامانچ .. پيوسته کاته کانى له کارى پر سوودا به سهر به رېت .. پيوسته هاوه لى سهر که وتوو ان بکات، هاوه لى نه و که سانه بکات که به ره م سهر که وتن هانى ده دم ..

داواکارين په روم ردگار منيش و ئيومش ري نمايى بکات ب و لای کاره چاکو پر سوودمگان ..
 به دنيا ييشه وه له گيرانه وهى چير و کو به سهراته کاند ا په ندو ناموزگارى هه يه ..

له نيوان ترسو هيوادا..

* ئايا فرٲى دمداٲه ناو ناگرهوه؟

ئهمه نهو پرسياره بوو، كه ٲيغهمبهري خودا ﷻ ئاراسته‌ي هاوه‌لاني كرد.. له جهنگي هه‌وازن‌دا، موسلمانانو هؤزي هه‌وازن به يه‌كه‌يشتن.. هه‌وازن له جهنگدا، توندوتيزو به‌هيز بوون، موسلمانان‌يش به ههما شتوه..

هر دوو سوٲا كه‌وتنه جهنگو هاوارو دمنگي ٲياوانو حيله‌ي نه‌سٲو ماين تيكه‌ل به يه‌ك بوون.. به راستو چه‌پدا هر گوشتو گوشتار بوو.. كاتيك جهنگ كوٲايي هاتو موسلمانان تيايدا سه‌ر‌كه‌وتوو بوون.. ديله‌كانو ههموو نهو ژنو مندا‌لانه‌يان له شوٲن‌يك كؤكردهوه، كه له جهنگدا گيرا بوون..

هيشتا ٲيغهمبهري خودا ﷻ هيچ برپاريكي نه‌دابوو.. ئهم كه‌سانه ناكوزرين، به‌لام جاري برپار نه‌درا‌بوو نازاد بكرين، يان پارميان لي‌بستين، يان له‌گه‌ل ديلي موسلماناندا ئالوگؤريان ٲي‌بكريت؟

له نيوان نهو كه‌سانه‌دا ئافرمتيك هه‌بوو، ده‌كه‌راو دمسورايه‌وهو لهو مندا‌لانه ورد دمبؤوه كه له لاي ئافرم‌تانو دا‌يكيان بوون.. به رووني به ئافرمته‌كه‌وه ديار بوو، كه به دواي مندا‌له شيره‌خؤره‌كه‌يدا ده‌كه‌ريت..

ٲيغهمبهري خودا ﷻ سه‌يري ئافرمته‌كه‌ي دمكرد، دواي نه‌وه‌ي ئافرمته‌كه مندا‌له‌كه‌ي دؤزييه‌وه.. دواي نه‌وه‌ي مه‌مه‌كه‌كاني، له دووري كؤرپه‌كه‌ي خهريك بوو شيريان لي‌دم‌رزا.. دواي نه‌وه‌ي تير تير گوشي به سنگيه‌وهو بؤني دمكرد..

به‌ئي.. ٲيغهمبهري خودا ﷻ سه‌يري ئافرمته‌كه‌ي دمكرد، كه چؤن كه‌ميك ٲيشتر ئافرمته‌كه بؤ مندا‌له‌كه‌ي دمگرياو دونياي له‌به‌ر چاو تاريك ببوو.. سه‌يري ئافرمته‌كه‌ي دمكردو برؤاي وابوو، كه ههموو هيزي دونيا ناتوانن مندا‌له‌كه‌ي لي‌بستين..

ٲيغهمبهري خودا ﷻ به هاوه‌لاني فهرموو: ئايا نهو ئافرمته مندا‌له‌كه‌ي فرٲى دمداٲه ناو ناگرهوه؟

هاوه‌لان تي‌كرا فهرموويان: نه‌خبر نه‌ي ٲيغهمبهري خودا ﷻ، سوٲند به خودا فرٲى ناداٲه ناو ناگرهوه.. چؤن فرٲى دمداٲه ناو ناگرهوه، له كاتي‌كدا توند به سنگيه‌وه گوشيووه مه‌مه‌كه‌كاني كردؤته ده‌ميه‌وهو وا شيري نه‌داتي؟

چؤن ئاوا به ئاساني جگه‌ر‌گؤشه‌كه‌ي فرٲدمداٲه ناگرهوه؟

ٲيغهمبهري خودا ﷻ فهرمووي: ((والذي نفسي بيده، إن الله أرحم بعباده من هذه الأم

بولدها)). رواه البخاري. واته: (سوڻند بهو خودايه گياني منى به دمسته، خوداي بهرومردگار بهسوزو ميهرمانتره بۆ بهندهگاني، له سوزو ميهرمباني نهو دايكه بۆ كۆرپهكهى)..

پښغمبهرى خودا ﷺ بۆ هه لښك دهگهرا، بۆ نهوى نمونهكه بۆ هاوه لان بهښښته وه.. جا نمونهكه له سهر بهزمى بهرومردگار بښت، يان له سهر بهخشين، يان بۆ هاندانيان بۆ كارى چاكه و ناگاداركرديان له كارى خراپه بښت..

به لى.. بهرومردگار به بهزمى تره بۆ بهندهگاني، له بهزمى نهو دايكه بۆ كۆرپه و جگه رگۆشه كهى، ههر بۆيه هه نديك له پښينان فهرموويانه: سوڻند به خودا نهگهر بهرومردگار له رۆژى دواييدا سهرپشكان بكات، له نځوان نهوى خودا لښرسينه و ميان لهگه ل بكات، يان دايكمان، ده لښين: نا بهرومردگار، توخوا خۆت لښرسينه وه مان لهگه ل بكه، له بهر نهوى تۆ له دايكمان زياتر بۆمان به بهزمى ترو ميهرمان ترى..

* نه نه س ﷺ دمفه رموښت: لهگه ل پښغمبهرى خودا ﷺ بووين، پيره مښردىكى پير هات بۆ لامان، كه پشلى چه مى بۆوه، ئښقانه گاني لاوازو بڻ توانا ببوون، سهرىشى سڻى ببوو، خۆى به سهر ههر دوو قاچه لاوازه گاني و گۆچانه كهى دمستيدا دابوو، هاتو له بهردهم پښغمبهرى خودا ﷺ وهستا..

پياوښكى پير، برۆگاني له بهر پرى چاوه گانيان داپۆشى بوو، هاته پښه وه و تى: نهى پښغمبهرى خودا ﷺ ئايا پياوښك دمبښى، ههر چى تاوانښك هه بښت، نه نجاميدا وه تاوان نه ماوه نه يكر د بښت؟! نهگهر گوناوه تاوانه گاني به سهر هه موو خه لكى زمويدا دابه ش بكرښت، به شيان دهكاتو لښيان ده مښښته وه، ئايا بۆ نهو كه سه به شيماڻى و گه رانه وه هه يه؟!

پښغمبهرى خودا ﷺ سهرى پيرۆزى هه لښرى و چاوه گاني تښپرى و فهرمووى: موسلمان دمبښت؟

پياوه پيره كه و تى: به لى..

پښغمبهرى خودا ﷺ فهرمووى: به دلښاييه وه بهرومردگار لښت خۆش دمبښت..

پياوه پيره كه و تى: لهو هه موو خراپه و تاوانو گونا هه م؟!

پښغمبهرى خودا ﷺ فهرمووى: به لى.. له هه موو خراپه و تاوانو گونا هه گانت..

پياوه پيره كه خۆيدا به سهر گۆچانه كهيدا و رۆښتو له بهر خۆيه وه دوباره ي

دهكر ده وه دميووت: الله اكبر.. الله اكبر.. الله اكبر..

نه نه س ﷺ دمفه رموښت: هه تا به ته واوى دووركه و ته وه، ههر گوڤمان له دمښكى الله

اكبرى بوو. (رواه البخاري)..

ٲېغهمبهرى نازيز ﷺ مژدمدرو دلخوشكهر بوو، نهك توفينهر ترسپنهر.. خهلكى له بهزمى پهرومردگار ناگادار دمكردموه ناگادارى خهلكى دمكردموه، كه نهكهن دمركاى بهزمى پهرومردگار به رووى كهسانى تردا دابخهن، ههروهك دميفهرموو: ((اِنما بعثتم ميسرين لامعشرين)). رواه البخاري. واته: (ئپوه نيردراون بۇ ئهوهى كار ئاسانى كار بن، نهك بۇ ئهوهى كارى خهلكى قورسو گران بكهن)..

ههروهها كاتيك مهعازى كورى جهبهلو ئهپى موساى ئهشعهرى(خوداىان لى رازى بيت) نارد بۇ يهمن، ٲىي فهرموون: ((بشرا ولاتفرا)). رواه البخاري. واته: (مژدمدر بن نهك ترسپنهر).. مژدهى خوش بدمن به خهلكى.. باسى بهزمى پهرومردگاريان بۇ بكهن.. باسى ئهوميان بۇ بكهن، كه پهرومردگار جهنديك بهندهكانى خوئ خوشدهويت.. بهئ.. مژدمدرو دلخوشكهر بن، نهك ترسپنهر توفينهر.. كار ئاسان بكهن، نهك قورسو گران.. ٲئكو تهبا بن، نهك ناكوكو جياواز..

ٲېغهمبهرى خودا ﷻ دميفهرموو: ئهئى خهلكينه لهناو ئپودا، كهسانيك همن خهلكى له ئاينى خودا دوور دهخهنهوه، نهكهر كهسانيك له ئپوه ٲئش نوٲزى بۇ خهلكى دمكهن، با نوٲزهمكانيان زور درٲز نهٲٲت، بهئكو كورت بيت. (رواه البخاري)..

ههر جهنده نوٲز بهرستنى پهرومردگارپش بيت، بهلام زور درٲز بوو، خهلكى له ئاينى ٲاكى ئيسلام دوور دهخاتهوه!!

ٲېغهمبهرى خودا ﷻ بۇ نوٲز وا بفهرموٲت، ئهئى ئهوه كهسانهئى به تهواوى مافى كرٲكارو بهردمستهكانيان نادم، ئايا نابنه هؤى دوورخستنهوهئى خهلكى له ئاينى پهرومردگار؟! ئهوه كهسانهئى ههئسوكهوتيان لهگهئ دراوسيكانياندا جوان نيه، جا دراوسيكانيان موسلمان بن، يان نا، ئايا نابنه هؤى دووركهوتنهوهئى خهلكى له ئاينى پهرومردگار؟!

ئهوه كهسهئى ههئسوكهوتى لهگهئ هاوسهرو منداكهانياندا جوان نيه، ئايا نابٲته هؤى دووركهوتنهوهئى خهلكى له ئاينى ٲاكى پهرومردگار؟! ههئسوكهوتى ئهوه جوره كهسانه كهلٲنٲك دهخاته ناو جوانيهكانى ئيسلام، ههر بؤيه ٲٲويسته زياتر ٲابهند بين به ئاينى ئيسلامهوه، نهوكاته زياتر نزٲكتر دمبين له پهرومردگارموه، پهرومردگارپش بهوه ههموو بهزمىو رهحهتهيهوه، بهلام لهگهئ ههموو ئهمانهشدا، دمٲٲت ئهوه بزائين پهرومردگار ههر جهنده خاومنى رهحهمتو بهزميهكى فراوانه، له ههمان كاتيشدا خاومنى سزايهكى قورسو ٲر ئئشو نازارپشه..

* له سهردهمى ٲېغهمبهر موسا ﷻ ٲياوٲك ههبوو، زور نازارى موسا ﷻ دى دى.. موسا ﷻ سكالائى خوئ برده لائى پهرومردگارو فهرمووى: فلانه كهس نازارم دىداتو به

درۆزن ناوم دمباتو له ههر شوێنێك دمرکهوم سوکایهتیم پێدهکات، پهرومردگار تۆلهی منی لێبستینه..

پهرومردگار وهلامی دایهوهو فهرمووی: ئهی موسا سزای ئهو کهسه دهمدم به دهستی تۆ، ئهگهر وێستت فهرمان به ئاسمان بکه بهردی به سهردا دمبارێنیت، یان فهرمان به زهوی بکه به ناخی خۆیدا بیباته خوارهوه..

چهند رۆژێك تێپهڕی، پیاوهکه له یهکێک له رێگهکاندا تووشی موسا ﷺ بوو، دهستی کرد به جێبووانو قسهی ناشیرین به موسا ﷺ..

موساش ﷺ زۆر توورپه بوو، فهرمووی: ئهی زهوی به ناخی خۆتدا بیبههره خوارهوه.. زهوی لهت بوو، تا ئهژنۆی پیاوهکهی به ناخی خۆیدا برده خوارێ، پیاوهکه هاواری کردو وتی: ئهی موسا پهشیمانم..

بهلام موسا ﷺ دووباره فهرمانی به زهوی کردو فهرمووی: ئهی زهوی به ناخی خۆتدا بیبههره خوارهوه، پاشان تا سههر سنگی پیاوهکه به زهویدا چوووه خوارهوه، ههر هاواری دهکرد، ههتا به تهواوی له زهویدا دیار نهماو مرد..

پهرومردگار به موسا ﷺی فهرموو: ئهی موسا چهند دل رهقیت، سویند به گهورهیم، ئهگهر داوای رزگاریبونی له من بکرایه، رزگارم دهکرد..

* راسته، پهرومردگار به بهزهیه، بهلام خاومنی سزای توندوتیزیشه، وهك لهم رووداوهدا دهمردهکویت، که له کاتی لافاوکهی پێغهمبهر نوح ﷺدا، روویداوه..

رووداوهکه ئهوهمان بۆ دهمردهخات، پهرومردگار کاتیك توورپه بیت، بهراستی توورپه دهبیت..

پێغهمبهری خودا ﷺ بهم شیویه رووداوی لافاوکهی نوح ﷺ بۆ هاوهلانی دمگیرپتهوه..

نوح ﷺ بهم چهند ئایهته پیرۆزهی قورئان داوا له پهرومردگار دمکاتو دهفهرمویت: ﴿فَدْعَا رَبِّهُۥٓ اٰتٰی مَغْلُوْبٌۭۙ فَانْصَبْۙ ۝۱۰ فَمَنْحَا۟ اَبُوْبَ السَّمَا۟ءِۙ بِمَا۟وُۤمِّنْهٖمۙ ۝۱۱ وَفَجَرْنَا۟ الْاَرْضَۙ عِوُنَا۟ فَاَلْقٰی۟ اَلْمَا۟ءُ عَلٰی۟ اَمْرِ۟ قَدۡ مَدْرَۙ ۝۱۲ وَحَمَلْنٰهُۙ عَلٰی۟ ذَاتِ۟ الْوُجۡ وَدُسِّرَۙ ۝۱۳ تَجَرٰی۟ بِاَعْيُنِنَا۟ جَزَا۟ۙ لِّمَن۟ كَانَ۟ کُفْرٌۙ ۝۱۴﴾ القمر. واته: (نوح ﷺ) دواى ۹۵۰ ساڵ هاناو هاواری بۆ پهرومردگاری بردو وتی: خودایه: بهراستی من شکستم خواردوووه سههرکهوتنم پێببخشه.. ئهوسا ئیتیر ئیمه دمروازمکانی ئاسمانمان هاوړئ لهگهڵ ئاوێکی خوړدا کردهوه.. ههموو زهوشمان کرد به کانیاوو ئاومان لێ ههلقولاند، ئیتیر ئاوی ئاسمانو زهوی به تهقدیرو وێستی خودا بهیهکگهیشتن، بهراستی برپاری لهسهردرا بوو.. ئهوسا نوحمان لهسههر چهند تهختهو بزماریك ههنگرت (مهههست کهشتیهکهیه).. لهژێر چاودیڤری خۆماندا (لهناو ئهو زریان ه سامناکهدا)

دمهاتو دەرچوو، ئا بهو شیومیه پاداشتی نهو کهسه‌مان دایه‌وه که بپروای پینه‌کرا)..
 نایه‌ته پیروزمگانی قورئان به‌رده‌وام دهبین له باسکردن و گیرانه‌وه‌ی نقوم بوونی
 گه‌لی نوح علیه‌السلام و باسی نه‌وممان بۆ دمکات، ئاو چی پیکردن.. ﴿إِنَّا لَمَّا طَفَا الْآلَاءُ حَمَلْنَاكَ فِي بَارِيَةٍ
 ۱۱﴾ الحاقه. واته: (به‌راستی ئیمه کاتیک ئاو له سنور دەرچوو، ئیوممان له کهشتیدا
 هه‌لگرت)..

هه‌موومان دهمانین، کاتیک لافاو هه‌لدهستیت شه‌پۆلی ئاو، چۆن دارو دره‌خت
 ده‌شکینیتو خانوو تیکدمداتو ئۆتۆمبیل و مکو یاری منداڵان به‌ملاولادا دمه‌بات، دهبینین
 چۆن خه‌لکی هاوار هاوار ده‌که‌نو داوای یارمه‌تی ده‌که‌نو ده‌ست به‌ دارو به‌رده‌وه
 ده‌گرن.. که‌شتیه‌کان له‌ئاو زه‌ریاو دهریاکاندا، جاری وا هه‌یه شه‌پۆله به‌هیزه‌کان، به
 راستو چه‌پدا یاریان پێده‌که‌ن، به‌لام په‌رومردگار هه‌ر خۆی دهمان پارێزیت.. ﴿لِنَجْمَلَهَا
 لَكَ نَذْرَةً نَّعِيهَا أَذْنٌ وَعِيَةٌ ۝۱۲﴾ الحاقه. واته: (تا بیکه‌ینه یادگاری و بێدارکه‌رموه بۆ ئیوه
 له گوێی بگرت نهو گوێیانه‌ی هۆشمه‌ندن)..

به‌ئێ.. بۆ بیرخستنه‌وه‌یه.. لێرهدا وه‌ک بیرخستنه‌وه‌یه‌ک شتیک باس ده‌که‌ین..
 کاتیک پێغه‌مبه‌ری خودا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم باسی کارمه‌سته‌که‌ی گه‌لی نوح علیه‌السلام بۆ هاوه‌لانی ده‌کرد،
 هه‌تا گه‌یشه‌ باسی نه‌و ئافرمته‌ی که له کاتی زریان و لافاوکه له مال دەرچوو،
 زریان و لافاوکه‌ش له هه‌لکشاندایه‌ بوو.. ئاسمان به‌ لێزمه‌ بارانی دهمباراند.. زه‌میش ئاوی
 هه‌لده‌قولا.. ئافرمته‌که‌ش به‌ منداڵیکه‌وه راپیده‌کردو سه‌یری راستو چه‌پی ده‌کرد،
 بۆ نه‌وه‌ی په‌نایه‌ک بدۆزیته‌وه، هه‌تا شاخیکێ به‌رزێ به‌ر جاو که‌وته سه‌رکه‌وته سه‌ر
 لوتکه‌ی شاخه‌که‌و ئاوی لافاوکه‌ش به‌ره به‌ره به‌رزبووه، هه‌تا له سه‌ر لوتکه‌ی شاخه‌که
 گه‌یشته به‌ ئافرمته‌که..

سه‌رمه‌تا ئاوکه خه‌ریک بوو ده‌گه‌یشه‌ سه‌ر سه‌ری منداڵه‌که، هه‌ر بۆیه ئافرمته‌که
 منداڵه‌که‌ی هه‌لگرتو به‌ سنگیه‌وه نوساندو کردیه باومشی.. ئاوکه به‌رز بووه،
 ئافرمته‌که‌ش منداڵه‌که‌ی خسته سه‌ر شانی.. ئاوکه هه‌ر به‌رز ده‌بووهو ئافرمته‌که‌ش
 منداڵه‌که‌ی زیاتر به‌رز ده‌کردوه، هه‌تا هه‌ردووکیان نقوم بوونو خنکان..

پێغه‌مبه‌ری خودا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ده‌فه‌رمووت: ((لو كان الله راحماً أحداً من قوم نوح لرحم المرأة
 وصبيها)). رواه البخاري. واته: (ئه‌گه‌ر په‌رومردگار په‌حمی به‌ که‌سێک له گه‌لی نوح بکهدایه،
 ئه‌وا په‌حمی به‌و ئافرمته‌و منداڵه‌که‌ی ده‌کرد)، به‌لام هه‌روه‌ک خودا فه‌رمووویه‌تی:
 ﴿فَاخْذْنِمْ أَخَذَ عَزِيزٌ مُّقْدِرٌ ۝۱۳﴾ القمر. واته: (بپروایان به‌ هه‌ر هه‌موو نیشانه‌و به‌لگه‌کانی
 ئیمه نه‌کرد، ئه‌وسا ئیتیر راپێچیمان کردو له‌ئامان بێردن ئه‌ویش به‌ ده‌ستی قودرمتی
 خودایه‌کی بالاده‌ستو به‌توانا)..

ههروهك پەروەردگار دەفەر مەوێت: ﴿قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ

اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ الزمر. واتە: (ئەو پىغەمبەر ﷺ پىيان بلى: خودا دىغەرمووت: ئەو بەندەگانم.. ئەوانەى كە خۆتان گوناھبار كىردوو هەلەتان زۆر، ئاومىد مەبىن لە رەحمەتى خودا، چونكە بەراستى ئەگەر ئىو تەوبەى راستو دروست بكەن، خودا لە هەر هەموو گوناھو هەلەكانتان خۆش دەبىت، چونكە بىگومان ئەو خودايە زۆر لىخۆشبوو لىبوردىو زۆر بەسۆزو مەرمەنىشە)..

بەئى. راستە پىوستانە بىهيو نەبىن لە بەزمى خودا، بەلام نابىت ترسىشان نەمىنىتو نەجامدانى گوناھو تاوان لە لامان ناساى بىتەو.

راستە پەرومىدگار زۆر مەرمەنىشە، بەلام خاومنى سزى زۆر بە ئازارىشە، هەر بۆيە دىبىت هاوسەنگىيەك لە نىوان ترسو بەهيو بووندا رابگرىنو خەلكىش تىبگەيەنن، وەك ئەو كاتىك كەسەك تاوانىك دەكاتو ئەو باومىدى بۆ دروست دەبىت، كە پەرومىدگار لىي خۆش نابىت، ئەو كاتە پىوستانە باسى بەزمى پەرومىدگارى بۆ بكەيتو چىرۆكى ئەو ژنەى بۆ بگىرپتەو كە پىغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: ئايا مەندالەكەى فەرى دەداتە ناو ناگرمەو؟! هەرومەها باسى پىاو پىرەكەى بۆ بكەيت، كە هات بۆ لاى پىغەمبەرى خودا ﷺ وتى: ئەگەر كەسەك تاوان نەما بىت بىكات، پەرومىدگار لىي خۆش دەبىت؟!

پىغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: بەئى.. لىردا پىوستانە باسى فراوانى بەزمى پەرومىدگارى بۆ بكەين..

بە هەمان شىو شىو ئەگەر پىوستانە بوو، كەسەك لە تاوانو گوناھەكان ناگادار بكىتەو، ئەو پىوستانە باسى سزى توندو پىر ئازارى پەرومىدگارى بۆ بكىت.. داواكارىن بەزمى پەرومىدگار هەموومان بكىتەو لە گوناھو تاوانو خراپەو كەم كۆرپەكانمان خۆش بىت.. آمىن..

هاوه لانی کهشتی..

* هاوه لانی کهشتی کین؟

ئایا ئەوانەن کە پێغەمبەری خودا ﷺ دەرئەوێت؛ کۆمەڵێک کەس لە کەشتییە کەدا بوون، کەشتییە کە دوو قات بوو، هەندێک لە خەڵکە کە لە قاتی سەرەوێت هەندێکیان لە خوارەو بوون؟!

نەخێر.. هاوه لانی کهشتی ئەوانە نین..

ئەو ئەو کەسانە بوون کە لەگەڵ پێغەمبەر یونس ﷺ دا بوون؟!

نەخێر ئەوانیش نین..

ئێمە مەبەستمان باسکردنی کەشتییەکی ترە.. باسی یەكەم گەشتی دەرایی دەکەین، کە موسلمانان ئەنجامیاندا.. ئایا پێغەمبەری خودایان ﷺ لەگەڵ بوو، یان نا؟! ئایا پاداشتی ئەو گەشتیان چی بوو؟!

بێباوەڕان لە شاری مەککە تەنگیان بە موسلمانان هەڵچنی و زۆریان نازاردان.. بیلالو عەممارو چەندین لە هاوه لانی زۆر بە توندی نازاردان.. بیهێنە بەر چاوی خۆتو بیری لێبکەرەو، کاتێک ئەو سەمەکارانە ی قورمیش، چۆن بەندەو هەزارەکانیان نازار دەدا.. نازارو سزادان بە قامچی و بە ئاگرو ئاسن.. نازارو سزادان بە هەلۆاسین بە دارخورماو.. کاتێک نازارو سزاکان پەرمانەسەند، پێغەمبەری خودا ﷺ بۆ شوپێتێک دەگەڕا کە موسلمانانی بۆ بنێڕ، بۆ ئەوێ کۆچی بۆ بکەن و لەو ناپەرەحتی و سزاو نازارە پزگاریان بێت..

پۆزێک پێغەمبەری خودا ﷺ بە هاوه لانی فەرماو: لە حەبەشە پادشایە ک هەیه ستم لە کەس ناکات، کۆچ بکەن بۆ ئەوێ..

نزیکی هەشتا هاوه لی ژنو پیاو خۆیان ئامادەکرد، بۆ ئەوێ کۆچ بکەن بۆ حەبەشەو لە غەریبی ژیان بە سەر بەرن، بۆ ناوچەیە ک بچن کە لەگەڵ ژیانی ئەوێدا رانەهاتبوون و زمانی ئەوانیشیان نەدەزانی، لەگەڵ ئەمانەشدا بەرەو حەبەشە کۆچیان کرد..

پادشای حەبەشە ناوی نەجاشی بوو.. ئەم پادشایە، پیاویکی چاک بوو.. لە سەر ئایینی مەسیحی بوو، پاشان موسلمان بوو.. جەعفەری ئامۆزای پێغەمبەری خودا ﷺ لەگەڵ هاوه لانی، چوو بۆ لای نەجاشی و چەند ئایەتیکی لە قورئانی پیرۆز بۆ خوێند و گفتوگۆیەکی جوان و ئیمانی دەرپارە ی عیسا ﷺ لەگەڵ کردو بە پێی ئایەتەکانی سەرەتای سورەتی مەریەم پوون کردنەوێ بۆ کرد، هەتا نەجاشی باوەری هێناو

موسلمان بوو.. نه جاشی له دواى موسلمان بوونى، به موسلمانان كۆچكردو و مكانى وت: نيتړ ئيوه له زهوى ولاتى مندا نازادن.. ليرې به دواوه باسى هاوه لانی كه شتى دمكه پښ.. هاوه لانی كه شتى، نهو هاوه له به پزانه بوون، كه له مېكه هوه به كه شتى بهرمو حېه شه كۆچيان كړدو نزيكهى كهوت، يان هه شت ساليكيش لهو ولاته مانه وه، هه تا نهو كاتهى پيغه مېهرى خودا ﷺ كۆچى كړد بؤ مه دينه و بهو هاوه لانهى نه فېرموو: ئيوهش وهرن بؤ مه دينه و كۆچ بكمن، تا سالى كهوتى كۆچى، كه ماوهى مانه وهى هاوه لانی حېه شه، بوو به پانزه سالو گه نجه كانيان بهرمو پير بوون چوو بوونو منداله كانيان گه وړه ببوونو هه نديكيشيان له حېه شه منداليان بوو.. په كيك لهو مندالانهى كه له حېه شه له دايك بوو..

په كيك لهو مندالانهى كه له حېه شه له دايك ببوو، ناوى دايكى خاليد بوو، پؤژيك جل و بهرگيكيان به ديارى بؤ پيغه مېهرى خودا ﷺ هينا، بانگى نهو كچه مندالهى كړدو پيشكېشى نهوى كړدو پيى فېرموو: ((هزا سنا يا أم خالد هزا سنا)).. به زمانى حېه شى واته: نهوه جوانه نهى دايكى خاليد نهوه جوانه..

كاتيك فه لاكانى خه پېهر نازادكرانو دمسكه وتيكي زؤر كهوته دمست موسلمانان، پيغه مېهرى خودا ﷺ ناگادارى كړدو به هاوه لانی حېه شهى فېرموو: وهرن بؤ لامان.. به ئى.. هاوه لانی حېه شه بهرمو مه دينه كهوته رې، كاتيك گه پشته مه دينه، پيغه مېهرى خودا ﷺ زؤر پييان دلخوشو شادومان بوو، به تا پمت به بينينى جه عه فرى ناموزاى زؤر خوشحال بوو، هه تا وهكو جه عه فرى به خويه وه گوشو نيوانى هه ردوو جاوى ماچ كړدو فېرموو: شيوه و رهوشنت له من ده چيټ..

كاتيك جه عه فرى ﷺ شهيد بوو، نه سماني كچى عوممېسى هاوسه رى، شووى به نيمامى نه بوبه كړ ﷺ كړد.. پؤژيك نه سماء سهر داني حه فسهى كچى نيمامى عوممېرى ﷺ خيژانى پيغه مېهرى خودا ﷺ دمكات.. لهم كاته دا نيمامى عوممېرى ﷺ سهر داني حه فسهى كچى دمكات.. نيمامى عوممېرى ﷺ سلاو دمكاتو دمفېرمويټ: نه مه كييه كچه كه م؟

نه وېش ده لټټ: نه سماني كچى عوممېسه..

نيمامى عوممېرى ﷺ دمفېرمويټ: نه مه نهو نافرته يه كه سوارى كه شتى بووه به سهر دمريادا رويشتووه؟

حه فسهش ده لټټ: به ئى..

نيمامى عوممېرى ﷺ هه ر بؤ خوشى دواندنى دمفېرمويټ: ئيمه پيش ئيوه كه وتين و له گه ل پيغه مېهرى خودا ﷺ كۆچمان كړد..

ئەسماء توورە دەبیتو دەلئیت؛ ئیوہ کۆچتان کردو پێشمان کەوتن؟! بەلکو پێغەمبەری
خودا ﷺ لەگەڵ ئیوہدا بوو، سەردانی نەخۆشەکانی دەکردن و خواردنی بە برسێەکانتان
دەداو پارمەتی لاوازمەکانی دەدان، ئێمەش لە غەریبی ژیاومان بەسەردەمبەرد، سوێند بە
خودا بێدەنگ نابم، هەتا پێغەمبەری خودا ﷺ لەم قسەییە ئاگادار نەکەم..

ئەسماء دەچیت بۆ خەزمەتی پێغەمبەری خودا ﷺ و پێی دەلئیت؛ ئەو پێغەمبەری
خودا ﷺ عومەر دەلئیت؛ ئێمە لە جیھادو تیکۆشانو کۆچکردندا، پێشتان کەوتین، ئایا
منو جەعفەری ھاوسەرمان خێرمان دەست ناکەوێت، بەھۆی لە دەست چوونی ئەو
کارانەوہ؟!

پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: ئەو ئەسماء بچۆ بە ھەموو ھاوہلانی کەشتی بلی؛
موسلمانان یەک پاداشتیان ھەیە، بەلام ئیوہ دووجار پاداشتتان بۆ ھەیە، ئیوہ جارێک
کۆچتان کرد بۆ حەبەشەو پاشان جارێکی تریش کۆچتان کرد بۆ مەدینە.. ئەسماء
دەلئیت؛ ھاوہلانی کەشتی بە کۆمەڵ دەهاتن بۆ ئەوہی گوێیان لەو مژدییە بیت..

بەلێ.. ئەو ھاوہلە بەرپزانیە لەناو کەشتیدا تووشی چەندین ناپەرەحتی بوون، شەپۆلە
بەھێزەکانی دەریا دەبێژان و دەمبەردن و یاری پێدەکردن و مەرگ بە تەواوی ھەمەشە
مردنی لێدەکردن.. ئەم ھاوہلە بەرپزانیە منداڵی بچوکیشیان لەگەڵ بوو، لەگەڵ ھەموو
نەمانەشدا لە پێناوی خوادا خۆیان تووشی ئەو ھەموو ناپەرەحتی و کێشەو گرفتانە
کرد، بێگومان ھەموو ئەمانەش پەرورەدگار بە پاداشت بۆی نوسیوون و خوادا گەورە
ھەرگیز چاکە چاکەکاران ون ناکات..

ئەسمائی کچی عومەیس، تەنھا لەبەر مێردەکە ی کۆچی نەکرد، بەلکو وەکو
ھەر ھاوہلێک لەو ھاوہلانە، خۆی بە شوێنکەوتە ی ئیسلام زانیو لە پێناو پاراستنی
بیروباوەرەکەیدا کۆچی کرد.. باومپی وانەبوو، مێردەکە ی کۆچ دەکات، کەواتە پێویستە
نەمیش کۆچ بکات..

دوا ی ھاتنەومیان لە حەبەشە، لەگەڵ جەعفەری ھاوسەریدا ﷺ ھەشت نۆ مانگێک
لە شاری مەدینە مانەوہ.. لەو کاتەدا پێغەمبەری خودا ﷺ نێردراویکی نارد بۆ لای
پادشای رۆم، بۆ ئەوہی بانگھێشتی بکات بۆ ئەوہی موسلمان بیت، پادشای رۆم نەک
ھەر باومپی نەھێناو موسلمان نەبوو، بەلکو نێردراوەکە ی کوشتو سوپایەکی گەورەشی
نامادەکرد، بۆ ئەوہی ھێرش بکەنە سەر موسلمانان.. پێغەمبەری خودا ﷺ کاتێک
ئەمە ی زانی، سوپایەکی بۆ رۆویەرووبوونەوہ ی رۆمەکان نامادەکرد..

بەلێ.. پێغەمبەری خودا ﷺ سوپایەکی سێ ھەزار کەسی بۆ جەنگی (مۆتە)
نامادەکردو پاشان فەرمووی: ((گەورەو بەرپرستان زمیدە، ئەگەر شەھید بوو جەعفەرە،

ئەگەر شەھید بوو، عبداللەھى كۆرى پەواھە دەبىت بە گەورەو بەرپرستان))..

سوپا كەوتە پى ھەتا گەشتە(مۆتە).. پۆمەكان نەزىكەى دووسەد ھەزار جەنگاومریان كۆكردبۆۋە.. سوپاى پۆمەكان، چەندىن جار لە سوپاى مۇسلمانان زياتر بوو، سى ھەزار مۇسلمان، بەرامبەر دوو سەد ھەزار جەنگاومرى پۆم، نايەكسانىيەكى گەورە لە نىوان ھەردوو سوپاكەدا ھەبوو.. شەر دەستى پىكرد، لە سەرمەتاي جەنگەكەدا، زەمىدﷺ شەھید بوو..

پاشان جەغفەرﷺ ئالاي مۇسلمانانى ھەلگرتو زۆر شىرانە جووھ مەيدان، ھەرچەندە ماومىيەكى زۆر كەمىش بوو لە جەبەشە گەرابۆۋە، ئەمىش پاش پەرىنى ھەردوو دەستى بە شەھىدى سەرىنايەوھ..

پاشان نۆرەى عبداللەھى كۆرى پەواھەﷺ ھات، عبداللەھﷺ سەرى ئەملاو ئەولاي دەكرد، بە چاۋەكانى خۆى مردنى دەبىنى.. شەمشىرى دەبىنى چۆن بەيەكدا دەدران.. ھاوار ھاۋارى جەنگاومرانو حىلەى ئەسپو خۆپىنو گۆشتو ئىسقان مەيدانى پەركردبوو.. ئەمىش بەردەوام بوو لە تىكۆشان، ھەتا شەھىد بوو..

ئالاي مۇسلمانان كەوتە سەر زەوى.. پىغەمبەرى خوداﷺ سى سەرگەردەى ديارى كەرد بوو، ھەرسىكىان شەھىد بوون، ھاۋەلىك بە ناۋى سابىتى كۆرى ئەقەرنﷺ ئالاکەى ھەلگرتو بەرزى كەردەموو فەرموۋى: وەرن بۆ لام.. وەرن بۆ لام.. مۇسلمانان لە دەمورى كۆبۈۋەنەو، پاشان فەرموۋى: كەسىك بۆ سەرگەردەى خۇتان ھەلېزىرن..

وتيان: دەى ھەر خۇت سەرگەردەبە.. سابىتﷺ فەرموۋى: مەن بۆ ئەو كارە شىاو نىم.. پاشان وتيان: دەى خالىدى كۆرى ۋەلىدﷺ بۆ ئەو كارە باشە.. خالىدﷺ ئالاکەى ھەلگرتو دزى پۆمەكان جەنگا، ھەتا شەو داھات، كاتىك دۇنيا تارىك بوو، وىستى سوپاى مۇسلمانان بگىرپىتەو، بەلام وتى: ئەگەر پاشەكش بگەين، شوپىنمان دەمكەونو ھەموومان دەكوژن، بەلكو دەبىت گەرانەوومان بەپى پلاننىك بىت، ھەر بۆيە راستو چەپو پىشو دواى سوپاكەى گۆرىو ئالوگۆرى پىكردن.. ھەروەھا پەنگى ئالاکانىشى گۆرى.. سوورى كەرد بە زەرد.. شىنى كەرد بە سېو ھەروەھا..

كاتىك پۆز بۆۋە، پۆمەكان ئەو ھەموو گۆرانكارىيانەيان بىنى، واپانزانى مۇسلمانان كۆمەكو پىشتىوانىيان بۆ ھاتوۋە، ھەر بۆيە ترس داىگرتن، مۇسلمانانىش بە ورمىيەكى بەرزەو كەوتنە كوشتارى پۆمەكانو ژمارمىيەكى زۆريان لىكۈشتن..

خالىدﷺ دەفەرموۋىت: لە جەنگى مۆتەدا، نۆ شەمشىر بە دەستەمەو شكاو تەنھا دانەيەكى يەمەنىى لە دەستەدا مايەو.. شەوى داھاتو، جەنگ كۆتايى ھاتو ھەر سوپايەو گەرايەو جىگەو شوپنى ھەوانەۋى خۆى.. خالىدﷺ بەخىرايى فەرمانى بە

موسلمانان كرد، ٲهكسر خۇيان ناماده بكهن.. بۇ ئەۋەى بگهٲنەۋە بۇ شارى مەدېنە..
 ھەر ئەۋەندە بەسە بۇ موسلمانانى ئەۋ جەنگە، كە تەنھا لە دەستى خالىدداﷺ نۇ
 شمشىر دەشكىن!!

ئەمە بوۋ ھەۋالى جەنگى مۇتە.. بەلام ھەۋالى مەدېنە بەم شىۋەىە بوۋ: ٲىغەمبەرى
 خوداﷺ خەلگى كۆكرەۋەۋە ھەرموۋى: ئاىا لە ھەۋالى سوٲاكەتان ئاگادارتان نەكەم؟
 خەلكەكە وتىان: ئاگادارمان بكە ئەى ٲىغەمبەرى خوداﷺ.. ٲىغەمبەرى خوداﷺ
 ھەرموۋى: زەمىد ئالای موسلمانانى ھەلگرتو شەھىد بوۋ، ٲاشان داۋاى لىخۇشبوۋنى بۇ
 زەمىد كردو ھەرموۋى: خوداىە لىى خۇش بىتو بەزەمىت ٲىيدا بىتەۋە..
 ٲاشان ھەرموۋى: جەغفەر ئالاكەى ھەلگرتو ئەۋىش شەھىد بوۋ، ٲاشان بۇ ئەۋىش
 ٲاراپەۋەۋە ھەرموۋى: خوداىە لىى خۇش بىتو بەزەمىت ٲىيدا بىتەۋە..
 ٲاشان ھەرموۋى: عبداللى كورى رەۋاحە ئالاكەى ھەلگرتو ئەۋىش شەھىد بوۋ،
 ٲاشان بۇ ئەۋىش ٲاراپەۋەۋە ھەرموۋى: خوداىە لىى خۇش بىتو بەزەمىت ٲىيدا بىتەۋە..
 ٲاشان ھەرموۋى: شمشىرئك لە شمشىرەكانى خودا، ئالاكەى ھەلگرتو سوٲاكەى بە
 سەلامەتى گىرپاپەۋەۋە دەربازى كردن..

ٲىغەمبەرى خوداﷺ دۋاى وتەكانى، چوو بۇ مالى جەغفەرﷺ بۇ ئەۋەى
 ئارامىيەكىان ٲىببەخشىتو مندالە ٲىنازو ھەتىۋەكانى ببىنىت.. ئەۋ مندالانەى كە زۇر
 ۋابەستەى باۋكىان ببوۋن.. جەند مندالئىكى ھەتىۋ، سالانئىكى زۇر لە ۋلاتى غەربىى
 لەگەل باۋكىاندا بوۋن ئىۋارەۋ بەيانىيان لە باۋەشىدا دەكرەۋەۋە يارىيان لەگەل دەكرەۋ
 يارى لەگەل دەكرەن، ماچىيان دەكرەۋ ماچى دەكرەن.. بە دەستەكانى فرمىسكەكانى
 دەسرپىنۋ باۋەشى ٲىدادەكرەنۋ بە خۇيەۋە دەگوشىنۋ تىر تىر بۇنى دەكرەن، كەچى
 ھەر بە گەنجىۋ تەمەنى سى سالى تىنەٲەٲراندو لە ٲىناۋى ٲەرۋەردگاريدا گيانى خۇى
 بەخشى..

بەلئ.. ٲىغەمبەرى خوداﷺ مۇلەتى ۋەرگرتو چوۋە زوۋرەۋە بۇ مالى جەغفەرﷺ
 ئەسماء خۇى داپۇشىۋ مۇلەتى بە ٲىغەمبەرى خوداﷺ كە بىتە زوۋرەۋە..
 ٲىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك چوۋە زوۋرەۋە، ھەرموۋى: برازاكانم بۇ بانگ بكە..
 ئەسماء دەلئىت: مندالەكانم بانگ كرد، كە ۋەك بەچكەى ٲاسارى ۋابوۋن، كاتىك
 ٲىغەمبەرى خوداﷺ چاۋى ٲىيان كەۋت، باۋەشى ٲىداكرەنۋ ماچى كردن.. ئەسماء
 دەلئىت: مندالەكانم شۇرى بوۋ، ٲازاندبوۋمنەۋەۋ ھەۋىرم شىلا بوۋ، چاۋەٲى ھاتنەۋەى
 جەغفەرمان دەكرەۋ مندالەكانىش زوۋ زوۋ دەمىانوت: كەى باۋكمان دىتەۋە؟! كەى
 باۋكمان دەگەٲتەۋە؟!

دميانوت: دايه نهوه بۆچى خهريكى دروست كردنى نان و خواردنى؟ نهى بۆچى
 دهمانشۆيت و دهمانگۆرپيت؟! منيش دهموت: بۆ نهوى كاتيك باوكتان هاتهوه، ههموومان
 پيگهوه نان بخوين و به پاك و خاوين و به جوانى بتان بينيت..
 به ئى.. مندا له كان خويان خسته باومشى پيغه مبهري خوداوه ﷺ و بۆنيان پيوه دهكرد،
 پيغه مبهري خوداش ﷺ هۆن هۆن فرميسك به چاوه كانيدا دههاتنه خوارى و دهگريا..
 نه سماء ده ئيت: به پيغه مبهري خودام ﷺ وت: نهى پيغه مبهري خودا ﷺ له باره
 جه عفرمه وه هه واليكت بيستوه؟!
 پيغه مبهري خودا ﷺ بيدمىنگ بوو، وه لامى نه دايه وه.. دووباره وتم: نهى پيغه مبهري
 خودا ﷺ له باره جه عفرمه وه شتيكت بيستوه؟!
 نه مجارهيان وه لامى دايه وه وهرمووى: جه عفر كوژراوه..
 وتم: نهى پيغه مبهري خودا ﷺ مندا له كانى بيباوك كه وتن؟!
 پيغه مبهري خودا ﷺ وهرمووى: له به خيوكردن و ژيانيان دهرسيه؟! له دونيا و
 دواړژدا، من سه ره رشتي كاريان دمبم..
 نه سماء ده ئيت: پيغه مبهري خودا ﷺ هه دهگريا و پاشان چوو دهرمو وهرمووى:
 خواردن بۆ مالى جه عفر بهرن، چونكه خويان سه رقالن..

قارمانیٲی ئافرهٲیٲک..

* له سهر چه‌ند پالەوانیٲیٲیه‌کی جیاواز دەدوٲین.. باسی پالەوانیٲیٲیه‌کانی خالیدی کورٲی وه‌لیدو عومهری کورٲی خه‌تتابو عوسمانی کورٲی عه‌فان (خودایان لٲ ٲازی بیٲ) ناکه‌ین.. باسی پالەوانیٲیٲیه‌کانی ٲیغه‌مبه‌ری ئازیزیش ﷺ ناکه‌ین..

باسی پالەوانیٲیٲی ئافره‌ٲیٲک ده‌که‌ین، که چو‌ن خزمه‌تی ئاینی ٲیروزی ئیسلامی کردو خه‌لکانیٲکی زو‌ری بو‌ی لای ٲه‌روم‌ردگار بانگ کرد.. کو‌مه‌لٲک کارو کرده‌وی نه‌نجامدا، که زو‌رٲک له ٲیاوان نه‌یان‌توانی نه‌و کارانه نه‌نجام بده‌نو له ده‌ستیان چوو..

کاریگه‌ری ئافره‌ٲتان له ئیسلامدا، که‌مه‌تر نه‌یه له کاریگه‌ری ٲیاوان، بو‌ی نمونه: یه‌که‌م که‌س که له ناوی زه‌مه‌رمی خو‌ارده‌وه، ئافره‌ٲ بوو..

یه‌که‌م که‌س که له نیوان سه‌فاو مه‌روه‌دا هاتو‌چو‌ی کرد، ئافره‌ٲ بوو، نه‌ه‌یش هاجه‌ره‌ی دایکی ئیسماعیل ﷺ بوو..

یه‌که‌م که‌س که باوم‌ری به ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷻ هٲنا، خه‌دیچه بوو (خودا لٲی ٲازی بیٲ)..

یه‌که‌م خو‌ٲنٲک که له ئیسلامداو له ٲی‌ناو ٲه‌روم‌ردگارا ر‌ژا، خو‌ٲنی سومه‌یه‌ی دایکی عه‌مماری کورٲی یاسر بوو(خودایان لٲ ٲازی بیٲ)..

* باسی ئافره‌ٲیٲک ده‌که‌ین، له چه‌ن‌دین لایه‌نه‌وه، قورسایو کاریگه‌ری خو‌ی هه‌بوو.. له ٲووی تیک‌و‌شانو جیهاده‌وه، له ٲووی زانستو فٲی‌کردنه‌وه، له ٲووی بانگه‌وازو ٲه‌روم‌ردمه‌کردنی مال‌و مندا‌له‌وه، جٲی ده‌ستی دیار بوو.. وهرن با که‌مٲک له لای نه‌و ئافره‌ٲه به‌ٲ‌ژه دانیشین، نه‌و ئافره‌ٲه‌ش ئوم سوله‌یمه.. ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷻ ده‌فه‌رمو‌ٲ: چوو‌مه به‌هه‌شتو ئوم سوله‌یمم بی‌نی. (رواه البخاری)..

ئوم سوله‌یم هاوسه‌ری ٲیاو‌ٲک بوو به ناوی مالک، ئه‌م ژنو ٲیاوه ته‌نها کو‌ٲ‌ٲکیان هه‌بوو به ناوی نه‌نه‌سی کورٲی مالک ﷻ..

کاتٲک ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷻ هات بو‌ی شاری مه‌دینه، ئوم سوله‌یم ویستی می‌رده‌که‌ی موس‌لمان بیٲ، به‌لام ٲازی نه‌بوو، به‌لگو وتی: ده‌جین بو‌ی شامو ده‌بین به گا‌ورو له‌گه‌ل نه‌واندا ده‌ژین.. ئوم سوله‌یم ٲی‌ی ده‌لٲیت: باشه جی ٲی‌گریت ده‌کات، بو‌ی نه‌وه‌ی موس‌لمان بی‌تو باوم‌ر به‌ئینیت واز له ٲه‌رستنی کو‌مه‌له‌ بٲٲک به‌ئینیت، که هیج سوودو زیانی‌کت ٲی‌ناگه‌یه‌نن؟! نه‌گه‌ر لی‌یان ٲیا‌ٲیته‌وه، نابیستن.. هاواریان لی‌بکه‌یت، به هاناته‌وه نایه‌ن.. بو‌ی خودای تاکو ته‌نها نا‌ٲه‌رستی؟!

میردهکەى گوێى بەم هسانە نەدا، بەئکو ئوم سولهیمی تەلاقداو بەرمو شام کەوتە پى.

بەئى.. پێغەمبەرى خودا ﷺ ھات بۆ شارى مەدینەو جێگیر بوو. ئوم سولهیم ھات بۆ لای پێغەمبەرى خودا ﷺ و وتى: ئەى پێغەمبەرى خودا ﷺ ئەو ئەنەسى کورمەو تەمەنى نۆ سالا، با لە خزمەتدا بێتو خزمەت بکات.

دەى پێغەمبەرى خودا ﷺ رازیبە، چونکە من ناتوانم لەگەڵدا تێبکۆشمو جیھاد بکەم، مآل و سەرۆتێکى واشم نیه خزمەتى پێیکەم، ئەو کورەم ھیناوە تا خزمەت بکات.

ئەم ئافرەتە زۆر زێرەك بوو، دەیویست لەگەڵ خزمەت کردنى پێغەمبەرى خودا ﷺ، ئەنەسى کورپى پەرورمەدیهى جوان لەو سەرورمەووە وەرگیرێت.

عەمرى کورى سەلەمە ﷺ دەگیرێتەووە دەئێت: منداڵ بوومو لە لای پێغەمبەرى خودا ﷺ نانم دەخواردو دەستم لە قاپەکەدا دەگیرا، پێغەمبەرى خودا ﷺ پێى ھەرمووم: ((يا غلام سَمِ الله وَّكُلَّ بَيْمِينِكَ وَّكُلَّ مَمَالِيكَ)). رواه البخاري ومسلم. واتە: (ئەى منداڵ ناوى خودا بەینەو بە دەستى راستو لە بەردەمى خۆتەو بخۆ).

پێغەمبەرى خودا ﷺ ھەموو ئەوانەى پەرورمەدە دەکرد، کە لە بەردەستیدا بوونو لەگەڵى دەزیان. ئوم سولهیم دەیویست پێغەمبەرى خودا ﷺ کورمەکەى بۆ پەرورمەدە بکاتو خاڵێکى پەيوەندیش بێت لە نێوان خێزانەکەى پێغەمبەرى خودا ﷺ، ھەرۆھا دەیویست ئەنەسى کورى سوننەتەکانى پێغەمبەرى خودا ﷺ بگوازێتەو بۆ مالى داىکى.. ھەر بۆیە ئەنەس ﷺ دەیفەرموو: دایە گیان، کاتێک پێغەمبەرى خودا ﷺ نان دەخوات، بە دەستى راستى دەخوات.. کاتێک نوێژ دەکات، لە فلانە نوێژدا ئەو سورمەتە لە فلانە نوێژدا ئەو سورمەتە دەخوێنێت.

بەئى.. ئوم سولهیم دەیویست لە رێگەى کورەکەىووە فێرى سوننەتەکانى پێغەمبەرى خودا ﷺ بێت. پێغەمبەرى خودا ﷺ قەبوڵى کردو چەندین پووداوى کاریگەر لە نێوان پێغەمبەرى خودا ﷺ و ئەنەسدا ﷺ پرویانداو.

ئەبوظەلحە پیاویکى خەلکى شارى مەدینە بوو، زانى ئوم سولهیم میردەمەکەى تەلاقداووە بى ھاوسەرە. ئەم پیاووە پیاویکى دەولەمەند بوو، بەلام لەو کاتەدا ھێشتا باومرێ بە ئاینى پیرۆزى ئیسلام نەھینا بوو. ئەم پیاووە زێرو زیووو مآل و کێلگەو مەروماڵاتیکی زۆرى ھەبوو، ھەر بۆیە رۆیشتە داخوازى ئوم سولهیم.

ئوم سولهیمیش لە وەلامدا وتى: ئەى ئەبوظەلحە حمز دەکەم شووت پێیکەم، بەلام شتیک رێگرە لەوێ رازى بێم.

ئەبۇطەلحە دەئەيت: چ شتەك ٲىگرە؟! زىٲو زىوئەكى زۆرت بۆ دەكەم بە مارمىي..
ئوم سولەيم دەئەيت: ٲىگرەكە ئەومىيە، كە من مۇسلمانەو تۆ بىٲباومرەيت، باومر بەئەنە
دەبەم بە ھاوسەرت..

ئەبۇطەلحە دەئەيت: ئەى ئوم سولەيم من خاومنى ئاينى خۆمم!!
ئوم سولەيم دەئەيت: ئەى ئەبۇطەلحە تۆ شەرم ناكەيت لە سەر ئاينىكەيت، كە بت
دەپەرستەيت؟! تۆ دارەك دەپەرستەيت، لە زەوپىيەو دەروئتو ٲاشان كەسەكى حەبەشى
ٲەيكەرەكى لى دروست دەكاتو خەلكى لىي دەكرنو لە بەردەمىدا دەگرينو لىي
دەٲاٲنەو دەپەرستەن!!

ئەبۇطەلحە دەئەيت: بەئى واىە، بەلام من زىٲو زىوئەكى زۆرت دەدەمىو شووم ٲىبەكە..
ئوم سولەيم دەئەيت: نا.. ئەبۇطەلحە.. ئەگەر مۇسلمان بىت، شووت ٲىدەكەمو مۇسلمان
بوونەكەت مارمىيە بۆ من، ئەگەر نا هەچ شتەكى ترم ناوئ..

ئەبۇطەلحە مۇسلمان دەبىتو ٲاشان ئوم سولەيم مارە دەكات..
ھاوەلان دەفەرموون: سوٲند بە خۇدا هەچ مارمىيەك لە ئىسلامدا، لە مارمىي ئوم
سولەيم بە باشتر نازانين، ئەوئش مۇسلمان بوونى ھاوسەرمەكەى بوو.. ئەبۇطەلحە لە
دواى مۇسلمان بوونى واى لىتەت، ٲىغەمبەرى خۇدا ﷺ لەبارمىيەو دەفەرموٲت: ((دەنگى
ئەبۇطەلحە بۆ ترساندننى بىٲباومران، لە سوٲادا باشترە لە بوونى كۆمەئەك لە خەلكى))..
ئەبۇطەلحە ﷺ لەو كەسانە بوو، كە لە جەنگى ئوحدودا لەگەئ ٲىغەمبەرى خۇدا ﷺ
مايەو دەگۆرمەئانى جەنگى چۆئ نەكرد.. كاتەك حەفتا تىرھاوئزەكە هەستىان كرد بىٲباومران
لە ٲاشەكشەو شكەندان، فەرمانەكەى ٲىغەمبەرى خۇدايان ﷺ لەبىركردو دە كەسىان نەبىت،
هەموويان لە بەرزايىيەكە ھاتنە خواریو، بىٲباومران كاتەك ئەمەيان بىنى، ھىرشىان بىردە
سەر بەرزايىيەكەو ئەو چەند مۇسلمانەيان شەھىد كرد، كە لەوئ مابوونەو ٲاشان كەوتنە
تىرباران كردنى ٲىغەمبەرى خۇدا ﷺ ھاوەلانئ..

مۇسلمانان ٲاشەكشەيان كردو ژمارمىيەكى زۆر كەم لە مۇسلمانان، لەگەئ ٲىغەمبەرى
خۇدا ﷺ مانەو دەبەرگىريان لىدەكرد، يەكەك لەو مۇسلمانانە، ئەبۇطەلحە بوو ﷺ
ئەبۇطەلحە ﷺ ئەومندەى بىرىن بە جەستەيەو بوو، ٲىغەمبەرى خۇدا ﷺ دەربارەى
فەرمووئ: ((براكەتان بەھەشتى بۆ خۇى مسۆگەر كرد))..

بەئى.. ئەبۇطەلحە ﷺ بەھۆى ئوم سولەيمى ھاوسەرىيەو، ٲەرومردگار ٲىنمايى
كردو باومرەى ھىئا.. ئەم ئافرمەتە زۆر سوور بوو لە سەر شوٲنكەوتنى سوننەتەكانى
ٲىغەمبەرى خۇدا ﷺ.. كاتەك مۇسلمانان خەرىكى ھەلگەندنى خەندەقەكەى دەورى
شارى مەدینە بوون، زۆر ھىلاكو ماندووو بىرسى بوون، ٲىغەمبەرى خۇدا ﷺ لە بىرسانا،

دوو بهردی به سکیهوه بهستبوو، بۆ نهوهی کهمیک نازاری برسیهتیهکهی کهم بیتهوه..

کاتیک نهبوطلحهﷺ، پیغهمبهری خوداﷻی بهو شیومیه بینی، هاتهوه بۆ لای نوم

سولهیم وتی: پیغهمبهری خوداﷻ بهو شیومیه بینی، هیچمان نیه؟

نوم سولهیم له وهلامدا دهلیت: کهمیک نانو خورمانان هیه.. نهبوطلحهﷺ

دهلیت: دهی خواردنیک لای دروست بکه، پاش دروست کردنی له پارچهیهک پهپۆی

دهپچیتو دمیدات به نههسی کورپو پیی دهلیت: نههس نههه بهره با پیغهمبهری

خوداﷻ بیخوات..

نههس پۆشتو وتی: نهی پیغهمبهری خوداﷻ نهه خواردنه دایکم بۆی ناردووی،

بهلام ئایا پیغهمبهری خوداﷻ به تهنه خواردی؟!

پیغهمبهری خوداﷻ خواردنهکهی دایهوه به نههس تا بیباتهوه بۆ دایکی، پاشان

فهرمووی: نهی خهگیه وهرن با بجین خواردن بخۆن..

نهبوطلحهﷺ دهفهرمویت: من ناگاداری ههموو شتیک بووم، یهک دوو نانو کهمیک

خورما بوو، بهشی نهو ههموو خهککه لهکوئ دهکات؟!

نهبوطلحهﷺ بهپهله پۆشتهوه بۆ لای نوم سولهیمی هاوسهری وتی: نهوا

پیغهمبهرﷺ به خۆیو پشتیوانانو کۆچکهرا نهوه هاتن بۆ ئیره!!

نوم سولهیم ئافرمتیک باومردار بوو، ههر بۆیه فهرمووی: پهرومردگارو پیغهمبهرمکهی

باشتر دهزانن..

بهئ.. پیغهمبهری خوداﷻ مۆلهتی ومرگرتو جووه ژوورهوه، پاشان نانو خورماکهی

ههگرتو ههندیک پۆنی به سهردا کردو شیلائیو فووی به سهردا کردو فهرمووی:

خودایه بهرمکهتی تیبکه بۆمان، پاشان فهرمانی به خهککهکه کرد، بیته ژوورهوه

له خواردنهکه بخۆن.. ده کهس ده کهس دههاتنه ژوورهوه، تیریان دهخواردو پاشان

دهچوونه دهرهوه ده کهسی تر دههاتنه ژوورهوه بۆ نان خواردن..

نوم سولهیمیش سهیری خواردنهکهی دمکردو به چاوی خۆی بینی که چۆن به

چهند نانیکو ههندیک خورما، نهو ههموو خهککهی بهپکرد، نههیش یهکک بوو له

موعجیزهکانی نهو پیغهمبهره سهرومرهﷺ.. نوم سولهیم (خودای لای رازی بیت) زۆر

پیغهمبهری خودایﷺ خۆشدهویست، نهو شهوهی که پیغهمبهری خوداﷻ زمینهبی

دایکی ئیماندارانی گواستهوه، نوم سولهیم خواردنیک تاییهتی بۆ دروست کردو به

نههسدا بۆی ناردن، پیغهمبهری خوداﷻ به نههسی فهرموو: بجۆ بانگی فلانه

کهسو فلانه کهس بکه، پاشان ههموویان پیکهوه خواردیان..

پۆزیک نوم سولهیم دیت بۆ لای پیغهمبهری خوداﷻ و دهلیت: نهی پیغهمبهری

خودا ﷺ پٲوٲستى و داواكارىبەكم ھەيە..

پٲىغەمبەرى خودا ﷺ ڤەرمووى: داواكارى و پٲوٲستىبەكمەت چىيە؟!

ئوم سولەيم دەئٲت: ئەى پٲىغەمبەرى خودا ﷺ دۇعا بۇ ئەنەس بكە..

پٲىغەمبەرى خودا ﷺ دەستەكانى بەرز دەكاتەومو دەڤەرموٲت: ((خودايە تەمەنى درٲز بكەيت.. كرددەرەكانى چاك بكەيت.. مال و سەرومتو سامان و نەومو مندالٲشى زۇر بكەيت)).

چەند دۇعايەكى جوانە!! تەنھا نەپڤەرموو: تەمەنى درٲز بكەيت، چونكە تەمەنى درٲز لەگەل كردهوى خراپدا چ سوودٲكى ھەيە، بەلكو ڤەرمووى: تەمەنى درٲز بكەيت و كرددەرەكانىشى چاك بكەيت..

ئەنەس ﷺ دەڤەرموٲت: خودا تەمەنى درٲز كردم، مال و سەرومتو سامان و مندالى زۇرىشى پٲىبەخشىم.. ئەمىنەى كچم پٲى و تەم: زىاتر لە سەدو بىست نەومو وەچەت نٲزراونو بە خاك سٲٲردراون..

ئەنەس ﷺ لە ھاوسەرى يەكەمى ئەبوطەلحە بوو.. ئوم سولەيم لە ئەبوطەلحەش ﷺ كورٲكى بوو.. ئەبوطەلحە ﷺ زۇرى خۇش دەوٲست، ھەر كاتٲك دەھاتەو بۇ مالمەوە دەمىكردە باومشىو بۇنى پٲوۋە دەكردو يارى لەگەل دەكرد..

رۇزٲك ئەم مندالە نەخۇش دەكەوٲت.. نەخۇشىيەكەى بەرە بەرە پەرمەسٲٲٲو ئەبوطەلحەش ﷺ زۇر بۇى دلئەنگ دەبٲت، بەلام لەگەل ئەومشدا دەچٲت بۇ نوٲزو بۇ لاي پٲىغەمبەرى خودا ﷺ.. مندالەكەش نەخۇشىيەكەى زىاتر دەبٲتو گىانى دەسٲٲٲٲت.. ئوم سولەيم بە كەس و كارو دەوروبەرەكەى دەئٲت: كەس بە ئەبوطەلحە ﷺ نەئٲت، ھەتا خۇم ئاگادارى دەكەم.. مندالەكە دادەپۇشٲٲو ئەبوطەلحەش ﷺ دەگەرٲتەو.. ئوم سولەيم نايەئٲت ھىچ حالەتٲكى ئاناساى پٲوۋە ديار بٲتو دان بە خۇيدا دەگرٲتو نايەئٲت گرىانى پٲوۋە ديار بٲت، لەومش زىاتر خۇى جوانو بۇن خۇش دەكاتو خواردنىش بۇ ھاوسەرمەكەى ئامادە دەكات.. دەست بە نان خواردن دەكەن و ھاوسەرمەكەى دەپرسٲت: كورەكەمان چۇنە؟

ئوم سولەيم دەئٲت: زۇر ئارامە.. پاشان وەكو ژنو مىرد شەو بەسەردەبەن، پاشتر ئوم سولەيم دەئٲت: ئەبوطەلحە ئەگەر كەسانٲك شتٲك بە سٲاردە بدن بە كەسانٲكى ترو پاشان داواى بكەنەومو نەياندەنەو، ئەو شتٲكى باشە يان خراپ؟!

ئەبوطەلحە ﷺ دەڤەرموٲت: ئەو شتٲكى خراپو ھەلەيە.. ئوم سولەيم دەئٲت: دەى مندالەكەت پەروەردگار بريدەو بۇ لاي خۇى.. مندالەكەت سٲاردەمىيەكى خودا بوو لە لاي تۇو ئٲستا سٲاردەكەى بريدەو..

ئەبۇطەلحە ﷺ دلتەنگو توورە دەبیت، کە بۆچی درەنگ ٲٲی وتوووە ئەوها ٲٲشی ٲٲگرتوووە.. ئوم سولەیم دەلتیت: ھەستەو بچۆ کورەکەت نامادەى ناستنو کفن کردن بکە.. ئەبۇطەلحە ﷺ ھەلدەستیتو دەیشواتو کفنى دەکات، ٲاشان نوٲژی بەیانى لە دواى ٲٲغەمبەرى خوداوە ﷺ ئەنجام دەدات.. ٲاشان مندالەکەى دٲٲٲتە ٲٲشەووە بۆ ئەوہى نوٲژی لە سەر بکەن..

کاتٲک نوٲزىان لە سەر کرد، ئەبۇطەلحە ﷺ سکالای ئەو کارەى ھاوسەرەکەى لە لای ٲٲغەمبەرى خودا ﷺ دەکاتو رووداوہکەى بۆ دەگٲٲتەووە.. ٲٲغەمبەرىش ﷺ کاتٲک بەسەرھاتو رووداوہکە دەبٲستٲت، دوعایان بۆ دەکاتو دەفەرموٲت: ((خودایە بەرمکەتى خۆت بە سەر ئەو شەوہى ئەبۇطەلحەو ھاوسەرەکیدا برٲٲزٲت))..

ھەندٲک کەس دەگٲٲنەووە کە ٲەرورەدگار بە ھۆى ئەو دؤعا ٲٲرۆزەووە کورٲکٲیان دەداتٲ، ئەو کورٲش خەوت کورٲ دەبٲت، ھەموویان قورئانى ٲٲرۆزىان لەبەر دەبٲت.. ئەمانە ھەموو بەلگەن لە سەر ھاندانى ئوم سولەیم بۆ ھاوسەرەکەى، ھەرودھا ئەمانە بەلگەن کە ئەم ئاینە تەنھا ئاینى ٲٲاوان نىە، بەلکو بەلگەىە بۆ ئەوہى کە ئافەرتانىش خاوەنى زۆرٲک لە شانازیەکانى ئىسلامنو لە ھەموو کاتٲکدا گونجاون، بۆ ئەوہى سوودٲک بە موسلمانان و ئاینەکەیان بگەىەنن..

ٲەرورەدگار لەگەل ئوم سولەیمو ئەبۇطەلحەو ٲٲغەمبەرەکەتدا ﷺ لە بەھەشتى ٲانو بەرىندا کۆمان بکەیتەووە.. آمین..

سوفیانی راه دوونراو..

* له نارهحهتی و ناخوشیدا خودات لهبیر بیتو بیناسه، به دنیاییهوه له خوشی و ناسودمیدا پهرومردگار لهبیرت ناکاتو بههاناتهوه دیت..

پیغمه مبهري نازير ﷺ نامۆزگاری عبداللهی کورپی عهباس (خودایان لی رازی بیت) دهکاتو پی دمفه رمویت: ((یا غلام إني أعلمك كلمات، إ حفظ الله يحفظك، إ حفظ الله تجدهُ تجاهك، إذا سألت فسأل الله، وإذا استعنت فاستعن بالله، واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن ينفعوك بشئ لم ينفعوك إلا بشئ قد كتبه الله لك، ولو اجتمعوا على أن يضروك بشئ لم يضروك إلا بشئ قد كتبه الله عليك، رُفِعَتِ الأقلام وجفت الصحف)). رواه الترمذي. واته: (ئهی کورپی لاو، من چهند وشهیهگت هئردهگم.. سنوری خودا بهارپزه، خودا دتهبارپزیت.. سنوری خودا بهارپزه، (له ناخوشیدا) به دهنگتهوه دیت.. نهگهر داوات کرد، له خودا داوا بکه.. نهگهر یارمهتیت خواست، داوا یارمهتی له خودا بکه.. بزانه نهگهر هه موو خه لکی کۆببنهوه، بۆ ئهوهی شتیك قازانچو سوودت پیبگهیهنن، ناتوانن قازانچو سوودت پیبگهیهنن، تهنه شتیك نه بیت که خودا بۆتی نوی بیت.. نهگهر کۆشبینهوه، بۆ ئهوهی زمررو زیانیکی که میشت پیبگهیهنن، ناتوانن زمررو زیانت پیبگهیهنن، تهنه به شتیك نه بیت، که خودا له سهری نوی بیت.. قه لهمهکان هه لگیران و لاپهرهکانیش وشک بوونهوه).. ههروهما دمفه رمویت: (له خوشیدا پهرومردگار بناسه، له ناخوشیدا دتهناسیتو لهبیرت ناکات)..

* ئیمه لیرمه باسی پرووداویکی سه رسوپهینهری سوفیانی سهوری دمهکین، که چۆن له خوشیدا پهرومردگاری لهبیر نه کرد؟ ئهی چۆن تووشی به لاو نارهحهتی بوو؟ کاتیک جوو بۆ یه مهن تووشی چی هات؟ ئهو پرووداوه چی بوو، له کاتی پاسهوانی ههنديک کيلگه و باخو بیستاندا تووشی بوو؟ چیرۆکی سوفیان له گه ل ههنار چی بوو؟ سوفیانی سهوری یه کیک بوو له پشه واه به پزهمکانو له بهغداد دهزیا، خه لیفه بانگی دهکات بۆ ئهوهی بیکات به دادومر.. موسلمانانی پیشوو له دادگا و دادومری رایان دمهکرد، له ترسی ئهوهی نهو مکو ستهم له که سیک بکهن..

پیغمه مبهري خودا ﷺ دمفه رمویت: ((من جعل قاضياً فقد ذبح بغير سكين)). رواه الترمذي. واته: (کاتیک که سیک دمهکرت به دادومر، ئهوا به دنیاییهوه، وهک ئهوه وایه به بی چهقو سه ر بپردا بیت)..

ههروهما دمفه رمویت: ((القضاة ثلاثة: قاضيان في النار، وقاضٍ في الجنة)). رواه الترمذي. واته: (دادومرهکان سیانن: دوانیان بۆ ناگرمو یه کیکیان بۆ بهههشت).. هه ر بۆیه زۆربهیان لهو

بەرپرسيارىيەتيە ٲايان كىردوو، بۇ ئەوەى شوٲىنيان ئاگرى دۆزەخ نەبىت.. بۇ ئەوەى سىتم لە كەسنىك نەكەن.. بۇ ئەوەى قەسەپەكى ئاھەق نەكەن.. بۇ ئەوەى كىشەپەك يەكلايى نەكەنەو، كە بە تەواوى شارمزاپيان تىيدا نەبىت.. ھەر بۆيە سوفيان بۇ ئەوەى لەو كىشەو گىرقتە، خۆى باومٲو ئيمانەكەى ٲارٲىزاو بكات، ھەر لە سەرمەتاوہ ٲرپار دەدات كە بلىت؛ من نامەوٲىت بىم بە ھازى..

خەلىفە ئەبوجەعفەرى مەنصور بانگى دەكات، خەلىفەش لە ھەئسوكەوت كىردنيدا، بە توندىو زىرىو بەھىزى بەناوبانگ بوو. خەلىفە ٲوو دەكاتە سوفيانو دەلىت؛ ئەى سوفيان دەمەوٲىت ببىت بە ھازى..

سوفيان لە وەلامدا دەلىت؛ ئەى گەورەى ئيمانداران، من نامەوٲىتو ھىز ئاكەم بىم بە ھازى..

خەلىفە دەلىت؛ ئەى گەنج، ئەگەر ٲازى نەبىت بە شمشىر ملت دەٲەٲىنم.. سوفيان دەلىت؛ تا سبەينى چاومٲىم بکەو لىم بومستە.. خەلىفە تا سبەينى مۆلەتى دەدات.. كاتىك شەو دادىت، سوفيان سوارى ولاخەكەى دەبىتو دەمەوٲىت لە عىراق ٲابكات، بەلام نازانىت ٲوو بكاتە كوئو بەرمو كوئ بچىت، ٲاشان ٲرپار دەدات بەرەو يەمەن ٲرواتو ھەلبىت..

لە ٲىگە ئەو ٲارەو خواردنەى ٲىى دەبىت، تەواو دەبىتو كۆتايى دىت.. لە كۆندا كاتىك خەلگى لە شوٲىنكەوہ دەچوون بۇ شوٲىنكى تر، زۆرجار ئەومندميان ٲارەو خواردنو ٲىوٲىستى لەگەل خۆيان نەدەمىرد كە بىانگەيەنىتە شوٲىنى مەبەست، لەبەر ئەوەى لە دزو جەردەو ٲىگرى ٲىگە دەترسان، ٲرووتيان بکەنەوہ..

ھەر بۆيە كاتىك خواردنو ٲارەو ٲىداوٲىستىەكانيان تەواو دەبوو، لە ٲىگە كاريان دەكردو ھەندىك ٲارەو ٲىداوٲىستىيان دەست دەخست، تا بىانگەيەنىتە شوٲىنكى ترو لە شوٲىنى مەبەست نرىك ببەنەوہ..

سوفيانىش وەكو ئەو خەلگە، كارىكى بۇ خۆى دۆزىيەوہو لە كىلگەو باخو باخاتى ٲىاوٲىك دەست بە كاركردن دەكات.. خەلىفەش ئاگادارى ھەموو ئاوجەو شارو شاروچكەكان دەكات، كە سوفيانى بە زىندووىى يان بە مردووىى بۇ بدۆزنەوہ، ٲاداشتى ئەومندەو ئەومندەش بۇ ئەو كەسە ھەيە، كە ئەو كارە ئەنجام بدات..

خاومن باخەكە نازانىت ئەم گەنجە سوفيانە.. ٲۆژىك لە ٲۆژان، بە سوفيان دەلىت؛ ھەندىك ھەنارى زۆر شىرىنو خۆش، بۇ منو ئەم ميانە ئامادە بکە.. سوفيان دەٲروات، ھەندىك ھەنار دەھىنىت، كاتىك دەيخۆن ترش دەبىت..

خاومن باخەكە دوٲارە دەلىت؛ بچۆ ھەنارى شىرىنمان بۇ بىنە.. ئەمجارەش دەچىتو ھەندىك ھەنارى تر دەھىنىت، بە ھەمان شىوہ ترش دەبىت.. خاومن باخەكە دەلىت؛ نازانىت كام ھەنارە شىرىنەو كاميان ترشە؟!

سوفيان دهلٲت: نه خٲر.. سوٲند به خودا نازانم..

سه ٲره!! بۇ نازانٲت؟!

سوفيان دهلٲت: له بهر نه وهى تا ئٲستا تهنها ٲهك دهنكه ههنارم لهم باخهى تۇ نه خواردووه، له بهر نه وهى له لٲٲرسٲنه وهى خوداى ٲهرومردگار ترساوم..
خاو من باخهكه دهلٲت: نه مامٲه كه له بهروبوومى نه م باخمت نه خواردووه، ههمووى له بهر ٲارٲزكارى ترسى خودا بووه؟! سه ٲره!! مه گمر سوفيانى سهورى بهم شٲومٲه بٲت؟!

به ٲاستى نه مه سوفيانى سهورى بوو، به لام خاو من باخهكه نه ٲدمنانى.. سوفيان رۇزانه له م دار بۇ نهو دارو لهو جۇكه ئاو بۇ نهو جۇكه ئاو، هاتوچۇى دمكرد، به لام رٲگهى به خۇى نه دابوو، كه له بهروبوومى نهو باخه بخوات..

خاو من باخهكه دهچٲت بۇ بازارو لهناو ههنلٲك له هاوه لانى بازارٲدا، نهو رووداوه دمگٲرٲته وه، ٲهكٲك له هاوه لانى دهلٲت: نهو گهنجهى باسى دمكه ٲت، كه سٲكى چۇنه؟! خاو من باخهكه بۇى باس دمكاتو دهلٲت: شٲوهى ئاواٲه و رٲشى ئاواٲه و سهرو قزى رمنگى چاوى ئاواٲه..

ٲياوهكه، بٲستبووى سوفيانى سهورى كه سٲكى چۇنه، هر بۇٲه دهلٲت: سوٲند به خودا نه وه له سوفيانى سهورى دهچٲت، با بچٲن بٲگرٲن و ٲادمستى خه لٲفهى بكهٲن و نهو خه لاتهى بۇى دٲارى كرا بوو، و مرى بگرٲن.. كاتٲك گه شٲتنه باخهكه، سوفيان به رهو ٲه مهن به رٲكه وتبوو..

به ئى.. گه شٲته ٲه مهن و ٲستى كارٲك ٲه ٲدا بكات، چونكه ئٲماندارى ٲاسته قٲنه، حالى ئاواٲه و دمبٲت به دواى كارٲكى ئابرووداردا بگه رٲت، جا كۇلكٲشى بٲت، ٲان كرٲكارى، ٲان ٲارمه تٲدمرى فرۇشٲارٲك بٲت..
ئٲماندار دمبٲت كار بكات، چونكه ٲٲغه مبهرى خودا ﷺ دمفه رموٲت: ئٲماندارى به هٲز، باشترو خۇشه وٲستره له ئٲماندارى لاوازو بٲهٲز، هر چهنده له ههر دوو كٲشاندا خٲرو چاكه هه ٲه..

ههرومها دمفه رموٲت: ((الٲد العلٲا خٲر من الٲد السفلى)). رواه الترمذى. واته: (نهو دمستهى كه له سهرومٲه و دمبه خشٲت، باشترو چاكتره لهو دمستهى كه له خوارومٲه و مرده گرت)..

ههرومها دمفه رموٲت: نه گمر كه سٲك له ئٲوه به گورٲس دار بهٲٲٲتو به ٲشتى هه لٲبگرٲتو بٲفرۇشٲت، باشترو چاكتره له وهى داوا له خه لٲكى بكاتو بٲدمنى، ٲان نه ٲدمنى. (رواه البخارى)..

ٲياوٲك دهچٲت بۇ لاي ٲٲغه مبهرى خودا ﷺ و دهلٲت: ههزارم و مالو سامانم نه..
ٲٲغه مبهرى خودا ﷺ فه رمانى ٲٲدهكات، چى له ماله كه ٲدا هه ٲه بهٲٲٲت، ٲياوهكه

دەچیتو تەنھا جوتیک نەعلیان دەبیت، جوتە نەعلەگە دەهینیتو دیتەو، پێغەمبەری
خودا ﷺ فەرمانی پێدەگات بێفرۆشیت، بەلام پیاوگە بۆی نافروشرت..

پێغەمبەری خودا ﷺ دەفرمویت: کێ ئەم جوتە نەعلە دەکڕیت؟
یەکنیک لە ھاوێلان بە دوو درهەم دیکڕیتو پێغەمبەری خودا ﷺ دوو درهەمەگە
دا بە پیاو ھەزارەگەو فەرمووی: بە درهەمیکیان گوریسو تەورێک بکەر، بە درهەمەگە
تریش خواردن بۆ مائەو بەکەر..

پیاوگە گوریسو تەورەگە کڕیو پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: بچۆ بۆ فلانە
شوێن و دار بپرەو بیهێنەرەو..

پیاوگە دەرواتو ئەو دەشتو دەرە دەبینیت، دار دەبڕیتو دیمهینیتەو بۆ لای
پێغەمبەری خودا ﷺ..

پێغەمبەری خودا ﷺ دەفرمویت: کێ ئەم دارانە دەکڕیت؟
پێغەمبەری خودا ﷺ بە درهەمێک دارمکان دەفرۆشیت.. ئیستا پیاو ھەزارەگە
گوریسو تەوری ھەیەو درهەمیکیش سەرمايە ھەیە، پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمانی
پێدەگات، کە ھەموو پۆزێک ئەو کارە بکاتو دوبارە بکاتەو..

سوفیانی سەوری دەیزانی پێغەمبەری خودا ﷺ رقی لە سواڵکردنە، بە داخەو
ئەمڕۆ خەڵکانێک ھیچ ئازاری خۆیان نادەن و ھیچ ئەرکیکیش ناخەنە سەر شانیان و
کارو کاسبییەک ناکەن و تەنھا پشت بە سواڵکردن دەبەستن و دەروون و کەسایەتی خۆیان
نەزم و زەلیل دەکەن..

جارێک سواڵکەرێک داوا یارمەتی و پارە لە ھاوێلێکم کرد بوو.. ھاوێلەگەشم
پێشنیارێکی سەیری بۆ خستبوو و پوو.. ھاوێلەگەم لە چێشتخانەیەک لایداو و نان بخوات،
کەسێک ھاتبوو بۆ لای و وتبووی: من کەسێکی ھەزارو نەدارم، داواکارم یارمەتیەکم
بدە..

ھاوێلەگەم سەیری کرد بوو، ئەم کەسە کەسێکی بەھێزو بەتوانایە، ھەر بۆیە پێی
وتبوو: لەباتی دەست پان کردنەو سواڵکردن بۆچی کارێک ناکەیت؟
کەسەگەش وتبووی: کاکە کەس ئیشم ناداتو ئیشم پێناکەن، دوو رپالم بدمرئ با
نانی ئێوارە پێ بخۆم..

ھاوێلەگەم وتبووی: وەرە، پشتی سەیارمەگە کەردبۆم و پەرۆیەک یان پارچە
ئیسفەنجێکی دەرھێنا بوو لەگەڵ سەتلیک، پاشان وتبووی: ئەم سەتلە پڕ ناو بکەو
سەیارەگەم بۆ بشۆ، دوو یان سێ رپالت نادەم، بەلکو پانزەر رپالت دەدم..

سواڵکەرەگەش وتبووی: برا من نامەوێت ئیش بکەم، دەمەوێت خێرێکم پێبکەیت..
پاکو بێگەردی بۆ خودا.. پانزەر رپالت بە عەرەقی نیوجاوانت دەست دەکەوێت، لە
کاتیکیدا کەرەستەکانیش ھی خۆمەو ئاوێکەش ھی خودایە، تەنھا کەمێک ئۆتۆمبیلەگەم

دەسپرتەووە بەس، باشتەرنیە لەوێ دەست پان بکەیتەووە لە خەڵکی و ریاڵتیک بەدەنی پان نا؟!

سوالکەرەکە شتەکان هەڕێ دەدات و دەپروات.. گێشەکە لەو مەدایە ئەو کەسانە لە بنه‌رمتدا نامادەمی کارکردنیان تێدانیەو نیەتیان نیە کە کاریکی رێکوپێک بکەن..
سوفیان دەیزانی ئەگەر کار بکات روخساری لە زەلیلی دەپارێزێت و سەرشاری بەردەمی ئەو ئەو نابێت..

پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەرموێت: ((کەسی وا هەبێ لە سەر سوالکردن بەردەوام دەبێت، هەتا دەگاتەووە بە خودای گەورەو هیچ بارچە گۆشتیک بە روخسارییەووە نامێنێت)).

سوفیان چوووە ناو یەکیک لە بازارەکانی یەمەن و دەربارەوی دەسکەوتنی کاریک پرسیاری کرد، بەلام هەندێک کەس تۆمەتی دزی کردنیان خستە پال.. سوفیانیش دەیوت: سوێند بە خودا خەڵکینە هیچ شتیکم نەدزیووە.. ئەو کەسانە باومەری پێناکەن و گێشەکە دەگەیه‌ننە لای والی..

والی یەمەنیش شوێنکەوتەو دانراوی خەلیفە ئەبو جەعفەری مەنصور بوو.. کاتیک والی سوفیان دەبینێت، باومەر ناگات ئەم سەرو سیمای جوان و نورانی و درەوشاومیە دز بێت، چونکە والی ئەومەندە دزو جەردەوی بینی بوو، تا دزو جەردەو پیاوچاک لێک جیا بکاتەووە، هەر بۆیە والی بە خەڵکەکە دەلێت: بچنە دەرەو بە تەنھا لێکۆڵینەووەی لەگەڵ دەکەم..

کاتیک والی بە تەنھا لەگەڵ سوفیان دەمێنێتەووە، پێی دەلێت: ناوت چیە؟
سوفیان دەلێت: عبدالله..

والی دەلێت: بە خودای گەورە سوێندت دەدەم: ناوت چیە؟
دەلێت: سوفیان.. پاشان ناوی باوکیشی لێدەپرسێت و دەلێت: ناوی باوکیشم سەعیدە..
والی دەلێت: سوفیانی سەوریت؟
سوفیان دەلێت: بەلێ..

والی دەلێت: کەواتە تۆ ئەو زانا گەورەییە کە خەلیفە لێت دەگەرێت؟
سوفیان دەلێت: بەلێ..

والی دەلێت: دەرانی ئەو پاداشتە چەندە کە خەلیفە بۆ دەسکەوتنی تۆ دیاری کردووە؟

سوفیان دەلێت: بەلێ، دەرانی..

والی بێدەنگ دەبێت، سەری نزم دەکاتەووە پاشان بەرزێ دەکاتەووە دەلێت: هەستە چۆنت دەوێت و بۆ کوێ دەچیت لە یەمەندا بڕۆ و مەرە، سوێند بە خودا ئەگەر لە ژێر قاچەکانیشدا خۆت بشاریتەووە، قاچەکانم بەرز ناکەمەووە و ناشرکات ناکەم..

به ٲن.. له خوٲشيدا خودات له ياد بٲت، له ناخوٲشيدا خودا له بٲرت ناكات.. له نازادى و سهر به خوٲشيدا خودات له ياد بٲت، له بهنديخانه و نهشكه نهجو نازاردا، خودا له يادت ناكات..

پاش ماوميهك سوفيان دهچٲت بو مهككه، خهليفه دمبيستٲت كه سوفيان له همره مو چمند روژٲكى كه مٲشى دمٲٲٲت بو حج، هه نديك له سهر بازمكاني دمٲٲٲت و پٲٲٲٲ ده ٲٲت: هه تا من دهگه مه نه وئ سوفيان دمستگير بكهن و به تهخته يه كه وه هه ٲٲواسن، بو نه وهى به دهستى خوٲم بيكوژم..

سهر بازمگان دهچنه همره مو ده ٲٲن: كئ سوفيانمان نيشان دمدات؟ كئ سوفيانمان نيشان دمدات؟

خهليفهش وا بهر ٲوميه و بهر مو مهككه دٲت.. نا له م كاته دا سوفيان دمسته كاني بهرز دمكاته وه بو ناسمان و روو دمكاته قٲيله و ده ٲٲت: پهرومردگار داوات ٲٲدمكه م نه بو جه عفر پٲى نه خاته مهككه وه، چونكه سته م ٲٲدمكات..

كه ساني وا هه ن نه گهر داوا له خودا بكهن، خودا داواكه يان ورمدمگريٲو د ٲٲٲٲ ناشكٲٲٲت.. كه سانيكى جل شرو ته ٲوتوژاوى و سهر و هژ نارٲك هه ن، خودا د ٲٲٲٲ ناشكٲٲٲتو داواكانيان ورمدمگريٲو ناٲداته وه به رووياندا..

به ٲن.. فريشته كاني ناسمان له بهر دمدمرگاكاني مهككه راډوموستن و نايه ٲن خهليفه بٲته ژوورمه ووه گياني دهكٲشن و دمريٲت.. نه بو جه عفر به لاشه يه كى بئ گيانه وه ده ٲٲٲنه مهككه وه نوٲژى له سهر دمكه ن..

بهراستى جوانه.. له خوٲشيدا پهرومردگارت له بير بٲت، له ناخوٲشيدا له بٲرت ناكات و رزگارت دمكات..

داواكارين پهرومردگار له و كه سانه مان بزمريٲت، كه له خوٲشو ناخوٲشيدا له بٲرى ناكهن.. داواكارين پهرومردگار په نډو ناموژگاريمان پٲببه خشٲت.. ﴿لَقَدْ كَاتَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ يوسف. واته: (سوٲند بٲت به خودا بهراستى له سهرگوزمشته و به سهرهاتى پٲغه مبه راندا په نډو ناموژگارى هه يه بو كه ساني ژيرو هوٲمه نډ، وه نه بٲت نه م قورانه هسو باسٲك بٲت هه ٲبه سترابٲت، به ٲكو به راٲٲدانه رى نه وميه كه له پٲش خوٲه وه هاتووه (تهواراتو ئٲنجيل) و روونكه رهموه و جياگردنه وهى هه موو شٲكى پٲويسته له ناٲندا، رٲنوميى و رهمه تيشه بو كه سانيك باومر ده ٲٲن)..

ومرن با پڙڪووه باسڻي پڙشينه ڪانمان بڪهين، بزائين هوڳاري سهرمي ومرگيراني
نزاو پارانه ومگانيان، جي بووه؟
پڙغه مبهري خودا ﷺ دمفهرمويٽ: ((پهرومردگار پاڪهو پاكيش نه بيت ومري
ناگريٽ))..

پهرومردگار له م نايه ته دا خواردنی پاکو خواردنی چه لالی پيش نه انجامدانی
کرده وهی چاک خستوه.. واته: پيش نه وهی هانی موسلمانان بدات نوپژبکه نو پوژوو
بگرنو قورئان بخوینن، داوایان لیده کات، خواردنیان چه لالو پاک بیت..
به لئ.. پهرومردگار دمفه رمویت: ئه ی پیغه مبه ران..

دمبیت داوای جیان لیبکاتو فەرمانی جیان پېښدات.. داوایان لیدمکات، خواردنو خواردنه و متان هه لال و پاک بیت، پاشان دمفهرمویت؛ کارو کردهوی چاک نه انجام بدن.. پیش نهوهی دمست به نهجامدانی کارو کردهوی باش بکهیت، سووربه له سهر نهوهی خواردنو خواردنه و مت هه لال بیت، بۆ نهوهی نهو کاره چاکانهی نهجامیان دهمدیت، بههوی خواردنی ههرامه وه له دمستی نهمدیت.. بهئی.. ﴿كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا...﴾ (۵۱) المؤمنون...

پاشان پیغه مبهری خودا ﷺ نمونهی پیاویکمان بۆ دینیته وه، که بههوی دوورو دریزی رینگه وه، تهپوتوزاوی و سهر و قز ئالوسکاو بووه و دمستهکانی بۆ ئاسمان بهرز کردوته وه ههر ده لیت؛ نهی خودایه.. نهی خودایه و دهپارپته وه داوا دمکات، بهلام پیغه مبهری خودا ﷺ دمفهرمویت؛ چون نزاو پارانه و مکانی لیومرده گیریت، له کاتیکدا خواردنی ههرامه.. جل و بهرگی ههرامه.. بهو خواردنهش گۆستی گرتووه و قه له و بووه؟! * نه بومه عالی جومینی، نیمامی ههره مین بوو، پیشه وای پیشه واکان بوو، زانایه کی بهرزو به توانا بوو، به تایبته له کاتی پرووبه پرووبوونه وه و گشتوگۆدا، خاومن زیره کی لیها توویه کی زۆر بوو، بهرامبهرو دژهکانی ههرگیز نه یاندمتوانی بیدمنگی بکهن..

باوکی نه زانایه، پیاویکی چاک بوو، له گه ل نهوهی زۆر ههزارو نه داریش بوون، بهلام سوور بوو له سهر نهوهی نه م مندالهی به نانو ناوی هه لال پهرومرده و گه وره بکات، ههر بۆیه خیزانه کهی ئاگادار دمکاتو پی ده لیت؛ جگه له خۆت کهس شیر بهو منداله نه دات، چونکه دزمان شیر تۆ هه لاله، له بهر نهوهی نهو خواردنه ی تۆ دمیخویت، من دمیهنیم و پهیدای ده کهم، منیش جگه له خواردنی هه لال، هیچ خواردنیکی تر ناهینم.. رۆژیک ئاهرمتیک سهردانیان دمکات، کاتیک دایکی منداله که خهریکی خزمته کردنی ئاهرمه میوانه که دهمبیت، منداله که ده گیریت، ئاهرمه میوانه که منداله که ده خاته باومشی و گه مێک شیر خۆی پیدمدهات.. ههر چهنده جارێک، یان دوو جار شیردان گیشهیه کی نه، مادام که متر بیت له پینج جار..

کاتیک دایکه که دیته زووره وه، منداله کهی له باومشی میوانه که دهمدیهینیت و پای ده کیشیت و سهرزمنشتی دمکاتو ده لیت؛ میرده کهم فەرمانی پیکردووم جگه له خۆم کهسی تر شیر پینه دات، له بهر نهوهی متمانهی ته وای به منه و دزمانیت، نهو خواردنه ی که دمیخۆم هه لاله و شیره که شم لهو خواردنه هه لاله وه دروست دهمبیت.. نه م منداله گه وره دهمبیت و دهمبیت بهو زانا گه وره یه، بهلام جار جار له کاتی گشتوگۆ و ناموزگاری کردنی خه لکید، که مێک زمانی دمیگیریت.. کاتیک وای لیدیت، جار جار ده لیت؛ نهوه بههوی نهو جار هه وره یه، که ناوام لیها تووه..

ٲه‌مه‌ش به‌لگه‌یه له سه‌ر ٲه‌وه‌ی، خواردنی سه‌ل‌ل به‌شٲومیه‌کی کرداری کاریگه‌ری له‌سه‌ر زیره‌کی و زانستو زانیاری هه‌یه..

به‌ئێ.. هه‌روه‌ک سو‌فیان فه‌رمووی: جاری وا هه‌یه خه‌لکانێک پرسیار ده‌که‌ن، که له لای راستی ریزی یه‌که‌م، یان له لای چه‌پی ریزی یه‌که‌م نوێژ بکه‌ن خێره‌و پاداشتی زیاتره‌، که‌چی له وه‌لامدا فه‌رمووی: سه‌پری خواردنه‌که‌ت بکه‌، بزانه سه‌ل‌له یان سه‌رام؟!

* رۆژێک ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ دێته‌وه بۆ ماله‌وه‌و ده‌نکیک خورما له سه‌ر جیگه‌که‌ی ده‌بینی، زۆریشی برسی ده‌بێت، ده‌نکه خورماکه به‌رز ده‌کاته‌وه بۆ ده‌می و پاشان ده‌فه‌رموێت: ئه‌گه‌ر به‌زمانیا‌یه، ئه‌م ده‌نکه خورمایه، خورمای زمکات نیه ده‌مخوارد، پاشان فه‌رمان ده‌کات بیه‌خشن. (رواه البخاری)..

جاریکی تریان کاتێک زمکات کۆکرا‌بو‌وه‌و له به‌رده‌می ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ دانرا بوو، سه‌سه‌ن یان حوسه‌ین دێتو ده‌نکیک خورمای زمکات ده‌خاته ده‌می‌وه، ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ دێتو ده‌ست ده‌کات به‌ ده‌میداو ده‌نکه خورماکه ده‌رده‌هێنێتو ٲیی ده‌فه‌رموێت: کخ.. کخ.. پاشان ده‌نکه خورماکه ده‌رده‌هێنێتو دا‌یده‌هێنێته‌وه‌و ده‌فه‌رموێت: ئه‌م خورمایه زمکاته‌و زمکاتیش به‌ موحه‌مه‌دو که‌سوکاری ناشیت. (رواه البخاری)..

ٲه‌مه‌ش به‌لگه‌یه‌کی به‌هێزه‌، که ئه‌وه‌تا ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ چه‌نده سوور بووه له سه‌ر خواردنی سه‌ل‌ل و دوورکه‌وته‌وه له سه‌رام..

* سه‌عدی کوری ئه‌بی وه‌ف‌اص ﷺ دیت بۆ لای ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ و ده‌ئیت: ئه‌ی ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ داوا له به‌رومردگار بکه که دۆعاکانم و مرگرتو له‌و که‌سانه به‌م که دۆعاکانیان ر‌ه‌ت نا‌ک‌رت‌ه‌وه..

ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌یتوانی، ده‌سته‌کانی به‌رز بکاته‌وه‌و ب‌ئیت: خودایه سه‌عد له‌و که‌سانه ب‌یت که دۆعیان و مرگراوه‌، به‌لام ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌یه‌وێت هاوه‌لانی فێر بکاتو ت‌ییان بگه‌یه‌ن‌یت، که ئه‌و کاره چۆن چۆنی ده‌ب‌یت، هه‌ر بۆیه فه‌رمووی: ئه‌ی سه‌عد، خواردنت سه‌ل‌ل بکه‌، دۆعاکانت و مرگراو ده‌بن. (رواه البخاری)..

ک‌یشه‌که له نزاو پارانه‌وه‌و دۆعاکه‌دا نیه، خواردنه‌که‌ت سه‌ل‌ل ب‌یت، به‌ د‌ئ‌نی‌ایه‌وه دۆعاکانت و مرگراو ده‌بن..

ئ‌یه‌تر سه‌عد ﷺ له د‌و‌ای ئه‌و ئامۆژگارییه‌ی ٲیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ جگه‌له خواردنی سه‌ل‌ل، ه‌یچ خواردن‌ێکی تر نا‌خ‌وات، هه‌تا ده‌گ‌یرنه‌وه له ماله‌وه ئاژه‌ئ‌ێکی را‌گ‌رت‌بوو، بۆ ئه‌وه‌ی د‌ئ‌نی‌ا ب‌یت له‌و شیره‌ی که ده‌ی‌خ‌وات، رۆژێک ئاژه‌ئ‌ه‌که‌ی ده‌ج‌ێته ک‌یلگه‌ی دراوس‌ێیه‌کیانه‌وه به‌ئ‌ی برسی دراوس‌ێکه‌یان، ت‌یر له گ‌زو گیای ک‌یلگه‌که‌یان ده‌خ‌وات،

کاتیک سەعدﷺ ئەمە دەرانیٲ، هەتا کۆچی دواى دماکات، ئیتر لە شیرى ئەو نازەلە ناخوات، هەر بۆیە سەعدﷺ دەبیت بە کەسێک، کە دۆعاو پارانەوهکانى وەرگیراو دەبن..

* ئیمامى عومەرﷺ، سەعدﷺ دماکات بە بەرپرسى یەکیک لە شارەکانى عێراق.. لە نیوان هەندیک لە خەلکی ئەو شارەو سەعدﷺ شتیک دروست دەبیتو نامەیهک بۆ ئیمامى عومەرﷺ دەنێرنو هەندیک شتى دەرپارەى سەعدﷺ تیا دەنوسن..

ئیمامى عومەرﷺ دەیهوٲ، دُنیا بٲٲ لەو هەوالانەى کە بۆى ناردراوهو نایهوٲٲ لە خۆیهوهو بەپەلە برپار بداتو لە کارى بخت، هەر بۆیە بە دواى راستو دروستى هەوالەکهذا دەچٲٲ، هەروەک سولهیمانﷺ کاتیک پەپوه سلیمانە هەوالى شازنە بەلقیسی بۆ هینا، لە هەوالەکهى کۆلیهوهو خیرا برپارى ئەدا.. ﴿إِنِّی وَجَدْتُ أَمْرَآةً تَزِیُّهُمْ وَأُوتِیَتْ مِنْ كُلِّ شَیْءٍ وَمَا عَرْشُ عَظِیْمٌ ۝۲۳ وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا یَسْجُدُونَ لِلشَّیْطَانِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَیْنٌ لَهُمُ الشَّیْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فُصْدَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا یَهْتَدُونَ ۝۲۴﴾ النمل. واتە: (بەرپاستى من بۆم دەرکەوت ئافرەتێک فەرمانرەواییان دماکتو لە هەموو جۆرە دەسلالتو نازو نیعمەتێکی پٲیەخسراوه، تەختێکی پادشایەتى گەورەشى هەیه.. بینیم خۆیو قەومەکهى سوجدە بۆ خۆر دەبن لە حیاتی خودا، شەیتان کارو کردەوى چەوتیانی بۆ رازاندوونەتەوه، بەو هۆیهوه رٲبازى راستو دروستى لٲگرتوون، بۆیە ئەوانە رٲنموویى وەرناگرن)..

ئەى سولهیمان چى وت؟

یەكسەر نەییوت، دەى هٲزو سوپا نامادە بکەنو هٲرش بکەنە سەریانو مالو حالیان بە سەردا بروخین، بەلکو فەرمووی: ﴿قَالَ سَتَرْتُ أُصَدِّقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِیْنَ ۝۲۷﴾ النمل. واتە: (ئیمە لەمەودوا لەو گوشتارەى تۆ دماکۆلینەوه، تا بزانیان راست دەکەیت یان لە رٲزى درۆزانیت)..

هەر بۆیە پٲغەمبەرى خوداﷺ ئەم نایەتە پٲرۆزەى بە سەر هاوهالانیدا دەخوٲٲند، کە دەفەرموٲٲ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِمَهِلَةٍ فَتُصْحَرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ۝۶﴾ الحجرات. واتە: (ئەى ئەوانەى باوەرٲتان هیناوه ئەگەر کەسێکی متمانە پٲنەکراو هەوالێکی گرنکی بۆ هینان، خیرا برپاى پٲمەکەن، بەلکو سەرنج بدەن، لٲى بکۆلنەوه تا بۆتان روون دەبٲتەوه، نەوهکو نازارو ناخۆشىو گیروگرفت بۆ خەلکی دروست بکەن بە ئەزانى، جا دواى پەشیمان ببنەوه لەو کارەى کە پٲى هەستاون)..

روون کردنەوهو بەدواداچوون کارێکی زۆر گرنگەو نابٲٲ لە برپارداندا پەلە بکەین.. ئیمامى عومەرﷺ نوٲنەرێکی نارد بۆ ئەو شارەى عێراقو فەرمانى پٲکرد، کە پرسىارى

سعد ﷺ له خه ٲكه كه بكاو له راستو دروستى نهو ههوالانه ناكادارى بكاو..
نوپنه رهكه گه پشته لای سهدو له هوكارى هاتنه كهى ناكادارى كردو وتى: سهد بؤ
نهوى له راستو دروستى نهو ههوالانه دٲنیا بم، و مره له گه لم دهچن بؤ مزگه وٲىكو
نوپزه كه شمان دهكهنو پرسىارپش له خه ٲكى دهكهم..

له دواى ههر نوٲزىكو ههر جارهى له مزگه وٲىكپش پرسىارى له خه ٲكه كه دمكردو،
خه ٲكه كه ش جگه له چاكه و باشى سهد ﷺ هپچى ترپان نه دهوت.. نوٲنه رهكه ههموو
جارىكپش دهپوت: نهى خه ٲكپنه، من نوٲنه رى ئىمامى عومهرمو له لاپهن نه وهوه
هاتووم، ههر كه سىك گله پپهك، پان ههر ره خنه و نارمزاپپه كى هپه، با دهرى ببړٲت..
به ٲى.. مزگهوت مزگهوت دهگه ران، تا گه پشته مزگه وٲىكو ههنډىك شت پروویدا،
كه بووه هوى نهوى سهد دمستى بهرز بكاوه وهو دؤعا بكاو.. سهدو نوٲنه رهكه
گه پشته نهو مزگه وهتو له دواى نوٲز، نوٲنه رهكه خوى ناساندو وتى: له لاپهن ئىمامى
عومهرموه هاتوومو چ سكالاپه كٲان له سهد هپه دهرى ببړن..

خه ٲكه كه هه بوو دهپوت: به راستى كار به دمستىكى زؤرباشه.. هه پان بوو دهپوت:
سهد هاوه ٲى پښه مبه رى خوداپه ﷺ، ماپهى شكؤدارپپه كه كاربه دمستى ئىمه په..
ههموو ٲى رازى بوونو باسى چاكه پان دهكرد..

نوپنه رهكه پښ نهوى بگه پٲته وه بؤ لای ئىمامى عومهرمو ﷺ، فهرمووى: سوٲندتان
دهدم به بهر و مر دگار جگه لم هسانه، هپچ قسه په كى تران نپه؟
له م كاته دا كه سىك هه ستاو وتى: مادام به خدا سوٲندت داين، دمبىٲ له گه ٲت
راستگؤ بپن..

نوپنه رهكه ش ده ٲىٲ: چىٲ هه په بپلى.. پپاوه كه ده ٲىٲ: سهد به په كسانى شتومهك
به سهر خه ٲكىدا دابهش ناكات.. له دادگه رپشدا دادگه ر نپه.. له گه ٲپشمان دهرناچىٲ بؤ
غهزاو كه سىكى ترسنؤكه، ئىمه دهجه نكپن و نه وپش دادمنپشٲت..

ٲاپا نه م هسانه راسٲن؟!

سهد ﷺ تاكه هاوه ٲه كه پښه مبه رى خودا ﷺ له جهنگى ئو خوددا، كاتىك وپستى
سهر كه وٲته سهر شاخه كه بؤ نهوى شوٲنپكى گونجاو بدؤزٲته وهو خه ٲكه كه ش له شهردا
بوونو سهدپش بهر دهوام پارٲزگارى له پښه مبه رى خودا ﷺ دمكردو به تپر هاوېشتن،
بپباومرانى ٲى دوور دهخسته وه، بؤپه پښه مبه رى خوداش ﷺ پپى دمفهرموٲت: نهى
سهد باوكو داپكم به قوربانٲ بن، تپر بهاوٲزه. (رواه البخارى)..

سهد تاكه هاوه ٲه كه پښه مبه رى خودا ﷺ پپى بفهرموٲت: داپكمو باوكم به قوربانٲ
بن، كه چى نهو پپاوه پپى ده ٲىٲ: كه سىكى ترسنؤكه!!

سەعد ﷺ سەری بەرز دەکاتەووە سەیریکی پیاوێکە دەکات و دەزانیت کە ئەو پیاو، بەم قسانە ستەمی لێدەکات، دەشیزانی خۆی کە سێکە خواردن و خواردنەوی حەلال و پاکە و دۆعای گیرایە، هەر بۆیە دەستەکانی بەرز کردووە و فەرمووی: پەرۆمردگار، ئەگەر ئەم پیاو درۆ دەکات و ئەم قسانە بۆ ناوبانگو پوو پامایی دەکات، تەمەنی درێژ بکەیت و هەزار بکەویت و تووشی تاقیکردنەوی بکەیت، پاشان رۆشتو فەرمووی: با ئەم قسانە لە نێوان من و تۆدا بمیشت. خۆدای گەورە نەیتنی من و تۆش دەزانیت. ئاگاداری راپوردووی من و راپوردووی تۆشە. من خۆدام بەسەو خۆدا تۆلەي من لە تۆ بستینیت. هیچ دەسلالتو بەرپر سیارییەکی شەم ناویت.

سەعد ﷺ وازی لە پلەو پایەکەي هینا، بەلام دۆعا و پارانەوێکەي پیاوێکەي گرتو گرتاری کرد. سەعد ﷺ مرد، بەلام پەرۆمردگار زیندوووە هەر دەمیشت. ئەو پیاو ئەومندە تەمەنی زۆر بوو، بە تەواوی پیر ببوو، تەنانەت برۆکانی هاتبوونە سەر چاوی دایان پۆشی بوو، زۆریش هەزارو نەدار بوو، دەستی پان دەکردووە سۆالی دەکرد، کاتێک ئافەرتانیش بە لایدا تێدەپەڕین، دەستی بۆ دەبرد، ئەوانیش بە سەرسامیەو دەیان وت: شەرم ناکەیت؟! خەجالت نابیت؟! ئەگەر گەنجێک ئەم کارە بکات، ناشیرینەو دەچین بە گزیدا، دەي دەبیت بۆ پیریکی وەک تۆ چەندە ناشیرین و ناحەز بیت؟! پیاوێکەش لە وەلامدا دەیوت: چی بکەم. دۆعا و پارانەوێکەي پیاو چاکێکی وەک سەعدم لێ گیرا بوو، و تووشی ئەم هەموو نەهامەتیە بووم.

بەئێ. با خواردن و خواردنەوێک پاك و حەلال بیت، دلنایە پارانەوێکانت گیرا دەبن. پەرۆمردگار فەرمانمان پێدەکات لێی بپاریینەووە لە هەمان کاتیشدا پەیمانمان دەدات، وەلاممان پێدەووە پارانەوێکانتان گیرا دەکات، هەر وەک دەفەرمویت: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ...﴾ (٦٠) غافر. واتە: (ئەي خەلکێنە پەرۆمردگارتان فەرموویەتی: ئێوە هاناو هاواریتان بۆ من بهێنن: ئەوێ من دۆعا و نازتان گیرا دەکەم).

هەروەها دەفەرمویت: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا...﴾ (١٨٠) الأعراف. واتە: (هەر بۆ خۆدایە هەموو ناوە جوان و پیرۆزەکان، جا (ئەي ئیمانداران) بەو ناوانە دۆعا و نزا بکەن و هاناو هاوار بۆ ئەو زاتە بەرن).

پەرۆمردگار فێری ناوە پیرۆزەکانی خۆی کردووە، بۆ ئەوێ بەو ناوانە داوای لێبکەن. بپاریووە بۆ: ئەي (غفور) لێم خۆشە. ئەي (شافی) شیفام بدە. ئەي (غنی) سەرومتو سامانم پێبەخشەو دەوڵەتمەندم بکەو هەروەها.

بەئێ. پەرۆمردگار پەیمانیداو، پارانەوێکانتان وەربگریت، بەلام بابەتەکە هەر ئەومندە نیەو کێشەکە لێردا نیە، بەئێکو جاری وا هەبێ لە نێوان ئێمەو گیرابوونی

پارانه وه كانماندا رېگريهك ههيه، گه وره ترين رېگريش، هه لال نه بوونی خواردنه.. يان بهردهوام بوونه له سهر مادده هوښبهرمگان، يان خواردنه وهی عهرهق.. كه سيك له سهر نه م كار هه رمانه بهردهوام بېت، چو ن دمبېت گله یی بكاتو بليت: خودا وه لامي من ناداته وهو پارانه وه كانم و مرنا گريت؟

پنځه مبهري نازير ﷺ دمفه رمويت: ((من مات مدمن خمر لقي الله كعابد وثن)). رواه البخاري. واته: (ههر كه سيك بمريتو له سهر عهرهق خواردن بهردهوام بوو بېت، وهكو بت په رستي ك ده گاته وه به خودای په رومردگار)..

هه روه ها دمفه رمويت: ((من شرب الخمر في الدنيا، كان حقاً على الله أن يسقيه من الخبال يوم القيامة)). رواه مسلم. واته: (ههر كه سيك له دونيادا عهرهق بخوات، هه قی خودايه كه له كي م زوخاوو پاشه پړوی دۆزه خييه كانی دمرخوارد بدات)..

جاری وا هه يه خواردنی مالی خه لگی، يان ستم گردن له ژېر دمسته گانت، له كارگوزاره گانت، له كارمه نده گانت، دمبېته هو ی گيرا نه بوونی پارانه وهو دؤعا گانت.. * كه سيك پي راگه ياندم وتی: يا شيخ برايهم كهوت ساله كارگوزاري كي لايه، موچه كه ی نه داو متی.. نايه ليت سهر دانكي كه سوكاره كه شی بكات ؟!

براهم ئا فرمتي ك له سهر به ندكردنی پشيله يهك چوو ه ئا گره وه، نه ی كه سيك ستم له به ندميه كي خودا بكات، دمبېت حالی چو ن بېت؟! براهم نه گهر جوله كه يهك له لات كار بكات، پيوسته مافی خو ی بدميتی و ستمی لينه كه يت..

به ئی.. خواردنو خواردنه و مت با هه لال بېت، پارانه وهو دؤعا گانت و مرگيراو دمبن.. من به هه موو كور و كچه كانم، براو خوشكه كانم ده ئيم: ئا گارداری عهرهق بن، چونكه دايكي هه موو پيسو تاوانه كانه.. ئا گارداری جگهره بن، چونكه جگهره پيسه، په رومردگار شته پاكه كانی هه لال كردو وهو شته پيسه كانی هه رام كردو وه.. ئا گارداری دزی و خواردنی مالی خه لگی و خواردنی هه رام بن.. با پارانه وه كانتان و مرگيراو بن..

په رومردگار خواردنو خواردنه و ممان هه لال بكه يتو پارانه وه كانمان و مرگيراو بن.. آمين..

ياخى بووانىش پىويستىن..

* باسى پياويك دەكەين، پياويكى موسلمان بوو، بەلام لە سەردەمى نەقامىدا زۆر ھۆگرى عەرەق خواردنەو، كاتىك باومپى ھىناو موسلمان بوو، ھەر ھەزى لە عەرەق خواردنەو ھەبوو، چەندىن جار بە ھۆى عەرەق خواردنەو سزا دەدراو دوبارە دەگەرپايەو سەرى، ئەم پياومش (ئەبو مەجھەنى سەقەفى) بوو..

چارىك لە چاران كاتىك بانگى موسلمانان كرا بۇ ئەوۋى بچن بۇ جەنگى قادىسيە و كوشتارى فارسەكان بكەن، ئەبومەجھەنىش لەگەلئان كەوتە رى.. كاتىك گەشتە قادىسيە، رۆستەمى سەركردەى فارسەكان لەگەل سەعدى كورپى ئەبى ومقاصى عليه السلام كەوتە گشتوگۆو نامەو نامەگۆرپەنەو، واتە يەكسەر جەنگ دەستى پېنەگرد..

ئەبومەجھەن ئەم ھەلەى قۇستەو چوو شۆيىكى دوورمەپەرزو دەستى بە عەرەق خواردنەو گرد.. كاتىك سەعدى عليه السلام بەمەى زانى دەستو قاچى ئەبومەجھەنى بەستو لە خىمەيەكدا بەندى كرد..

بەلئ جەنگو كوشتار دەستى پىكرد.. دەنگو سەداى ئەسپو چەخماخەى شىرو تىر بەرزبۆو.. دەرگای بەھەشت بە رووى شەھىدانى رىگەى خوادا كرايەو..

ئەبومەجھەن كاتىك گوپى لە حىلە حىلى ئەسپو شىرخەى شمشىر بوو، زۆر ناپەھەت بوو، زۆرىش ھەولیدا لەو كۆتو بەندەى بە دەستو قاچىەومىەتى خۆى رىزگار بكات، بەلام نەيتوانىو بۇ رىزگاربوونو بەدەست ھىنانى پەلەى بەرزى شەھىدى ھەر دەينالاند، پاشان بە دەنگىكى بەرز ھاوارىكى كرد، خىزانەكەى سەعدى عليه السلام وەلامى داپەووتى: جىت دەوئت؟!

ئەبومەجھەنىش وتى: لەم كۆتو بەندە رىزگارم بكەو ئەسپەكەى سەعدىش بەدەرى، دەچم بۇ جەنگى بىباومپان، ئەگەر پەرومردگار شەھىدى پېبەخشىم، ئەوا ئەووم دەست دەكەوئت كە دەمەوئت، ئەگەر مامەووم نەشكوژرام، پەيمان بىت بىمەووم كۆتو بەندەكان بكەروم دەستو قاچم..

ئەبومەجھەن زۆر داواى لىكرد، ھەتا رازى بوو، خۆى حازر كردو دەمو جاويشى پىچا، بۇ ئەوۋى كەس نەيناسىتەو، پاشان وەكو شىر لە سەر پىشتى ئەسپەكەى سەعدى عليه السلام بۇ ناو جەنگەكە دەرچوو.. خۆى كرد بە ناو سوپاى بىباومپانداو خۆى بە ئىسلامەكەى ھروشت..

به ئی.. شه یتان نه یتوانی له جیهادو تیکۆشان ساردی بکاته و مو به سه ریدا زال بیت..
 موسلمانان سهریان له م سواره سورماو که سیش نه یدهناسی!!
 هه نندیکیان دهیان وت: له وانهیه ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ هیزو سوپای تری بۆ پشتیوانیمان
 نارد بیت!! هه ندیکی تریان دهیان وت: له وانهیه ئهو سواره فریشتهیه که له فریشتهکان
 بیت!!

ئه بومه حجهن زۆر ئازاو دلیرانه له دژی بیباوهران دهجنگی و به بی هیچ ترسو
 دوودلییه که خوی دهکرد به ئیوان سوپای بیباوهرانداو ریزهکانی لیک دهچراندن..
 سهعد رضی اللہ عنہ به هوی بوونی برینیک له قاجیدا، نه یتوانی به شداری جهنگه که بکات،
 به لکو له دووردهو چاودیری جهنگه کهی دهکرد.. کاتیک چاوی بهو سواره نهاسراوه
 کهوت، سه رسام بوو.. زۆر به وردی چاودیری دهکرد، پاشان له بهر خۆیهوه دهیوت: ئه م
 هه لمهتو ئازایهتیه له ئه بومه حجهن و ئه سپه کهش له ئه سپه کهی خۆم دهجیت!!
 سهیره!! ئه بومه حجهن بهند گراومو ئه سپه کهشم به سترایه و ده!!
 کاتیک جهنگه که کۆتایی هات، ئه بومه حجهن گه رایه وه بۆ شوینه کهی خۆی و له سه ر
 په یمانه کهی خوی، دمستو قاجی به کۆتو بهند به سترایه وه..

سهعد رضی اللہ عنہ کاتیک چوو بۆ لای ئه سپه کهی، له بهر هیلاکی و ماندوویتی، ههستی کرد
 به شداری جهنگه کهی پیکراوه، پاشان چوو بۆ لای ئه بومه حجهن و بینی برینهکانی
 خۆینی لیده چۆری و چاوهکانی فرمیسکیان تیدا ههتیس ماوه، ئا له م کاته دا ئه بومه حجهن
 ده لیت: ئه ی سهعد، سویند به خدا ئیتر له مه و دوا هه رگیز عه رهق نهخۆم..
 سه ره رزی بۆ ئه بومه حجهن..

به ئی.. کهوته ئیو تاوانو گونا ه، به لām گونا هو تاوانهکانی له دهریای چا کهو
 تیکۆشانهکانیدا نقوم بوون.. چا کهکانی، خراپهکانی دا پۆشی..
 سهعدیش رضی اللہ عنہ کاتیک ئه م جوامیرییهی له ئه بومه حجهن بینی، وتی: سویند به خدا
 ئیتر منیش له مه و دوا سزات نهدهم..

پیغه مبهری خودا ﷻ ره چاوی لایه نه باشو چا کهکانی، یان جوانهکانی هاوه لانی
 دهکردو هانی ئه وهی دهمان چا کهکانیان زیاتر بکهنو خراپهکانیان کهم بکهن..
 بۆ نمونه: ئه گه ره هه لای کهسیکی عه رهق خۆر ۷۰% بیتو چا کهکانی ۳۰% بیت، ئهو
 ۳۰% یهش بریتی بیت، له خۆشویستنی خودا و پیغه مبه ره کهی و ئه نجامدانی نوێزو
 رۆژوو بهخشینو په رومرده کردنی مندا لهکانی و چا کهکردن له گه ل باوک و دایک، لیرمدا
 دمبیت هانی بدهمین ئهو له ۳۰% یه ی چا کهکانی بهرز بکاته و مو له ۷۰% ی خراپهکانی کهم

بكاتمه، نهك هه موو جارئ ببينين و پيى بلين: تۆ عهرهق خۆرى و دووركه و مروه،
ئەو كاته گوناھهكەى لە لا گەورمتر دەيت.

بەلگو پيويستە هانى بدمين و كاتيك بينيمان پيى بلين: راستە تۆ كەوتوویتە
هەلەو تاوانەو، بەلام سوپاس بۆ خودا تۆ خاوەنى باومرچكى، بە يارمەتى خودا واز لە
خواردنەوى عهرهق دەيتى. تۆ لەگەڵ باوكو دايكتا زۆر باشى، پشت بە خودا بە
هۆى پارانەوهكانى ئەوانەو واز لە عهرهق خواردن دەيتى. تۆ نوێژ دەكەيت، بە
يارمەتى خودا نوێژەكانت پيگريت ليدمەكەن لە ئەنجامدانى كارى خراپەو لە سەر ووى
هەمووشيانەو وازەيتان لە عهرهق خواردن، كاتيك بەم شيوەى قسە لەگەڵ ئەو
كەسانەدا دەكەين، بە دلنایيەو هانايان ددمين بۆ ئەو بەرمو چاكە هەنگاو بنين و
واز لە گوناھو خراپە بهين.

* يەكێك لە هاوێلان ناوى عبدالله بوو، ئەم پياو لە ئارامگرتندا نازناوى گویدريژيان
لينا بوو، ئەم نازناوانەش لە كۆندا مايەى كەموكوپى نەبوو، هەروەك ئىستا هەندىك
كەس بۆ نمونە: ناويان (نمير)ە واتە: پلنگ، ئەمە مانای ئەو نە بە ناوى نازەلىكى
درندەو، ناوێرا بن، بەلگو ليرەدا بەهۆى نازايەتى پلنگەو ئەو ناوميان لينراو.

ئەم پياویش بەهۆى ئارامگرتنيەو، ئەو نازناوێى بە سەردا درا بوو، زۆر زۆر
پيغەمبەرى خودا ﷺ خۆش دەويست، زۆر جار حەزى دەکرد ديارى پيشكەشى
پيغەمبەرى خودا ﷺ بكات، بەلام كەسيكى هەزارو دەست كورت بوو. پۆژىك لە بازار
چاوى بە سەر كەل و پەلى فرۆشيارەكاندا دەگير، لەپەر چاوى چوو سەر شتىكو بە
لايەو چاكو جوان بوو، هەر بۆيە كړى بە فرۆشيارەكەى وت: شوينم بكەو و مەر
لەگەلم با پارەكەت بدەم.

فرۆشيارەكە شوينى كەوت، هەتا گەيشتنە مالى پيغەمبەرى خودا ﷺ.. پياو كە
لە دەرگايداو بە پيغەمبەرى خودا ﷺ وت: ئەى پيغەمبەرى خودا ﷺ ئەم ديارىيە
پيشكەش بە تۆ ديت.

پيغەمبەرى خودا ﷺ ديارىيەكەى وەرگرت، پاشان پياو كە وتى: ئەى پيغەمبەرى
خودا ﷺ پارەكەشى بدە.

پيغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: ئەى بە ديارى بۆت نەهينام؟
پياو كە دەليت: بەلى. بە ديارى بۆم هينام، بەلام پارەكەيم پينەبوو، زۆریشم حەز
دەکرد بە ديارى بۆتى بهينم.
پيغەمبەرى خودا ﷺ پارەكە دەدا بە فرۆشيارەكە.

پەيوەندى ٲىغەمبەرى خوداﷺ بەو ٲياووە، پەيوەندىيەكى زۆر جوانو بەرز بوو، بەلام ئەو ٲياووە لە سەردەمى نەفامىدا لە سەر عەرەق خواردن بەردەوام بوو، ھەر بۆيە دواى مۇسلمان بوونىشى جارى وا ھەبوو، خۆى ٲىنەدەگىراو دەگەرپايەووە سەر خواردنەووى عەرەق.. كاتىك عەرەقى دەخوارد، دەيان ھىنا بۆ لای ٲىغەمبەرى خوداﷺ بۆ ئەووى سزاي بىدن، سزايان دەداو دەپۆى..

رۆژىك لە بەردەم ٲىغەمبەرى خوداﷺ لەبەر خواردنەووى عەرەق سزا دەدرا، دواى ئەووى سزاكەى وەرگرت، رۆى..

يەككىك لە ھاوەلان وتى: بە نەفرىن بىت، چەند زوو زوو دەپھىنن، واتە بە تەواى وازى لە خواردنەووى عەرەق نەھىناووە..

ٲىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك گووى لەم قسەيە دەبىت، ٲىى دەفەر موپت: بە نەفرىنى مەكە، سوپىند بە خودا، خودا ٲىغەمبەرەكەى خۆش دەوپت..

ئەومتا ٲىغەمبەرى خوداﷺ سەيرى لايەنە خىرو باشەكانى كرد، نەك تاوانو خراپەكانى..

بەئى.. ئەبومەحجەن بوو بە يەككىك لە جەنگاومرە نازاو تىكۆشەرمەكانى ئىسلام، لەبەر ئەووى شەيتان نەيتوانى ساردى بكاتەووە واى لىبكەت بە خۆى بلىت: تۆ عەرەق دەخۆيت، لە كوئ دەتوانى خزمەتى ئىسلام بكەيت؟! چۆن دەتوانى فەرمان بە چاكەو رىگىرى لە خراپە بكەى؟!

نەخىر.. ٲىويستە مروڤى مۇسلمان، چى ٲىدەكرپت ٲىشكەشى ئاينەكەى بكات.. بە دلتىايىيەووە ٲىويستىمان بەو مۇسلمانانەش ھەيە كە تاوانى گەورەشيان ئەنجامداووە.. چى رىگىرى لەووە دەكات، كەسنىك گوناھبار بىت بە گوناھى گەورەو لە ھەمان كاتىشدا ببىتە ھۆكارىك بۆ دروست كردنى مزگەوت.. راستە گوناھبارە، بەلام كارى دروست كردنى مزگەوتەكەش، دەبىتە ھۆكارىك بۆ نزيك بوونەووى لە پەرورەدگارو سڤنەووى گوناھەكانى، لەوانەشە دروست كردنى مزگەوتەكە ببىتە ھۆى ئەووى بە تەواوى بكەڤىتەووە واز لەو گوناھە گەورەيە بەيىنپت..

كەسنىك ئەگەر نوپزىش نەكات، چ رىگىريەك ھەيە بە خەلكى بلىت: عەرەق مەخۆنەووە لە خودا بترسن.. ھىچ رىگىريەك نىو دەتوانپت، فەرمان بە چاكەو رىگىرى لە خراپە بكات، ھەر جەندە خۆى چەندىك ٲابەند بىت بە ئاينەكەيەووە، كارىگەرى لە سەر دەوروبەرەو خەلكى زياتر دروست دەكات..

كى ھەيە ھەرگىز خراپەو گوناھ نەكات؟! كى ھەيە تەنھا چاكە بكات؟! مروڤ ھەر

چهنده گوناھو تاوانی ھەبیت، ٲیویستە ئەم نایەتە ٲیروژەدی ٲەرورەدگار لەبیر نەکات، کە دەرەرمووت: ﴿ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ...﴾ (١٢٥) النحل. واتە: (ئەوی ٲیغەمبەر ﷺ، ئەوی ئیماندار، بانگەواز بکە بۆ لای بەرنامەو ٲیبازی ٲەرورەدگارت بە حیکمەت و دانایی و نامۆزگاری جوان و بەجێ)..

ھەرودھا دەرەرمووت: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ (٢٣) فصلت. واتە: (جا کێ لەو کەسە جوان گەفتارتر و ھەسی بەجێترە کە بانگەوازی کردووە بۆ لای خودا، کار و کردەوی چاکیشی نەنجامداوە، وتووشیەتی: بەرپاستی من لە ٲیزی موسڵماناندام).. ٲەرورەدگار لەگەڵ ئیمەدا دەرەرمووت، دەوی با ئیمەش بە ٲی توانا، بانگەواز بۆ نایینی ٲەرورەدگار بکەین، بە ھیوای ئەووی لە گوناھەکانمان خۆش بێت..

* ھەسەنی بەصری (رەحمەتی خودای لێ بێت) بە ٲیاویک دەلێت: فەرمان بە چاکەو ٲیگری لە خراپە دەرەرمووت؟

ٲیاوھە دەلێت: نەخیر، لەبەر ئەووی دەرەرمووت فەرمان بە چاکە بکەو خۆم نەیکەم، ٲیگری لە خراپە بکەو خۆم بیکەم، من گوناھو تاوان و سەرٲیجیم ھەیە..

ھەسەنی بەصری دەلێت: ٲاکو بێگەردی بۆ ٲەرورەدگار، شەیتان ھەلی خەلەتانەوی.. کێ لە ئیمە بێ گوناھو بێ تاوانە؟! بەلام ٲیویستە بیری خۆشمان و خەلکشی بخەینەو، سا بەلکو ببێتە ھۆی رزگاربوونی کەسێک، ٲیویستە ٲیگە نەدمیت شەیتان یاریت ٲیٲکات.. کاتێک بە کۆمەلێک گوناھو تاوانەو لە مال دێیتە دەر، ھەزارێک دەرەرمووت و یارمەتی دەرەرمووت، بەو یارمەتی و چاکەییە ٲاداشت دەرەرمووت.. کەسێک ٲیش چەند ساتێک خراپەییەک نەنجام دەدات، ئەمە ئیٲرەسینەووی خۆی لە سەرە، بەلام ٲیگر نیە لەووی کارێکی خێرو چاکە نەنجام بدات..

ٲیغەمبەری خودا ﷺ کاتێک بۆ جەنگو غەزا دەرەرمووت، بە ھاوھەلانی نافەرەرمووت: کێ ٲاکو بێ گوناھ نیە، با لەگەڵمان دەرەرمووت.. ئەوانەوی لەگەڵی دەرەرمووت، فریشتە نەبوون گوناھو تاوانیان نەبیت.. ٲیغەمبەری خودا ﷺ دەرەرمووت ئەو خەلکە نەووی ئادەم، ھەر بۆیە دەرەرمووت: ((كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ، وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ)). رواه البخاري. واتە: (ھەموو نەوێکانی ئادەم ھەلەو تاوان دەرەرمووت، بەلام باشترینیان ئەوانەن کە دەرەرمووت واز لە گوناھو تاوان دەرەرمووت)..

کەواتە ئیستە ھاوٲاڤین لە سەر ئەووی لە قوتابخانە، لە زانکۆ، لە کارگە، لە فەرمانگە، لە بازار، ئەگەر خۆشمان کەموکورتیەکمان تێدا بوو، دەرەرمووت ھەوڵی فەرمان

به چاكه و ٲنگرى له خراپه بدمين..

بۆ نمونه: ئهگه ر ئافرم تيك جل و بهرگه كهشى شهرعى نه بوو، دمتوانيت به هاوړي كهى بليت: راسته من بالا ٲوش نيم، به لام واز له نوږمكانت مههينه و ئه نجاميان بده، چونكه ٲيغه مبهري خودا ﷺ دمفه رموږيت: ((بين الرجل وبين الكفر والشرك، ترك الصلاة)). رواه البخاري. واته: (نيوانى مروفي موسلمان و بيباومړو هاوړدانهر، بريتيه له وازهينان له نوږمكاني)..

ههرومها دمفه رموږيت: ((العهد الذي بيننا وبينهم الصلاة، فمن تركها فقد كفر)). رواه الترمذي. واته: (پهيماني نيوان ئيمه و بيباومړان بريتيه له نوږ، جا ئه وهى واز له نوږ بهينيت، ئهوا بيباومړ دمبږيت)..

ئهبومه حجهن تووشى گوناھيكي گه وړه بوو، به لام له گهڼ ئه ومشدا نه يهينيت زياتر شهيتان يارى ٲييكاتو دهمستى كرد به تيكوښان و كوشتاريكي زوري بيباومړاني كردو ئاينى پهرومردگارى سه رخست.. داواكارم پهرومردگار ئيمه شو ئيومش بۆ ئاينه كهى خوى بهكار بهينيت.. آمين..

ئاي چەندە چاكەي گەرەمان لە دەستداوہ!!

* خەلگى لە ھەولەدانىيان بۇ بە دەست ھەنانى پلە بەرزەكانى بەھەشت جىياوازن..
پېغەمبەرى خودا ﷺ بەردەوام ھاوولەلانى ھانداوہ بۇ ئەوہى ھەولى پلە بەرزەكانى
بەھەشت بىدن.. كاتىك سەيرى گەرەو بەجوك ھەزارو دەولەمەندىيان دەكەيت، بە
تەواوى ھەستى پېدەكرىت.. ئەوھتا ھاوولەك دىتو دەلەيت: ئەي پېغەمبەرى خودا ﷺ،
چ كارىك لە لاى خوداى پەرورەدگار زۆر خۆشەويستە؟

بەردەوام بە دواى چاگترىن و باشترىن كاردا گەرپاون.. پېغەمبەرى خودا ﷺ
فەرمووى: نوپزكردن لە كاتى خۆيدا، كارىكە كە لە لاى پەرورەدگار زۆر خۆشەويستە.
(رواه البخاري)..

كەسىكى تر دەلەيت: ئەي پېغەمبەرى خودا ﷺ لە رۆژى دوايىدا كى لە تۆوہ زۆر
نزىكە؟

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: ((ان من أحبك إليّ وأقربكم مني مجلساً يوم القيامة،
أحسنكم أخلاقاً)). رواه البخاري. واتە: (بە دۇنياپىيەوہ خۆشەويسترىنتان و نزىكترىنتان لە
منەوہ لە رۆژى دوايىدا، ئەوانەتانن كە خاومنى رەوشتى بەرزو جوانن)..

پىش يەكەك لە جەنگەكان، يەكەك لە ھاوولەن دەپرسىت: ئەي پېغەمبەرى خودا ﷺ
پەرورەدگار بە چ كارىكى بەندەكەي پېدەكەنىت؟
لە وەلامدا پېغەمبەرى خودا ﷺ دەرەمويت: ((كاتىك خۆى بكات بەناو دوزماننى
گەمارۆدەردا)).

* يەكەك لەو ھاوولەنەش كە زۆر بە دواى كارى باشدا دەگەرپتو ھەز دەكات
پاداشتى كەردەوہ چاكەكان لە دەست نەدات، عبداللى كورپى ئىمامى عومەرە ﷺ..
عبدالله ﷺ رۆژىك گوىى لە ئەبوھورەيرە ﷺ دىبىت فەرموودەيەكى پېغەمبەرى
خودا ﷺ دەگىرپتەوہ، كە فەرموويەتى: ((من صلى على جنازة فله قيراط، ومن تبعها حتى دفن
فله قيراط)). رواه البخاري. واتە: (ھەر كەسىك نوپز لە سەر مردوويەك بكات خىرو
پاداشتى قىراتىكى ھەيە، ھەر كەسىكىش شوينى مردووكە بكەوئىت، ھەتا دىمىنيزن،
ئەوا خىرى دوو قىراتى ھەيە).. خىرى قىراتىكىش بىرىتە لە: خىرو چاكەيەك بە
ئەندازەى كىوى ئوھود..

عبدالله ﷺ يەكەم جارى دىبىت گوىى لەم فەرموودە پىرۆزە بىت، ھەر بۆيە دەلەيت:
ھاوار بۇ تۆ ئەبوھورەيرە، ئەوہ چىت وت؟!

ئەبوھورمىرەش ﷺ دەلىت: سۆيىند بە خۇدا شتېكم وتووه، كە لە پېغەمبەرى خۇدام ﷺ بىستووہ..

بىگومان كاتىك لەگەل مردوويەكدا دەجىت بۇ گۆرستان، بىرى مردنت دەكەوئتەوہو پەندو نامۆزگارپىيەكى زۆرى تىدادايە بۇ ھەموو ئەو كەسانەى كە لەگەلئىدان..

مردووى مۇسلمانان مافى بە سەر براو خوشكەكانىيەوہ ھەيە، ھەر بۆيە پېويستە رېزى لىبگرنو لەگەلئىدان، ھەتا دەينىژن، ھەروەھا پېويستە نوئىزى لە سەر بگەنو داواى لىخوشبوونى لە پەرورەدگار بۇ بگەن..

لەبەر ئەوہى عبداللەھ ﷺ يەكەم جارى دەبىت ئەو ھەرموودمىيە بېيىستىت، كەسېك دەنئىرېت بۇ لاى عائىشەى داىكى ئىمانداران (خۇداى لى رازىبېت) بۇ ئەوہى پرسىارى ئەو ھەرموودمىيە لىبكات..

پىاوہكە دەرواتو عبداللەھ ﷺ ھەندىك وردە بەردى بە دەستەوہ دەبىتو ئەمدىوو ئەوئىوى پىدەكات، ھەر چاومرېتى پىاوہكە دەكات، تا بزانتى ئەو ھەرموودمىيە ھەيە يان نا.. بىر لەوہ دەكاتەوہ بە درىژايى ئەم سالانەى رابوردوو، چەندىك پاداشتى لە دەستجووہ..

پىاوہكە دىتەوہو دەلىت: بەلى.. داىكى ئىمانداران دەلىت: ئەو ھەرموودمىيەم لە پېغەمبەرى خۇدام ﷺ بىستووہ..

عبداللەھ ﷺ ووردە بەردەكان فرى دەداتو دەلىت: پاكو بىگەردى بۇ پەرورەدگار، چەندىك خىرو چاكەمان لە دەستجووہ؟!

ئەو مەرفەھى ھەولى ئەوہ دەدات، كە كردارە چاكەكانى لە دەست نەچىتو بە لە دەستدانىان نازەحەتو غەمبار دەبىت، ئەوہ مەرفەھىكى رىزار بووہ..

* سەئىدى كورى عبدالعزىز دەلىت: زۆر ھەولم دەدا لە نوئىزى بە كۆمەل دوانەكەوم، جارىكىان نوئىزىكى بە كۆمەلەم لە دەستجوو، جگەلە ھاوئىكەم كەس سەرەخۆشى لىنەكەردم، خۇ ئەگەر مندائىكەم بمرادايە، سەدان كەس سەرەخۆشىيان لىدەكەردم.. ئەم كەسانە لە دەستجوونى نوئىزەكانىيان بە كۆمەل، لە لا گەورەتر بوو، لە مردنى كچو كورەكانىيان..

* كەسېكى تر كاتىك دەجىت بۇ مەزگەوتەكەيان، دەبىنىت، نوئىز تەواو بووہ، دەجىت بۇ مەزگەوتىكى تىرى نىزىكىان، دەبىنىت، ئەوانىش تەواو بوون، دەجىت بۇ چەند مەزگەوتىكى ترو دەبىنىت ھەموويان تەواو بوون، بە ناچارى بە غەمو خەفەتەوہ دەگەرپتەوہ بۇ مائەوہو بىستو ھەوت جار نوئىزى عىشا دەكات، چونكە نوئىزى بە كۆمەل بىستو ھەوت جار، لە نوئىزىكى خىرو پاداشتى گەورەترە، كە

به تهنها نهنجام درابیت..

نهو كهسانه كاتيك پاداشتيكيان له دمست دهچوو، به ئاسايي ويريان نهدمگرتو نهيان دهوت؛ ئينجا چيه، خو ئيمه ههموو رۆژيك نويز دمكهين، با نويزيكي به كۆمهليشمان له دمست بچيت؟! يان كاتيك يارمهتيداني همزاركيان له دمست بچووويه، نهيان دهوت؛ دهی خو ئيمه يارمهتي كهساني ترمان داوهو خيرو چاكهي تر دمكهين؟! نهخير.. بهلكو به له دستچووني خيرو چاكه، نارحمت دهبوونو غم دايددمگرتن.. نه م پياوه دهچيتهوه بو مالهوهويستو حهوت جار نويزي عيشا دمكاتو پاشان له غمو خهفتهتا خهوي ليدكهووت.. له خهويدا خو ي له سهر ئهسپيك دمبينيتو نهو هاوهلانهش كه رۆژانه لهگهليدا له مزگهوت پيكهوه نويزيان دمكرد به ههمان شيوهي نه م، له سهر نهسپ بوون، كاتيك نهوان دمروشتن، نه ميش ههولي دمدا پتيان بگاتهوه، بهلام نهيدمتواني و دوا دهكهوت..

يهكيك له هاوهلاني ناوري لي دمدا تهوهو پتي دهليت: خو ت ماندوو مهكه پيمان ناگهيتهوه، چونكه ئيمه نويزي عيشامان به كۆمهل نهنجامدا!!

پيغه مبهري خودا ﷻ بهردهوام هاني هاوهلاني دمدا، بو نهوهي به دواي خيرو چاكه دا بگهري، ههر بويه كاتيك عبداللهي كوري عومهر ﷺ ته مهني پانزه سالي تينه پهراند بوو، پيغه مبهري خودا ﷻ ناموزگاري دمكردو پتي دمفهرموو: ((نه ي عبدالله و هكو فلانه كهس مبه، كه وازي له شهونويز هيناوه)). (رواه البخاري)..

* عبداللهي كوري عه مري كوري عاص ﷻ بهردهوام جگه له دوو جهزنهكه بهرپوزوو دمبوو.. شهواني ش تا بهياني شهونويزي دمكرد.. له شهوو رۆژيكيشدا ههموو قوراني دهخويند..

پيغه مبهري خودا ﷻ بانگي دمكاتو پتي دمفهرمويت: نه ي عبدالله، تو به دريژاي شهو، شهونويز دمكهيت؟! دهليت: به لي..

پيغه مبهري خودا ﷻ پتي دمفهرمويت: سي يهكي شهو شهونويز بكه. (رواه البخاري).. پيغه مبهري خودا ﷻ ويستي به كه م كردنهوهي شهونويزمهكا وا له عبدالله بكات بيزار نهبيتو بتواني له سهر شهونويزيك بهردهوام بيت، كه پتي بكريتو وازي لينه هينيت..

* حه سهني بهصري كاتيك دا يكي دمهرت، زور دمگريهت.. پتي دهلين: بوجي نه ومنده دمگريهت، خو تو خو ت هيري نارامگرتنمان دمكهيت؟! له وهلامدا دهليت: سويند به خودا بو نهوه دمگريم، باوكو دا يك و هكو دوو دمركاي

به ههشت وان، من دەرگایه کیانم لیدا خراو تهنه دەرگایه کیانم ماوه..
دووباره پیغه مبهری خودا ﷺ به عبداللهی فەرموو: هه موو رۆژێک هه موو قورئان
ده خوێنیت؟

عبدالله ده ئیت: به ئی..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: به ئکو مانگی جارێک هه موو قورئان بخوێنه..

عبدالله ﷺ ده ئیت: توانای له وه زیاترم ههیه..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: دهی له ههفتهیه کدا هه موو قورئان بخوێنه..

عبدالله ﷺ ده ئیت: توانای زیاترم ههیه..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: دهی ههر سێ رۆژ جارێک هه موو قورئان بخوێنه..

عبدالله ﷺ ده ئیت: توانای له وه زیاترم ههیه..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: نا له وه کهتر نه گهر قورئانی تیدا بخوێنیت،

لیی تینا کهیت، بۆ رۆژوو ده کهشی پێی ده فەرمویت: هه موو مانگیک سێ رۆژ به رۆژوو به..

(۱۳، ۱۴، ۱۵) ی هه موو مانگیک..

عبدالله ﷺ ده ئیت: توانای زیاترم ههیه..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: دهی دوو شه ممانو پێنج شه ممان به رۆژوو به..

عبدالله ﷺ ده ئیت: زیاتر ده توانم..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: دهی رۆژ نا رۆژێک به رۆژوو به..

عبدالله ﷺ ده ئیت: توانای زیاترم ههیه..

پیغه مبهری خودا ﷺ ده فەرمویت: نا.. له مه با شتر نیه، نه وه رۆژوو داود

پیغه مبهره ﷺ، داود ﷺ رۆژ نا رۆژێک به رۆژوو ده بوو. (رواه البخاری).

ئیت عبدالله ﷺ له سهر نهو به ندهیهتی و خودا په رستیه به ردهوام بوو..

به ئی.. نهو کهسانه کاتیکی خێرو چاکهیه کیان له دهست ده چوو، هه ناسه یان بۆ

هه لده کیشا.. جاری وا هه بوو له کاتی له دهست چوونی کاریکی باشدا، دهستیان ده گرد

به گریان، به تاییهتی نه گهر له دهست چوونی نهو کاروباران، په یومندی یان به هه چو

عومره وه هه بوو بیت..

پیغه مبهری خودا ﷺ نهو کاتهی ده چن بۆ هه چ، ده چیت بۆ لای عانی شهی دایکی

ئیمانداران (خودای لی رازی بیت)، ده بینیت ده گهریت!!

پیغه مبهری خودا ﷺ پێی ده فەرمویت: نهو چیه؟! تووشی بێ نوژی بوویت و

نهتوانی عومره کهت تهواو بکهیت؟!

عانی شه ده ئیت: به ئی.. هاوه له کانم هه جیش و عومره ش ده کهن، نهوسا ده کهرینه وه،

که چی من تهنه هج بکه م؟!

سهیر بکه ن بیرگردنه وه له له دستچوونی پاداشتی عومره، دایکی ئیمانداران دهخاته گریان.. حه فسه و ئوم سه له مه و زمینه ب، هه ج و عومره ش ده که ن نه وسا ده گه رپنه وه، که چی نه م تهنه هج بکات و به س؟!

پهغه مبهری خودا ﷺ کاتیک فرمیسکه کانی دایکی ئیماندارانی بینی، دلخۆش بوو به وهی که جه ن دیک خه می له دستچوونی خهرو پاداشتی ههیه، هه ر بۆیه پهغه مبهری خودا ﷺ هه رمانی به عبدالرحمانی برای کرد، له گه ل خۆی بیبات بۆ ناوچه ی (تنعیم)، که ئیستا ناسراوه به مزگه وتی عائیشه (خودای لئ رازی بیت) و شوینی ئیحرام به ستنی خه لکی مه که که وه که سانه یه که له شوینی دووره وه دین و نه گه ر بیانه ویت عومره ی تر نه نجام بدن، ده چن له و شوینه ئیحرام ده به ستن..

به لئ.. دایکی ئیمانداران له گه ل برا کهیدا ده چیت و ئیحرام ده به ستنیت و دپته وه و عومره که ی ته و او دمکات..

خوشک و برایان، هه ر که سیک غه م بۆ له دستچوونی پاداشت بخوات، نه و پشت به خودا نه و که سه که سیک سهره راز ده بیت..

که سیک که سوور بیت له سه ر نه وه ی نوێزه سونه ته کانی له ده ست نه چیت، نه و به دلنیا ییه وه بۆ له ده ست نه چوونی نوێزه هه رزه کانی سوورتر ده بیت..

* ئوم سه له مه ی دایکی ئیمانداران (خودای لئ رازی بیت) ده لیت: پهغه مبهری خودا ﷺ بینی له دوا ی نوێزی عه سر نوێزی ده کرد، له لام سهیر بوو!! چونکه کاتی نوێز کردن نه بوو، پهغه مبهری خودا ﷺ رێگری کرد بوو، له دوا ی نوێزی عه سر نوێز بکریت..

دایکی ئیمانداران ده لیت: که نه یزه که یکم له لا بوو، پیم وت: بجۆ بۆ لای پهغه مبهری خودا ﷺ و پئی بلئ: نه ی پهغه مبهری خودا ﷺ ئوم سه له مه ده لیت: من گویم لیت بووه، که رێگریت کردووه له وه ی له م کاته دا نوێز بکریت، نه ی چۆن تۆ نوێز ده که یته؟!

که نه یزه که ده چیت و سه هکان به پهغه مبهری خودا ﷺ ده لیت، له دوا ی ته و او بوونی نوێزه که ی، پهغه مبهری خودا ﷺ به دایکی ئیمانداران ده فهرمویت: نوێنه رانی هۆزی عبد قیس هاتن بۆ لامو سه رقالیان کردم دوو رکات سونه ته ی دوا ی نوێزی نیومرۆم نه کرد، نه و ئیستا نه و دوو رکاته م نه نجامدا. (رواه البخاری)..

پهغه مبهری خودا ﷺ هاوه لانی له سه ر نه وه راده ینا، که پاداشت و چاکه یان له ده ست نه چیت، نه گه ر کاته که شی تیبه ری، ده توانن بیگیرنه وه..

* رۆژیک پهغه مبهری خودا ﷺ یه کیک له هاوه لانی ده بینیت له دوا ی نوێزی به یانی،

نویژ دمکات.. ئەو کاتەش یەکیکە لەو کاتانەی کە ٲیگری لیکراوە نویژی تیدا بکریٲ،
 ٲیغەمبەری خودا ﷺ ٲی دەفەرمویٲ: ئەوە چی دەکەیت؟!
 هاوێکەش دەفەرمویٲ: ئەی ٲیغەمبەری خودا ﷺ فەریا نەکەوٲم سوننەتی ٲیش
 نویژی بەیانی بکەم، ئەوا ئیستا ئەنجامی دەدەم..
 ٲیغەمبەری خودا ﷺ دانی ٲێدان و ٲیگری نەکرد..
 ٲیغەمبەری خودا ﷺ دەفەرمویٲ: هەر کەسێک خەوی لیکەوٲ، ٲان بیری چوو
 نویژەکە ی بکات، هەر کات بیری کەوتەو بە ئەنجامی بدات. (رواه البخاري)..
 ٲیغەمبەری خودا ﷺ ئەگەر لە شەودا بەهۆی نەخۆشیەو، خودا ٲەرستییەکی لە
 دەست بجووا، ئەوا بەیانی ئەنجامی دەداو دەگێٲایەو..
 دە ی ٲیویستە ئێمەش ئەو کەسانە بکەین بە سەرمەش و ٲێشەواو ئەگەر خێرو
 چاکە یەگمان لە دەستچوو، ئاو هەناسە ی بۆ هەلکێشین و هەوڵ بدەین جارێکی تر لە
 دەستی نەدەین، دەبێت هەوڵ بدەین کارە چاکەکان لە کاتی خۆیاندا ئەنجام بدەین،
 چونکە هەندێک کات هەیه نویژ تیایدا زۆر خێرە، هەندێک کات هەیه عومەرە کردن
 تیایدا زۆر خێرە، هەندێک کات هەیه دۆعا و ٲارنەو تیایدا زۆر خێرە و هەروەها..
 داواکارین ٲەر و مردگار با و ٲرمان زیاد بکات و ٲارمەتیمان بدات و ئێمەش و ئێمەش لە
 چاکەکاران بژمێریٲ.. آمین..

ٲٲٲی زانایان..

ٲهرومردگار ٲٲٲی زانایانی بهرز ٲاگرتووه، ههروهك دمفهرموٲٲ: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَالِمًا بِإِلْسَانٍ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (١٨) آل عمران. واته: (خودای گهوره خوی شایهتیداوهو دمريخستوووه سهلماندووويهتی که بهٲراستی جگه لهو هيچ خودايهکی تر نيه که شایانی بهرستن ٲٲٲ، ههروها فريشتهکانو خاومن زانستهکانيش (ٲٲغهمبهرانو زانایان) که به ٲٲگهيهکی ٲاستو دروست دميسهلمٲنن خودا ههميشه دادومری ٲمهايهو جگه لهو زاته خودايهکی تر نيهو نهو خودايهکی بالادهمستو دانايه).. شایهتيدانی زانایانی به شایهتيدانی فريشتهکانهوه لکاندوووه.. ههروها دمفهرموٲٲ: ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾... (٢٨) فاطر. واته: (بهٲراستی ههر زاناکان لهناو بهندهکانی خودا، ههر نهوان له خودا دمترسن).. زانایان نهو کهسانهن، که ٲهرومردگار ههٲبزاردوونو ترسی خوی خستٲته دٲلپانهوه.. نهو سوودو کاریگاريپانهی که زانایانيش له سهر زیانو کوٲمهلگه ههپانه، کهسانی تر نيانه..

* نيبن ههم له ٲهٲٲوکی (مفتاح دار السعادة) دا دهٲٲٲ: خهکی دمٲوانن به ٲٲٲ نهو نهزمونهی که ههپانه، خویان جيگهو ٲٲگهو خانوو دروست بکهنو ٲٲويستیپان به نهندازيار نهٲٲٲ، ٲاسته لهم ٲوژگارهی نیستادا نهندازياران گرنگيهکی زوړيان ههپه، بهلام نهگهر نهندازياريش نهٲٲٲ، خهکی دمٲوانن کاری خویان ٲایی بکهن، چونکه زوړ کهس ههن خویان خانووهدکانپان دروست کردوووه زیانیشپان تٲدا بردٲته سهرو نهندازياريشپان ٲٲويست نهٲوووه..

جاری وا ههپه خهٲکی به بی ٲزیشکیش دمٲوانن بٲٲن، لهٲهر نهوهی له دٲٲٲن زهمانهوه خهٲکی له سهر زوړٲك لهو شتانه ٲاهاتوونو دهمزنن کام شتانه سوود، ٲان زیانپان ٲٲدمگهيهٲٲٲٲ، دهمزنن خواردنی نههم خواردنه زیان بهخشهو نهوی تریان بهسووده.. تهنها زانایانی بواری شهرع نهٲٲٲٲ، کوٲمهلگه بهٲٲ نهوان ههٲناکاتو ناتوانٲٲٲٲ بهٲٲ نهوان درٲژه به زیان بدات، لهٲهر نهوهی زانٲنی بنهما شهرعیهکان له ٲٲگهی نهزمونهوه به دهست ناپهن، بهٲکو تهنها له ٲٲگهی نیگاو سروهی ٲهرومردگارموه به دهست دٲٲن..

ٲهرومردگار نیردراوو ٲٲغهمبهرانی خوی بؤ مروٲهکان دمنٲٲٲٲو له ٲٲگهی نهوانهوه ٲهپامی خوی به مروٲاياهتی دمگهيهٲٲٲٲ، ههر بؤیه زانایان ٲٲزو ٲلهوپايهی تايٲهتی خویان ههپهو زانایانی ٲاستهٲينهو ٲاك دهمبن به جيگرموهو ميراٲگری ٲٲغهمبهران،

تەنانەت لە پۆزی دواییشدا پێزو پلەوپایەى تاییبەتیان ھەمە، پێغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئیت: ((فضل العالم على العابد، كفضل القمر على سائر الكواكب)). رواه البخاري. واتە: (پلەوپایەى زانا لە سەر کەسانی تر، وەکو پلەوپایەى مانگ وایە بە سەر ئەستێرەکانى ترموھ)..

ھەروەھا دەفەرموئیت: ((فضل العالم على العابد، كفضلي على أدناكم)). رواه البخاري. واتە: (پلەوپایەى زانا بە سەر کەسانی ترموھ، وەکو پلەوپایەى من وایە بە سەر بچوکتەری و کەمترینانەوھ).. واتە: پلەوپایەى پێغەمبەرى خودا ﷺ چۆنە لە چاو کەمترین و بچوکتەری کەس لە خەلکى، پلەوپایەى زانان لە چاو خەلکانى تردا ئاوايە.. سەیر بکە چ پلەوپایەى کە؟!

کاتێک پێغەمبەرى خودا ﷺ ھەندێک لە ھاوھەلانی بۆ یەکیەک لە جەنگەکان دەنێریت، دواى تەواوبوونی جەنگەکەو لە کاتى گەرانی و مەیداندا، یەکیکیان کە برینێک لە سەردا دەبێت، شەو کاتێک دەخەوێت لەشی گران دەبێت، کاتێک خەبەرى دەبێتەوھ، دەلێت: لەشەم گران بوو، ئایا لەبەر برینەکەى سەرم دەتوانم خۆم نەشووم؟ ھاوھەلەکانى لە وەلامدا دەلێن: نەخێر ناتوانی و دەبێت خۆت بشۆیت، ئینجا نوێزمەکت بکەیت.. ئەو ھاوھەلە خۆى دەشواتو بەھۆى برینەکەى سەرییەوھ دەمریت.. کاتێک دەگەرێنەوھ دەچنە خزمەت پێغەمبەرى خودا ﷺ و ھەوالى مردنى ھاوھەلەکەیانى بۆ دەگێرێنەوھ، پێغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئیت: خۆى شۆردو مرد؟! ئەوانیش دەلێن: بەئێ..

پێغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئیت: کوشتیان، خودا بیان کوژێت.. کوشتیان، خودا بیان کوژێت.. کوشتیان، خودا بیان کوژێت.. ئایا بۆ پرسیار ناکەن کە نازانن؟ بە دنیایییەوھ چارەسەرى نەزانی پرسیارکردنە.. پاشان فەرمووی: ھەر ئەوھندە بەس بوو، ھەردوو دەستی بەدایە لە خۆلێکى پاك و پاشان بێھێنايە بە دەمو چاوو ھەردوو دەستیداو بەرپۆیەکی لە سەرى بپێچایەو دەستی بە سەردا بھێنایە. (رواه البخاري)..

* ئیبن ھوبەیرەى وەزیر، وەزیریکی گەورەو خاوەن پلەوپایە بوو، زانایانى کۆ دەکردەوھو لە سەر بابەتە شەرى و ئاینییەکان گەفتوگۆی لەگەڵ دەکردن.. پۆزێک لە دواى عەسر، کۆمەلێک زانای کۆکردەوھ، پاشان زانایەکی مالیکى دێتو لەگەڵیان دادەنیشیت.. زاناکان لەسەر بابەتێک گەفتوگۆو راگۆڕێنەوھ دەکەن، ھەموو لەسەر ئەو بابەتە ھاوڕا دەبن، تەنھا زانا مالیکى کە نەبێت..

زاناکان ھەموو دەلێن: بابەتەکە بەم شیوہیە، بەلام رای پەسەندیش ئاوايە.. زانا مالیکى کەش بە پێچەوانەى ھەمووانەوھ دەلێت: نا رای پەسەند بەم شیوہیە.. وەزیرەکە سەرسام دەبێتو دەلێت: ھەموو زانایان لەسەر ئەو بۆچوونە، تەنھا تۆ بۆچوونی جیاوازت ھەیە؟!

هەر چه‌ند قسه‌ی له‌گه‌ڵ ده‌که‌ن، زانا مالیکه‌که له‌سه‌ر بۆ‌چوونه‌که‌ی خۆی سوور ده‌بێت، ومزیره‌که توو‌په ده‌بێتو ده‌لێت: تۆ گوێ‌درێژیت؟!

زاناکه بێ‌ده‌نگ ده‌بێت.. کاتێک دانیشتنه‌که چۆل ده‌بێت، ومزیره‌که زۆر په‌شیمان ده‌بێت.. چۆن ئه‌و قسه‌یه‌ی به‌و زانا به‌رێژه‌وت؟! له‌ تاو تینی غه‌م و خه‌مه‌ت، شه‌وی لێ‌نه‌ده‌پۆشتو خه‌وی لێ‌نه‌ده‌که‌وت..

سه‌یر بکه.. ئه‌وانه چۆن رێژی زانایانیان گرتوو‌ه؟! رێژی ئه‌و که‌سانه‌یان گرتوو‌ه که بۆ فێربوونی زانست له‌سه‌ر ئه‌ژنۆ دانیشتوو‌و کاتی خۆیان له‌ فێربوونی قورئانی پیرۆزو فه‌رموو‌ده‌کانی پێغه‌مبه‌ری خوا^ﷺ به‌سه‌ربردوو‌ه.. ئه‌و که‌سانه پێ‌یوسته رێزیان لێ‌بگیریت، نه‌ک له‌ رۆژنامه‌و گۆ‌فاره‌کاندا قسه‌یان پێ‌ بو‌تریت.. خه‌لکینه ئاگادارب، هەر نه‌ته‌وه‌یه‌ک زاناکانی له‌ده‌ست بدات، ئه‌وا به‌ دنیایه‌یه‌وه سه‌روم‌ری به‌رزێو ته‌نانه‌ت ئاینه‌که‌شی له‌ده‌ست ده‌دات..

ئیه‌ن هوبه‌یره، به‌ درێژایی شه‌و غه‌مبارو دله‌نگ ده‌بێت، به‌یانی کاتێک رۆژ ده‌بێته‌وه زاناکان کۆ ده‌کاته‌وه‌و رێژیکی زۆر له‌و زانیه‌ ده‌گریتو سه‌ریشی ماچ ده‌کاتو ده‌لێت: ئه‌ی خه‌لکینه، سوێند به‌ خودا له‌ تاو نازاری ئه‌و قسه‌یه‌ی که کردم، خه‌و نه‌چۆته‌ چاو.. پاشان داوای لێ‌بو‌ردنی له‌ زاناکه کرد.. زاناکه‌ش لێی ده‌بو‌ریت.. ومزیره‌که ده‌لێت: پێ‌یوستیه‌کانت داوا بکه..

زاناکه ده‌لێت: هیج پێ‌یوستیه‌کم نه‌یه..

ومزیره‌که ده‌لێت: سوێندت ده‌ده‌م به‌ خودای گه‌وره، هیج قه‌رزێکت له‌سه‌ر نه‌یه؟

زاناکه ده‌لێت: مادام سوێندت دام، به‌ئێ هه‌ندێک قه‌رزم له‌سه‌ر هه‌یه..

ومزیره‌که ده‌لێت: ده‌ی ئاگادارم بکه چه‌ندێک قه‌رززاریت؟

زاناکه ده‌لێت: سه‌د دینار قه‌رززارم..

ومزیره‌که ده‌لێت: ده‌ی ئه‌وه سه‌د دینار له‌ مائی تایبه‌تی خۆم بۆ قه‌رزمه‌کتو ئه‌ومش سه‌د دینار له‌به‌ر ئه‌و قسه‌ ناخۆشه‌ی دوینێ کردم.. ده‌ی ئه‌و ومزیره‌ ده‌یتوانی قه‌رمان بکات، زاناکه بکوژن، له‌گه‌ڵ ئه‌و هه‌موو ده‌سه‌لاته‌شیدا، که‌چی رێژی زانایانی له‌ لا ده‌بێتو زۆر رێزیان ده‌گریت..

* زانیه‌کی تری به‌رێژ به‌ ناوی سه‌عید حه‌له‌بی، ئه‌م زانیه‌ له‌و زانایانه‌ بوو، که قه‌چی درێژ ده‌کرد، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ده‌ستی درێژ نه‌ده‌کردو ده‌ستی له‌ که‌س پان نه‌ده‌کرده‌وه.. ئه‌م زانیه‌، زانیه‌کی گه‌وره‌ بوو.. زۆر بێ‌یاک بوو له‌ ده‌سه‌لاتداران..

هەر زانیه‌ک زۆر له‌ ده‌سه‌لاتداران نزیک بکه‌ویته‌وه‌و دیاری به‌خشیشیان لێ‌ومر بگرتو زۆر له‌ کۆ‌پو کۆ‌بوونه‌ومکانی‌اندا دابنیشیت، ئه‌وا ناتوانیت به‌ راستی و دروستی بۆ‌چوونه‌کانی شه‌رع بۆ خه‌لکی روون بکاته‌وه‌و له‌ فه‌تواکانیدا سه‌ربه‌خۆ نابیت..

کاتیک یەکیک لە خەلیفەکان ئەم زانیە ی بە دادوور دامەزراند، هەندیک دیاری بۆ نارد، بەلام وەرنەگرتو وتی: جگە لە مۆجەگەم هیچ شتیک تر وەرنەگرم.. خەلیفە ٲی ڕاگەیاندا کە ئەمە دیارییە.. سەعید حەلەبی لە وەلامدا دەلیت: ئەگەر دەتەوێت دیاریم بدەیت، ئەوا لە دادووری لام بەره..

خەلیفەش دەلیت: نا هەر دادووربە، ٲاشان خەلیفە دەلیت: مادام دیارییەکانی وەرنەگرت، لە هیچ کێشە یەکدا لایەنگریمان ناکاتو حەق چۆن بیت، ئەوا ٲرپار دەیات.. ئەم زانیە زۆر سەنگین و بەرٲز بوو.. ٲۆژیک لە مزگەوت دەرسی بە قوتابیەکانی دەوت، بەهۆی تەمەنیەوه، قاجی نازاری هەبوو، هەر بۆیە درٲزی کرد بوون.. لەم کاتەدا ئیبراھیم ٲادشای کۆری محەمەد عەلی، ٲیت بۆ مزگەوتو خەلگی هەموو لەبەری هەڵدەستن، خۆ ئەگەر بەهاتایە بۆ ئەوهی سلاو لەم زانیە بکات، ئەمیش لەبەری هەڵدەستاو ٲرزی دەگرت، بەلام ئەو بۆ سەردانی مزگەوتەکە هاتبوو.. ئیبراھیم ٲادشا کاتیک دەیهوێت ٲرۆات، بەو کەسانە ی کە لەگەڵیادات دەیت دەلیت: ئەوه کی بوو هەڵنەستاو قاجیشی درٲز کرد بوو..

ئەوانیش دەلین: ئەوه سەعیدی حەلەبیەو زانیەکی گەورەیه.. ئیبراھیم ٲاشا دەلیت: ئە ی بۆ خەلکەکە هەموو هەستانو وازیان لە خوێندنو خوێندنەوهش هینا، کەچی ئەو خۆی تیکنەداو لەسەر قورئان خوێندنو دەرسی خۆی هەر بەردەوام بوو؟! ئەوانیش دەلین: نازانین..

ئیبراھیم ٲادشا هەزار دیناری بە یەکیکدا بۆ دەنیریت.. کاتیک ٲارەکی بۆ دەیات، لە مزگەوت دەیت.. نیردراوەکی ئیبراھیم ٲاشا، سلاوی لیدەکاتو دەلیت: ئەم هەزار دینارە وەربگرە..

هەزار دینار لەو سەردەمەدا زۆر بوو، زۆر بە باشی دە سالت ٲی دەژیای..

سەعیدی حەلەبی دەلیت: ئەمەت لە کوێوه هیناوه؟!

نیردراوەکە دەلیت: لە لای ئیبراھیم ٲادشاوه هیناومه..

سەعید دەلیت: دە ی بۆی بەرهوهو ٲی بلن، سەعید دەلیت: ئەو کەسە ی قاجی درٲز بکات، دەستی درٲز ناکات.. ئەو زانیە ئەومندە سەربەرز بوو، ٲیویستی بە ٲارە ی کەسانی تر نەبوو..

مرۆف دەتوانیت بە چاک بوونی لەگەڵ خەلکدا دلایان داگیر بکات، نەک بە ٲارمو ٲوڵ، هەر بۆیە وتی: من زانیەکم بەشی خۆم ٲیداویستی ژیانم هەیهو ٲیویستم بەوه نیە ٲارە ی ئەمو ئەو وەربگرمو لە فەتواکانمدا لایەنگری بۆ کەسانیک دەربیرم..

* لەومرزی حەجدا، هارونە ٲەشید ٲرسیاریکی بۆ دروست دەیت، ٲرسیار لەو

زانایانه دمکات که لهگه‌لیدا دمېنو ٲهوانیش وه‌لامه‌که‌ی نازانو ده‌لٲن: ٲهم بابته تازمیه..

هارونه ړه‌شید ده‌لٲت: دمه‌وٲت بزانه ېرپاره شهرعیه‌که‌ی چیه؟
ٲهوانیش ده‌لٲن: مه‌گه‌ر ته‌ن‌ها عطائى کورى ړم‌باح، وه‌لامى ٲهو ېرسىارو بابته بزانتیه..

عطائى کورى ړم‌باح به‌ندمیه‌کى ړم‌ش ېٲستى حه‌به‌شى شهل بوو..
خه‌لیفه ده‌لٲت: عطائىم بؤ بانگ بکه‌ن..

ٲهم زانایه، زانای سهرده‌مى خؤى بوو.. له وهرزى حه‌جدا ههر ېرسىارىک قورسو گران بووایه، ناراسته‌ی عطائى کورى ړم‌باح ده‌کرا.. کاتٲک ده‌چن بؤ لایو ېٲى ده‌لٲن: خه‌لیفه بانگت دمکات..

عطائیش له‌به‌ر ٲه‌وه‌ی گهورمترین زانای سهرده‌مى خؤى دمبٲت، سهرقالى وه‌لامدانه‌وه‌ی ېرسىارى حاجیه‌کان دمبٲت، حاجى وا هه‌بوو له گازاخستانه‌وه‌هاتبوو، هه‌بوو له عٲراقه‌وه، هه‌بوو له ٲه‌فریقاو له شامه‌وو له چهن‌دین ولاتى ترموه خه‌لکى هاتبوونو ېرسىاریان ده‌کرد، ههر بؤیه عطائى کورى ړم‌باح ده‌لٲت: ٲهم خه‌لکه چن به‌ٲلئو ېٲم بؤ لای خه‌لیفه؟! ٲه‌ی کى وه‌لامى ېرسىارى ٲهم هه‌موو موسلمانانه بداته‌وه؟ ېرؤن به خه‌لیفه بلٲن، عطائى کورى ړم‌باح ده‌لٲت: سهرقالئو مرؤف دمبٲت بچٲت بؤ لای زانست، زانست ناچٲت بؤ لای مرؤف!! قوتابىو ېرسىارکار دمبٲت بچٲت بؤ لای مامؤستاو ېرسىار لٲکراو، نه‌ک مامؤستا بچٲت بؤ وه‌لامدانه‌وه‌ی ېرسىارى قوتابى..

کاتٲک هه‌واله‌که‌یان گه‌یانده‌وه به خه‌لیفه، هارونه ړه‌شید که‌وته‌ړىو ههردوو کورپه‌که‌شى (ٲه‌مینو مه‌نمون) ٲشى له‌گه‌ل خؤى برد.. کاتٲک گه‌یشتنه لای عطائى کورى ړم‌باحو خه‌لکه‌که خه‌لیفه‌یان بٲنى، ههن‌دٲکیان دوورکه‌وته‌وه.. ٲهو خه‌لکه هه‌زاره هه‌پان بوو ماومیه‌کى زؤر بوو ومستا بوو، بؤ ٲه‌وه‌ی وه‌لامى ېرسىارمکانى دمست بکه‌وٲت، به‌لام به‌هؤى بٲنٲنى خه‌لیفه‌و ترسیان له خه‌لیفه، دوورکه‌وته‌وه‌و ړیزمکانیان چٲه‌ٲشت..

عطاء کاتٲک ٲه‌مه دمبٲنى، تووره دمبٲتو ده‌لٲت: ٲهو خه‌لکه هه‌زاره هه‌موو ٲه‌کسانو مافى خؤیانه ېرسىاریان هه‌بٲتو ېرسىارمکانیان بکه‌ن..

خه‌لیفه دٲته ېٲشه‌وه‌و سلو دمکاتو ده‌لٲت: ېرسىارىکم هه‌یه..

عطاء ده‌لٲت: بچؤ له ړیزمکه‌دا بوسته‌و سهره بگره، چونکه ٲٲمه هه‌موومان له لای خودای گه‌وره ٲه‌کسانین.. خه‌لیفه ده‌گه‌ړٲته دواوو له ړیزمکه‌دا دموستٲتو ههردوو کورپه‌که‌شى له‌گه‌لیدا دمېن.. کاتٲک سهره‌ی ده‌گاتى، ېرسىارمکه‌ی دمکاتو عطائیش وه‌لامى دمدا‌ته‌وه‌و ړٲزى ده‌گرٲتو دؤعای خٲرىشى بؤ دمکات..

خه‌لیفه‌ش سوپاسى دمکاتو دمروات، پاشان ړوو دمکاته ههردوو کورپه‌کىو ده‌لٲت:

نهی کوړمکانم.. زانست خواز بنو به دواى زانستدا بگهړن.. سویند به خودا هیچ کاتیک خوم نهومنده به بچوکو زهلیل نهبینیووو، وگو نهودی نهمرؤ له بهردهم نهو بهندمیهدا خوم بینى.. نهو بهندمیه شتیکی پییه، که من پیویستم پییهتیو له لای کهسى تریش دمستم ناکهویت، بهلام من جگه له مالو سهرومتو سامان هیچ شتیکی ترم نیه، نهویش جگه له منیش له هر کهسیک بیهویت دمتوانیت مالو سامانى دمستکهویت.. داوا له هر بازرگانیک بکات، قهرزمکانی بو دمدنهوو.. داوا له هر دمولهمندیک بکات، بو کرپنی خانوویهک، یان سواریهک، بوی دکرپنو دمیکریت، بهلام من بو پرسیارمکانم جگه لهو، کهسى ترم دمست نهکوت..

بهلی.. بهراستی ریږی زانایانیاں دمگرتو زاناکان پلهو پایه تایبهتی خوځیان ههپوو، بهلام بهداخهوه نهمرؤ گالته به زانایان دمکرت.. جارى وا ههیه له رږژنامهو گوفارمکاندا، گالته به زانایانو به ههموو نهو کهسانه دمکرت که سیمایهکی ناینیان ههیه..

جارى وا ههیه گالته بهو فتهوایانه دمکرت، که نهو زانا بهرېزانه داویانه.. له کهناله ناسمانیهکانهوو له پیگهکانی نینتهرنیتهوو، یان له دراما تلهفزیونیتهکانهوو، سوکایهتیو گالته به زانایانو بانگخوازان دمکرت..

نهمانه ههمووی حهرامنو له گوناوه گهورمکانن، زانایان نوځنهرو میراتگری پیغهمبهرانن، به هیچ شیوهیهک دروست نیه گالتهیان پیبکرت، بهتایبمت نهوانهی که نوځنهری ثاینو به پاکو به چاکى پهپامهکى خودایان گهیاندوو، خو نهگهر تیبینیهکیش ههبت لهسر بڅوونهکانیان، پیویسته به جوانی پییان بوتريتو ناگادار بکرېنهوو..

کاتیک دمهویت به نامهیهک ناگاداریان بکهیت، به جوانترین شیوه تیبینیهکانت بنوسهو بهرېزموه لهگهلان بدوئ.. پیویسته گومانى خراپیش به نیمتو مهبهستی زانایان نهبریت، چونکه نهوه شتیکه تمنها خودای گهوره لی ناگاداره.. خودای گهوره یارمهتیمان بدات، زیاتر رېژ له زانایانمان بگرینو به کردارو گوشتار بانگخوازی بهرنامه جوانهکى پهرومردگار بین.. امین..

ئەبوحەنەيفە و جېنشېنە كەى..

زۆر جار مەرۇف بە دواى جېگرمومبە كدا دەگەرپت بۇ دواى خۇى، ھەزىش دەكات ئەو كەسەى كە دەمەوېت بېكات بە جېنشېنى خۇى، كەسېكى زىرەك و خاومەن تەوانا و ئاينە و پەمۇشت بەرز بېت، جا جېگرتەنەوەكەى لە بوارېكى زانستىدا بېت، يان زانايەكى ئاينە بېت، يان لە ھەر بوارېكى تردا بېت..

* وەرن با وچانېك بەدەين لەگەل چىرۇكېكى سەرسورپەنەر كە لە نىوان ئەبوحەنەيفە (خودا لېى خۇشبېت) و يەكېك لە قوتابىەكانىدا پروویداوہ..

ئەبوحەنەيفە يەكېك بوو لە ھەرە زانا گەورەكان.. ئىمامى شافىعى (خودا لېى خۇشبېت) دەفەرموېت: خەلگى ھەموو زۆر پېويستىيان بە تېگەيشتن و زانست و زانيارى، ئىمامى ئەبوحەنەيفە ھەيە..

بەلئ.. بەراستى ئەستېرمبەكى پەرشنگدارى زانست و لېھاتوويى و شارمزاىى بوو.. ئەم زانا بەرپەزە لە سالى ھەشتاى كۆچى لەدايك بووہو لە سالى سەدو پەنجاي كۆچى، كۆچى دوايى كردوہو..

ئەبوحەنەيفە (خودا لېى خۇشبېت) لە مزگەوتدا دەرسى بە سەدان قوتابى دەوت.. لە ھەموو ئاوجەكانەوہ قوتابيان ئامادەى كۆرۇ دانىشتن و وانەكانى دەبوون.. كاتېك دەچووېتە مزگەوتەكەى، دەتبېنى خەلگانېكى زۆر لەسەر كورسى و لەسەر زموى دانىشتوون و خەرىكى دەرس و دەورن..

لەناو ئەو خەلگەشدا مەندالېكى دوانزە سالە ھەبوو، ئامادەى وانەكان دەبوو، جارى واش ھەبوو پەرسىارى دەكردو پەرسىارەكانى ئەومبەيان دەردەخست، كە ئەم مەندالە خاومەن زىرەكى و تەوانايەكى باشى ھەبېت، چونكە جارى واھەيە كەسانېك پەرسىار دەكەن، لە پەرسىارەكەيانەوہ بۆت دەردەكەوېت، كە ئاستى زانست و زانيارىيان نزمە، وەك پەرسىارى ئەو پياوہى كاتېك دېت بۇ لاي ئەبوحەنەيفە، بە شكل و شېوہ لە زانايەكى گەورە دەچوو، جامانەو جلوبەرگى شېومبەكى بە وىقارو خاومەن زانستى پېدا بوو..

ئەبوحەنەيفەش لەو كاتەدا بەھۇى ئازارەوہ قاچەكانى درېژ كرديبوو، كاتېك پياوہكە دېت بۇ كۆرى وانەوتنەوہى ئەبوحەنەيفە، ئەبوحەنەيفە قاچى كۆ دەكاتەوہو لەبەر شەرمى كابر، جوان دادەنېشېت.. پياوہكە دادەنېشېتو ئەبوحەنەيفەش نايناسېتو نازانېت ئەم پياوہ كېيە، لەوانەيە زانايەك بېتو لە ئاوجەو و لاتېكى ترموہ ھاتبېت..

كاتيك وانەكە تەواو دەبیت، ئەبوحەنیفە دەفەرمویت: كى پرسیاری ھەیه؟
 پیاوەكە دەئیت: من پرسیاریكەم ھەیه.. ئەگەر مانگی رەمەزان ھات چى بكەین؟
 ئەبوحەنیفە دەفەرمویت: بەرۆزووبە..
 كابرأ دەئیت: ئەى ئەگەر كاتى ھەج ھات، چى بكەین؟
 ئەبوحەنیفە دەفەرمویت: ھەج بكە..
 پیاوەكە دەئیت: ئەى ئەگەر ھەج و رەمەزان كەوتنە يەك كاتەو، ئایا ھەج بكەین
 یان بەرۆزوو بین؟

ئەبوحەنیفە كاتيك گووى لەم پرسیارە دەبیت، دەفەرمویت: ئیستا كاتى ئەومیە
 ئەبوحەنیفە ھاجى درێژ بكات.. ھەج لە مانگیكدايەو رەمەزان لە مانگیكى تردایە،
 چۆن دەكەونە يەك مانگو يەك كاتەو؟! ھەر بۆیە ئەبوحەنیفە بۆى دەرکەوت، كە
 شكۆ و شیوەى ئەم پیاوە زۆر لە زانستو زانیارییەكەى گەورەتر بوو..
 ئەو منداڵە زیرەكەى لە وانەكانى ئەبوحەنیفەدا ئامادە دەبوو، ناوى ئەبویوسف
 بوو.. ھەر ئەم منداڵە بوو، بوو بە گەورەترین زانای فیقھى ھەنەفى.. ئەبوحەنیفە
 زۆر پێى سەرسام بوو، بەلام تێبینى ئەوێ کرد، ئەم منداڵە زۆرجار لە وانەكان
 دواوەكەوئیتو ئامادە نابیت، رۆژيك پرسیاری لێدەكاتو پێى دەئیت: كۆرەكەم ئەوە بۆ
 لە وانەكان دواوەكەوئیتو ئامادە نابیت؟

منداڵەكەش دەئیت: ئیمە مائىكى ھەزارینو باوكم ناچارى كردووم، بچم بۆ بازار
 ئیشى كۆلكیشى بكەم، تا یارمەتیەكى مالمەوە بدەم..
 ئەبوحەنیفە پێى دەفەرمویت: كۆرەكەم خەرىكى زانستو زانیارى بە.. بەدەست
 ھێنانى زانستو زانیارى ھەرزیشەو مایەى سەربەرزیشە، پەرورەدگاریش لە پاشەرۆژدا
 بەھۆى ئەو زانستو زانیارییەو، پلەت بەرز دەكاتەوہ..
 منداڵەكە دەئیت: باشە مامۆستاو دادەنیشیت.. لەو كاتەدا باوكى منداڵەكە دێتو

دەست دەكات بە لێدانى منداڵەكەى دەستى دەگرێتو لە مزگەوتەكە دەباتە دەرەوہ..
 ئەبوحەنیفەش بە دواياندا دەچیتە دەرەوہو بە باوكى ئەبویوسف دەئیت: ئەوە بۆ
 واز لە كۆرەكەت ناھینى بۆ خۆى ھێرى زانستو زانیارى بێت..
 باوكى ئەبویوسفیش لە وەلامدا دەئیت: ئەبوحەنیفە تۆ بۆ خۆت ھالۆ گوزمرانت
 باشەو نانى گەرم دەخۆیت، ئیمەش ھەزارو نەدارینو ناچارم دەبیت كۆرەكەم كارم
 لەگەڵ بكاتو لە ژيانو بژیویماندا یارمەتیمان بدات..
 ئەبوحەنیفە دەفەرمویت: كۆرەكەم رۆژى چەند پەیدا دەكات؟

باوکی دهٲیت: دوو درههم..

ٲهٲوچهٲیفه دههمرموٲیت: وازی لی ٲینه با له لای من خهړیکی زانستو زانیاری ٲیت، من ههموو رٲوژی دوو درههمی دهمدمی.. تو به کوٲگیشی رٲوژی دوو درههمی ٲی ٲهیدا دهکهٲیت، با لای من وانهکانی بخوٲنٲیت، ههموو رٲوژی دوو درههمی دهمدمی.. باوکی ٲهٲویوسف رازی دهٲیت..

ٲهٲوچهٲیفه دهٲیت: گوٲی بگره، سوٲند به خودا زانستٲک ٲیری کورٲمکمت دهکهه ٲهگر تیايدا زیرهکو سهمرکهوتوو ٲیت، له سهرووی کوٲرو کوٲوونهومکانی خهٲیفهوه دادمنیشٲیتو ههٲواو شیرینیهک دهخوات، که تهٲها خواردنی خهٲیفههوازرگانه گهورهکان ٲیت..

باوکی ٲهٲویوسف به سهرسامیهوه دهٲیت: ٲهو منډاله له کوٲری خهٲیفهه دادمنیشٲیتو ٲهو خواردنه گرانه دهخوات؟!

بهٲی.. ٲهٲوچهٲیفه ههموو رٲوژٲک دوو درههمی دها به منډالهکهو ٲهویش دهیدا به باوکی.. رٲوژ به رٲوژ ٲهٲویوسف گهورمتر دمبوو، زانستو زانیاریشی زیادی دمکردو زیاتر زیرمکی تیايدا دمردمکهوتو لهگهل مامٲستاکهيدا راو ٲوچوونی دمکوٲیپهوه..

ٲهٲویوسف نهخٲش دهکهوٲیتو نهخٲشیپهکهی ٲهره دمٲنٲیت.. ٲهٲوچهٲیفه کاتٲک ههوالی دیار نهٲوونهکهی دمٲرسٲیت، ٲیٲی دهٲین: نهخٲشه، ههر ٲوٲه ٲهٲوچهٲیفه دهکهوٲته رٲو دهچٲت ٲو لای، کاتٲک دهگاته لای، دهست دهخاته سهه سههوی دمٲنٲیت زور نهخٲشو هیلاکه..

ٲهٲوچهٲیفه ٲیر دهگاتهوه ماومیهکی زوره ٲهم قوتابیبه ٲهرومردهو گهوره دمکاتو ٲهو ههموو ٲارمیهشی تیايدا خههه کردووه، ٲهگر ٲمرٲت ٲهم چی ٲکات؟!

به ههر حال ٲهٲوچهٲیفه دٲته دمرووه دهٲیت: ٲاه ٲو ٲهٲویوسف، من بهتهماٲووم له دواي خٲم چیگمت بگرتمایهتهوهو دمویست ٲیٲت به زانایهکی گهوره له دواي خٲم، بهٲام ٲهوهٲا مردن هیرشٲ ٲو دٲنٲیتو دٲت ٲو ٲهوهی گیانت ٲکیٲشٲت؟! ٲهٲوچهٲیفه دهچٲتهوه ٲو وتنهوهی وانهکانیو له خوداش داواي چاک ٲوونهوه ٲو قوتابیبهکهی دمکات..

دواي چهٲد رٲوژٲک ٲهرومردگار شیفای ٲهٲویوسف دمداٲو ههٲدهستٲت خٲی دهشواتو جلٲوبهړگیکی جوان لهٲهر دهکاتو دمیوهٲت ٲچٲت ٲو مزگهوت، کهسوکارمکهی ٲیٲی دهٲین: ٲهوه ٲو کوٲی دهچٲت؟! دهٲیت: دهچم ٲو خوٲندنی وانهکانم..

ئەوانىش دەلٲىن: بۇ دەچىت، خۇ تازە تۇ پٲوۋىستىت بە ئەبوحەنىفە ئەماوہ؟ تۇش
وہکو ئەو مامۇستاو زانائت!!

ئەبویوسف دەلٲىت: چۇن؟!

كەس وکارەكەى دەلٲىن: كاتىك تۇ نەخۇش بوويت، ئەبوحەنىفە ھات بۇ لاتو
لە كاتى رۇشىتىندا وتى: ئاە ئەبویوسف دەموۋىستو ھىوادار بووم لە دوای من
لەناو خەلگىدا جىگەى من بگرىتەوہ، واتە: كاتىك ئەبوحەنىفە دەمرىت، تۇ
جىگەى بگرىتەوہو لە جىگەى ئەو دابنىشىتو وانە بە خەلگى بلٲىت، ئەبوحەنىفە
مامۇستايەو تۇش مامۇستائىت..

ئەبویوسف دەلٲىت: ئاى.. منىش مامۇستام؟!

ئەبویوسف دەچىت بۇ مزگەوت، بەلام لەباتى ئەوہى بچىت بۇ كۇرو دانىشتىنى
ئەبوحەنىفەى مامۇستاي، دەچىتە لايەكى مزگەوتەكەوہو خۇى كۇرپىك بۇ خۇى دروست
دەكاتو ھەندىك كەس لە دەورى كۇدەبنەوہو دەست دەكات بە قسەكردن بۇيان..

ئەبوحەنىفە دەبىنىت مامۇستايەكى تازە لە مزگەوتەكەدا ھەيە، ھەر بۇيە بە
قوتابىيەكانى دەلٲىت: مامۇستايەكى تازە ھاتووە بۇ شارمكەمان؟!

لە وەلامدا پٲى دەلٲىن: نەخىر.. بەلكو ئەوہ ئەبویوسفە..

ئەبوحەنىفە دەلٲىت: بۇ چاك بۇتەوہ؟!

پٲى دەلٲىن: بەلئ..

ئەبوحەنىفە دەلٲىت: ئەى بۇ نايەت بۇ خوٲىندى وانەكانى؟!

دەلٲىن: قسەكەى تۇيان بۇ گىراومتەوہو ئىتر خۇى وانە بە خەلگى دەلٲىتەوہ..

بانگى يەكىك لە قوتابىيەكانى دەكاتو پٲى دەلٲىت: بچۇ بۇ لاي ئەو مامۇستايەو بلئ
پرسىيارىكم ھەيە.. ئەوۋىش دلخۇش دەبىتو دەلٲىت: چ پرسىيارىك؟! تۇش بلئ: پىاوىك
جلوبەرگىك دەبات بۇ لاي بەرگدرووۋىەك، بۇ ئەوہى بۇى كورت بكتاتەوہ، دوای چەند
رۇژىك كاتىك پىاومكە دٲتەوہ، بەرگدرووۋمكە نكولى لىدەكات.. پىاومكە دەچىت بۇ لاي
پۇلىس، كاتىك پۇلىس دٲت، جلوبەرگەكەى دەدۇزنەوہو دەمدەنەوہ بە خامنەكەى..

بلئ: پرسىيارەكەم ئەومىيە: ئايا بەرگدرووۋمكە مافى وەرگرتنى پارمى كورت كرىنەومكەى
جلوبەرگەكەى ھەيە، يان نا؟!

ئەگەر وتى: بەلئ.. بلئ: ھەلەت كرىد.. ئەگەر وتى: نەخىر.. ھەر بلئ: ھەلەت كرىد..

قوتابىيەكە دەرواتو لە بەردەم ئەبویوسفدا دەموستىتو پرسىيارمكەى لىدەكات..

ئەبویوسف زۇر دلخۇش دەبىت، كە خەلگى پرسىيارى لىدەكەنو دەلٲىت: بەلئ مادام

جلوبه رگه كهى كورت كردۆته وه، مافى و مرگرتنى پارهى كورت كردنه وه كهى ههيه..

قوتابيه كه ده ئيت: هه ئمت كرد..

ئه بويوسف ده ئيت: دهى پرسىاره كهت دووباره بكه ره وه..

پرسىاره كهى بۆ دووباره دهكاته وه و ئه بويوسف ده ئيت: نكوئى له بوونى

جلوبه رگه كه دهكات؟!

قوتابيه كه ده ئيت: به ئى..

ئه بويوسف ده ئيت: دهى مادام وايه مافى و مرگرتنى پارهى كورت كردنه وه كهى نيه..

قوتابيه كه ده ئيت: هه ئمت كرد..

ئه بويوسف ده ئيت: كئ تۆى ناردووه؟!

قوتابيه كه ده ئيت: ئه بوحه نيفه منى ناردووه..

ئه بويوسف ده ئيت بۆ خزمهت ئه بوحه نيفه، دهكاته بهردهمى و ده ئيت: مامۆستا

پرسىارىكم ههيه..

ئه بوحه نيفه خهريكى وتنه وهى وانه كهى دمبىتو هه ر ئاورپىشى لىناداته وه، كاتىك

له وتنه وهى وانه كهى دمبىتو وه، ئه بويوسف له بهردهمىدا دادمىشيتو دووباره ده ئيت:

مامۆستا پرسىارىكم ههيه..

ئه بوحه نيفه ده ئيت: دهى بۆ وهلامى نادمىته وه، تۆ مامۆستا نيت؟!

ئه بويوسف ده ئيت: نه خير.. نا بهخودا تۆ مامۆستايهت نهك من..

ئه بوحه نيفه ده ئيت: پرسىاره كهت چيه؟!

ئه بويوسف ده ئيت: خۆت دىزانىت، پرسىارى جلوبه رگو بهرگدرووه كه..

ئه بوحه نيفه ده ئيت: سهيرى ئه نىدازهى كورت كردنه وه كه دهكهين، ئه گه ر كورت

كردنه وه كه به ئه نىدازهى بالاو جهستهى بهرگدرووه كه بوو، ئه وا مافى و مرگرتنى

پارهى كورت كردنه وه كهى نيه، له بهر ئه وهى نيهتى دىزىنى جلوبه رگه كهى هه بووه،

پاشان كورتى كردۆته وه، به لام ئه گه ر به ئه نىدازهى بالاو جهستهى خاومنه كهى كورتى

كردبۆوه، ئه وا مافى خۆيهتى پارهى كورت كردنه وه كه و مرىگرىت، چونكه سه رهتا

ئه و كارهى بۆ پىاو كه كردووه، پاشان نيهتى گۆراومو ويستوويهتى بۆ خۆى بهرىت..

تىگه يشتى ئه بويوسف؟!

ئه بويوسف ده ئيت: به ئى مامۆستا..

ئىتر ئه بويوسف تا مردنى مامۆستا كهى له سالى سه دو په نىجاي كۆچى كۆرو

دانىشته كانى به جىناهيلىت.. له دواى مردنى مامۆستا كهى ئه م جىگهى ده گرىته وه..

رؤژنك له رؤژان ئه‌بویوسف له كۆرو دانیشتنی خه‌لیفه‌دا ئاماده‌ دمبیت.. كۆرو دانیشتنه‌كه‌ش، كۆرو دانیشتنی‌کی گه‌وره‌ دمبیت.. خه‌لیفه‌ له‌سه‌ر ته‌ختو كورسیه‌كه‌ی خه‌لكیش به‌ ده‌ورییه‌وه‌ دمب.. ئاماده‌بووان، هه‌موو جۆره‌ بیاویکی گه‌وره‌و به‌ناوبانگیان ئی‌دا دمبیت، ه‌ازی.. زانا.. هه‌ر كه‌سه‌و ده‌یویست زیاتر له‌ خه‌لیفه‌ نزیك ببیته‌وه‌و شتیك له‌ مال‌و سه‌رومتو سامانی ده‌ست بكه‌وێت..

ئه‌بویوسف دانیشتیوو، له‌و كاته‌شدا گه‌وره‌و ه‌ازی هه‌موو ه‌ازییه‌كانی ئه‌و سه‌رده‌مه‌ دمبیت.. خواردن دیت بۆ خه‌لكه‌كه‌و خواردنی‌کی تایبه‌تیش بۆ خه‌لیفه‌ دیت، ئه‌و خواردنه‌ی كه‌ له‌ منداڵیدا ئه‌بوحنیفه‌ وتی: رۆژنك دیت، ئه‌بویوسف له‌ كۆری خه‌لیفه‌دا ئه‌و خواردنه‌ ده‌خوات..

كاتیك خواردنه‌كه‌ ده‌به‌نه‌ به‌رده‌م خه‌لیفه‌، خه‌لیفه‌ ئامازه‌ی بۆ ئه‌بویوسف ده‌كاتو ده‌لێت: سه‌رمتا بیده‌ن به‌ مامۆستا.. كاتیک خواردنه‌كه‌یان برده‌ به‌رده‌می، ئه‌بویوسف ئه‌وه‌نده‌ پیده‌كه‌نیت تا خه‌ریك ده‌بیت بكه‌وێت به‌ پش‌تا..

خه‌لیفه‌ لای سه‌یر بوو، ئه‌م به‌م شیرینی‌ه‌ گرانبه‌هایه‌ ریزی ده‌گریت، كه‌چی ئه‌و ئاوا پیده‌كه‌نیت، هه‌ر بۆیه‌ ده‌لێت: مامۆستا ئه‌وه‌ چیه‌؟

ئه‌بویوسف ده‌لێت: سوێند به‌ خودا هیچ مه‌به‌ستێكم نه‌بوو، ته‌نها ئه‌وه‌ نه‌بیت شتیكم بیر كه‌وته‌وه‌، ئه‌ویش ئه‌وه‌ بوو، ئه‌بوحنیفه‌ی مامۆستام (خوای لیلی خوش بێت) كاتیک به‌ باوكمی وت: زانستو زانیارییه‌ك ه‌یری كورمه‌كت ده‌كم، ئه‌گه‌ر به‌ باشیو زیره‌کی لیمی وهرگریت، له‌ سه‌رووی دانیشتنه‌كانی خه‌لیفه‌وه‌ داده‌نیشیتو له‌و شیرینی‌ه‌ش ده‌خوات كه‌ ته‌نها خواردنی خه‌لیفه‌و بازرگانه‌ گه‌ورمه‌كانه‌، باوكم كاتیک گووی له‌م قسه‌یه‌ بوو، به‌ سه‌رسامیه‌وه‌ وتی: ئه‌م كوره‌ی من ئاوی لیدی‌ت؟! سه‌یركه‌ ئیستا ئه‌مه‌تا ده‌مبینی، په‌رومردگار به‌هۆی زانستو زانیارییه‌وه‌ چۆن پله‌وپایه‌ی به‌رزكردوو مه‌ته‌وه‌.. ﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ...﴾ ﴿١١﴾ المجادلة. واته‌: (خودای گه‌وره‌ ئه‌وانه‌ی ئیمانیان ه‌یناوه‌ له‌ ئیوه‌و ئه‌وانه‌شتان زانستو زانیاریان پیدراوه‌ چهنده‌ما پله‌وپایه‌ به‌رزیان ده‌كاتوه‌)..

* ده‌مه‌وێت له‌سه‌ر ئه‌م به‌سه‌ره‌اته‌ هه‌لۆسته‌یه‌ك بكه‌ین:

یه‌كه‌م: ئه‌بوحنیفه‌ گرنگی به‌ كه‌سانی لیها‌توو ده‌دا، ئه‌گه‌ر ئیمه‌ بلێین ولاتانی رۆژئاوا گرنگی به‌ كه‌سانی شاره‌زاو زیره‌كو لیها‌توو ده‌دن، ئه‌مه‌تا كه‌سی‌کی وه‌ك ئه‌بوحنیفه‌ به‌و شیوه‌ جوانه‌ گرنگی به‌ ه‌وتابیه‌کی زیره‌كو لیها‌توو خاوه‌ن به‌هه‌ره‌ داوه‌..

قوتايەك لە ئەندەلوس..

* ئەمرۆ ئیمە لە گەشتیکدا دەبین، بۆ ولاتی ئەندەلوس.. ماوەی نیوان ئەندەلوس بەرەو مەككەى پیرۆزو بەغداد دەبرین.. بەنیو ئەندەلوسی کۆندا دەسورپینەو.. کاتیک سەیر دەکەین، شوینو جیکەى زانستو زانیاری دەبینین.. مزگەوتەکان دەبینین چەندین کۆپو دانیشتنی زانیارییان تیداىە.. قوتابیانو پەرتوگەکانیان دەبینین..

پاشان دەچین بۆ مەككەى پیرۆزو دەبینین حاجیانو میوانانی مالی خودا، لە هەموو شوینو جیکەىەگەو، بەرەو ئەو شارە پیرۆزە دینو (اللەاکبرو لبيک اللهم لبيک) دەلین.. ئەم وتانە هەمووی هی پێش هەزار سال، یان زیاترە.. ئەو کاتەى زانیان لەسەر خێرو چاکە کۆدەبوونەو هەندیکیان هەندیکیان فێر دەکرد..

ومرن با هەلۆیستەیهك لەگەل یەكێك لە زانیان بکەین.. بابزانین چۆن زانست بەدەست دیت؟! چۆنیش بلآو دەکریتەو؟ با بزانی چۆن کەسانیک جلوبەرگی سواکەرییان لەبەر کردوو، بۆ ئەوێ نەناسرینەو بەو هۆیەو کەمیک زانستو زانیاری بەدەست بێن.. بۆچی نەیان توانیوو جلوبەرگی زانیان لەبەر بکەن؟! بۆچی کەسى واهەبوو هاتوو تە بەردەرگا و هاواری کردوو کە پارچە نانیکى بدەن؟! سەیرە!! ئەوئندە هەزار بوو؟!

نەخیر.. هەزار نەبوو، بەلام ئەو کەسەى کە ئەم ویستووێەتى زانستی لیومر بگيریت، مەرجی ئەوێ لەسەر داناو، کە دەبیت بە جلوبەرگی سواکەرییەو بێت!! بۆچی؟!

با بزانی ئەم ڕووداو چۆن بوو؟!

* نقى گورى مخلص ﷺ لە ئەندەلوسەو بەسەر زمریاو دمریاکاندا دىکەوتە ڕ، هەتا دەگاتە مەغریبی عەرمییو پاشان دەچیتە ئەفریقاو هەتا دەگاتە مەككەى پیرۆز، پاشان دەچیت بۆ بەغداد..

ئەم بیاو بۆ بینینی ئیمامی ئەحمەد (خودا لێی خوێش بێت) خەریک بوو دلی دەفری.. لە کاتیکدا دەگاتە بەغداد، ئیمامی ئەحمەد تووشی بەلاو نارەحەتییه گەورەکە بوو و فەرمانڕەوایان بەزۆر دەیانەویت ئیمامی ئەحمەد بلیت؛ قورئانی پیرۆز مەخلوفا.. قورئان کەلامی خودایەو کەلامی خوداش بریتیه لە سیفەتیک لە سیفەتەکانی پەرومردگار.. ﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ اتْلَعهُ مَأْمَنَهُ﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ التوبة. واتە: (خۆ ئەگەر کەسێک لە

هاوه لگهران داواى پهناى لٲكر دٲت (ئەى پٲغە مبهەر ﷺ، ئەى ئٲماندار)، ئەوه تۆش پهناى بده هەتا گوٲى له هەرموودەكەى خودا (هورنان) بٲت، پاشان بٲگەيەنه بهو شوٲنەى دەيەوٲت (مال و گيان و ژيانى) تٲايدا پارٲزراوه، ئەم مٲهر مبانٲه له بهر ئەوهيە ئەوانه كهسانٲكى نەزانن)..

هەروەها دەفەر موٲت: ﴿وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾ النساء. واتە: (بهراستى خوداى گەوره خۆى له گەڤ موسادا گفـتوگۆى يەگسەرى و راستەوخۆى ئەنجامداوه).. پهروەردگار به شٲو مٲهك دەموٲت، كه شاپەن به گەورمٲى و بهرزى و شكۆى بٲت، بهلام كهسانٲك نكوٲٲان دەكردو دەيانووت: هورنانٲش دروستكراوٲكه وهك هەموو دروستكراوهكان..

ئٲمامى ئەحمەدٲش دەيـفەر موو: هورنان وتەى پهروەردگارەو دروستكراوٲكى ئاساىى نٲه.. هورنان گەورمٲى خۆى هەيە، بهلام ئەوان دەيانووت: هورنانٲش وەكو هەموو دروستكراوكانى تر واىەو هٲچ حٲاوازيهكى نٲه له گەڤ شتەكانى تردا.. يەكٲك له وەزٲرەكانى خەليفە معتصم، به ناوى ئەحمەدى كورٲى دوناد ئەو بۆچوونە گومرايە دەخاتە سەرى خەليفە وەو بهو هۆيە شهوه ئٲمامى ئەحمەد دوو سال و چوار مانگ بەند دەكەنو هەموو رۆژٲكٲش لٲى دەمدن..

تەنانەت خەليفە معتصم خۆى دەهاتو به قامچى و مشٲنەكانى دەوت: قامچيەكه تانم نٲشان بدم، بۆ ئەوەى تاقى بكاتە وەو بزانٲت قامچيەكه بههٲزو پتەوه يان نا، پاشان دەيووت: لٲى بدم.. قامچى و مشٲنەكانٲش دەستٲان دەكرد به لٲدانى..

ئٲمامى ئەحمەد ئەو ماوه زۆرەى له بەنديخانەيەكى كۆن و رزٲودا بەسەربرد.. بەنديخانەكه هٲچ خزمەتگوزاريهكى تٲيدا نەبوو، تەنانەت سەرناوى تٲيدا نەبوو.. پهنجەرمٲهكى تۆزٲك گەورەى تٲيدا نەبوو، هەتا ئٲستاش لەو جۆرە بەنديخانانە ماون و بەردەوام هەن، لٲرەدا مەبهستم ئەوهيە كه ئٲمامى ئەحمەد له ناخۆشترٲن و نارەحەتترٲن بەنديخانەدا بوو، بۆ ئەوەى له بۆچوون و قسەكانى پهشيمانى بكەنەوهو ببهٲٲننە سەر راى خۆيان، بهلام ئەم زانا بهرٲزو گەورمٲه وەكو كٲومكان خۆراگر بوو، پاشان ئازادى دەكەن، بهلام له وانهوتنە وەو هاتوچۆى مزگەوت و نوٲزى جەماعەت، هەدمغەى دەكەنو نايەڤن كهس سەردانى بكاتو پهيومندى به خەلكەوه به تەواوى دەپچرٲنن و هەر كهس پهيومندى پٲوه بكات راستەوخۆ بەندى دەكەن..

ئٲمامى ئەحمەد له مالهكهى خۆيدا دەبٲت، نقى كورٲى مـخلد، له ئەندەلوسەوه بهرەو مەككەو بهرەو بەغداد رٲگەيەكى دوورو درٲز به قاچەكانى دەبرٲت، له بهر ئەوەى كهسٲكى هەزار دەبٲت و خاومنى و لاخٲك نابٲت كه گەشتەكهى پٲبكات..

کاتیک دھگاتھ بهغداد ٲرسپاری ئیمای ئھحمەد دھگاتو دھلئین: بۆچیتھ؟
 دھلئیت: دھمەوئیت زانستی ئی فئیر بھو له لای بخوئینم..
 خھلگھکھ دھلئین: ئیمای ئھحمەد له مائھکھی خوئیدا دھست به سھرھو ناتوانئیت له
 مائ بئیتھ دمرھوھو له وانھوتنھوھ قھدھغھکراوھ..
 ئھم ٲیاوھ دھچئ بۆ مائیانو ئیمای ئھحمەد دمرگاکھی لئیدھکاتھوھو ٲیاوھکھ
 دھلئیت: من کھسئکم ھاتووم بۆ ئھوھی زانستو زانیاریت ئی فئیر بھ..
 ئیمای ئھحمەد دھلئیت: باشھ، بهلام لهوانھیھ ھھوالئ مئنت ٲئگھیشتبئیت؟
 ٲیاوھکھ دھلئیت: دمرانھو ھھوالئشتم ٲئگھیشتوھ، بهلام سوئند به خودا له شوئئئیکئ
 زۆر دوورھوھ ھاتووم.. ئیمای ئھحمەد دھفھرموئیت: له کوئوھ ھاتوویت؟
 ٲیاوھکھ دھلئیت: له ئھندھلوسھوھو بهسھر دمرپاکاندا چوومھتھ مھککھو ٲاشان ھاتووم
 بۆ لای تۆ، بۆ ئھوھی زانست ئی فئیر بھ..
 ئیمای ئھحمەد دھفھرموئیت: بهخودا ٲاست دھکھیت، بهلام خو دھبئنی چئمان
 ٲئدھکھن، ناتوانم ھئچ شتئکت ٲئٲئلمھو ھئچت فئیر بکھم..
 ئھم ٲیاوھ واز ناھئئئیتو دھلئیت: ھھر چۆئئک بئیت دھبئت فئیرم بکھیت..
 ئیمای ئھحمەد دھلئیت: باشھ.. جلوبھرگئیکئ سوالکھرانھ لهبھربکھو ھھموو ٲۆژئک
 ومرھو له دمرگا بدھو داوائ خئرو خئرات بکھ، مئئش وھکو ئھوھی خواردئت بۆ بئئم،
 قھرموودھت بۆ دھگئٲمھوھ..
 ئیمای ئھحمەد دھیزانی خھلیفھ چاودئیری بهسھریھوھ داناوھ، بۆیھ ٲئئ وئ: به
 جلوبھرگئیکئ ھھزارو سوالکھرانھوھ ومرھ، وھکو ئھوھی بۆ یارمھتیو خئیر بئئیت، ھھر
 بۆیھ ھھموو ٲۆژئک وھکو سوالکھرئک دئئو ئیمای ئھحمەدئش بۆ ئاشکرا نھبوونیان،
 خوئ وا دمردھخست کھ خواردن بۆ ئھو ھھزارھ دئئئیت، ئئتر ٲۆژانھ چھند قھرموودھئیکئ
 بۆ دھگئٲاھوھو ٲئشئ وئ: با له کوئری وانھ وئنھومدا نھت بئئن، چۆئکھ شتئیکئ سھئرھ
 تۆ له لای زانایان خھریکئ زانستو زانیاری بئئو له ھھمان کاتئشدا سوالکھر بئیت، با
 ھئچ شئوودھئیکئ زاناو قوتابئت ٲئوھ دیار نھبئت..
 ئھم قوتابئھ دئسوؤو ماندوو نھناسھ دھیزانی لھم ٲئگھیھوھ نھبئت، دھستی له
 ئیمای ئھحمەد گئیر نابئت..
 بهئئ.. ھھموو ٲۆژئک جلوبھرگئیکئ شری لهبھر دھکردو گوچانئیکئ به دھستھوھ
 دھگرتو توورھکھپھکئشئ ھھلدھگرتو شئوھ سوالکھرئیکئ نئشان دھداو له دمرگای مائئ
 ئیمای ئھحمەدی دھداو داوائ خئرو خئراتئ دھکرد..
 کاتئکئش ئیمای ئھحمەد قھرموودھکانئ بۆ دھگئٲاھوھ، یھکسھر لهبھری دھکرد،

چونکه نهیدمتوانی بیان نویسته و هو کاتی نهومیان نه بوو.. بهم شیومیه بهردموام بوون، ههتا خهلیفه واثق نیمامی نهحمه دی لهو حاله هیئایه دهرموه نیمامی نهحمه د جووه وه مزگه ووتو دمستی کرده وه به وانه وتنه وه، نیتړ نقی کوړی مخلص وکو سهرجه م قوتابیه کانی تری نیمامی نهحمه د له وانه کاندای ناماده دمیوو..

نیمامی نهحمه د میزانی نه م قوتابیه جهند ماندوو نه ناسو دلسوزو لیتاتووه، له خوی نریک ده کرده وه له تهنیشتی خوییه وه دایدمنیساند..

نه م قوتابیه رۆژیک دیار نابیت، کاتیک نیمامی نهحمه د هه والی دهرسیت، ده لئین: نه خو شه..

به لئ نه م قوتابیه نه خو ش دمییتو له میوانخانه یه کدا ژووریکی به کری گرتیوو، له ویدا ده ژیا.. نه م قوتابیه ده گپړته وه ده لئیت: کاتیک نه خو ش بووم، گویم له دننگه دمنگ بوو.. گویم لیبوو، ده میان ووت: به لئ هات.. نه واه گه یشت.. سهرکه وته سهرموه.. ناماده مبن.. وایکه ن..

منیش نه مده زانی چی روودم داتو کلیه وا دیت؟! پاشان زانیم نیمامی نهحمه ده وه هاتوو به سهردانی من.. به لئ هاتو قوتابیه کانیشی له خزمه تیدا بوونو دمستی خسته سهر سهرمو قوتابیه کانیشی سهریریان ده کردو سوننه تی پیغه مبه ری خودا ﷻ و رهوشتو رهفتاری لئ فیر دمیوون..

نیبن جه وزی ده فهرمویت: جاری واهه بووه پانزه هزار کس ناماده ی وانه کانی نیمامی نهحمه د میوون، پینج هزاریان فهرموود میان دمنووسییه وه، ده هزاریان ته نها سهری هه لئس وکه ووتو رهوشتی جوانی نیمامی نهحمه دیان ده کردو فیری نه وه دمیوون، چو ن وه لایم پرسیاری خه لکی دمداته وه چو ن خه لکی فیر ده کات..

نقی کوړی مخلص ده لئیت: کاتیک دمستی خسته سهر سهرمو دوعای خیری بۆ کرده م فهرمووی: نارام بگرمو خودا پاداشتت بداته وه له سهر نه م نه خو شیمت..

دوای نه وه ی نیمامی نهحمه د رۆیشت، خاومن میوانخانه که هات بۆ لامو وتی: چ په یومندییه ک له نیوان تۆو نیمامی نهحمه ددا هه یه؟!

وتم: به خودا هیچ په یومندییه کمان له نیواندا نیه، جگه له وه ی من په کیکم له قوتابیه کانیو خو شی ده ویم..

خاومن میوانخانه که ش ده لئیت: ده ی له مموودوا به بیبه رامبه ر له میوانخانه که مدا نیشته جیبه .. دوای نه وه، که سی وا هه بوو راخه ری بۆ ده ینام.. که سی وا هه بوو خواردنی ده ینا.. سویند به خودا وای لیتات نه گهر له ناو که س وکارو مالو حالی خو شمدای بوومایه، نه مونه د گرنگیان پینه دمدام، وه ک نه وه ی نه و خه لکه گرنگیان پینه دمدام..

ٲهوش هه موو بۆ ٲه و ٲٲزو ٲله و ٲايله ٲه ٲيمامى ٲهحه ده و هه و ٲه مانده و بوونى ٲه و
قوتابيه به ٲٲزه دهگه ٲٲه وه، كه چۆن خودا ٲٲزو شكۆى ٲٲبه خشين..

زانايانى ٲٲشوو كاتيك به و شيومه به بۆ به دهست هٲنانى زانست به مالو تواناو
سهرومتو سامانيانه وه، هه و ٲٲان داوه له و ٲٲناوه دا مانده و بوون، توانو و ويانه نه ته وه و
كه له كه يان به و زانستو زانيار يانه به ره و ٲٲش به رنو ٲٲزو شكۆيان بۆ بگٲر نه وه..
كيشه ٲٲمه ٲه مرؤ به داخه وه ٲهويه، زۆر يك له خه لكى ٲشت له زانستو زانيارى
ده كه نو هه و ٲى بۆ نادهن، ٲٲغه مبه رى خودا ﷺ دهفه رمو ٲٲ: (ان بين يدي الساعة لأياماً
يرفع فيها العلم ويفشوا فيها الجهل). رواه البخاري. واته: (له نزيك بوونه وه ٲوؤى دوا ييدا
ٲوؤان يك دٲن، كه زانستيان تٲدا به رز دهگه ٲٲه وه و نه زانبيان تٲدا داده به زٲن، يان
نه زانينيان تٲدا بلا و ده ٲٲه وه).. هه تا وى لٲدٲ خه لكى ٲرسيار له باره ٲشتان يكى
زۆر ٲاسانه وه ده كه نو سه يره كه ٲه باباته انه نازان!!

ٲرسيار ده رباره ٲوٲر ده كه نو.. سه يره چل ساله نوٲر ده كه ٲٲ، نازانى نوٲز كرده
به و شيومه هه له يه؟! ٲه نازانى ٲه مه يان سونه ته و فه رز نيه؟! به داخه وه ٲه مرؤ
خه لكى له كاروبارى دونيا يدا زۆر شارمان، به لام له ٲاينه كه ياندا نه خٲر، نه كه هه ر
زانيار يان كه مه و به دوا يدا ناگه ٲٲن، به لكو زۆر ٲش نه زان..

ٲه مرؤ خه لكى له كو مٲيو ته ره ٲينه ته رنٲتو سه ياره و مۆبا يلدا زۆر زيرمكن و ٲه گه ر
ٲرسيار يكيان لٲكه ٲٲٲ، بٲ دو و ٲى و يه كه سه ر وه لامت ده ده نه وه، به لام ٲه گه ر بلٲٲٲ:
واتاى ﴿اللَّهُ أَضَكُّ﴾ جيه؟! نازانٲٲ!! ٲه ماناى ﴿عَاسَى إِذَا وَقَبَ﴾ جيه؟! نازانٲٲ!!
ٲه گه ر بلٲى كه ٲ ٲيمام ٲٲيوسته ٲٲش سلوده انه وه سوچه دى لى تٲكه چوون (سه و)
به رٲتو كه ٲ دوا ٲ سلوده انه وه بٲٲات؟! نازانٲٲ!!

كه سانى ٲٲش ٲٲمه به و هه موو ٲاره حه تى و هه ژا ريه شه وه، به دوا ٲانست
ده كه ٲان، كه چى ٲه مرؤ به ٲٲچه وانه وه هۆكاره كان زۆر ٲاسان بوون، ٲٲنجا خه لكى
زۆر نه زان..

كه سانى وا هه بوون، بٲابانه كان و ده ربا و زمريا كانى به رٲوه، بۆ ٲه وه ٲانست به دهست
به ٲٲٲٲ.. هه يان بووه له و ٲٲناوه دا گيانى سه ٲاردوه و مرده وه، هه يان بووه له بٲابانه كاندا
ٲٲكه ٲ لى وون بووه.. ٲه مرؤ چارى وا هه يه به خۆ ٲا ٲو بٲبه رامبه ر هۆكاره كانى زانستو
زانيار ٲش دهست ده كه وٲٲٲ، له ٲه رتوو كو له سيدى شتانى تر، به لام خه لكى ٲشت له
خوٲندنه وه زانستو زانيارى ده كه نو.. ٲه مرؤ نه باوكان مندا له كانيان فه ر ده كه نو، نه
دا يكان ٲش خه مٲكيان لٲده خۆن..

* قوتابيان و فه رخوازانى ٲٲشو و ٲه و منده تامه زرؤى به دهست هٲنانى زانست بوون،

تەنەنەت جارى وا ھەبوو ھە پێناویدا ھێلەشیان بەکار ھێناو، وەك لەم ڕووداوەى نێوان ئەعمەش و یەكێك لە ھۆتابیەكاندا ڕوویداو.

یەكێك لە ھۆتابیەكانى ئەعمەش لە شوپىنێكى دوورەو دەت بۆ لای ئەعمەش، بۆ ڤیربوونى ھەرموودەو زانیارى.. نوێژى ئێوارە لەگەڵ ئەعمەش دەكات و دەپەوێت ھەستىت و بچیت ئامادەى وانەكان بێت، بەلام ھۆتابیەكانى تر پێى دەلێن: ئەمە ڕۆ وانەمان نیە..

ھۆتابیەكە دەلێت: بۆجى؟! ئاخىر من لە شوپىنێكى دوورەو ھاتوومو مآلو كەس و كارم بەجى ھێشتوو، بۆ ئەوێ شتىك ڤىر بىم..

ھۆتابیەكان دەلێن: ئەمە ڕۆ مامۆستا توورمە، پرسیارىكى نەگونجەمان لێكرد، ئێتر توورە بوو، سوپىندى خوارد مانگیكى تەواو ھىج وانەيەكمان پێنەلێت.. ھۆتابیەكە بە سەرسامیەو دەلێت: مانگیك!!

ھۆتابیەكان دەلێن: ئێمەش دەمانویست شتىك ڤىر بووینایەو ھەندىك ھەرموودەمان لێومرگرتایەو بۆ لای كەس و كارمان ڕۆپۆشتینایەتەو، بەلام مامۆستا دەپەوێت ڤىرى ئەدمبو ڕەوشتەمان بكات، ھەر بۆیە سزای داين تا مانگیك ھىج شتىكمان پێنەلێت.. ھۆتابیەكە دەچیت بۆ لای ئەعمەش، ئەعمەش كەسێكى شەوكوێر بوو.. ھۆتابیەكە دەچیتە پێشەووە پێى دەلێت: مامۆستا من لە شوپىنێكى دوورەو ھاتووم، پێویستە ناگات لە حالەم بێت..

ئەعمەش لە وەلامدا دەلێت: نەخێر.. مانگیكى تەواو ھىج وانەيەك نالێمەو، چونكە سوپىندم خواردوو، پاشان ئەعمەش گۆچانەكەى بە دەستىو دەگریتو ھەلدەستیت بۆ ئەوێ ڤىر، ھۆتابیەكە دەلێت: دەى با تا مالمەوتان بتگەيەنم..

ئەعمەشیش ڕازى دەبیتو دەلێت: خودا پاداشتت بداتەو.. ھۆتابیەكە دەستى ئەعمەش دەگریتو لە مەزگەوت دەردەچن و دەگەونە ڕۆ، بەلام لەباتى ئەوێ بەرەو مالمەوێ بەرۆ، بەرەو دەشت و دەرو بیاپانى دەبات، ئەعمەشیش لەبەر ئەوێ شەوكوێر دەبیت، نازانیت بەرەو مالمەوێ نابات، ھەتا ماومەك دەڕۆن، ئەعمەش دەپرسیت: ئێمە لەكوێین؟

ھۆتابیەكەش دەلێت: مامۆستا ئێستا ئێمە لە بیاپانو چۆلەوانیداین، یان دەبیت سەد ھەرموودەم بۆ بگێریتەو، یان لەم بیاپانو چۆلەوانیەدا جیت دەھێلم، ئێستە شەویشەو ئێمەش لەم چۆلەوانیەدا تەنھاین، ھەر بۆیە دەمریتو سبەینى دەبیت لە سكى گورگو ئەژدەھادا دەرت بەنێن، ھەر بۆیە سەد ھەرموودەم بۆ بگێرەو، یان جیت دەھێلم.. ئەعمەش دەلێت: ئاخىر گوناھت دەكات..

قوتابيه كه دهئيت: تۆ گوناھت دهگاتى، من له شوپنىكى دوورده هاتوومو هيچ كيشه يه كيشم له گهئ تۆدا نيهو هيچم نه كردوو، كه چى له فهرمووده گانى پيغه مبهري خودا ﷻ بپهشم دهكهيت؟!

ئهممهش كاتيك دهمانيت چارى ناچاره، دهئيت: بنوسه.. قوتابيه كهش سه د فهرمووده دهنوسيتو نوسراوه كه له لاي خۆى هه لده گرئيتو به رهو ماله وه دهكهونه رى.. كاتيك دهگه نه ناوشار، قوتابيه كه نوسراوه كهى دمدات به يه كيك له هاوه لانيو ئهممهش دهگه يه نيته ماله وه، كاتيك دهگه نه ماله وه، ئهممهش دهئيت: هو خه ئكيه.. نه وه دزهو نهو نوسراوهى كه لايهتى لىي بسهن..

قوتابيه كهش دهئيت: ماموستا نوسراوه كه م پنييهو دام به يه كيك له هاوه له گانم.. ئهممهش دهئيت: باشه.. با بزانيه هه موو نهو فهرموودانهى بۆم گپرايه وه، لاوازن.. قوتابيه كهش دهئيت: سوئند به خودا تۆ له وه به ريزو پاكترى، كه درۆ به دم پيغه مبهري خوداوه ﷻ هه لبه ستيت!!

ئهممهش دهئيت: راست دهكهيت، به لام ويستم چيت نوسيووه بيسرپته وهو من چيم به سه رهات، تۆش ناوات به سه ر بئيتو وهك من دلت برهنجيت..

به ئى.. نه وه تا له پيناوى به دهست هينانى زانستو زانياريدا ناماد ميوون، فيليش به كار بهينن..

داواكارين په رومردگارى ميه رهبان سه ركه وتوو سه رفرازي دونياو دواړۆ زمان بكاتو زانستو زانيارى به سوودمان پيپبه خشيتو له ئه نجامداني كاري چاكه دا يارمه تيمان بدات.. آمين..

ئىمەو ٲىنگە..

* زۇرجار ٲىنگەو دەوروبەر، كارىگەرى لەسەر مروۇف دروست دەكەن.. ھەر كەس دەمەوٲىت زمانى، ٲان شىوازى ٲىانى بگۇٲىت، ٲىوٲىستە سەرمتا ٲىنگەكەى بگۇٲىت.. كاتىك ٲىٲىنى ئەو دەكەيت، كە كورەكەت ھەندىك ٲەوشتى ناشىرىن و خراب ٲىربوود، ٲان ھەندىك وشە ٲىربوود، كە خۇتان ئەو ٲسانە ناكەن، ٲەكەم شت كە ٲرسىارى لىدەكەيت، ئەومىە كە ٲىى دەلٲىت: كورەكەم نايا كەسىكى تازمت ناسىوود؟! كەسىكى خەلكى دەرەو شاركەى خۇمان، ٲان ولاتىكى ترت ناسىوود؟! چونكە شتىكى ناساىيە، دەوروبەر و ھاوئل و ھاوٲى، كارىگەرى لەسەر تاكەكان دروست دەكەن..

* وەرن با گوئ بگرىن بۇ ٲووداوىكى سەىر، كە بەسەر شاعىرىكدا ھاتوود.. ئەم شاعىرە لە بىابانەو دەچىت بۇ شارى مەدىنە.. لە بىابانداو لەٲىر ٲەشمالىكى كۇندا ٲىانى بەسەردەبەرد.. بە لای ٲاستو چەبدا جگە لە وشتر و مەرو بزن و بىر، ھىچى ترى نەبىنى بوو.. ئەم شاعىرە لەو ٲىنگەىەو بەرەو ٲىنگەى شارى مەدىنەو كۇرى خەلىفە دەچىت..

ەلى كورى جەھەم شاعىرىكى ٲەوان بىزو زمان ٲاراو بوو، بەلام دىھاتى بوو.. ھىچى لە ٲىان نەدەزانى، تەنھا ئەو شتانە نەبىت كە لە چۇلەوانىو بىاباندا بىنىبوونى.. خەلىفە متوكل، خەلىفەىەكى خاوەن دەسلەتو بە توانا بوو.. بەخشىش و دىارى بەو كەسانە دەدا كە ٲىايا ھەلىاندايا، ھەر بۇيە كاتىك ەلى كورى جەھەم دىتە شارى بەغدا، ٲىى دەلٲىن: ئەوەى بە خەلىفەدا ھەلبدات، ئەوا خەلىفە دىارىو بەخشىشى دەداتى..

ەلى كورى جەھەمىش خۇشحال دەبىتو بەرەو كۇشكى خەلىفە دەكەوٲىتە ٲى.. كاتىك دەچىتە ژوورەو دەبىنٲىت و شاعىران، ھۇنراو دەخوٲىننەو سەروست و سامان بە دەست دىٲىن.. ەلى كورى جەھەم بەرەو لای خەلىفە دەچىت، خەلىفەش بەو ھەموو سامو ھەببەتو دەسلەتەىەو.. ٲاشان بە خەىالى خۇى دەست بە ٲىاھەلدان و ستاىشى خەلىفە دەكاتو دەلٲىت:

أنت كالكلب في حفاظك للود و كالتيس في قراع الخطوب

أنت كالدلو لا عدمتك دلواً من كبار الدلائل الذنوب..

بەلن.. خەلىفەى بە سەگو بەرانو بىرو خۇل و ٲور وەسف كرد، لە كاتىكدا لە ٲىش ئەمدا خەلىفەىان بە خۇرو مانگو شاخەكان وەسف كرد بوو!! خەلىفە زۇر تورە بوو!!

پاسهوانهكان ورژانو شمښيرمكانيان ړاكښاو خويان بۇ كوشتنى ناماده كړد، بهلام خهليفه ههستى بهوه كړد كه عهلى كوپى جههم لهو سروشتو بوونهومردا گهوره بووه نهو كاريگهريپهى به سهرمويه، ههر بويه ويستى بيگورپٲت، فهرمانى كړد له كوشكيكى نايابدا نيشتهجى بكهنو با به خوشترين شيوه ژيان به سهر بهرپٲت.. بهلئ.. عهلى كوپى جههم تامى خوښيهكانى چهشت.. له سهر دوشهكو سهرينى به نرخ شانى دائهواو لهگهل شاعيره زور به ناويانگو ناودارمكاندا دادمنىشت.. ماوهى كهوت مانگ بهم شيوهيه مايهوه..

شهويك خهليفه كورو دانيشتنيكى ههبوو، بپرى عهلى كوپى جههمى كهوتهوهو داواى كړد بوى بانگ بكهن.. كاتيڪ عهلى ناماده بوو، خهليفه داواى ليكرد هونراوميان بۇ بخوينيٲتهوه، بهلام نههم جارميان له هونراومكيدا وشهى زور جوانى بهكارهيناو خهليفهشى به خورو نهستپرمو شمښير ومسف كړد!!

سهرپكه خهليفه چون توانى سروشتى عهلى كوپى جههم بگورپٲت؟! له رورژگارى نهمرورشماندا چهندين كورو كچى لاو ههن، كهوتونهته ناو گوناوهو تاوانهوه، يان به پيچهوانهوه بهرمو خپرو چاكه چوون، ههموو نهمانهش بههوى هاوپرو هاوهلو دموروبهروه بووه..

چهندين نافرمته ههبوون، بالاپوشو بهرپزو بهشهرمو شكو بوونو به جوانترين شيوه، ههلسوكهوتيان لهگهل دايكو باوكو كهسوكارياندا كړدوه، بهلام كاتيڪ له هوناغيكى خويندنهوه چوونهته هوناغيكى تر، گورانكارپهيكى زوريان بهسهرهاتوهو، له ناومندى دواناومندى جورپك بوون، كاتيڪ چوومنهته زانكو، يان پهيمانكه، زور گوران.. جا گورانكهيان بهرمو چاكه بوو بپٲت، يان بهرمو خراپه.. هوكارمكش چى بووه؟!

هوكارى سهرمكيش بپٲتى بووه له: ژينكهو دموروبهرو هاوپرو، پهرومردگارپش دمهرمويٲت: ﴿وَيَوْمَ بَعْضُ الظَّالِمِ عَلَىٰ يَدَيْهِ يُقْمَلُ وَيَلْتَمِىٰ اَنۡحَذٰتُ مَعَ الرَّسُوۡلِ سَيٰلًا ۝۲۷﴾ الفرقان. واته: (رورژيك دپٲت ستهمكار قهپ دمكات به ههر دوو دمستى خويداو گاز له ههر دوو دمستى خوى دمگريٲ (له پهشييمانيدا) و دهلپٲت: خوزكه لهگهل پيغهمبهردا رپبازى نيمانم بگرتايه)..

كى رپگرى لهو بپاوه كړد رپكهكهى پيغهمبهرى خودا ﷻ بگريٲ؟! كى له پيغهمبهرى خودا ﷻ دوورخستهوه؟!

﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا لَا تَتَّبِعُوۡا السَّيَۡٔۃَ الْبَغٰٓيٰۤاۃَ ۚ هٰۤىۤٓ اُولٰٓئِكَ هُمُ الرِّجْسُ الَّذِيۡ يَفۡرَقُ بَيْنَكُمۡ وَابۡنِىۡٓ اٰدَمَ ۚ سَبۡحُوۡا لِلّٰهِ الَّذِيۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ ۚ وَهُوَ عَزِيزٌ عَلٰٓىۤ اَعۡيُنِ النَّاسِ ۚ وَهُوَ عَلٰٓىۤ كُلِّ شَيْۡءٍ قَدِيۡرٌ ۝۲۸﴾ الفرقان. واته: (مهرگ بۇ خوم، خوزكه فلان كهسم نهكردايهته هاوهلو دوستى خوم).. دهى كاتيڪ فلانه كهسى كړد به هاوپرو

ھاۋدەمى خۇي، جى پوۋىدا؟!

﴿لَقَدْ أَخْلَنِي عَنْ آلِ كَرٍ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا﴾ (۱۹) ﴿الفرقان. واتە: (بەرپاستى گومراۋ وئلى كردم له بهرنامەى خودا دواى ئەۋەى كە پىم راگەيانرا بوو، شەيتان ھەمىشەو بەردەوام ھانى مرؤف دەمات بۇ گوناھو تاوان، له كاتى تەنگانەشدا پىشتى بەردەمات)..

ھۆكارى خەسارەمەندىيەكان، گومرايى و سەرلەشپاۋى، ھەموۋى ئەو ھاۋرپىيە بوو، كە رىگەى راستى لى ون كردم.. كاتىك له كۆرى قورئان خویندندا بووم، پىي دەۋتم: بەشدارى مەكە.. سەيرى ھالانە كەنالو ھالانە كەنالى قورئان و ئامۇزگارى مەكە.. رەمەزان بەرپۇزۋو بووین، ئىتر بەسە، بۇجى دوو شەمەو پىنج شەمە بەرپۇزۋو بىن!! دەمۋىست پەيۋەندى لەگەل ئافرماتاندا بېچرپىنم، پىي دەۋتم: گەنجىتى و لاۋىت، خۇش بەسەر بەرە.. رېگرى لیدەكردم، يادى خودا بكم.. نەیدەھىشت كارى چاكە ئەنجام بدەم.. پەرۋەردگار باسكى ترمان بۇ دەكات، كاتىك باسى ئەو كەسانە دەكات كە له چ نازو نىعمەتو خۇشەيەكى بەھەشتان.. كاتىك ھاۋەلەك چۆن دىمەۋىت، ھاۋەلەكەى بەرەو خراب بەرپىت، زۆرجار له خۇشەۋىستى ھاۋەلەكەيدا، لەۋانەيە مەبەستى خرابەش نەبىت، بەلكو خۇي چۆنە، حمز دەكات ھاۋەلەكەشى ۋەكو ئەو بىتو ھەمان رېچكەو رېگە بگرىت..

پەرۋەردگار له باسى بەھەشتىەكاندا دەفەرەۋىت: ﴿قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ﴾ (۵۱) ﴿الصفات. واتە: (يەككىيان مۇلەت دەخۋازىتو دەلەت: من بەرپاستى كاتى خۇي له دونيادا ھاۋەلەكەم ھەبوو)..

يەكەك له بەھەشتىەكان دەلەت: له دونيادا ھاۋرپىيەكم ھەبوو، له ھوتابخانە بەيەكەۋە بووینو بېكەۋە قەسمان دەكرد، ھەتا ۋامان لىھات، بووین بە دوو ھاۋرپى زۆر نەزىك، بەلام ئەو ھاۋەلە، ھاۋەلەكى باش نەبوو..

﴿يَقُولُ أَأَنْتَ لِمَنِ الْمَصْدَقِ﴾ (۵۲) ﴿أَمْ دَا مِّنَّا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَمْ أَنَا لِمَنْ يُدْرِكُونَ﴾ (۵۳) ﴿الصفات. واتە: (زۆرجار دەمۋىت: تۇ باۋەر بە شتى ۋا دەكەيت؟! ئايا ئەگەر بوۋىنە خاكو ئىسك، ئىمە بەرپاستى پاداشت دەدرپىنەۋە؟!)..

بەلى.. ئەو ھاۋەلە دەمۋىت: تۇ باۋەر ۋايە رۇزى دوايى بوۋىنى ھەبىت؟! ﴿قَالَ هَلْ أَنْتَ مُطْلَعُونَ﴾ (۵۴) ﴿الصفات. واتە: (پاشان ئىماندارمەكە رۋو بە ھاۋەلەنى وتى: ئەرى ئەۋە ئىۋە تەماشى ناكەن: با بزائىن ئەو ھاۋەلەم ھالى چۆنە)؟!

ھاۋەلە بەھەشتىيەكە، له بەھەشتدا بە دواى ھاۋەلەكەيدا دەگرپىتو ھەۋالى دەبرسىت، بەلام نايدۇزىتەۋەو ناپىيىت، ئەمەش ئەۋە دەگەيەنەت مادام له بەھەشتدا

نیه، که واته له دۆزهخدایه، چونکه له ژبانی دواپییدا، تهنه دوو مالو جیگه ههیه.. ﴿فَاطَلَعَ قَرَاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾﴾ الصافات. واته: (ههر که سهپریکی کرد، بیانی وای له ناوهرستی دۆزهخدا گیرى خواردوو)..

كَاتِيك دۆزەخ دىمىنىت، ﴿قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدْتَ لِتُؤْمِنَ﴾ ﴿٦﴾ الصافات. واتە: (ئەوسا پىيى وت: بەخودا خەرىك بوو منىش تىبابەرىت، خەرىك بوو منىش ۋەكو خۆت ھەلدىرىت).. نرىك بوو منىش لەگەل خۆت خراب بىكەيت..

﴿وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَبْتَئِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَا لَنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٥٩﴾﴾ الصافات. واته: (خۆ نه گهر نيعمه تى هيدايه تى په رومردگارم نه بووايه، نه وه منيش له نامادمېووانى ناو دوزخ دېبووم.. ئينجا به خسته ووران له خوښيدا ده لټين: نيمه نيتړ نامرين، ژيانمان به رده وامه.. جگه له مردنه كهى په كهه جارمان، نيمه نيتړ هيچ نازارو نه شكه نجه يه كيش ناچېژين)..

پہرہ و مردگاریش دھہر مویث: ﴿إِنَّ هَذَا مَوْلَا الْقَوْمِ الْعَظِيمِ﴾ ﴿٦٠﴾ لَيْسَ هَذَا فَايَعْمَلِ الْعَمَلُونَ ﴿٦١﴾﴾ الصافات. واتہ: (بہراستی نا ئہمہیہ سہرکہ و تنو سہر فرازیو بہختہ و مری گہورہو بی سنور.. دہبا بؤ ئہم بہہشتہ، بؤ ئہم کامہرانییہ، بؤ ئہم نازو نیعمہتہ بی سنورہ، ئہوانہی کہ کارو کؤشش دہکن، با بؤ ئہم دہستکہ و تانہ بیکن)..

بەئى.. ئەگەر بەپراستى دەتەۋىت بىگۇرئىت، دىمىت ژىنگەۋ دەۋروبەرت بىگۇرئىت..
خەلىفە مەۋكەل ژيانو ژىنگەۋى ئەلى كورپى جەھەمى كۇرپى.. لە شوپىنئىكەۋە گۋاستىيەۋە
بۇ شوپىنئىكى تىر.. دەى بە دىئىنايەۋە، تۇش دىتوانىت خۇت بىگۇرئىت..

* جاريكيان له يهكئك له شارهكانى ولاتيكي كهنداو بوومو وتاريكم پيشكesh كرد، كه لهم بابتهوه نزيك بوو.. له بابتهكهدا باسى پهيومنى جوانو چاكم كرد لهگهل پهرومردگارا.. ههروهها باسى دووركهوتنهووم كرد لهو شتانهى كه بهرمو خراپهمان دمبهن.. باسى نهووم كرد، مروف كاتيئك دميهوئت خوئ چاك بكات، دمبئت دموروبهرو ئيانى خوئ چاك بكات..

ئەۋدى دىمىھوۋىت ۋاز لە ماددە بېھۆشكارو سىرگەرەكان بەھىنىت، دىمىت لەگەڭ ئەو كەسانەدا ھەئىس وگەوت نەكات كە ئەو ماددانە بەكار دىمىھىنن و ھاورىيەتيان نەكاتو ناوو ژمارەى مۇبايلىيان بىسرىتەھە..

کاتیک که سیک دمیه ویت جگهره نه کیشیت، یان وازی لی بهیتیت، پیوسته له گهل که سانی کدا دانه نیشیت که جگهره ده کیش و ریگه یان پینه دات، له بهر چاوی نه م نهو کاره نه انجام بدن..

که سټک دمیو ویت له خرابیو ټاوان دوور که ویتته وه، دمیو یت له ټیکه ل بوون له که ل

ئافرىتان دووركەۋىتەۋە ۋمارى ھەموو ئەو ئافرىتانەى ئەگەر لە مۇبايلەكەيدا ھەن،
بىرپىتەۋە..

كەۋاتە پىۋىستە بىرپار بىدەيت، بۇ ئەۋەى ژيانى بگۆرپىت..
لە دۋاى وتارەكەم گەنجىك ھەستاۋ وتى: مامۇستا قىسەيەكم ھەيە..
وتم: فەرموو..

وتى: مامۇستا ماۋىيەك لەمەو پىش، ھەندىك لە ھاۋەلانىم وتيان: دىمانەۋىت
بىچىن بۇ يەككىك لە دەۋلەتانى عەرمبى، بەلام ئەو دەۋلەتە خراپەو عەرقو ماددە
بىھۆشكارەكانى تىدا زۆر بلاۋە..

منىش وتم: لەگەلتان دىم، بەلام بەو مەرجەى نەچنە ھىچ شوپىنىكى خراپ..
وتيان: باشەو رازىن..

سى چۈر پۇژ لە گەشتەكەمان تىپەرىو تەنھا دەچۈۋىن بۇ چىشتخانەو بازارو شارى
يارى، بەلام شەۋىكىيان بەرەو شوپىنىك لە شوپىنە خراپەكان كەۋتەنە رى.. وتم: ئەى
ئىمە لەسەر ئەۋە پىنەكەۋتىن، كە نەچىن بۇ ئەو شوپىنانە؟! ئەى نازانن ئەو شوپىنانە
خراپىن و دروست نىە بىچىن ھەرامن؟! لە خدا بترسن!!
وتيان: خۇشى لە گەنجىتەيت بىيەنە، ۋمرە با برۆين..

زۆر ھەۋلىاندا لەگەل خۇيان بىمبەن، بەلام سوپاس بۇ خدا لەگەلىان نەچۈۋەو
رۇپىشتەۋە بۇ ئوتىل.. دوو سى كاتزمىرىك دانىشتەم، گويم لە دىنگى كىرەنەۋەى دىرگى
بەشەكەمان بوو، ھەرچەندە من دىرگى ۋورەكەمەم داخستبوو، بەلام گويم لە دىنگىيان
بوو كە ھاتنەۋەو ھەستەم كىر ئافرىتىشيان لەگەلدايە، چونكە دىنگىيان دىھات، زانىم
دىمانەۋىت پاشماۋەى شەۋە تارىكو رەشەكەيان لە ئوتىل بەسەرىبەرن..
دۋاى دە خولەككىك يەككىيان ھاتو لە دىرگىداۋ وتى: دىرگاگە بىكەرەۋەو ۋمرە بە
خۇشى بۆى..

دىرگاگەم نەكردەۋەو وتم: من ژيانى ئاسايىو خۇشى خۇم بەسەردەمبەم.. بۆچى
ژيان تەنھا بە ئەنجامدانى گوناھو تاۋان خۇش دەبىت؟! ئەگەر عەرق نەخۇپىتو كارى
ھەرام ئەنجام نەدىت ژيان ناخۇش دەبىت؟! سوپاس بۇ خدا من لە ژيانىكى خۇشداۋەو
دلم خۇشەو پىدەكەنەم، ئايا پىۋىست دەكات تاۋان ئەنجام بىدەم، بۇ ئەۋەى بۆيم؟! نا
بەخۇدا دىرگاتان لىناكەمەۋە..

پاشان دە خولەككىكى تر يەككىكى تىران ھاتو وتى: دىرگاگە بىكەرەۋەو شەحنى
مۇبايلەمان دەۋىت، كاتىك ئاۋرەم دايەۋە، راستى دىكرد شەحنى مۇبايلەكەى لىبۈو.. شەحنى
مۇبايلەكەم ھىناۋ وىستەم بىيان دەمى، ھەر دىرگام كىردەۋە، پالىيان بە ئافرىتىكەۋە ناۋ

کردیانه ژوورموهو کلیله که یان بردو له دیوی دمرهوه، دمرگیان له سمر داخستم..
 دهستم کرد به هاوار هاوار، بۆ نهوهی دمرگا که بکه نهوه، که چی نهوان له دمرهوه
 پیم پیده که نین.. نهو نافرته یان به پارو سامان رازی کرد بوو، که بیت بۆ لای منو
 تووشی تاوانم بکات.. زۆر قسه م بۆ نافرته که کردو پیم دهوت: له خودا بترسه..
 دروست نیه.. حه رامه.. به لام ههستم کرد، هیچ سوودی نیه و هاوه له کانیشم له دمرهوه
 قاقا پیم پیده که نین..

ئه مجاریان ویستم بیترسینم، هه ر بۆیه وتم: دوور بکه و مروه، من هه لگری فایرۆسی
 نایدزم، لیم نزیك بیته وه تۆش تووش دمبیت..

وتی: له که یه وه تووش بوویت؟

وتم: ماوهی سالتیکی ته واده.. وتی: ئینجا نه وه چیه، ئاساییه من دوو ساله
 تووش بووم..

کاتیک گویم لهو قسه یه بوو، هاوارم کردو وتم: نایدز.. نه خووشی نایدز!!
 هه رکه وام وت: دمرگیان کردموهو نافرته که یان دمرکرد، به لام نهک له ترسی خودا،
 به لکو له ترسی نایدز!!

مامۆستا به راستی بۆم دمرکه وت، که خرابه کاران رازی نابن تۆ که سیکی چاک
 بیت، به لکو هه ول دهمدن تۆش وهکو خۆیان لیبکه نو بکه ویته ناو گیزاوی گوناوه
 زه لکاوی تاوانه وه..

په رومردگار سه رفرازو باریزراومان بکات، به دنیاییه وه خرابه کاران کاتیک خۆیان
 خرابه ده که ن، به منو تۆ نالین: ماشاءالله ئیوه چه ند که سیکی باشو چاکو پاکن،
 به لکو هه موو هه ولئیک دهمدن تۆش وهکو خۆیان لیبکه ن..

بابه ته که نه ویه، نافرتهی خرابه کار، چه ز دهکات هه موو نافرمتان خرابه بکه ن..
 پیاوی گونا بهار، چه ز دهکات خه لگی هه موو تاوان نه نجام بدن.. جاری وا هه یه که چان و
 کوران، خوشکان و برایان، په یومندیم پێوه ده که نو ده لئین: مامۆستا له په رومردگار
 بپارێوه، پێنماییمان بکات.. مامۆستا من ده مه ویت، پێگه ی راست بگرم..

موسلمانان نه م بابه ته ته نها به هیواو خۆزگه خواستن نابیت، نه وهی کاری خراب
 نه نجام بدات، بنگومان سزا که ی و مرده گریت، په رومردگاریش ده مه رمویت: ﴿لَيْسَ
 بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا
 وَلَا نَصِيرًا﴾ (النساء، ۱۲۳) (پاداشتو پێزو نرخ نه به ئارمزووی ئیومیه، نه به
 ئارمزووی خاومنانی کتیبه، نه وهی خرابه و گونا هێک بکات، نه وه به هۆیه وه سزا
 ده دیتو هیچ که سو هیچ هیزیکی تری ده ست ناکه ویت جگه له خودا پشتگیری

مىرۇف ئەگەر بەرپاستى بە شوپىن رېنمايدا بىگەرپىت، پىويستە ھۆكارمىكان بىگىرتەبەر.. ئەگەر دار پىرتەقالتىك بىنپىزىت، بە دىنپايىيەۋە مۇز يان تىرىت بۇ ناگرىت، بەلگۈ ھەر پىرتەقال دىمىگىرت.. كەسانىك خۇيان مەندوۋ كىردوۋو ھەۋلىيەندەۋ، لە كۆلىزىمىكانى پىزىشكى ۋەندەزىيەرى ۋەردەگىرىن، كەسانىكىش كاتە بەنرخەكانىيان لە شتى خىراپو پوچدا بەسەربىردوۋ، بىگومەن دىمىپىت لە مەلەۋوۋ دىستەۋ ئەزىنۇ دانىش..

زۆرىيە ۋە كەسانەى بەرەۋ خىراپەۋ ماددە بىپھۇشكارمىكان ۋە كوشىن ۋەزى چوۋن، بەھۋى ھەۋەل ۋەدوروبەرىيەۋە بوۋە.. كەسىكى بىكۆز، خۇ لە كۆگەى چەك ۋەتەنگدا لەدايك نەبوۋە؟! كەسانىكى تىلىك كىش، كاتىك لەدايك بوۋن، خۇ دايكى دامەۋيان خەرىكى بەكارھىپانى ماددە ھۇشبەرمەكان نەبوۋە؟! بەلگۈ ئەمانىش ۋەكۈ ھەر كەسىكى تر بە ئاسايى لەدايك بوۋن، بەلام ھەۋەلى خىراپ بەرەۋ خىراپە ئاراستەى كىردوۋن، ئەمانىش نەپان تەۋانىۋە زىيانى خۇيان بىگۆرپەۋ لەۋ كەسانە دوركەۋەۋە..

*ھەسەنى بەصرى كاتىك ئەم ئايەتەى دەخۇپىندەۋە.. ﴿فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ﴾ ۋە صَافِعٍ جَمِيعٍ ﴿۱۰۱﴾ قَلَّ أَنْ لَا كَرَّةٌ ﴿۱۰۲﴾ فَكَوْنٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۰۳﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۰۴﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَمَوْعِظٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۵﴾ الشعراء. ۋاتە: (كەۋاتە ئىمە ھىچ تىكەكارىكىمان بۇ نىيە.. يەخۇد ھەۋرپىيەكى دىسۆز ھەۋلىكىمان بۇ بىدات، يان دىخۇشپىمان بىداتەۋە.. جا خۇزگە جارىكى تر مۇلەتمەن بىدراپەۋ (بىگەراپىنايەتەۋە بۇ دۇنيا) ۋە بەھۋى ئەۋەۋە بىچىنە رىزى ئىماندارانەۋە.. بەرپاستى ئا لەۋەدا بەلگەۋ نىشانەى (بەھىز ھەيە لەسەر دىسەلاتى خۇداى پەرۋەردىگار) كەچى زۆرىيەپان باۋەردار نەبوۋن.. بەرپاستى پەرۋەردىگارى تۇ (ئەى مۇھەممەد ﷺ، ئەى ئىماندار) بالادىستە (بەسەر بىپاۋەرداندا) بەسۆزۋ مەھەربانىشە (بە ئىمانداران).. دىمىوت: لە دۇنيادا ھەۋل بىدەن ھەۋەلى باشتان زۆر بىت.. ھەۋل بىدەن ئەگەر لەگەل كەسانى باشدا نەبوۋن بە ھەۋەل، ھىچ نەبىت بىيان ناسن..

ۋاتە: ئەگەر نەتتەۋانى بىبىت بە ھەۋەل ۋە ھەۋرپى مەۋستەى مەزگەۋتەكەتان، يان پىۋاچاگىك، يان بانگخەۋازىك، ھەۋلەدە ھىچ نەبىت يەكتەر بىناسن.. ھىچ نەبىت با ناۋت بىزانىت.. مەرج نىيە ھەۋەۋ رۇۋىك يەكتەر بىبىن، دىتەۋان ھەفتەى جارىك يەكتەر بىبىن.. ئەۋەندەش باشە كە بە بىبىنى، ناۋت بىزانىت ۋەلەت: فەلەنە كەس چۇنى؟ بەلى.. ھەسەنى بەصرى دىمىوت: لە دۇنيادا با ھەۋەل ۋە ھەۋرپى باشتان زۆر بىت، چۈنكە لە رۇۋى دۋاپىدا سوۋىت پىدەمگەپەن.. ۋەتەن: چۇن چۇنى؟

لە ۋەلامدا ھەسەنى بەصرى دىلەت: كەسانىك ھەن لە ناگرى دۇزەخدان ۋە پىغەمبەران ﷺ، يان شەھىدان، يان فرىشتەكان، تىكاۋ شەفاعەتەيان بۇ دىمەن، بەلام

کاتیک بههشتیهکان له ناوځایاندا قسه و گفتوگۆ دهکهن و پهکٲکیان دهلٲت: نهوه ځو فلانه هاورٲم له بههشتدا دیار نیه، دمٲٲت چی بکات؟! له دونیادا هاوهلی بووه، بٲباومړیش نهبووه، بهلام تاوانو گوناھی ههبووه..

بهلی.. کاتیک ههوالی دهپرسٲت، بٲی دهلٲن: له دۆزهخدايه.. نههم بهههشتیهش دهلٲت: نهی پهرومردگار با نهو هاوهلهشم لهگهلهدا بٲت، نهوسا له بههشتدا زیاتر له ځوشی و کامهرانیدا دهژیم.. نهو کاته پهرومردگار به بهخشندهیی ځوی هاوهلهکهی له دۆزهخ دمردهکاتو دهیخاته بهههشت، کاتیک دهیخهنه بهههشت، دۆزهخیهکان ههنډٲکیان پرسیار له ههنډٲکیان دهکهنو دهلٲن: نهوه کی شهفاعهتی بو کرد؟!

پهکٲک له بٲغهمبهران؟! نهی پهکٲک له شههیدان؟! کردهوهیهک له کردهوه چاکهکانی؟! نهخیر..

نهی کی؟!

دهلٲن: هاوهلٲکی بهههشتی شهفاعهتی بو کردو پهرومردگاریش له دۆزهخ دمریهٲناو خسته بهههشت، نهو کاته دۆزهخیهکان دهلٲن: ﴿فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْلَا نَكَرَةٌ فَتَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ الشعراء. واته: (کهواته ئیمه هیچ تکاکاریکمان بو نیه.. یاخود هاورٲیهکی دلسوز ههولٲکمان بو بدات، یان دلځوشیمان بداتهوه.. جا ځوزگه جاریکی تر مولهتمان بدرایه و (بگهراپنایهتهوه بو دنیا) و بههوی نهوهوه بچینه ریزی ئیماندارانهوه).. ځوزگه ئیماندارانمان بناسیایه.. ځوزگه دوستو هاوهلی چاکهکاران بووینایه، بو نهوهی ئیمهش چاک بین..

داواکارین پهرومردگار بمانکات به هاوهلی چاکو چاکهکاران.. آمین..

ليٲوردنو ليٲخوشبون له خه لگي..

* ژيان خالي نيه، له ههنديك ناخوشي و نارچهتي، كه له لايمن خه لگيه وه تووشمان دمبيت.. كه سانيك ههن گالتهوگهٲي زور بيزاركهر دمهكن.. كه سانيك ههن قسه و گوشتاريان زور ړه قو زبره.. كه سانيك ههن، بهردهوام بوون له گه لياندا، كاريكي ناسان نيه.. كه سانيك ههن ړووداومكان گه وړه دمهكنو به هيچ شيوميكه ليٲوردنو ليٲخوشبون له بهرنامه ياندا نيه، به ممش دمروني خويان نازار دمدمو بؤ ماوميكه زور سنگيان به هوٲي ړقو كينه وه تهسكو غه مبار دمهكن..

ولله در الحسد ما اعدله بدأ بصاحبه فقتله..

به لئ.. ړقو كينه و ئيرمي بړدن، سهرمتا له كهسه كه خويه وه دمست پيډه كاتو خوي له ناو دمبات.. دهٲي له ئيستاو هه ولېده نازاري دمروني خوت مه ده، له بهر نه وهٲي ههنديك كيشه ههن، پٲويست ناكات كهسيان له سهر سزا بدمين، گه وړه دلفراوان به.. رابوردو له بيريهره وه به خوشي به خته ومري بزي..

كاتيك پيغه مبهري خودا ﷻ مهكهٲي پيرؤزي رزگار كرد، بانگي عوسمانى كوري ته لحهٲي كردو داواي كليلى كه عبهٲي ليكرد.. پيغه مبهري خودا ﷻ چوه ژووره وه بؤ ناو كه عبه و بيني بٲياومراني قورميش به نه زاني خويان ويتهٲي فريشته كانيان له سهر ديواره كاني كه عبه كيشا بوو، ههروها ويتهٲي ئيبراهيم ﷺ يان كيشا بوو، زاري پٲيوو، قوماري دمكرد!!

پيغه مبهري خودا ﷻ كاتيك نه مهٲي بيني، فهرمووي: خودا بيان كوژيت، باوكه ئيبراهيم له كوٲو نه م كاره له كوٲو؟! ﴿ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُدِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾ (٦٧) آل عمران. واته: (ناشكرايه كه ئيبراهيم نه جوله كه بووو نه گاور، به لكو ملكه چو فهرمان بهردارو موسلمان بووو له دمستهٲي موشريكو هاوه لگهران نه بووه)..

پاشان برياريدا به سرپينه وهٲي هه موو نه وٲنانه، پاشان په يكهري كوٲريكي بيني له نيوان دوو چله داردا، به دمستهٲي خوي شكانديو فريډا.. پاشان له بهر دمركاي كه عبه ومستاو خه لگه كهش هه موو به بٲياومرو باومراره وه، سه پريان دمكردو چاومرٲي پيغه مبهري خودا ﷻ بوون.. پاشان دوو ړكات نوٲزي نه نجامدا، پاشان چوو بؤ لاي ناوي زمزمه و ليٲي خواردووه دمستنوٲزي ليگرت، موسلمانانيش بؤ دمسته ووتنى پاشماوهٲي ناوي دمستنوٲز مه كي پٲشبركيان دمكرد، بٲياومراني كاتيك نه مه يان له موسلمانان

بینی، سهرسام بوونو دمیان وت: ههرگیز هیج پادشاو دمه‌لاتدار ٲکمان نه‌بینیوه، بهم شیومی‌یهی بۆ بکریت!!

پاشان چوو بۆ لای مه‌قامی ئیبراهیم ؑ و که‌مێک هینایه دواوه، له‌بهر ئه‌وه‌ی به که‌عبه‌وه نوسا بوو، پاشان له دهرگای که‌عبه و مستاو سه‌یری خه‌لکه‌که‌ی دمه‌کردو وتاری بۆدان، خۆزگه ئیمه‌ش له ناویاندا بووینایه..

ٲیغه‌مه‌بری خودا ؑ له وتارمه‌که‌یدا فه‌رمووی: لا إله إلا الله وحده لا شریک له.. صدق وعده.. وهزم الأحزاب وحده..

به‌ئێ.. په‌روهره‌گار په‌یمانه‌که‌ی برده سه‌رو به‌نده‌که‌ی خۆی سه‌رخستو هه‌موو تاهه‌و کۆمه‌لی بی‌باومه‌رانی ٲێک شکانه..

پاشان سه‌یری که‌وره‌کانی هورمه‌شی کردو فه‌رموی: خه‌لکی هه‌موو له ئاده‌من، ئاده‌میش له خۆل دروست بووه، پاشان ئه‌م ئایه‌ته په‌یروژه‌ی خوینده‌وه ﴿يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْتُمْ مِّنْ ذَّكْرٍ وَّاُنْثٰی وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبٰیْلَ لِتَعَارَفُوْۤا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰیكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِیْمٌ خَبِیْرٌ ﴿١٣﴾ الْحَجَرَات. واته: (ئه‌ی خه‌لکینه بی‌گومان ئیمه هه‌مووتانمان له نێرو مه‌یه‌که دروست کردووه (که باوکه ئاده‌مو دایکه هه‌وایه) و کردوومانن به چه‌نده‌ها گه‌لو تیره‌و هۆزی جۆر به جۆر، تا په‌کتر بناسنو په‌یومندیتان خۆش بێت به یه‌که‌وه.. به راستی به‌په‌ترینه‌تان لای خودا ئه‌و که‌سانه‌تانه که‌زۆتر له خودا ترسه‌و فه‌رمانبه‌ری خودایه، بی‌گومان خودا زاناو ئاگایه به هه‌مووان)..

پاشان له رۆخساری بی‌باومه‌ران ورد بوومه‌وه، له کاتێکدا ٲیغه‌مه‌بری خودا ؑ له‌وپه‌ری هیزو دمه‌سه‌لاتدا بوو، ئه‌وانیش له‌و په‌ری بی‌هیزی و لاوازیدا بوون..

ئه‌و که‌سانه‌ی رۆژانه‌یک به درۆزن ناویان برد بوو.. ئازاریان دا‌بوو.. له کاتێکدا ٲیغه‌مه‌بری خودا ؑ خه‌ریکی نوێژکردن بوو، ناوسکی ئاژه‌لیان کرد بوو به سه‌ریدا!! ئه‌ومتا ئیستا به زه‌له‌لی له به‌رده‌میدا و مستاون و نازانن چاره‌نووسیان به چی دمه‌گات..

پاشان فه‌رمووی: ئه‌ی خه‌لکانی هورمه‌ش، گومان دمه‌بن چیتان له‌گه‌ل بکه‌م؟ هه‌موو راپه‌په‌ین و ٲیان: خێرو چاکه‌مان له‌گه‌لا دمه‌که‌یت.. تۆ براو برازایه‌کی به‌په‌زی ئیمه‌ی، هه‌روه‌ها گو‌په‌کی به‌په‌زیشمانی..

سه‌په‌ره!! ئایا بی‌ریان چوو، چیان به‌و برا به‌په‌زه‌ی خۆیان کرد.. ئه‌ی هه‌ر ئه‌وان نه‌بوون، به‌و برا به‌په‌زه‌ی خۆیان دمه‌وت: شیت.. جادوگه‌ر.. درۆزن.. ئه‌ی ئه‌گه‌ر برای به‌په‌زو کو‌ری برای به‌په‌زیتانه، بۆچی دژایه‌تیان دمه‌کرد؟! بۆ موسلمانه لاوازو بی‌په‌زه‌کانتان ئازار دمه‌دا؟!!

ئه‌وه بی‌لاله و مه‌ستاه‌و تا ئیستاش شوینه‌واری سزادانی ئیوه به سه‌ر په‌شتیه‌وه دیاره..

ئەو ھەممە ئەرە ۋە ستاۋەو لە ژېر ئەو دارخورمايەدا، زۆر درېندانە باۋكو دايكىتان شەھىد كرد، كەچى ئىستا دەلېن: تۆ براى بەرېزى ئىمە!!

ئەي ھەر ئىتوھ نەبوون پىغەمبەرى خودا ﷺ و مۇسلمانانتان بۇ ماوەى سى سەل لە شىوى بەنى عامردا، گەماروۆ بەند کرد، ھەتا وایان لىھات لە برسەندا گەلای داریان دەخوارد!! بەزمیتان بە گریانی مندالەکانیاندا نەھاتەو!! نالە نالی پیرو بە تەمەنەکان سۆزیان نەجولاندن!! بەزمیتان بە ئافرماتی نەخۆش و دووگیاندا نەھاتەو!!

ئەي شەرى بەدرو ئوخودو خەندەقتان بىرچۆتەو؟! ھەر ئۆيە نەبوون رېڭەتان لە
پېغەمبەرى خوداﷺ گرتو نەتان ھېشت بېتە شارى مەككە، بۇ ئەوۋى عومرە ئەنجام
بدات؟! ئۆيە نەبوون لە سەرەمەرگدا، رېڭەتان لە موسلمان بوونى مامەى پېغەمبەرى
خوداﷺ گرتو ھانتان دەدا، بۇ ئەوۋى لە سەر بېتەرستى بەردەوام بېتو باوم
نەھىنېت؟! ئەي ئۆيە نەبوون..؟! ئۆيە نەبوون..!؟

چەندان يادەومرى ترشو تال، بە بيرەومرى پېغەمبەرى خۇدادائىڭ ﷺ ھاتنو چوون..
تەنھا پېغەمبەرى خۇدادائىڭ ﷺ نا، بە لگو ئەو يادەومريانە بە يادى ئىمامى ئەبۇبەكرو
ئىمامى عومەرو بىلالو عەممارو زۆرىك لە ھاۋەلاندا دىھاتو دىچوو.. ھەر يەككە لە
ھاۋەلان چىرۆكو رووداوى دلتەزىنى لەگەل قورمىشدا ھەبوو..

به ئی.. پیغه مبهری خودا ﷺ دمیتوانی قورستین سزای بیباومرانی قورمیش بدات، له بهر ئه وهی ئه وانه بیباومرانی جهنگ بوون، ههروهها دمست درئژیکهر بوون، خیانه تکاریش بوون، له بهر ئه وهی خیانه تیان له ریکه وتنی خودمیبیه کرد.. له بهر ئه وهی زۆر تاوانکارو خراب بوون، نه یاندمزانی پیغه مبهری خودا ﷺ چیان لیده کات.. پیغه مبهری خودا ﷺ به ورمیه کی به رزو سه ریکی بئنده وه، وتهیه کی دا به گویناندا، که ههتا ههتایه مئژوو شانازی بئوه دکات..

بهائی.. فہرمووی: بریون ٹیوہ ہہموو نازادن..

بېياومړان له خوښيدا خهريك بوو بال بگړنو باومړيان نه دمگړد، ناوا به ناسانی
لښان خوښ بېټ!! ناپا به راستي ليمان خوښ بوو!!

پاشان پښه مبهري خودا ﷻ سهيري كه عبهي پيروزي كرد، سچ سهدو شهست بتي
تيدا بوو، هر بويه به دمستي پيروزي خوځي، كه وته شكاندني بتهكانو ديمفرموو:
حهقو راستي هاتنو ناييني پروپوچ، پشتي هه لگردو هه لثات..

هه‌ندێك له‌و بێباوەڕانه‌ی كه‌ میژوووه‌یه‌كی ڕه‌شیان له‌گه‌ڵ موسه‌لماناندا هه‌بوو، پێش نه‌وه‌ی موسه‌لمانان بێنه‌ شاری مه‌ككه‌، هه‌له‌تانو ڕایان كرد، سه‌ه‌فوانی كو‌ری ئومه‌یه‌یه‌ش یه‌كێك بوو له‌ راكردووانو نه‌یده‌زانی بۆ كو‌ی بچێت؟! سه‌ه‌فوان به‌ره‌و جه‌دده‌ كه‌وته‌

ړئ، بۇ ئەۋەى له رېگهى دمرىاوه، بهرمو يەمەن بچېت..

كاتېك خەلگهكه لېبوردىنى پېغەمبەرى خوداڻان ﷺ به چاۋى خۇيان بېنى، حەزىان دمكرد راکردووومگانېش بگهړېنەۋه، هەر بۇيه عومەيرى كورې ومهېب، دېتو دهلېت؛ ئەى پېغەمبەرى خودا ﷺ سەفوانى كورې ئومەييه، گهوردى ھۆزەكه يەتىو له دىستى تۇ راپكردوو، هاتووم مۇلەتى لېخۇشبوونى بۇ ومربگرم، بۇ ئەۋەى پەناى بدەى..

پېغەمبەرى خودا ﷺ زۇر به سادەمىي فەرموۋى: ئەۋا لېى خۇشبوومو پەنامدا..

عومەير وتى: ئەى پېغەمبەرى خودا ﷺ نېشانەيەك، يان شتېكم بدمرى، بۇ ئەۋەى باومېرم پېېكات..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ئەۋ مېزمرەى سەر پېدا، كه له كاتى هاتنە ناو شارى مەككەدا له سەرى كرد بوو..

عومەير كهوتە رېو گەيشت به سەفوان، له كاتېكدا خەرىك بوو سوارى كهشتى دمبوو، عومەير پېى دهلېت: باوكو دايكم به قوربانى بن، بۇ خاترى خودا خۇت به هېلاك مەبهو خۇت مەفەوتلېنە، ئەۋ نېشانەيەم بۇ هېناۋى كه باومېرم پېېكەيت، پېغەمبەرى خودا ﷺ پەناى داويتو لېت خۇشبوو..

سەفوانېش له وەلامدا پېى دهلېت: قسەم لهگەل مەكه، چونكه تۇ درۇزنى..

عومەيرېش هاوار دمكاتو دهلېت: سەفوان، پېغەمبەرى خودا ﷺ باشتريو نەرمو نېان تريو كهسە.. خۇ ئەۋ خرمى خۇتە.. سەرکهوتنى ئەۋ، سەرکهوتنى تۇيه، رېزو دمسهلاتى ئەۋ، رېزو دمسهلاتى تۇيه..

سەفوان دهلېت: له خۇم دىترسم.. عومەيرېش دهلېت: ئەۋ پېغەمبەرە ﷺ زۇر لهۋه نەرمو نېانو به بەزمىي ترە، كه تۇ بېرى لېدەكهيتەۋه.. سەفوان رازى دمبېتو بەيەكهۋه دىگهړېنەۋه، هەتا دىگەنە مەككەو عومەير، سەفوان دمبات بۇ لای پېغەمبەرى خودا ﷺ.. كاتېك دىگەنە ئەۋى، سەفوان دهلېت: عومەير واى پېشان دمبات، كه پەنات داومو لېم خۇش بوويت؟

پېغەمبەرى خودا ﷺ دىفەرموېت: راست دمكات.. سەفوان دهلېت: بەلام بۇ موسلمان بوونم، دوو مانگ مۇلەتم پېېدە، له سەر بت پەرسىيەكهى خۇم بمېنمەۋهو بېر بكه مەۋه، موسلمان بم، يان نا..

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى: چوار مانگ بۇ تۇ.. پاشان سەفوان موسلمان دمبېتو باومېرم دىهېنېت..

ئای لېخۇش بوونو لېبوردىن له خەلگىو له بېرېردنەۋەى راپوردوو چەندە بەرزو جوانە.. ئەم رەۋشەش رەۋشتى مرۇفە گەۋرەكانە.. به هەرحال زيانى دونيا زۇر

کورتە.. زۆر لەو کورتەرە، کە جوانیەکانی بە رقو کینە، ناشیرین بکەین..
 پیڤەمبەری خودا ﷺ لە ئیش و کارە تایبەتیەکانیشدا، هەمیشە نەرمو نیان بوو..
 میقدادی کوپی ئەسود ﷺ دھەرمویت: منو دوو هاوێلم جووین بۆ شاری مەدینە،
 جگە لە پیڤەمبەری خودا ﷺ کەس میوانداری نەکردین.. پیڤەمبەری خودا ﷺ بردمانی
 بۆ مالتیک لە مالتەکانی، کە چوار بزنی لیبوو، پاشان ھەرمووی: میقداد بزەکان بدۆشەو
 بیکە بە چوار بەشەو ھەر بەشە بۆ کەسیکتان..

میقداد ﷺ دھەرمویت: ھەموو ئیوارمێک بزەکانم دھەوشی و سێ بەشیمان
 دەخواردو بەشیکیشان بۆ پیڤەمبەری خودا ﷺ ھەلدەگرت، لە کاتی گەرانی و میدا
 دەمخوارد..

شەوێکیان میقداد ﷺ وەک شەوانی تر، بزەکان دھەوشیتو دمیكات بە چوار
 بەشەو، خۆیو دوو هاوێلەکی سێ بەشەکی خۆیان دھەخۆن و بەشیکیشی بۆ
 پیڤەمبەری خودا ﷺ ھەلدەگرت.. پیڤەمبەری خودا ﷺ لە گەرانی و میدا دوا دھەویت..
 میقدادیش ﷺ لە سەر جێگەکی پال دھەویتو لە دلی خۆیدا دەلێت: لەوانە یە
 پیڤەمبەری خودا ﷺ لە میوانی بیت، بەشە شیرمەکی بخۆم باشە.. ھەلدەستیت
 شیرمە دەخواتو ھیچ بۆ پیڤەمبەری خودا ﷺ ناھێلێتەو..

میقداد ﷺ دھەرمویت: کاتیک شیرمەم خواردەو، سکم کەوتە جولە جوڵو قۆرە
 قۆرە لەو کارە کردم، بەشیمان بوومەو لە دلی خۆمدا وتم: ئیستا پیڤەمبەری
 خودا ﷺ بە برسیتی دێتەو ھیچ نابێت بیخواتو دۆعام لێدەکات، ھەر بۆیە لە
 خەفەتا سەرم داپۆشی..

کاتیک بەشیک لە شەو تێپەری، پیڤەمبەری خودا ﷺ ھاتەو سلاوی کرد، سلاوێک
 کە کەسیکی بەخەبەر گوێی لیبیتو خەوتوو بەخەبەر نەھێنیت.. میقداد لە سەر
 جێگەکە یەو لە ژێرەو سەیری پیڤەمبەری خودا ﷺ دکرد، کاتیک بەرمو ھابی
 شیرمە پۆشتو بینی ھیچ تیدا نیە، سەری پێرۆزی بۆ ئاسمان بەرز کردەو..
 میقداد ﷺ ترساو وتی: نا ئیستا دۆعام لێدەکات، ھەر بۆیە بە وردی گوێی ڕاگرت، بۆ
 ئەوێ بزانی پیڤەمبەری خودا ﷺ چی دەلێت: پیڤەمبەری خودا ﷺ ھەرمووی:
 خودایە خواردن و خواردنەو بەدەست بە کەسیک، کە خواردن و خواردنەو دەدات..

کاتیک میقداد ﷺ گوێی لەم دۆعایە دەبیت، ھەز دەکات پێرۆزی دۆعاکە بە دەست
 بەھێنیت، ھەر بۆیە جەقۆیە ھەلدەگرت، بۆ ئەوێ بزنیکیان سەربەپریتو خواردنی
 پیڤەمبەری خودا ﷺ لێ دروست بکات.. کاتیک دەستی لە بزەکان دەدا، بۆ ئەوێ
 بزانی کامیان قەڵەو، دەستی بەر گوانی یەکیکیان دھەویتو دەبینیت پەرە لە شیر،

دمست له گوانى په كىكى تريان دمدات، نهویش پر دمبىٲ له شیر، هر چواريان تافى دهكاتهوه، گوانى ههموويان پر دمبىٲ له شیر..

هر چواريانى دوشى، ههتا ٲاپهكهى پر كردو كهفى كرد، پاشان هينايه خزمهٲ پيغهمبهري خودا ﷻ و فهرمووى: نهى پيغهمبهري خودا ﷻ بخورهوه..
كاتيك پيغهمبهري خودا ﷻ نهو ههموو شيرهى بينى، فهرمووى: مىقداد نهى نه مشهو ئيوه شيركهٲان نه خواردوه؟! مىقداديش فهرمووى: بخورهوه نهى پيغهمبهري خودا ﷻ..

پيغهمبهري خودا ﷻ فهرمووى: مىقداد ههوال چيهو چى روويداوه؟ مىقداديش فهرمووى: بخورهوه دوايى بوٲ باس دهكم.. كاتيك مىقداد ﷻ زانى پيغهمبهري خودا ﷻ تيرى شیر خواردوهوو پيرؤزى دوعاكهشى بهرگهوت، له خوښيدا دستى كرد به پيگهنينو فهرمووى: نهى پيغهمبهري خودا ﷻ كاتيك شهو درمگ هاتيهوه، منيش برسيم بوو، له دلى خوښدا وتم: لهوانهيه پيغهمبهري خودا ﷻ نانى خوارد بىٲو ميوان بوو بىٲ، هر بؤيه بهشهكهى توشم خواردو پاشان ههموو رووداوهكهى گپرايهوه..

پيغهمبهري خودا ﷻ سهرسام بوو بهوهى، چؤن ناوا زوو گوانى بزنهكان پر له شیر بوونهوه؟! چؤن له شهويكدا بزنهكان دووچار دمدوشرين؟! پاشان فهرمووى: نه مه تهنها له سؤزو بهزمى پهرومردگاروهيه، نهى بؤجى ناگادارت نه كردمو پيستر بىٲ نه وتم، بؤ نهوهى دوو هاودهكهشت لىيان بخواردايهو توشى نهو دؤعاو پارانهوه خيرهش ببوونايه..

مىقداديش ﷻ فهرمووى: سويند بهو خودايهى توى به راسٲى روهانه كردهوه، مادام منو تؤ توشى نهو دؤعا خيره بووين، ئيتړ كى توشى نهو خيره دمبىٲ، يان نا، به لامهوه گرنگ نيه..

فرىودەرەكان..

* بابەتلىك خۇندەۋە كە تايىدا نوسرابوو: گەنجىكى مۇسلمان لە بەرىتانىا، بانگەۋازى كۆمپانىيەك دەبىنىت، سەبارت بەۋەى بېۋىستان بە چەند كارمەندىك ھەيە بۇ ئىشكەرتن..

گەنجە مۇسلمانەكە دەجىت بۇ چاۋپىكەۋتنو كۆمەلىكى زۇر گەنجو لاۋ دەبىنىت، كە بۇ ھەمان مەبەست ھاتبۇون.. كەسەكان يەكە يەكەو بە شوپن يەكدا، دەچوۋنە ژوورەۋە بە مەبەستى چاۋپىكەۋتنو.. ھەر كەسەك لە چاۋپىكەۋتنەكە تەۋاۋ دەبوو، پاشان دەھاتە دەرەۋە لىيان دەپرسى: چيان لى پەرسىت؟! ئەى چىت ۋەلامدانەۋە؟! گەنجىكى پەرسىار كە لىزىنەى چاۋپىكەۋتنو تافىكرەنەۋە دەمىكر، بىرىتى بوو لەم پەرسىارە: رۇزانە چەند پەرداخ عەرەق دەخۇتەۋە؟

سەرە ھاتە سەر گەنجە مۇسلمانەكەۋ چوۋە ژوورەۋەۋ پەرسىار لە دۋاى پەرسىار ۋەلامى دانەۋە، ھەتا گەپشە ئەۋ پەرسىارەى: رۇزانە چەند پەرداخ عەرەق دەخۇتەۋە؟ گەنجەكە دوۋدەل دەبىتو نازانىت درۇ بىكاتو ۋەكو ئەۋانەى تر بلىت: رۇزى ئەۋەندە پەرداخ عەرەق دەخۇم، بۇ ئەۋەى پىى نەلەن: تۇ مۇسلمانىكى توندرەۋىت، يان بە راستى ۋەلام بىداتەۋەۋ بلىت: مەن مۇسلمانەۋ لە لاى ئەمە عەرەق ھەرامو ۋەدەغەكرەۋەۋ بە ھىچ شىۋەمەكە عەرەق ناخۇمەۋە!!

دۋاى بىركەرنەۋەمەكى خىرا، بىپار دەدات بە راستى ۋەلام بىداتەۋە، ھەر بۇيە دەلەت: مەن عەرەق ناخۇمەۋە..

ئەۋانىش دەلەن: بۇچى، نەخۇشەت؟! گەنجەكە دەلەت: نەخىر.. بەلكو مەن مۇسلمانەۋ عەرەق لە لاى ئەمە ھەرامە.. ئەۋانىش دەلەن: تەنەت لە پشۋى كۇتاي ھەقتەشدا ھەر ناخۇتەۋە؟! گەنجەكەش دەلەت: نەخىر.. بە ھىچ شىۋەمەكە ناخۇمەۋە..

بە سەرسامىيەۋ سەپرى يەكتر دەكەن زۇر لە لايان سەپىر دەبىت!! كاتىك ئەنجامى چاۋپىكەۋتنەكە دەرەجەت، ناۋى گەنجەكە لە ناۋەكانى پېشەۋەى ۋەرگىراۋەكان دەبىت.. گەنجەكە دادەمەزىتو دۋاى چەند مانگىك يەكەك لە بەرپەرسەكانى كۆمپانىيەكە دەبىنىتو پىى دەلەت: بۇچى پەرسىارى عەرەقتان لە ھەموۋان كەردو زۇر دۋبارەتان دەكرەۋە؟!

بەرپەرسەكەش دەلەت: لەبەر ئەۋەى كارەكەى ئەمە سەبارت بە ئىشكەرتن بوو، ھەر گەنجىكەمان دادەمەزانەد، عەرەق خۇر بوو، دۋاى ئەۋەى سەرخۇش دەبوو، شوپنەكەى

چېدەھېشتو دزېمان لېدەمگراو زەمرمان لېدەمگەوت.. کاتېک تۆمان بېنىو زانىمان گە
 ەهرەق ناخۆيت، دامانمەزراندیو ئەو گەسەمان دەستگەوت گە بە دوايدا دەگەراپن..
 ئای چەند جوانە مرۆف خامنى بېرو باومرېكى دامەزراو بېتو لە پېناو خۆشپەکانى
 دونيادا، دەستى لى ەلنەگرېتو چېگېرو خۆراگر بېت.. کېشەى ئېمە ئەومپە، لە
 کۆمەلگەپەکدا دەژن، گەسانىكى گەم پابەندن بە بېرو بۆچوونەکانيانەو.. گەمن ئەو
 گەسانەى لە پېناوى بنەماو بېرو باومرپاندا، دەژن و دەمرن..

کاتېک بە بېرو باومرپتەو پابەند دەبېتو بە رېگەى راستو دروستدا ەنگاو
 ەلەمنى، خامن بېرو بۆچوونە پرۆپووجەکان وازت لېناھېتنو دەبېت چاومرېى
 فرۆفېل و پېلانەکانيان بېت!! کاتېک بەرتېل وەرناگرېت، ھاوکارە بەرتېل خۆرمکانت
 لېت تورە دەبن.. کاتېک داوېن بېسىو زېنا ئەنجام نادەيت، خراپەکارانو بېرموشتان
 تورە دەبن..

* دەگېرنەو ە نېمامى عومەر ﷺ شەوېک لە شەوان بە شارددا دەگەراو چاودېرى
 ژيانو ناسايشى خەلگى دەگرد، لە تاريكى شەودا بە لای مالىکدا دەروات، گوڤى لە دەنگى
 پېکەنېنو گالئەوگەپېكى زۆر دەبېت، وەك ئەوەى دەنگى چەند گەسېكى سەرخۆشى
 تېدا بېت.. دەپەوېت لە دەرگاگەيان بەدات، بەلام دەترسېت گومانەکەى ەلە بېت،
 ەمرېۆپە لە دەرگا نادات، بەلکو پارچەپەك خەلۆز ەلەدەگرېتو بە نېشانەپەك دەرگای
 مالەكە نېشان دەکاتو دەروات..

خامن مالەكە گوڤى لە دەنگى دەرگاگەيان دەبېت، دېتە دەرەو ە نېشانەپەك لە سەر
 دەرگاگەيان دەبېنېت، کاتېک لە دوورەو پەشتى ئېمامى عومەر ﷺ دەبېنېت، لە
 رۆوداوەکە تېدەگاتو دەزانېت ئەو نېشانەپەى سەر دەرگاگەيان، کارى ئېمامى عومەر..
 پياوگە پتوېست بوو، نېشانەى سەر دەرگاگەيان بېرپتەو، بەلام وای نەگرد، بەلکو
 پارچە خەلۆزېک ەلەدەگرېتو ەمان نېشانە لە دەرگای دراوسېکانى دەداتو مالەکەى
 خۆى لە ناوياندا ون دەکات!! وەکو ئەوەى بېهۆت ەموو دەرودراوسېکانى بېنېتە
 ئاستى خۆى وەکو خۆى ناشرېنيان بکاتو سەرخۆش بن!!

بەلئ.. نەپوېست ئاستى خۆى بەرز بکاتەو ە بۆ ئاستى دراوسېکانى، بەلکو وېستى
 ئەوان بېنېتە ئاستى خۆى..

بە دئىياپەو ە گەسى زېناکەر، حەز دەکات ەموو گەس زېنا کارو داوېن پېس
 بن.. کاتېک ئاھرەتېک دەبېنېت بەردەوام درۆ لەگەل ھاوسەرەکەيدا دەکات، گەسېکېش
 ئامۆزگارى دەکات، بۆ ئەوەى واز لەو کارە ناشرېنە بېنېت، گەچى لە باتى ئەوەى
 بە گوڤى بکات، حەز دەکاتو ەولېش دەدات بۆ ئەوەى ئەوېش وەك خۆى مال وېران

بكاتو دهلٲت: ٲياوان ههر ناوا ههلسوكهوتيان لهگهل بكهيت باشه.. نيشو كارمگان به درؤگردن نهٲٲت ناروات..

بهٲٲومبهرى فهرمانگهٲهك كاتيك راستگؤٲه لهگهل فهرمانبهرمكانيداو خاومن ههلسوكهوتٲكى جوانهو دلى ناسودميهو بهختهومره له ژيانيدا، كاتيك بهٲٲومبهرىكى خراب دمٲٲٲت، له باتى نهميمش وهكو نهو خؤى چاك بكات، كهچى ٲٲى دهلٲت: وامهكهو وابكه.. ٲرووى خؤش مهده به كارمهندهكانت.. دم به خهنده مهبه..

دوكاندارىكى جگهرمفروش كاتيك دوكاندارىكى هاوٲٲى دمٲٲٲت، جگهره نافروشىت، هز دمهكات نهويش وهك نه مٲٲتو ٲٲى دهلٲت: بؤ نهوهى قازانچ زياتر بكهيت، بؤچى جگهرمش نافروشىت؟!

دهى ٲالهوان بهو له سهر بيرو باومٲه جوانهكانت دامهزراوو خؤٲاگر بهو به ههموو هٲزٲكهوه بلٲ: نهخير.. ههرگيز ناتوانن ههلمخهلهتٲنن.. ههر له كؤنيشهوه ٲٲياومٲان زؤر ههوليان دمدا، ٲٲغهمبهرى خودالله له بيرو باومٲكهيدا سازشكارى بكات.. بهرومردگاريش دمفهرموٲت: ﴿فَلَا تُطِيعِ الْمُكَذِّبِينَ﴾ ۸ ﴿وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ﴾ ۱ ﴿الْقَلَمِ. واته: (تؤ ههرگيز به قسهى نهوانه مكه، كه باومٲيان به تؤ نيهو بهرنامهكهت به درؤ دمانن.. نهوانه ناواته خوازن كه تؤ نهرمى بنوٲٲٲت، ئٲنجا نهوانيش نهرمى بنوٲٲن).. دهى ناگادارو وريابهو ههرگيز واز له بيرو باومٲه جوانهكانت نههٲٲٲتو وريابه ههلتنهخهلهتٲنن..

راستگۆیى..

* بیرم دیت رۆژنك له هۆلى تافیکردنهوهدا، چاودیری قوتابیهکانم دمکرد، تافیکردنهوهکەش له رۆژی پینچ شەممەدا بوو، هەر چەندە رۆژی پینچ شەممە مۆلتو پشوو بوو، بەلام له بەر زۆری وانەکان ناچار بووین تافیکردنهوهی تیدا ئەنجام بدەین.. له داوی دەست پیکردنی تافیکردنهوهکە بە چەند خولەکیك، قوتابیهک هات، کە دواکەوتبوو، ئەو هەزارە زۆر شەمزا بوو، پێم وت: ببورە درمگ هاتیت، رێگەت نادەم تافیکردنهوه ئەنجام بدەیت.. داواى کرد رێگەى بدەم..

وتەم: چی بوو هۆی ئەوهی دواکەوتیت؟

وتی: بڕوا بکە خەوم لیکەوتبوو..

بە راستگۆییهکەى سەرسام بووم، هەر بۆیە وتەم: فەرموو..

داواى چەند خولەکیكى تر، قوتابیهکی تر هات.. وتەم: چی بوو هۆی ئەوهی دوا بکەویت؟

وتی: سویند بە خودا رێگە زۆر قەرمبائە بوو، خۆت دەزانى بەیانیان خەلکی دەچن بۆ سەر کارەکانیان، یەکیك بۆ زانکۆ.. یەکیك بۆ کۆمپانیا.. یەکیك بۆ شوپنیکى تر.. زۆرێك قسەى کرد، بۆ ئەوهی پێم بەسەلمینیت کە رێگە قەرمبائە بوو.. ئەو داماوە بیرى چوو بوو، ئەمە پشوو فەرمیە.. لەوانەیه شەقامەکان تەنها قوتابیهکانى ئیمەى لیبووبن!!

وتەم: شەقامەکان قەرمبائە بوون ها؟! ئۆتۆمبیلەکانیش زۆر بوون؟

وتی: بەئى.. سویند بە خودا هەر دەلێى لەگەڵدا بووى!!

وتەم: ئەگەر درۆ دەکەیت، بزانە چۆن دەیکەیت.. بڕای خۆم، ئەمە پینچ شەممەیهو پشوو!! کام شەقام قەرمبائە بوو؟

وتی: ئاە!! بە راستى بیرم چوو پێت بڵێم: یەکیك له تاپەکانى ئۆتۆمبیلەکەم بەنچەر بوو، وەستام بۆ ئەوهی چاکى بکەمەوه!!

داماوە زۆر تیکچوو بوو، بێکەنیمو پاشان رێگەمداو چوو زوورەوه بۆ ئەوهی تافیکردنهوهکەى ئەنجام بدات..

ئای چەندە ناشیرینه، کاتێك بۆ خەلکی ڕوون دەبیتهوه، کە درۆت لەگەڵ کردوون!! درۆ خەلکیت لێ دەرپەوینیتەوهو باوەڕیان پێت نامینیتو متمانەت پێناکەن.. وات لیدیت، کە دۆستەکانت گێشەیهکیان بۆ دروست دەبیت، داواى یارمەتیت لێناکەن،

ههروهه کاتیک هسه دهکەیت، گویت لێناگرن.. ئای درۆ چەندە ناشیرینو بێزراوه؟!

پرسیار کرا لە پێغه‌مبەری خودا ﷺ و وتیان: موسلمان ترسنۆک دەبێت؟

فەرمووی: بەئێ..

وتیان: ئەو چروکو ڕەزێل دەبێت..

فەرمووی: بەئێ.. و تیان:

ئەو موسلمان درۆزن دەبێت: فەرمووی: نەخێر. (رواه مالک)..

عبداللهی کوری عامر ﷺ دەرئەوێت: ڕۆژێک پێغه‌مبەری خودا ﷺ لە مالمەن

دانیشتبوو، دایکەم بانگی کردەو وتی: وەرە شتیکت بدەم.. پێغه‌مبەری خودا ﷺ فەرمووی:

دەتەوێت چی بدەیت؟ دایکیشم وتی: خورمای دەدەم.. پێغه‌مبەری خودا ﷺ فەرمووی:

ئەگەر پێت نەدایە، ئەوا درۆیەکت لە سەر دەنوسرا. (رواه أبوداود)..

کەسانی درۆزن، زۆر پەیمان دەدەن و ناشی بەنە سەر و پۆزش و بیانووی جۆراو

جۆریش دەهێننەوه، بۆ ئەوەی ڕازیت بکەن، زۆر زووش درۆگەیان دەرئەوێت و

ناشکرا دەبن..

* ئیمامی زوهری لە لای کاربەدەستێک شایەدییەک دەدات.. کاربەدەست و

دەستەلاتدارەکش دەلێت: درۆ دەکەیت..

ئیمامی زوهری هاوار دەکات و دەلێت: پەنا بە خودا.. من درۆ دەکەم؟! سوێند بە

خودا ئەگەر بانگدەریک لە ئاسمانەوه بانگ بکات و بڵێت: خودا درۆی حەلال کردووهو

ڕێگەیداوه درۆ بکەن، ئینجا درۆ ناکەم، ئەو چۆن درۆ دەکەم لە کاتیکدا کە حەرام و

قەدەغەکراو بێت؟!

خوداپەرستی نهٲنی و ٲاراوه..

* ده ٲاٲك له مەموبەر و له رۆژنكی به هارو شهوئكی ٲاردها، له گەل هەندك له هاوهلانهدا، له گەشتكدا بووین.. یهكك له ئۆتۆمبیلەكانمان له كارگهوت و ناچاربووین لهو شوئنهدا بمئینهوه.. ئاكرمان كردهوهو به دهوړیدا دانیشتن..

چەند جوان و خۆشه، له شهوئكی ٲاردها، له دهوړی ئاگر گۆئ بیستی قسهی خۆش بین!! دانیشتنه گەمان درژهی كٲشا.. تٲببونی نهوهم كړد یهكك له هاوهلانه، كه كهسكی زۆر چاك و بۆ خدا گونجاو بوو، له نٲوانماندا ههستاو دووركهوتەوه!! نهو هاوهلانه مان زۆر جار خوداپەرستی به نهٲنی نهجام ددها.. رۆژانی ههینی دهمببونی زۆر به زوویی، دهچوو بۆ مزگهوت، بهلكو جاری وا ههبوو هیشتا دمرگای مزگهوت نهكرابوووه، دهچوو بۆ مزگهوت..

بهئ.. له ناوماندا ههستاو هەندك ئاوی له گەل خۆی برد، گومانم وا بوو دهچٲ بۆ نهووی دهست به ئاو بگهیهنٲ.. كاتكی زۆری ٲیچوو، منیش كهوتمه چاودٲی كړدی.. كاتك بینیم، لیمان دووركهوتیوووه له تاو سهرما پهشته مائكی له خۆی ٲیچابوو، سهری خستبووه سهر زهوی و لهو تاریكیهداو به تنهنا خهركی نوٲزكردن بوو.. به ئاشكرا ٲیوهی دیار بوو، كه پهرومردگاری خۆشهوٲ، وا گومانم دمهرد، پهرومردگاریش نهوی خۆش بووٲ..

دلنٲا بووم، نهو جۆره چاكه و خوداپەرستیه نهٲنیانه، مایهی سهربهړزی دونٲاو دواړۆزه.. چهنډین ٲاٲ تٲههړی.. نهمرۆ نهو ٲیاوه بووه به كهسكی بانگخوازو خۆشهویستی خهلكی و هۆكار بووه بۆ رٲنمایي كړدی چهنډین كهس.. كاتك له مزگهوت ٲان له بازړ دهمبیرٲ، منډال و بچوكهكان ٲٲش گهورهكان ٲٲشېركٲ دمهكن، بۆ نهووی چاك و چۆنی له گەل بكهن.. زۆرٲك له بازركان و ٲیاوه ناودارو دمهسهلاتدارهكان، خۆزكه دمهخوازن، ودهكو نهو هاوهلانه مان له دلی خهلكیدا خۆشهویست بن، بهلام نهوه زۆر دووره!!

كهسك شهونخونی بكاتو كهسكیش شهوان دهست له ملانی خه و بٲٲ، ئایا كهسی دووهم دمهوانٲ به كهسی یهكه م بكات؟!

بٲگومان نه خٲر.. پهرومردگاریش دمههروٲٲ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًا ۝۱۶﴾ مريم. واته: (به ٲاستی نهوانهی كه باومړٲان هیناوهو كارو كردهوه چاكهكانیان نهجامداوه، له ئایندهدا خودای میهرمان سۆزو خۆشهویستی و ٲٲزی تاپههتیان بۆ ناماده دهكات، (ههرومهها له لایهن فرهشتهكان و ئیمانداران و نیشتهجٲكانی

بەهەشتەو (خۆشەویست و پێزدارن)..

بە ئی.. کاتێک پەرۆردگار خۆشی بووئیت، خەلکی سەرزەمویش خۆشیان دەوئیت..
پێغەمبەری خودا ﷺ دێفەرموئیت: پەرۆردگار کاتێک کەسێکی خۆش بووئیت، بانگی
جوورائیل دەکاتو دێفەرموئیت: بە دلناییهووە من فلانە کەسەم خۆش دەوئیت، تۆش
خۆشت بووئیت.. جوورائیلیش ئەو کەسەم خۆش دەوئیتو پاشان بانگی فریشتەکانی
ئاسمان دەکاتو دێفەرموئیت: پەرۆردگار فلانە کەسەم خۆش دەوئیتو ئێمەش خۆشتان
بووئیت، فریشتەکانیش هەموویان ئەو کەسەیان خۆشدەوئیت، پاشان دانیشتوانی سەر
زەمویش خۆشیان دەوئیت..

بە هەمان شێوە ئەگەر پەرۆردگار ڕقی لە کەسێک بێت، بانگی جوورائیل دەکاتو
پێی دێفەرموئیت: ڕقم لە فلانە کەسەو تۆش ڕقت لێی بێت، جوورائیلیش ڕقی لەو
کەسە دەبێتو پاشان بانگی فریشتەکانی ئاسمان دەکاتو دێفەرموئیت: پەرۆردگار ڕقی
لە فلانە کەسەو ئێمەش ڕقتان لێی بێت.. فریشتەکانیش هەموو ڕقیان لێی دەبێت،
پاشان دانیشتوانی زەمویش ڕقیان لێی دەبێت. (رواه البخاري ومسلم)..

ئای چەندە خۆشە، کەسێک لە سەر زەموی ژیان بە سەربەریتو بخەوئیتو بخواتو
بخواتەو، پەرۆردگاریش لە ئاسمانەو بە ناوەکەم خۆیهووە بانگی بکاتو بێفەرموئیت:
من فلانە کەسەم خۆش دەوئیت، ئێمەش خۆشتان بووئیت!!

زوبیری کۆری عەوام ﷺ دێفەرموئیت: هەر کەسێک دەتوانیت بە نەهینی کرداری چاک
ئەنجام بدات، با بیکات..

کرداری چاکەو پەرستشە نادیارەکانیش جۆراو جۆرن، لەوانە:

* ئەنجامدانی شەونوێژ، ئەگەر تەنھا ڕکاتێکی وەتریش بێت، جا راستەوخۆ لە
دوای نوێژی خەوتنان بێت، یان پێش خەوتن، یان پێش نوێژی بەیانی، بۆ ئەوێ
لە لای خودای پەرۆردگار لە ڕیزی ئەو کەسانەدا ناوت تۆمار بکڕیت، کە شەونوێژ
ئەنجام دەدەن.. پێغەمبەری خودا ﷺ دێفەرموئیت: (إن الله وتر يحب الوتر، فأتروا یا أهل
القرآن).. واتە: (پەرۆردگار تاکەو تاکێ خۆش دەوئیت، ئەم دۆستانێ قورئان نوێژی
وەتر ئەنجام بدەن)..

* هەروەها هەولێان بۆ یەكخستن و ناشت کردنەوێ نیوان خەلکی.. نەهیشتنی
ناکۆکی لە نیوان دراوسێکاندا، هەروەها لە نیوان هاوسەر و خوشک و براکاندا.. پێغەمبەری
خودا ﷺ دێفەرموئیت: (ألا أخبركم بأفضل من درجة الصلاة والصيام والصدقة؟ قالوا: بلى.. قال:
إصلاح ذات البين). رواه أحمد. واتە: (ئایا لە کارێک ئاگادارتان بکەم، کە پلەم لە نوێژو
پۆژوو خێرو خێرات چاکتر بێت؟ هاوێلان فەرموویان: بە ئی.. پێغەمبەری خودا ﷺ
فەرمووی: یەكخستن و پێكخستنێ نیوان خەلکی)..

* هەروەها زۆر یادی خودا کردن، لەبەر ئەوێ هەموو کەسێک کێی زۆر خۆش

پیاوکه ده‌لټ: داوام له پەروەردگار کردوو، بە چاوی خۆم ئیمامی ئەحمەد ببینم و بە خزمەتی بگم. ئیمامی ئەحمەدیش دھەرموێت: دەی مۆژدە بێت من

ئىمامى ئەحمەدمو بە قاچەكانى خۆم ھاتووم بۇ لات.. سبحان الله!!
* يەككى تر لە كارە نەئىبىيەكان برىتيە لە: چاكەگردن و بەخشىن بە نەئىنى،
چونكە بەخشىن بە نەئىنى، دەبىتە ھۆى كوزاندنەوھى پڤو توورمى پەرورمردگار..
ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه لە دواى ئەنجامدانى نوێزى بەيانى، دەچوو بۇ دەرەوھى شارى
مەدینەو كەمىك دەمايەوھو پاشان دەگەرايەوھ..
ئىمامى عومەر رضي الله عنه لەم كارەى ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه سەرى سورما بوو، ھەر بۆيە
پۇژىك لە دواى نوێزى بەيانى دەكەوێتە شوێنى، ھەتا ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه بىنى،
خۆى بە رەشمالىكى كۆن و رزىودا كرد..

ئىمامى عومەر رضي الله عنه لە پەناى گاشە بەردىكدا خۆى ھەشارداو پاش كەمىك ئىمامى
ئەبوبەكر رضي الله عنه لە رەشمالەكە ھاتە دەرەوھو پۇى.. راستەوخۆ ئىمامى عومەر رضي الله عنه خۆى كرد
بە رەشمالەكەداو بىنى تەنھا ئافرەتتىكى لاوازی نابىناى تىدايە، لەگەڵ چەند كچۆلەيەكى
بچووك.. ئىمامى عومەر رضي الله عنه پرسى: ئەو كى بوو ھات بۇ لاتان؟! ئافرەتەكەش دەئىت:
نايناسم، بەلام دزمانم پياويكە لە موسلمانانو ماومىەكى زۆرە ھەموو بەيانىەك سەرمان
لێدەدات..

ئىمامى عومەر رضي الله عنه ھەرمووى: كە دىت جى دەكات؟! ئافرەتەكە دەئىت: مالمەكەمان بۇ
گسك دەداتو ھەويرمان بۇ دەشەلەتو شىرمان بۇ دەدۆشەتو ھەر پێويستىەكى ترمان
ھەبىت، بۆمان ئەنجام دەداتو پاشان دەرەوات..

ئىمامى عومەر دىتە دەرەوھو ئاھىك ھەلەكەشەتو لەبەر خۆيەوھ دەئىت: بە راستى
ئەى ئەبوبەكر بەم كارانەت جىنەشەكانى دواى خۆت ھىلاكو ماندوو كرد!!
ئىمامى عومەر رضي الله عنه لەم كارانەدا زۆر دوور نەبوو، لە ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه،
ئەوھتا تەلجەى كورى عوبەيدوللا رضي الله عنه دەگىرەتەوھو دەئىت: جارێكىيان لە تارىكى شەودا
ئىمامى عومەر بىنى خۆى كرد بە مالىكدا، پاشان ھاتە دەرەوھو خۆى كرد بە مالىكى
تردا.. منىش سەرم سورماو لە دەرەوھى خۆمدا وتم: دەبىت ئىمامى عومەر لەو مالمەدا
جى بكات؟! كاتىك پۇژ بووھو، چووم بۇ مالى يەكەمیان.. كاتىك چوومە زوورەوھ،
پىرێژنىكى نابىنا دانىشتبوو.. وتم: ئەو پياوھى شەو بۆجى ھات بۇ لاتان؟!
پىرێژنەكەش لە وەلامدا وتى: ماومىەكى زۆر زۆرە، پەيمانى پێداوم دىتو
پێداويستىەكانم بۇ جىبەجى دەكاتو پاشان دەرەوات..

تەلجە كاتىك گوى لەم ھەسەيە دەبىت، بە خۆى دەئىت: دايكت پۆلە پۆت بۇ بكات
ئەى تەلجە، چاودىرى عومەر دەكەيتو بە دواى عەيبو عارىدا دەگەرييت؟!
شەويكى تريان ئىمامى عومەر رضي الله عنه دەجىت بۇ دەرەوھى شارى مەدینەو پياويكى
پێبوار دەبىنەت، لە نزيك رێگەكە رەشمالىكى ھەلداوھو زۆر بە شىرزمى لە بەردەم
دەرگای رەشمالەكە دانىشتووھ.. ئىمامى عومەر رضي الله عنه كاتىك ئەم پياوھ بەم شىوھ دەبىنەت،

لٲی دمېرسٲتو دهلٲت: تۆ کٲٲت؟! ٲٲاوهکهش دهلٲت: ٲٲٲوارٲکم و هاتووم بۆ لای
نه میری ئٲمانداران بۆ نه وهی ٲارمه ته کهم بدات..

ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ له م کاته دا، له ناو ٲهشماله که دا گوٲی له ناله نالی ئافرمته ک
دهلٲت، ٲرسٲار دهکاتو دهلٲت: نه وه چیه؟!

ٲٲاوهکه دهلٲت: ٲهحه ته خودات لٲ بٲٲ، ٲٲۆ به دم کارو ٲٲداوٲستٲه وه وازمان
لٲ بهٲنه..

ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ دهفرموٲت: نه مه کاری منه و ٲٲم بلی..
ٲٲاوهکه دهلٲت: نه وه خٲزانه که مه و خه رٲکه مندالی دهلٲت، که سٲکی لا نه و هٲج
خواردن و خواردنه وه ٲهشمان ٲٲ نه..

ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ زۆر به ٲه له ده که ٲٲته وه بۆ ماله وه و خٲزانه که ی، که کچی ئٲمامی
عه لیه رضی اللہ عنہ، له ٲووداوه که ئاگادار دهکات.. هه ر شتٲک ٲٲوٲست بٲٲ، ئاماده ی ده که نو
هه ردووکیان به ره و دمه وه ی شاری مه دٲنه و به ره و ٲهشمالی ژنو ٲٲاوه که ده که ونه ٲٲ..
کاتٲک ده که نه ٲهشماله که، خٲزانه که ی ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ ده چٲته زووره و بۆ لای
ئافرمته که و ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ له دمه وه له که ل ٲٲاوه که دا خه رٲکی ئاگرکردنه وه و
خواردن دروست کردن دهلٲت..

ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ کاتٲک فووی له ئاگرکه دمکرد، دوو که ل و ته ٲوتۆزی دارو
ئاگرکه ته که ل به ٲٲشی ٲٲرۆزی ببوون، ٲٲاوه کهش دانٲشتبوو سه میری دمکرد، له م
کاته دا خٲزانه که ی ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ هاواری دهکاتو به دمنگی به رز دهلٲت: نه ی
نه میری ئٲمانداران مۆرده ی نه وه بده به هاوه له که ت، که کورٲکیان بوو.. کاتٲک ٲٲاوه که
گوٲی له وشه ی نه میری ئٲمانداران دهلٲت، دمه رسٲتو دهلٲت: تۆ عومه ری کورٲ
خه ته تابٲت؟!

نه وٲش فره مووی: به لٲ.. ٲٲاوه که ترساو وٲستی دوورٲکه وٲته وه، به لام ئٲمامی
عومەر رضی اللہ عنہ فره مووی: له شوٲنی خوٲ ٲهٲنه وه و دوور مه که و مه ره وه.. ٲاشان ئٲمامی
عومەر رضی اللہ عنہ مه نه جه له خواردنه که ی هه لگرتو له ٲهشماله که ی نزٲک کرده وه به
خٲزانه که ی وت: خواردن بده به و ئافرمته.. ئافرمته کهش له خواردنه که ی خوارد،
ٲاشان ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ خواردنی برد بۆ ٲٲاوه که و فره مووی: بخۆ تۆ ماندووٲتو
نه مشه و نه خه وتووٲت..

ٲاشان ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ بانگی خٲزانه که ی کرد، بۆ نه وه ی ٲٲۆنو به ٲٲاوه که شی
فرموو: سه به ٲٲٲ و مه ر، بۆ لام بۆ نه وه ی شتٲکت بۆ بکه ٲن..
ٲهحه ته و سۆزو به زمٲی ٲه رومردگار له ئٲمامی عومەر رضی اللہ عنہ بٲٲ.. چه نده خو به
که م زان بوو؟! چۆن به نهٲنی خودای له خوٲی ٲازی دمکرد؟! هه موو نه م کارانه شی به
مه به سٲی نه وه بوو، خو شه وٲستی خودا به ده ست بهٲٲٲت..

عەلى كۆرى حوسەينى كۆرى ئىمامى عەلى عليه السلام بە شەۋان توورمگە ئاردى بە پىشتى ھەلدەگرتو دىمىبرد بۇ مائە ھەزارمگان، كاتىك كۆچى دوايى كرد، بىنيان پىشتى پەش بوومتەۋە شىن ھەلگەپراۋە.. وتيان، ئەم پىشتە، بە پىشتى بارھەلگرو كۆل كىش دەجىت، ۋاش نازانين رۇژىك كارى بارھەلگرو كۆل كىشى كرد بىت!! بەلام كاتىك نانى سەد مائە بىۋەزىن ھەتيۋى شارى مەدىنە بىرا، ئەوسا زانىيان كە ئەمە عەلى كۆرى حوسەين بوۋە، شەۋانە ئاردى بۇ بىردوون مائە ھەزارمگانى بە سەر كرەۋتەۋە!!

* پىاو چاكىك بىست سالى بە نەينى رۇژ نا رۇژىك بە رۇژوۋ دەبوۋ، بە بى ئەۋەى مالى خۇشيان بەم كارەى بزىان.. ئەم پىاۋە كارى دوكاندارى دىمىبرد، بەنيان كاتىك دىمىرۇى بۇ سەر كارەمگەى خواردىنى بەنيانى نىۋىمىرۇى لەگەلا خۇى دىمىبرد، ئەو رۇژەى بە رۇژوۋ بوۋايە، خواردىنەگەى دىمەخىشى، ئەو رۇژەى بە رۇژوۋوش نەبوۋايە خۇى دىمىخوار، ئىۋارانىش كاتىك دىمگەپرايەۋە، لەگەل خىزانو مىندالەكانىدا خواردىنى ئىۋارەى دىمخوار.. بەلى.. بە راستى ئەو جۆرە كەسانە ھەست بە خۇشەۋىستى پەرومىردگارىيان دىمكەنو مەبەستىيانە رەزامەندى خودا بە دەست بەينىن.. ئەو كەسانە، كەسانى ئىماندارو پارىزكارن، ئەو كەسانەن كە پەرومىردگار لە بارمىيانەۋە دىمەرموۋىت: ﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٢١﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٢٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَزْوَاجًا ﴿٢٣﴾ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ﴿٢٦﴾﴾ النبأ. واتە: (بە راستى بۇ خوداناسو پارىزكاران سەرفرازىو خۇشىو شادىو كامەرانى فراۋان ئامادىيە.. چەندەھا باخچەى جوانو جۆرى تىرى.. (لەو جىگەو رىگە خۇشانەدا ھاۋسەرو ھاۋدەمى) ئافرىتانى سىنە جوانو (دىمەن جوان) ھاۋتەمەن ئامادىيە.. لەگەل كاسەى پىر لە شەرابى تايىبەتىدا.. لەو بەھەشتەدا ھىچ جۆرە قىسەيەكى پىروپوۋوچو درۇۋ دەلەسەيەك نابىستىن.. ئەمەش ھەموۋى پاداشتىكە (ئەى ئىماندار)، بەخشىكە بە حسابىكى ورد دىمەخىشەيت بە بەختەۋەمىر)..

دەى داۋاى خۇشەۋىستى پەرومىردگارت بىكە، يارمەتى ئەم داۋايەشت بەۋە دىمىت، كە خۇشەۋىستى خۇت، لە دلى دروست كراۋمگانى پەرومىردگارتدا بچىنىت..

گه وری ئافره تانی بههشت..

* ئیمه لیرمدا باسی سۆزی باوکایهتی دهکهین.. باسی میهرمبانی و بهزمیی باوک دهکهین.. باسی خوشه و یسترین مندالی پیغه مبهری خودا ﷺ دهکهین.. باسی فاطمه کی خه دیجه (خودایان لی رازی بیت) دهکهین.. باسی کچی ئافرمه تک دهکهین، که یه کهم کهس بوو له پیاوانو ئافرمتان که موسلمان بوو.. نهو ئافرمته ی مال و سهرومتو سامانه که ی کرد به قوربانی نیسلام.. وهرن با که مێک له گه ل فاطمه دا (خودا لی رازی بیت) دابنیشین.. بزانی نئیوانی له گه ل پیغه مبهری خودا ﷺ چۆن بوو.. باسی هه ندیک له و پروودا وانه بکهین، که له نئیواناندا پروویانداوه.. باوکانو کچان دمتوانن سوود له و پروودا وانه وهر بگرنو له هه ل سوکه وتیاندا ڕمگ بداته وه.. فاطمه (خودای لی رازی بیت) پارچه یه که بوو له پیغه مبهری خودا ﷺ.. فاطمه (خودای لی رازی بیت) دایکی دوو گه نجه که ی گه وری گه نجان ی بهه شته.. دایکی حه سه نو حوسه ی نه..

هاوسه ری پائه وانو تیکۆشه رو هاوه لی به ناوبانگ ئیمامی عه لیه ﷺ.. فاطمه (خودای لی رازی بیت) له هه موو کهس زیاتر شیوه و هه ل سوکه وتی له پیغه مبهری خودا ﷺ جووه.. رۆژیک فاطمه (خودای لی رازی بیت) دیت بۆ لای پیغه مبهری خودا ﷺ و پیغه مبهری خودا ﷺ له کو تایی رۆژه کانی ته مه نیداو له ناو هاوسه ره کانی دا دمبیت..

کاتیک فاطمه (خودای لی رازی بیت) دههات بۆ لای باوکی، پیغه مبهری خودا ﷺ به ره و پیری ده جوو، ههروه ها ماچی ده کردو له جیکه که ی خو ی دا ی ده نیشاند، به لام هاتنی ئه مجاره ی فاطمه (خودای لی رازی بیت) له کو تا رۆژه کانی ته مه نی پیغه مبهری خودا ﷺ بوو..

ئه مجاره یان پیغه مبهری خودا ﷺ به هو ی نه خوشییه که یه وه، له سه ر جیکه ڕاکشا بوو..

عائیشه (خودای لی رازی بیت) ده فره مویت: ئه مجاره یان که فاطمه (خودای لی رازی بیت) هات، پیغه مبهری خودا ﷺ له بهر ئه وه ی نه خوش بوو، نه ی توانی له بهری هه ستیت، به لکو فاطمه (خودای لی رازی بیت) هاتو له ته نیشت پیغه مبهری خوداوه ﷺ دانیشو پیغه مبهری خودا ﷺ فره مووی: به خیر بیت کچه کهم، پاشان وته یه کی چرپاند به گو ییدا، فاطمه (خودای لی رازی بیت) کاتیک گو یی له م قسه یه

بوو، دەستی کرد به گریان..

پێغه‌مبەری خودا ﷺ وتەیه‌کی تری به گوێیدا چرپاند، ئەمجارمیان فاطمه (خودای لێ رازی بێت) دەستی کرد به پێکه‌نین..

عائیشه (خودای لێ رازی بێت) دمه‌رمووت: هەرگیز شتی وا سەرسوڕه‌ینه‌رم نەبینیوو، گریان و پێکه‌نین ناوا لەیه‌که‌وه نزیکن!!

عائیشه (خودای لێ رازی بێت) پاشان پرسیار له فاطمه (خودای لێ رازی بێت) ده‌کات و هۆکاری پێکه‌نین و گریان‌ه‌که‌ی ئیدمه‌رسیت، به‌لام فاطمه (خودای لێ رازی بێت) رەمتی ده‌کاته‌وه‌و ده‌لێت: نه‌ینی پێغه‌مبەری خودا ﷺ ناشکرا ناکه‌م..

رۆژه‌کان تێپه‌رین و پێغه‌مبەری خودا ﷺ کۆچی دوا‌یی کرد، دوباره‌ عائیشه (خودای لێ رازی بێت) هه‌مان پرسیار له فاطمه (خودای لێ رازی بێت) ده‌کات..

ئەمجارمیان فاطمه (خودای لێ رازی بێت) وه‌لامی ده‌داته‌وه‌و دمه‌رمووت: له جاری یه‌که‌مدا پێغه‌مبەری خودا ﷺ فەرمووی: کچه‌ شیرینه‌که‌م، هه‌موو سالتیک جوهرائیل ﷺ جارێک ده‌وری قورنانی پێده‌مکرده‌وه‌، ئەم‌سال دوو جار ده‌وری پێکردمه‌وه‌، وا ده‌بینم مردنم نزیك بووبێته‌وه‌..

فاطمه (خودای لێ رازی بێت) دمه‌رمووت: ئیتر منیش ده‌ستم کرد به گریان، جاری دووهم پێی فەرمووم: ئایا رازی نابیت ببیت به گه‌وره‌ی ئافرمتانی به‌هه‌شت؟! ئیتر منیش به‌و مژده‌ خۆشه‌ ده‌ستم کرد به پێکه‌نین..

پێغه‌مبەری خودا ﷺ له دوا‌ی شووکردنی فاطمه‌ش (خودای لێ رازی بێت) به ئیمامی عه‌لی ﷺ هەر گرنگی پێده‌دا و خۆشه‌ویستی بو‌ی که‌می نه‌کرد..

ماوه‌یه‌کی که‌م بوو فاطمه (خودای لێ رازی بێت) شووی به ئیمامی عه‌لی ﷺ کرد بوو، به‌لام به‌هۆی زۆری ئیش و کاری ماله‌وه‌، فاطمه (خودای لێ رازی بێت) به ته‌واوی هیلاک و ماندوو ببوو.. ئافرمتانی پێشوو و ه‌کو ئافرمتانی ئیستا نه‌بوون، خۆیان ده‌بووایه بچوونایه له بیر ئاویان هه‌لکێشایه‌و به شانیان بیان هینایه‌ته‌وه‌و خۆیان گه‌نمه‌و خۆیان به‌پارپایه‌و بیان کردایه به ئاردو هەر خۆشیان خواردنیان بۆ ئازەلی سواری پیاو‌مکانیان ناماده‌ بکردایه..

ئیمامی عه‌لی ﷺ به فاطمه (خودای لێ رازی بێت) دمه‌رمووت: فاطمه له ئیش و کاری مāl ماندوو نه‌بوویت؟!

فاطمه (خودای لێ رازی بێت) دمه‌رمووت: به‌ئێ.. هیلاک بووم..

هاوه‌لان له سهرمتادا هه‌زارو نه‌دار بوون، ئەوه‌ی که‌ کۆشیان دم‌کردمه‌وه‌، له پێناوی خوادا خه‌رجیان ده‌کرد، هه‌تا رۆژێک ئیمامی عه‌لی ﷺ خێزانه‌که‌ی زۆر برسی ده‌بن، هەر بۆیه‌ ده‌جێت بۆ کێلگه‌و ره‌زی جوله‌که‌یه‌ک و پێی ده‌لێت: ده‌مه‌وێت کار بکه‌م..

جوله‌که‌که‌ش پێی ده‌لێت: له‌و بیره‌ ناو هه‌لکێشه‌و بیکه‌ره ئەو حه‌وزه‌وه‌، هەر دۆلکه

ٲاوتكيش به دمنكك خورما..

هه لكيشانى ٲاوا له بيرىكى قول، خوى ناخوشه، جا كه سه كه برسيسى بىٲ، نهوا ناخوشتر.. به ههر حال بايى يانزه دمنك خورما هه لدمكيشىٲو دمرواته وه بؤ ماله وهو ده لىٲ: نه مه خواردنى ئىومه..

به لى.. دواى نه وهى ئيمامى عه لى ٲهست دهكات، فاطمه (خوداى لى رازى بىٲ) به دهست ئيشو كاروه زؤر هيلاك و ماندوو، ده لىٲ: كارمكهرو خرمه تگوزارت ده وىٲ؟ فاطمه (خوداى لى رازى بىٲ) ده لىٲ: به لى.. ده مه وىٲ..

ئيمامى عه لى ٲهفرموىٲ: دهى بجؤ بؤ لاي باوكتو كارگوزارىكى لى داوا بكه.. فاطمه (خوداى لى رازى بىٲ) به رهو مالى باوكى كه وته رى، هه تا گه يشته مالى ٲىغه مبهرى خودا ٲهوه له دمركايداو چوو ده زووره وهو ٲىغه مبهرى خوداى ٲه بىنى..

دواى نه وهى له گهل عايشه ده (خوداى لى رازى بىٲ) په كترىان ماچ كرد، نىوانىان زؤر خوش بوو، هيج كيشه په كيان له گهل په كه نه بوو، زؤرىش په كترىان خوش ده وىست.. له نىوان قسه كانياندا، عايشه (خوداى لى رازى بىٲ) لى پرسى: ٲىغه مبهرى خوداى ٲه بؤ چيه و چ كارىكت ٲىيه تى؟

فاطمه ش (خوداى لى رازى بىٲ) له وه لامدا فرموى: ئيشو كارى مال، به ته واوى ماندوو يان كردوو و هاتوو داواى كارگوزارىكى لى بكه..

عايشه ش (خوداى لى رازى بىٲ) دهفرموىٲ: كاتيك ٲىغه مبهرى خوداى ٲه ته وه، ٲاگادارى ده كه..

ٲىغه مبهرى خوداى ٲه درمگانىكى شهو به ماندوو ٲىٲى ٲه ته وه، عايشه ش (خوداى لى رازى بىٲ) هوكارى هاتنه كهى فاطمه (خوداى لى رازى بىٲ) بؤ ده گىر ٲه وهو هانى ٲىغه مبهرى خوداى ٲه ددهات، كه كارگوزارىكى بداتى..

سه ير بكن عايشه (خوداى لى رازى بىٲ) چهند دهر وونىكى باكى هه بووه، هانى ٲىغه مبهرى خوداى ٲه ددهات كه داوكارى په كهى فاطمه (خوداى لى رازى بىٲ) جىبه جى بكات، نه شى وت: منىش مافى خومه داواى كارگوزار بكه، يان بؤ چى نهو كارگوزارى ده مه وىٲ من نه مه وىٲ؟

ٲىغه مبهرى خوداى ٲه ده كه وىٲه رى و ده چىٲ بؤ مالى ئيمامى عه لى ٲه.. ئيمامى عه لى و فاطمه تازه بوكو زاوا دهن، كاتيك ٲىغه مبهرى خوداى ٲه له دمركا ددهات، ئيمامى عه لى ٲىٲى دهفرموىٲ: كه مىك چاومر ٲه بكه..

ٲىغه مبهرى خوداى ٲه دهفرموىٲ: ئىوه له سه ر جىكهى خؤٲان هه لمه ستنو له شو ٲىنى خؤٲان بمىنه وهو ده چىٲه نىوانىانه وهو دادهنىش ٲىٲ..

به لى.. له نىوان كه چه كهى و زاوا كهى، كه ٲامؤزاشى دهبىٲ دادهنىش ٲىٲ.. ٲىغه مبهرى خوداى ٲه وهكو كور ى خوى سه يرى ئيمامى عه لى ٲه دهكات، ههر له مالى خوشيدا

گه‌وره‌ی کرد بوو.. له‌و کاته‌دا فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) بیستو شه‌ش سال دهبټ، پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ نزیکه‌ی شه‌ست سال دهبټو زوړیش له نیامی عه‌لی ﷺ به تهمه‌نتر دهبټ، جیاوازی تهمه‌نیان سالو دوو سال نابټ..

پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ به فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) دمفهرمویت: نه‌مړو هاتبووی بو لام؟

فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) دمفهرمویت: به‌ئ..

پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ دمفهرمویت: چیت دمویت؟

فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) دمفهرمویت: کارگوزارک، یان خزمه‌تگوزارکیم دمویت..

پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ دمفهرمویت: ((رښماییتان بکه‌م بو شتیک که باشت ر بیټ له

کارگوزار))؟

فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) ده‌ئیت: به‌ئ..

پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ دمفهرمویت: ((کاتیک چوونه سهر جیکه‌ی خه‌وتن، سیو سیو

جار سبحان اللهو سیو سیو جار الحمدللهو سیو چوار جار اللهاکبر بکه‌ن، نه‌وه باشته

بو ئیوه له کارگوزار))..

نیامی عه‌لی ﷺ سه‌یریکی فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) ده‌کاتو فاطمه‌ش (خودای

لئ رازی بیټ) به هه‌مان شیوه، پاشان فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) ده‌ئیت: پیغه‌مبه‌ری

خوداش ﷺ نه‌ی کارگوزار؟

پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ دمفهرمویت: ((کارگوزارت ناده‌م.. سویتند به خودا، هه‌ندیک

له موسلمانانی (اهل الصفة) له برساندا سکیان ده‌گوشن))..

(اهل الصفة) هه‌ندیک له موسلمانانه هه‌زاره‌کان بوون، هاتبوون بو مه‌دینه‌و

موسلمان بیوونو نه‌یان ده‌توانی بو لای که‌س وکاره‌کانیان بکه‌رښه‌وه، له‌به‌ر نه‌وه‌ی

که‌س وکاره‌کانیان موسلمان نه‌بوون، له مه‌دینه‌ش شوینو حیگه‌و رښکته‌یان نه‌بوو،

ناچار له مزگه‌وته‌که‌ی پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ ژیانیان به‌سهردمبردو رږژانه هه‌ندیک

ئیشو کاری وه‌کو داربرپریان دهم‌کردو ده‌یان فروشتو ژیانیکي مه‌ریو مه‌زی دم‌ژیان،

ژماره‌شیان زوړ بیوو، هه‌ر بویه پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ فهرمووی: نه‌و کارگوزمارانه

ده‌فروشمو پارمه‌کی دده‌م به‌و موسلمانانه هه‌زارانه..

نیامی عه‌لی ﷺ دمفهرمویت: هه‌رگیز وازم له‌و زیکرانه نه‌هینا، که پیغه‌مبه‌ری

خوداش ﷺ قیری کردین..

به‌ئ.. خوئیو هاوسه‌رمه‌کی هه‌تا له ژیاندا بوون، هه‌موو شه‌ویک نه‌و زیکرانه‌یان

ده‌خویند..

فاطمه (خودای لئ رازی بیټ) خو‌شه‌ویستو نازیزی پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ بوو.. له

دوای پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ، نیامی نه‌بویه‌کر ﷺ فاطمه‌ی له کچو کورمه‌کانی خوئی

زباتر خوؑ دهويست..

پيغهمبهرى خودا ﷺ دمفهرمويت: (إنا معاشر الأنبياء مانورث، ماتركناه صدقة). رواه البخاري. واته: (ئيمهى پيغهمبهران ميراتمان ليناگيريت، نهوى له دوامان جيدهمينيت، خيرو خيراته بۇ موسلمانان)..

پهرومردگار فهرمانى داوه، كه ههرچيهك له دواى پيغهمبهران جيدهمينيت بۇ موسلمانانه، چونكه پيغهمبهرانيش مروفنو نهووكو كۆكردنهوى مالو سامان له دونيادا كاربان تيبتكات، نهومتا داود ﷺ كاتيك كۆچى دوايى كرد، هيچ شتيك له مالو سامانهكهى نهگوازيابهوه بۇ سولهيمانى كورى ﷺ، بهلكو تهنها پيغهمبهرانيهتيهكهى گوازيابهوه بۇ سولهيمان ﷺ..

ههروهها زمكهر يا ﷺ كاتيك داوا له خودا دمكات كه كورپكى پيبيبهخشيت، كورمكهشى ببيت به ميراتگري، بهلام ميراتگري لهچيدا؟

بيت به ميراتگري له پيغهمبهرانيهتيهكهيدا، ههروهك دمفهرمويت: ﴿فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۖ يَرِنِّي وَرِثٌ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا﴾ ﴿٦﴾ مريم. واته: (داواكارم له بهخششى خوٲ بههرومرم بكهو مندايكم پي بيبهخشيت كه بتوانيت جيگهى من بگريتهوه.. تا ميراتى پيغهمبهرانيهتى منو نهوى يهعقوب ومربگريت، ههروهها پهرومردگارا بيكه به كهسيكى وا، كه تۆشو بهنده چاكهكانيشت لئى رازى بن)..

پيغهمبهران له دواى خوٲان زانستو زانياربان جيپيشتووه، نهك سهرومتو سامان، نهومتا كاتيك پيغهمبهرى خودا ﷺ كۆچى دوايى كرد، زريكهى له لاي جولهكهيهك بارمته بوو، پيغهمبهرى خودا ﷺ دهچيت بۇ لاي جولهكهيهكو داواى ههنديك جوئ ليدمكات بۇ مالو مندالى و پي دمفهرمويت: دواى ماوهيهك بوئ دهگيرپيتهوه، يان پارمكهى دمداتى بهلام جولهكهكه دهئيت: يان نرخهكهى، يان شتيكم به بارمته بدمري بۇ نهوى نهگهر بۆت نههينامهوه، يان نرخهكهيت نهدا بيفروشم..

پيغهمبهرى خوداش ﷺ زريكهى ومكو بارمته دمداتى، كاتيك پيغهمبهرى خودا ﷺ كۆچى دوايى دمكات، زريكهى له لاي نهو جولهكهيهك بارمته دمبي..

پيغهمبهرى خودا ﷺ جگه له زهوييهك هيچى له دوا جيناممينيت، كه له كاتى خوٲيدا خوئى هاوسهركانىو مالو مندالى سووديان ليدمبيني..

پيغهمبهرى خودا ﷺ كۆچى دوايى دمكاتو ئيمامى نهبوبهكر ﷺ دهچيت بۇ لاي فاطمه (خوداى لئ رازى بيت)و پي دمفهرمويت: نهى كچى پيغهمبهرى خودا ﷺ خوٲهويستيم بۇ تۆ، زباتره له خوٲهويستيم بۇ مندالهكانم، چيت دهوئ له مالو سهرومتو سامانى خوٲم، له وشترو مهرومالاتو شتومهكو كهلوپهل، بيبهو دمتدمى، سوپند به خودا مالو سامان بدم به تۆ، پيم خوٲستره لهوى بيدم به مندالهكانى خوٲم، بهلام پيغهمبهرى خودا ﷺ نهو زهوييهى له دواى خوئ جيپيشتووه، بۇ موسلمانانانى

جېهښتووهو بۇ نهوانه و دمېت بېگېرېتهوه بۇ مالى گشت موسلمانان..

فاطمه ش (خودای لى پازى بېت) پازى دمېت..

كاتېك گه وړه ى ئافرماتى بههشت له سهرمه رگدا دمېت، له دواى شمش مانگ له كۆچى دواى پېغمبهرى خدا ﷺ، ئىمامى نه بوبه كرو عومهر (خودا يان لى پازى بېت) دمپانه وېت مائتاواى لېكهن، مؤلّت ده خوازنو ده چنه ژووره ووهو له ديار سهرى داده نيشنو له پهر و مردگار بوى دمپارېنه ووهو نه وېش له پهر و مردگار بويان دمپارېته ووهو پاشان دېنه دمره ووه..

فاطمه (خودای لى پازى بېت) نه ومنده دلى پاك بووه، رڼو كينه ى بهرامبهر هېچ يه كېك له هاوه لآن نه بووه، له دواى كۆچى دواى باوكېشى، په يومندىپه كى خوښى له گهل عانىشه (خودای لى پازى بېت) و سهرجه م هاوسهره كانى باوكېدا هه بووه..

فاطمه (خودای لى پازى بېت) كچى خه دېجه (خودای لى پازى بېت) بوو.. پېغمبهرى خدا ﷺ پهر و مردوه گه وړه ى كرد.. له تهمه نى هه زده سالىدا شووى به ئىمامى عهلى ﷺ كردو داىكى هه سهن و حوسه ين بوو.. زؤربه ى كات خو ى و دوو كورپه كى له خزمه تى پېغمبهرى خدا ﷺ بوون و پېغمبهرى خدا ﷺ يارى له گهل دمر و زؤرى خوښ دموستن..

پهر و مردگار له فاطمه پازى بېت.. هه رومها له مندا له كانى و له هاوسهره كى.. پهر و مردگار له بهه شته كه تدا له گهل فاطمه (خودای لى پازى بېت) و هاوسهره كانى پېغمبهرى خدا ﷺ و له گهل هاوه له كانىدا كۆمان بكه ى ته وه.. آمين..

هه والگري..

* هه والگريو گه ٲان به دواى هه والو دمنگوباسى ئه مو ئه و، ميژوويه كى كۆنى هه يه.. له ناو هه موو گه لو نه ته وميه كدا ئه م دياردميه هه بووه و هه يه، جارى وا هه يه كه سانىك، يان نه ته وميه ك بۆ خۇپاراستن له زهرمر و زيان و له ترسى لايه نى به رامبه ر، هه ولىانداوه له هه والى كه سان و نه ته ومكانى تر بزانن، بۆ ئه وهى خۇيانيان ليپباريژن.. ٲيغه مبه رى خودا ﷻ ناگادارى كردووين، كه دوور بكه وينه وه له و ديارده و ٲه وشته ناشيرينه، هه روهك ده فهرمويت: (لاتجسسوا ولا تحسسوا). رواه البخاري..

هه ولىدان و به دواگه ٲان، بۆ زانينى هه والى خه لكى به بى ٲرس و به بى مؤلمت، كارىكى حهرامو ٲيگه نه دراوه، ٲيغه مبه رى خودا ﷻ ناگادارى كردووين، به بى ٲرس سه يرى نوسينى كه سيكى تر نه كه ين، هه روهك ده فهرمويت: (لايحل لأحدكم أن ينظر في كتاب أخيه بغير إذنه). رواه البخاري..

جياوازي نيوان (تجسس)، له گه ل (تجسس) بريتيه له وهى (تجسس) ئه وميه كه كه سه كه ٲشت به خۆى دمه به ستيت و خۆى هه ولى ئه وه دمдат كه زانيارى و هه والى له سه ر ئه و كه سه دمست بكه ويت كه دمه ويت، به لام (تجسس) ئه وميه هه والو زانيارى له كه سانى تره وه و مربرگريت، له سه ر ئه و كه سه ي كه دمه ويت، وهك ئه وهى له كه سيك بٲرسيت: ئه وه هه والى فلانه كه س چۆنه و چى دمكات؟ بيستوومه ئه وه و ئه وهى كردا! به شيوميه كى گشتى هه زكردن به زانينى هه والى ئه مو ئه و له لاي زۆريك له خه لكى، يان له لاي هه موو خه لكى هه يه و ئه م بابته ٲه يومندى به فه رمانگه يه ك، يان و مزارميتىك، يان نه ته وميه كى ديارىكراوه و نه يه.. جارى وا هه يه متمان به يه كى زۆرت به كه سيك هه يه و هه والو دمنگوباسىكى خۆتى ٲيده لىيت، كه چى دواى بۆت دمردمكه ويت، كه ئه م هه والى تۆى گه ياندووه به كه سانى تر، هه ر بۆيه ٲيويسته ئيمه ي مرؤف: يه كه م: نه ينى خۆمان لاي كه س باس نه كه ين، هه روهك و تراويشه: ئه گه ر كه سيك سىنگو دهروونى ئه ومونده ته سكو بچوكه و جيگه ي نه ينييه كانى خۆى تيىدا نابيته وه، به دنياييه وه ئه و كه سه ي كه تۆ نه ينييه كه ي له لا دمدركىنى، سىنگو دهروونى له تۆ بچوكترو ته سكتره..

دووهم: دروست نيه مرؤف به دواى هه والى ئه مو ئه وموه بيت، مه گه ر بۆ به رژه ومنديه كى گشتى، وهك ئه وهى كه سيك گومانى ئه وهى له سه ره، كه كرپنو فروشتن به مادده هۆشبه رمكانه وه دمكات، يان ٲه يومندى حهرام بۆ ئافرمتان و ٲياوان ٲيكدده خات، له م كاته دا دروسته له راستى و دروستى ئه م باسه بكۆلينه وه و لايه نه ٲه يومنديدارمكاني

لئ ناگادار بکهین، تهنانت پیغمبهری خودا ﷺ خوینی دانهناوه بۆ کهسیک چاوی کهسیک کویر بکات، نهگهر نهو کهسه سهیری مالی خه لکی دمکردو به دوی ههوالی نهو نهووه بوو، له کاتیکیدا قورنانی پیرۆز دمفرمویت: ﴿وَالْمَعِينِ بِالْعَمَلِ...﴾ (10) المائدة. واته: (چاوی پهکیک کویر بکات، دمبیت چاوی کویر بکریتهوه)..

نهگهر کهسیک به نهقهست چاوی کهسیکی کویر کرد، نهوا دمبیت به تهواوی نهو خوینه بدات که شهر دیاری کردوه، خۆ نهگهر به ههلهو نهزانیش نهوه بکات، نهوا دمبیت نیوهی خوینهکه ههر بدات، مهگهر ببهخسريت، بهلام نهگهر به نهقهست چاوی کهسیک کویر کرد، که بهبی ئیزن له دمرگاوه، یان لهسهر لیوارهوه سهیری مالهکتهی دمکرد، نهوا هیچ خوینیکت ناکهویتته سهرو خوینی نهو کهسهی چاوی کویر کراوه، بهفیرۆ دمروات..

پیغمبهری خودا ﷺ دمفرمویت: (من حسن المرء ترکہ مالایعیه). واته: (له رهوشتی جوانی موسلمان نهومیه واز له شتیک بهینیت، که پهیومندی بهووه نهبیت).. ههروها دمفرمویت: (کفی بالمرء إثمًا أن یحدث بكل مسمع). رواه البخاری. واته: (نهومنده بهسه بۆ مرقف که تاوانبارو گوناھبار بیت، که ههرچییهکی بیست، بیگیریتتهومو باسی بکات)..

کهسیک لهگهڵ هاوسهرمهکیدا کیشیهکی ههیه، چ پهیومندییهکی به تۆوه ههیه؟ موچهی فلانه کهس چهنديکهو چهنديک نیه، تۆ حهقت چیه؟ دوینی له مالی فلانه کهس، هاوار هاوار، دمنگه دمنگ دمهات، کیشیهکی نیوان خویانه، به تۆ چی؟ نهوهی پهیومندی به تۆوه ههیهو سوودی بۆت ههیه، نهومیه رۆژانه چهنديک قورنان دهخوینیت؟ چهنديک یادی پهرومردگار دمکهیت؟ نوێره سونهتهکان دمکهیت یان نا؟ * پیغمبهری خودا ﷺ ههرگیز شتیک پهیومندی بهووه نهبووايه، نزیکي نهدهکتهوهو نهدهچوووه وردهکارییهوه، هاوهله بهرێزماکانیشی به ههمان شیوه، ههرگیز پیغمبهری خودا ﷺ چاودیری هاوهلێکی نهکردوه، مهگهر بۆ نهوهی یارمهتیهکی بدات، یان باری سهر شانی سوک بکات، ههروهک نهوهی له پهکیک له غهزاگاندا، کاتیک پیغمبهر ﷺ و هاوهلانی دمگهپنهوه، پیغمبهری خودا ﷺ دمبینیت و شترمهکی جابری کوری عبدالله (خودایان لئ رازی بیت) ههر دوا دمکهویت..

پیغمبهری خودا ﷺ له جابر ﷺ نزیک دمبیتتهومو پیتی دمفرمویت: جابر برۆ.. جابریش ﷺ دهلیت: و شترمهکم نهخۆشهو ناروات..

پیغمبهری خودا ﷺ دمفرمویت: و شترمهکت پهخ بدمو گۆچانیک یان داریکم بدمری.. پیغمبهری خودا ﷺ به دارمهکه له و شترمهکه دمداو له پهرومردگاریش بۆی دمپارپتهوه.. و شترمهکه به یارمهتی خودا ههلهدمستیت به گورجو گۆلی دمست دمکات به رۆیشتن.. جابر ﷺ و پیغمبهری خودا ﷺ سواری و شترماکانیان دمبنو له نزیک پهکهوه

دهكهونه رڼه.. جابر ؑه لهو كاته دا ته مه نه بېستو پهك سال دمېټ، هر بډيه پښه مېهرى خودا ؑه لڼى دمېرستو دمفهرمويت: جابر هاوسه رگيريت كردوو؟ پښه مېهرى خودا ؑه نايه وټ بچټه وردمكارى ژيانى جابرموه، بهلكو بډ نهوه پرسيارى لڼدهكات، بډ نهوهى بزانتيت ژيانى چونهو چى پڼويسته، بډ نهوهى كارټكى بډ نه انجام بدات..

پرسيارهكهى پښه مېهرى خودا ؑه وركو پرسيارى نهو كهسانه نيه، وركو نه مړو كهسانيك هه، پرسيار له خهلكى دهكهنو دهلڼن: نهوه بېستم لهگه ل هاوسه ركهتدا كښه تان هه يه؟ هوكارهكانى چين؟

ناخر چ په يوه منديپه كى به تږوه هه يه؟ تږ باوكى نه وټ؟! براى نه وټ؟! نهى له رموشت جوانى موسلمان نهوه نيه، كه واز له شټيك بهټنيت، كه په يوه مندى به تږوه نه وټ؟!

به لڼ.. پرسيارهكهى پښه مېهرى خودا ؑه بډ نهوه بوو يارمه تپيه كى بدات، وركو نهوهى به هه ژاريك بلټيت: حالت چونه؟ له كوڼ دهژين؟ كړى خانوومكه تان زوره، يان كه م؟! تږ مېه سټت نهوميه نهگه ر كړى خانوومكه يان زور بټت، يارمه تى بدميت، نه مېش له كاتى گفټوگډا بډ كهسى پرسيار ليكراو دمردمكه وټ كه نهو كهسى پرسيارهكه دهكات، مېه سټت نيه تى چيه..

جابر ؑه له وهلامدا فهرمووى: به لڼ پښه مېهرى خودا ؑه هاوسه رگيريم كردوو.. پښه مېهرى خودا ؑه به م وهلامه زور دلخوش بوو، پاشان فهرمووى: كچ بوو يان بڼوهژن؟

جابر ؑه له وهلامدا دهلټيت: نهى پښه مېهرى خودا ؑه بڼوهژن بوو.. پښه مېهرى خودا ؑه دمفهرمويت: دهى با كچ بووايه، ياريت لهگه ل دهكردو يارى لهگه ل دهكردى..

جابر ؑه دمفهرمويت: نهى پښه مېهرى خودا ؑه باوكم شهيد بووه نو خوشكى بډ جڼهټستووم، بډيه كچم نه هڼاوه، نه وركو كښه بكه وټه نيوانيان، بڼوهژنيكم هڼاوه كه ته مه نهى هېټو له وانيش گهورمتر بټت، بډ نهومى وركو دايكيش وابټت بډيان.. دهبنن نه م گهنجه چون له پڼاو خوشكهكانى قوربانى به خو شپيهكانى خوږداوه، پښه مېهرى خودا ؑه به م هه لوټسته جوانهى جابر ؑه سه رسام دمېټ، پاشان دميه وټ يارمه تپه كى بدات، هر بډيه پڼى دمفهرمويت: جابر وشترمه كم پڼافروشى؟ وشترمه كاش بېوو، شان به شانى وشترى خهلكى بهلكو چاكتريش دمړوشت..

جابر ؑه له وهلامدا دمفهرمويت: نهى پښه مېهرى خودا ؑه خو ئيستا وشترمه كم كاش بووه، بېضر م؟!

پښه مېهرى خودا ؑه دمفهرمويت: پڼمى بفروشه..

جابر رضي الله عنه دفعه رمویت؛ دهی یو خوت..

بی‌فهمی‌های خود را ﷺ دفعه‌ی دومین: نا بینی بفروشه..

جابر رضی اللہ عنہ دفعہ موت: به چند نهی پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم خودا عز و جل..

بیتھمبری خودا ﷻ دمھرمویت؛ به درھمیک دمیروشی؟

جابر رضی اللہ عنہ دفعہ رموت؛ و شتریک به درهه مک، نهی پیغه مبهری خود ﷺ!

پیغمبرِ خدا ﷺ بهردوام پاره‌های بُو زیاد دمکات، همتا دمگانه جل دره‌مو

زیاتریش.. کاتیک یارمکه دهگاته چل درهم، جابر رضی الله عنه دفعه رمویت: به لئی بهومندهی

دەردەم ئەي پەغەمبەری خوداﷺ، بەلام بەو مەرجەي تا دەرگەمەوه مەدینە ھەر بە

خۆم بڤت..

جابر رضی اللہ عنہ دہگاتہ وہ مہ دینہ و کہل و پہل و شمعہ کہانی لہ سہر و شتر کہ دادہ گریٹ ..

پیغمبرِ خدا ﷺ، بیلال رضی اللہ عنہ دمنیریت بو لای جابر رضی اللہ عنہ و بی بی دمنہ رمویت: بیلال

بجھو جل درهه مو زیاتریشی بدمری..

جابر رضي الله عنه ياره كه و مرده گريئو بير دهكاته وه، جي لهو پارميه بكات؟ و شتر يكي نري

پېښور؟ پان خوشه کانی پېښات به شوو، پان خواردنو کهلویه لی بو مال پېښوریت؟

ئەو وىستىرە ھەر ئەو وىستىرە بوو، كە دارو ئاۋى پىدەھىناۋ رۆيشتىن ھاتىنىشى ھەر بەو

وشتړه یوو..

کاتیک بیلال رضی اللہ عنہ و شترکہ دینیت، پیغمبرِ خود صلی اللہ علیہ وسلم به بیلال رضی اللہ عنہ دفعہ رمویت:

بېلال وسترکه بدمروه به جابرو پېي بلې؛ وسترکه شو پارمگهش بۇ خۆت..

بیلال و شترکه دمداته‌وه به جابرو جابریش به سه‌سامیه‌وه دهرسیت: نه‌وه چیه؟

بیغہ مبری خود اﷲ و شترہ کی نہویست؟

بیلال رضی اللہ عنہ دمفہ رمویت: نا، پیغہ مبهری خودا ﷺ فہ رموی: پارمکو و سترمکش بو

خفت..

نیتہر جابر رضی اللہ عنہ ہم ھم لوں استی پیغہ مبری خودا ﷻ زور دلخوش دہیت..

بەئى. پېغەمبەرى ﷺ ھەوائى خەلقى دېمىسى، بۇ ئەھۋى ناگادارى ھال

گوزمرانیان بیتو هاوکارییان بکات..

په رومردگار نه پښه کانه مان بېار پزیتو له نابرو وچوونی دنیاو دواړوژ په ناته

بېدهگريو له همر شونښک بووین، بهرېزو سهنگینمان بکهیت.. آمین..

له ستهم خۆت بپارێزه..

نههینهکانی میژوو زۆرن.. هه‌ندێک رووداو روویانداوه‌و هه‌ندێک بپارێش له‌ لایه‌ن که‌سانیکه‌وه‌ دراوه‌، که‌ تا ئێستاش هۆکاره‌کانیان به‌ ته‌واوی ئاشکرا نه‌بوون..

* لێره‌دا باسێکی یه‌حیای به‌رمه‌کی ده‌که‌ین، که‌ که‌سایه‌تییه‌کی به‌ناوبانگی به‌رمه‌کیه‌کانه‌و باوکی شیرێ هارونه‌ ڕه‌شیدیش بووه‌و که‌سایه‌تییه‌کی که‌وره‌ی له‌ لای هارونه‌ ڕه‌شیدیش هه‌بووه‌، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا به‌ندی کردو له‌ به‌ندیخانه‌دا کۆچی دوا‌یی کرد!!

هۆکاری ئه‌و شکسته‌ی به‌سه‌ر به‌رمه‌کیه‌کاندا هاتو هارونه‌ ڕه‌شید بۆچی وای لێکردن، چی بوو؟! نه‌زانراوه‌.. ته‌نانه‌ت کاتێک لێیان پرسى: هۆکاری ئه‌وه‌ چی بوو، له‌ به‌یانیه‌کداو له‌پڕ فه‌رمانی کرد هه‌ندێک له‌ به‌رمه‌کیه‌کان بکوژن و هه‌ندێکی تریان بگرن و به‌ندیان بکه‌ن؟

له‌ وه‌لامدا هارونه‌ ڕه‌شید ده‌لێت: سوێند به‌ خودا ئه‌گه‌ر بزانه‌م ده‌ستیشم ئه‌و نه‌هینه‌ ده‌زانیت، ده‌مبیرمه‌وه‌..

یه‌حیای به‌رمه‌کی بپاوێکی به‌سالاچووی به‌ته‌مه‌ن بوو، هه‌شتا سالی تیپه‌راند بوو، کورپێکیشی به‌ناوی خالید له‌گه‌ڵیدا له‌ به‌ندیخانه‌ بوو.. ئه‌م کورپه‌ی زۆر چاک بوو له‌گه‌ڵ باوکیدا..

پاسه‌وانی به‌ندیخانه‌که‌، بۆ ئه‌وه‌ی سزاکه‌یان له‌سه‌ر قورستر بکات، پێگری ده‌کرد دار به‌رنه‌ ژووره‌وه‌و ئاگری پێیکه‌نه‌وه‌و خۆیانی پێ گه‌رم بکه‌نه‌وه‌.. یه‌حیای به‌رمه‌کیش بپاوێکی پیر بوو، کاتێک به‌یانیا‌ن ده‌یویست ده‌ستنوێژ بگریت، به‌هۆی نه‌بوونی ئاگرو ساردی ئاوه‌که‌وه‌، تووشی نارێحه‌تییه‌کی زۆر ده‌بوو.. به‌ندیخانه‌کانی ئه‌و کاته‌ش، هیج خزمه‌تگوزارییه‌کی نه‌وتوایان تێدا نه‌بوو..

خالید کاتێک باوکی به‌و نارێحه‌تییه‌ ده‌بینیت، شه‌وانه‌ که‌ هه‌موو ده‌خه‌وتن، قاپێکی پڕ له‌ ئاو ده‌کردو به‌رزى ده‌کردوه‌و بۆ لای ئه‌و چرایه‌ی به‌ به‌رزیه‌که‌وه‌ هه‌لواسرا بوو، قاپه‌ ئاوه‌که‌ی لێ نزیک ده‌کردوه‌و، بۆ ئه‌وه‌ی هیج نه‌بێت ساردی ئاوه‌که‌ که‌م بکاته‌وه‌و تۆزیکیش گه‌رم بێت.. ئه‌م کاره‌ش کاتێکی زۆری ده‌ویست، هه‌تا کاتی بانگ ده‌هات، به‌م شیویه‌ ئاوی بۆ باوکی گه‌رم ده‌کرد، پاشان ئاوه‌که‌ی ده‌دایه‌ ده‌ست باوکی، بۆ ئه‌وه‌ی ده‌ستنوێژی پێبگریت..

پاسه‌وانی به‌ندیخانه‌که‌، کاتێک به‌مه‌ ده‌زانیت شه‌وان له‌ کاتی خه‌وتن به‌ دواوه‌، چراکه‌ی ده‌برده‌ ده‌ره‌وه‌.. دوا‌ی ئه‌وه‌ی چراکه‌ش نه‌ما، خالید شه‌وانه‌ کاتێک باوکی

دەخەوت، ھاپەكەى پړ له ناو دىكردو سكى رپووت دىكردو ھاپەكەى به سكهوه دىنوساندو باومشى به ھاپە ناومكەدا دىكردو تا بانكى بهىانى پالى به دىوارىكهوه دىداو بهو حالهوه دىمايهوهو پاشان ناومكەى دىدا به باوكى بۆ نهوهى دىستىورى پىبىگرىت.. دىگىرنهوه يەككەى له پىاومكانى لای خەلىفه تۆمەتى دزى ده مليۆن درههه مى دىدرىته پال، لهبەر نهوهى يەحىاى بهرمەكى، خاوهنى سىرومىتو سامانىكى زۆر دىبىت، پىاوهكه دىتو داواى يارمەتى دىكاتو دىلەت، خەلىفه پىى وتووم: ئەگەر ده مليۆن درههه ناماده نەكهىت، دىتكوژم..

يەحىاى بهرمەكىش يارمەكهى بۆ ناماده دىكات، بهلام پىاوهكه كاتىك دىروات، رپو دىكاتە نهو كەسەى كه لهگەلیدا دىبىتو دىلەت: سوڤند به خودا لهبەر چاكهو پىاومتى نهوهى لهگەل نەكردم، بهلكو لىم ترسا بۆيه نهوهى لهگەل كردم.. نهى كه نهومنده نازىتو خەلكى لىت دىترسن، بۆچى خەلىفه ناوات پىدەكاتو ناتوانىت هىچ بلىت؟!

ئىمه لىرەدا باسى چاكهو خراپەى يەحىاى بهرمەكى ناكەين.. باسى نهوه ناكەين كه ئايا راسته باپىرانى ناگرىان به گەوره زانىوه، يان نا؟! ئەمه بابەتىكى تره.. باسى نهو هەلۆستەى دىكهين كه پىاوئىكى له مردن رزگار كردو ده مليۆن درههه مى بۆدا، كەچى پىاوهكه ناواى پىووت.. كاتىك نهو كەسەى لهگەل پىاوهكهى خەلىفهدا بوو، ئەم قەسەيهى بۆ يەحىاى بهرمەكى گىرپايهوه، يەحىاى بهرمەكى دىلەت: لهوانەيه نهو پىاوه ناگای له خۆى نەبوو بىت، يان پەله پەلى بوو بىتو بىانووى خۆشى هەيه..

يەحىاى بهرمەكى، خاوهنى سىرومىتو سامانو پلهوپايههكى زۆر بوو، بهلام له كىتوپرىكدا هەمووى له دىستچوو.. رۆژىك خالىدى كورى بههوى سىرماو گەرماو نارهههتیهكانى بهندىخانهوه، بىزار دىبىتو دىلەت: باوكه چى ئىمهى گەياند، بهم حاله؟! باوكى له وهلامدا دىلەت: دۆعاى سىتم لىكراوان، چونكه ئىمه لىيان بىئاگا بووین، بهلام بهرومردگار لىيان بىئاگا نابىت..

دىلەن: كاتىك يەحىا له بهندىخانه مردنى نرىك دىبىتهوه، داواى پەرمیهك دىكاتو هەندىك شتى لىدەنوسىتو دىلەت: ئەگەر مردم بىدەن به خەلىفه.. كاتىك دىمرىت، نوسراوهكه دىدەن به خەلىفهو تىیدا هاتبوو، كه له دادگای خوداو به شایهتى فرىشتهكان كۆ دىكرىنهوه.. نهى هارونه رەشىد تۆ سىتمەت لىكردەم بهندت كردەم نهوهى پىت كردم پىت كردم، بهلام منىشو توش له خزمەتى بهرومردگار كۆ دىكرىنهوه..

كاتىك پىغەمبەرى خودا ﷺ مەعازىﷻ نارد بۆ يەمەن، مەعازىﷻ لهسەر وشترمەكهى بوو، پىغەمبەرى خودا ﷺ به پى دىروى، پاشان پىى فەرموو: ((نهى مەعاز لهوانەيه دواى ئەم يەكتر بىنینه، ئىتر يەكتر نەبىنینهوه)).. پاشان پاسپاردەو ئامۆزگارى كرد، چ ئامۆزگارى و پاسپاردەيهك؟!

مهعار ﷺ له باشتريهكانى هاوهلان بوو. له ههراوه هه لالدا زور زيركه بوو. له زانستو له بهرگرنددا ومكو شاخك وابوو. پيغه مبهري خودا ﷺ مهعارى ﷺ نارد بۇ نهوى خه لكى په مهن له ئيسلام شارمزا بكاتو هيرياد بكات..

به ئى. پيغه مبهري خودا ﷺ هه رموى: ((له وانه يه نه مه كوتا په كتر بينيمان بيت، له وانه يه بيته وه به لاي مزگه وته كه مدا، يان به لاي گورپه كه مدا تيپه ريت))، هه رواش بوو. ئيتير جاريكى تر مهعار ﷺ پيغه مبهري خودا ﷺ نه بينيه وه..

پيغه مبهري خودا ﷺ له ناو ناموزگارى و راسپارده كانيدا هه رموى: ((ئى مهعار له پارانه وهى سته م ليكراو بترسه و (خوتى لى بپاريزه) چونكه له نيوان پارانه وهى سته م ليكراو و خوداى په رومردگاردا، هيچ په ردمو بهر به ستيك نيه)). (رواه البخارى)..

داناو زاناكانيش وتوويانه: له پارانه وهى كه سانيك بترسه، كاتيک تۇ خه وتوويو نه ويش دؤعات ليدمكات..

نامت جفونك والمظلوم منتبه يدعو عليك وعين الله لم تتم..

به ئى. تۇ ده خه ويت، به لام سته م ليكراو هه به ناگايه و خه و ناچيته چاوى خه وى ليناكه و يتو دؤعات ليدمكات، چاوى په رومردگاريش هه رگيز ناخه و يتو ناگادارى هه موو شتيكه.. كه سانيك هه ن سته ميان له كه سانيك كردوو.. سته م ليكراوانيشت له تاريكى شه ودا دؤعا له سته مكارمگان ده كه نو هه ر له زيانى دونيادا سته مكارمگان تووشى چه ندين تافيكردنه وه و نا په حه تى كه و ره دمبن..

پيغه مبهري خودا ﷺ دهه رموييت: سته مكارو نازار دمري دايكو باوك، هه ر له زيانى دونيادا سزاي تاوانه كانيان ومردگرن.. جا سزاكه ي زه رمرو زيانى بازرگاني بيت، دلته نكي بيت، كيشه ي خيزانى بيت، يان نه خوشتو نازارو نا په حه تى بيت، رۇژيك تووشى كؤليستروؤل ده بيت، رۇژيك شه كره، رۇژيك فشارى خوشتن.. سته مليكراونيك له تاريكى شه ودا دؤعاى ليكردووييتو تۇش بيناگاييت لى، به لام په رومردگار لى بى ناگا نيه..

پيغه مبهري خودا ﷺ له هه رمو ودميه كى قودسي دا دهه رموييت: (يقول الله تعالى: يا عبادي اِنِ حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتَهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظَالُمُوا). واته: (په رومردگار دهه رموييت: ئه ي به نده كه م من سته م له خؤم هه رام كردوو، له نيوان ئيوه شدا هه رامو هه ده غه م كردوو، ده ي سته م مه كه ن)..

نابيت بهرپوه بهر سته م له هه رمان به ران بكات.. مي رد له ژنه كه ي.. برا له خوشكه كه ي.. مامؤستا نابيت به بى هو كاري دروست له قوتابيه كه ي تووره بيتو لى بدات.. نابيت سه روك سته م له كه له كه ي بكات.. به زمانت سته م له براكانت مه كه و غه يبه تيان مه كه.. په رومردگار به كه ورميى خو يه وه، سته مى له خؤى هه ده غه و هه رام كردوو به ئيمه ش دهه رموييت: له نيوان ئيوه شدا سته م هه رامو هه ده غه كردوو، هه رمانيشمان پيدمكات،

ستم نهكهين..

فهرمانبهريك گريٲبهستهكهى تهواو بوومو ديهويٲ راژهكهى بگوازيٲتهوه بۇ
فهرمانگهيهك، يان بۇ كۆمپانيايهكى تر، بهلام بهريٲومبهرمكهى ريٲكهى ٲيٲناداتو كاتيڪ
فهرمانبهرمكه داواى بروانامهى شارمزاىى و ٲسٲوٲرى ليٲدهكات، ٲيٲى ناداتو نايهليٲ
برواتو ريٲگرى ليٲدهكاتو دهليٲ: ئهگهر ههر دهرؤى ئهوا باسى بروانامه مهكه..
فهرمانبهريك له فهرمانگهيهك، يان له نهخۇشخانهيهك كار دهكات، كاتيڪ هاوالاتييهك
ديٲ، بهيٲى هۇ مهليٲ: چاومريٲ بكه.. بۇچى كاتزميريٲك بهيٲى هۇ چاومريٲ بكات؟! ئاخر
ئۇتۆمبىلى له سهرشهقام راگرتووه.. مندالى جيٲيٲشتووه.. ئهويش كارى ههيهو مؤلهتى
خواستووه..

ٲيٲغهمبهرى خوداﷻ دمفهرمويٲ: ((ههر كهسيك مافى برايىهكى له لايى، با
بيداتهوه، ٲيٲش ئهوهى رؤزى دواىى ٲيٲ، كه كهس لهو رؤژمدا دينارو درههمى
ٲيٲنابيت)). (رواه البخارى)..

ٲيٲغهمبهرى خوداﷻ له رؤزانى كۇتايى تهمهنيٲدا، چوو بۇ مزكهوتو سهركهوته
سهر مينبهر، مزكهوتهكهش ليٲوان ليٲو بوو له هاوهلى بهريٲزو ٲاريٲكار.. ههموو به
شيٲوميىك سهيرى ٲيٲغهمبهرى خوداﷻ دمكرد، ومكو ئهوهى بالٲده بهسهر سهريانهوه
نيشتبتيٲتهوه.. ئهوه هاوهلانه ٲيٲغهمبهرى خوداﷻ له مالو مندالو له چاوى خۇيان
خۇشتر دهويست..

كاتيڪ سهركهوته سهر مينبهر فهرمووى: ئهى خهلكينه ئهگهر قامچيهيهكم له ٲشتى
كهسيكتان دابيت، ئهوه ٲشتى منهو با تۆلهى خۇى بكاتتهوه.. ئهگهر مالو سامانيكم
له كهسيك ومركرتبيت، ئهوه مالو سامانى منهو چهندي ديهويٲ با بيبات.. ئهگهر
قسهيهكم به كهسيك وتبيت، با ٲيٲمى بليٲتهوه.. ٲاشان فهرمووى: لهوش مهترسن كه
رٲقو كينه ههلگرم چونكه ئهوه له منهوه دوورمه له من ناوهشيٲتهوه.. هاوهلان فرميٲسكو
ئهسرين به چاوو روممهتهكانياندا دههاته خوارمومو خهريك بوو دليٲان دمفريٲ، هيچ
كهسيكيش ههلنستا، ٲاشان ٲيٲغهمبهرى خوداﷻ فهرمووى: يان بمبهخشن، بۇ ئهوهى
به دمروونيكي ٲاكو بيگهردهوه بچمهوه بۇ خزمهتى ٲهرومردگارو مافى هيچ كهسيكم
لهلا نهٲيٲ. (رواه البخارى)..

بهريٲومبهرمكان، خاومن كۆمپانياكان، بۇ له كاتى خۇيدا موجهو كرىى فهرمانبهرو
كريٲكارمكانتان نادمن؟!

ئافرمقان.. ئهى ئهوانهى له مالهوه خزمهتگوزارتان ههيه، ستميان ليٲ مهكهن.. كارى
فورسو گرانيان ٲيٲمهكهنو يارمهتيان بدن..

باوكان.. ستم له مندالهكانتان مهكهن، كاتيڪ كورو كچهكانتان كاتى هاوسهرگيريانهو
تۇش له تواناتدا ههيه، هاوسهرگيريان بۇ بكهيت، دوايان مهخهو كاريان ٲاٲهرٲنه..

ئەى ئەو خوشكانەى منداىى ٲىاوەكانتان لەلاىە لە ژنە مردووكانىان، يان لە ژنە تەلەقدراوەكانىان، ستمەيان لى مەكەن.. قسەى ناشىرىنىان ٲىمەلئىن..

باوكان كاتىك منداىەكانتان داواى ئۆتۆمبىل دەكەنو لە تواناتاندا ھەيە بۆيان بكرن، ئەوا بۆيان بكرن..

ئەى ئەو ٲىاوانەى لە يەك خىزان زياترتان ھەيە، لەگەلىان يەكسان بنو ستمەيان لى مەكەن..

دەى ھەول بەدن لە ستمە خۆتان ٲىارىزن، بۆ ئەوەى بە چاكىو بە ٲاكى بگەن بە خزمەتى ٲەرورەدگارو مافى ھىچ كەسىكتان لەلا نەبۆتو ماىەٲووج نەبن..

* ئىبن تەيمىيە (خودا لىي خوش بۆت) دەفەرمويت: ٲەرورەدگار دەولەتى دادگەر سەرکەوتووو بەردەوام دەكات، با بۆباومرپش بن، بەلام دەولەتى ستمەكار سەرکەوتووو بەردەوام ناكات، با موصلمانىش بن..

تەنھا ئەوەندە بەس نىيە، كە ستمە نەكەينو نزىكى ستمە نەكەوين، بەلكو ٲۆويستە ئامۆزگارى ستمەكاران بكەين، بۆ ئەوەى واز لە ستمە بەئىنن.. جا ستمە لە لاىەن براوہ بۆت بۆ خوشك، يان لە لاىەن باوكەوہ بۆت بۆ منداىەكانى، يان بۆ ھاوسەرەكەى، يان ستمە لە لاىەن كاربەدەستانەوہ بۆت بۆ گەلو نەتەوەكەى، بەلام دەبۆت بە شۆمىيەكى جوان ئاگادارىان بكەينو لە ستمەكەيان ئاگادارىان بكەين..

ٲەرورەدگار يارمەتىمان بەمىت، ستمە نەكەينو لە ستمەكاران نەبين.. آمىن..

کلیلی خراپه مه به..

* نه عشاى كورى قهيس پياوٲكى دهم سبى خه لكى نه جد بوو له يه مامه.. لهو سهرده مه دا له نه جدموه گهنه و جو بؤ مه دينه دمئيردراو بازرگانى له نٲوان مه دينه و نه جدها هه بوو، هه رومها شمهك رموانه ي مهككesh دمكرا، به تايبهت له و مرزى جه جدها، مهككه به ناومنديكى بازرگانى دادمنرا..

نهم پياوه گه وره ي هؤزمه كى بوو، شاعيرٲكى زؤر به تواناو ليها تووش بوو.. شيعرمكنى به زؤر شوٲنو ناوچه دا بلا و ببوونه وه.. كاتيك ته مهنى نه وود سالى ٲٲيه پراند، هاتنى هه والى ٲٲغه مبه رى ﷺ بيسٲ، كه قورئانى له لايهن په رومردگارم وه بؤ دابه زيوه..

نهمان لهو كاته دا بت په رست بوون، ههر بؤيه سوارى و شترمه كى بوو، كه وته رٲ بهرمو مه دينه، به لام له رٲكه چى ٲوويدا؟!

نهم پياوه له رٲكه هؤنراوه ي به سهر ٲٲغه مبه رى خودا ﷻ دهوت، به لام ٲٲش نه وه ي بگاته مه دينه، تووشى هه نديك له بٲباومرپانى قورميش دمبٲو بٲى ده لٲن: تؤ كيٲت؟! نه ميش ده لٲت: من نه عشاى كورى قهيسم.. نه عشا نه وونده شاعيرٲكى گه وره بوو، هؤنراوه كانى له بازاره كانى مهككeshدا ده خوٲندرانه وه، ههر بؤيه به سهرساميه وه وتيان: تؤ نه عشاى كورى قهيسٲ؟! نه ميش ده لٲت: به لئ..

ده لٲن: ده ي چٲت ده وٲتو بؤ كوئ ده چٲت؟!

نه عشا ده لٲت: ده چم بؤ مه دينه بؤ لاي ٲٲغه مبه رى خودا ﷻ و موسلمان دمبم..

سهرٲكيان كردو وتيان: نه عشا واز له ناينى خوٲتو باوو باٲيرانٲ ده ٲٲٲٲت؟! قورميش زؤرى ٲٲناخؤش بوو نهم پياوه موسلمان بٲٲ، چونكه دمبووه زمانىكى به هٲزو پاراو بؤ ٲٲغه مبه رى خودا ﷻ، ٲٲش نه ميش جه سانى كورى سابت ﷻ موسلمان ببوو، نه ميش شاعيرٲكى به ناوبانگو گه وره بوو..

هؤنراوه لهو سهرده مه دا كارى گه رى زؤرى هه بوو.. جه كيٲكى به هٲز بوو بؤ ٲووبه ٲوو بوونه وه و به رمنگار بوونه وه ي دوژمنان..

ده گٲرنه وه شاعيرٲك له هؤنراوه مه كدا لؤمه و سهرزم نشٲى يه كيٲك له نه ميره كان دهكات، نه و نه ميرش تووٲه دمبٲو دواى نازاردان، هه موو گيانى ٲيس دهكهنو به شاردا ده ي گٲرنو زؤر سوكا يه تى ٲٲدهكهن، پاشان شاعيره كه ده چٲته وه بؤ ماله وه و خؤى و جل و به رگه كانى دم شواتو پاشان له دٲره هؤنراوه مه كدا ده لٲت:

يغسل الماء ما صنعت شعري ثابت منك في العظام الخوالي..

واته: تؤ ئيسٲا منت به شاردا گٲراو گه وره و بجوك به شكلو شيو دم ٲٲكه نينو زؤرت

سوکایه تی پیکردم..

راسته سوکایه تیت پیکردم، به لām نهو سوکایه تی پیکردنه، له ماومیه کی کهمدا کۆتایی هاتو نهو دی پیت کردم، هەر به ئاو پاک بۆومو نهما، به لām نهو هۆنراومیه ی من به سهر تۆدا وتم، نه گهر بمریتو بتکه نه گۆریشه وه، ههر دهمینۆ له گه لندا ده بپیت.. له وانه یه رۆژێک له رۆژان کهسانیک به لای گۆرمکهیدا تپهرپیتو بلین: نهووه گۆری نهو کهسه یه که فلانه کهس نهو هۆنراومیه ی له باره وه وتوووه..

هۆنراوه تا ئیستاش کاریگهری خۆی هه یه، جاری وا هه بووه له سهر هۆنراومیه ک، خاوه نی هۆنراوه که میان کوشتوووه.. جاری وا هه بووه کهسیک به هۆی هۆنراومیه که وه، زۆر دهوله مه ند بووه، یان له سهر کار لابراوه، زۆر جار هۆنراومیه ک بووه به هۆی هه لگیرساندنێ جهنگو هه رایه کی گه وه..

به ئی.. قورمیشیه کان کاتیک نه عشا ی کورێ قه یسیان بی نی، له ناوخۆیاندا وتیان: نه گهر نه میش موسلمان بیت، نهوا له گه ل حه ساندای دهن به دوو شاعیری زۆر به هیز، ههر بۆیه زۆر هه ولێانداو ویستیان په شیمانی بکه نه وهو پێیان وت: ئاخو موحه مه د زینای قه ده مغه کردوووه نه گهر موسلمان بیت، نابیت زینا بکه یه، به لām ئیستا به ئارمزووی خۆت چیت پێخۆشه دهنوانیت بیکه یه وت لاتو عوززاش قه ده مغه ت ناکه ن..

نه عشا ده لیت: ئینجا من تازه کهسیکی به ته مه نه و چیم داوه له زینا؟! وازم لیبینن، ده مه ویت برۆم..

جاریکی تر پێیان وت: ئاخو موحه مه د عهرمه قیشی قه ده مغه کردوووه نه گهر موسلمان بیت، نابیت عهرمه ق بخریته وه، خۆ نه گهر عهرمه ق بخریته وه سزات دمدات.. نه عشا نه مجاره ده لیت: من پیاویکی بیرمو عهرمه قیش ژیری ناھیلێتو چ ئیشم به عهرمه قه!!

له سه رده می نه قامیشدا کهسانیک هه بوون عهرمه قیان نه خواردوووه.. کهسانیک له سه رده می نه قامیدا بتیان ده پهرستو کچانیشیان زینده به چال کردوووه، به لām کاتیک پێیان وتراوه: بۆچی عهرمه ق ناخۆنه وه؟ له وه لāmدا وتووین: کهسی وا هه یه، کاتیک عهرمه قی خواردۆته وه، دمست دیژی کردۆته سه ر دایکو خوشکی..

پێغه مبه ری خودا ﷺ ناگادارمان ده کاته وهو ده فهرمویت: (من شرب الخمر في الدنيا، لم يشربها في الآخرة). رواه البخاري. واته: (ههر کهسیک له دونیادا عهرمه ق بخراته وه، نهوا له رۆژی دوایدا ناخواته وهو لێ قه ده مغه ده گریت)..

ههروه ها پێغه مبه ری خودا ﷺ به دایکی بیسو خراپه کان (ام الخبائث) ناوی بردوووه پێغه مبه ری خودا ﷺ س جاره ده فهرمویت: ئایا له تاوانه گه وره کان ناگادارتان بکه م؟ هاوه لان فهرموویان: به ئی نه ی پێغه مبه ری خودا ﷺ..

پێغه مبه ری خودا ﷺ فهرمووی: جادوو، له گه ل هاوه ل بۆ خودا دانان، له شوینیکی

تردا قەرموۋى: خواردنەۋەدى غەرق، لەبەر ئەۋەدى غەرق زىرى لەناۋدەمباتو مەۋف بەرمو لادانو چەندىن تاۋانو گوناھو خراپە دەبات، ھەر بۇيە كەسانىك ھەبوون سەرمپاي بېباومپايان، خۇيان لە خواردنەۋەدى غەرق پاراستوۋە، ئەى چۇن كەسانىك غەرق دەخۇنەۋە كاتىك مۇسلمان بوون باومپ بەين؟!

پەرومردگارىش دىمفەرموئىت: ﴿إِنَّمَا الْخَيْرُ وَالْيُسْرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزَلَمُ رَجَسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ المائدة. ۱۰. واتە: (دۇنيابىن كە غەرقو قومارو گۇشتى مالاتى سەرىپراو بۇ غەيرى خودا لەو شۇئنانەى كە خەلك بە پىرۋزى داناۋە نەك ئىسلام، بورجو ھەرامو ھەلاڭ زانىن بەھۋى ھەلدانى زارمە ئەمانە ھەر بېسنو لە كارو كەرمەۋى شەيتان، كەۋاتە ئىۋەش خۇتانى لى دووربىگرنو خۇتانى لى بپارىزن، بۇ ئەۋەدى سەرفرازىو بەختەۋمى بەدەست بەين)..

پەرومردگار خواردنەۋەدى غەرقى لەگەل بت پەرسىدا باس كەردوۋە.. بە دۇنياپىشەۋە، ئەۋانەى غەرق دەخۇن سەرفراز نابىن، ھەر بۇيە پەرومردگارىش دىمفەرموئىت: لىى دوور بىكەۋنەۋەۋە نىكى مەبنەۋە، بۇ ئەۋەدى سەركەۋتوۋو سەرفراز بن..

بەئى.. ئەمجارمىيان پەيمانى شتىكى گەورمىيان بە ئەعشادا.. ئەۋىش ئەۋ شتە بوو، كە پىغەمبەرى خودا ﷺ دىمفەرموئىت: نەۋمكەنى ئادەم تەمەنىيان زۇر دەبىتو پىر دەبنو گەۋرە دەبن، بەلام دۇيان ھەر گەنجەۋ زۇر ھەز بە دوو شت دەكەن، ئەۋ دوو شتە دەبىت چى بن؟!

ئەۋ دوو شتەش بىرتىن لە: خۇشەۋىستى دۇنياۋ سەرومتو سامان، لەگەل بە ھىۋابوونو تەمەن دىرۋى..

كەس ناتوانىت تەمەنى كەس دىرۋى بىكات، بەلام سەرومتو سامان دەتوانىت بىدرىت بە خەلگى، ھەر بۇيە دەلئىن: ئەعشا بىگەپۋە بۇ لاي ھۈزەكەتو لەسەر بت پەرسىت خۇت بىمىنەرەۋە، سەد دانە وشترت دەدەمىن..

وشتر لەۋ سەردەمەدا زۇر بەنرخ بوو، زۇربەى كاروبارى خەلگى بەھۋى وشترەۋە بوۋە.. كىلانى زەۋى ئاۋ ھەلگىشانو گەشت كەردنو دار ھىنان، ھەموۋ ئەمانە بەھۋى وشترەۋە ئەنجام دەدران، تەنانەت مارمى ئافرىتىش بە وشتر دىارى دەكرا..

ھەرومما خۇين بايىو پىكەۋتەگان بە وشتر دەكرانو وشتر لەبرى دەدران، پەرومردگارىش دىمفەرموئىت: ﴿فَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ﴾ ﴿٧﴾ الغاشية. واتە: (ئايى ئەۋە سەرنجى وشتر نادەن چۇن دروست كراۋە؟!)

ھەرومما دىمفەرموئىت: ﴿وَالْأَنْتَمَ خَلَقْتُمْ فِيهَا دِفًّا وَمَنْفِعًا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ النحل. واتە: (مالاتىشى دروست كەردوۋە بۇ خەمەتى ئىۋە، (لە خورىو موو بېستىيان جۇرمما پۇشاكو راپەخ دروست دەكەن) كە گەرمىتان پىدەبەخشىت (لە سەرمما سۇلەدا)، ھەرومما جۇرمما سوۋدى تىرى لىۋەرمەكرن لە

شېرو گۆشتهكهشى دهخۆن)..

پېغه مبهرى خودا ﷺ كاتېك دمرېچوايه بۆ غه زايهك، داواى له هاوه لآن دمكرد، وشتر ببه خشنو به وشتر يارمه تى هاوكارى سوپاى موسلمانان بكهن..

ئوه تا له يه كېك له غمزاگاندا پېغه مبهرى خودا ﷺ داواى به خشين له موسلمانان دهكات، ئىمامى عوسمان ﷺ ژماره يه كى زۆر وشتر به موسلمانان دبه خشت، پېغه مبهرى خوداش ﷺ دمفهرمويت: له مهو به دواوه عوسمان ههر كارېك ئه نجام بدات، هيچ زهر مرو زيانېكى پېناگات..

مه به سته كه مان ئه وميه، وشتر زۆر به نرخ بووه، بۆيه بېياومراني قورمېش ويستيان له م رېگه يه وه، كار بكهنه سهر ئه عشا.. راسته ئه م پياوه، كه سېكى پيرو به ته مه ن بوو، به لام سهرومتو سامانى خو ش دهويستو ژماره ي وشتره كانېش كه م نه بوون..
ئه عشا كاتېك گوى بېستى ئه م قسه يه دمبېت، ده لېت: ههر ئىستا سه د وشترم بۆ كۆ ده كه نه وه و دمده نى؟!

ئه وانېش ده لېن: به لى.. به راستى په رومردگار جوانى فه رموو: ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُخْشَرُونَ﴾ (الأنفال. واته: (بېگومان ئه وانى بېياومرېن، مال و سامانى خويان به خت ده كه ن بۆ ئه وى به شېنه يى به ربه ست دانېن و رېگري بكهن له به رده م ئاين و رېبازى خوا دا، جا مال و سامان يان له ئاينده دا بۆ ئه و مه به سته خه رج ده كه ن! پاشان دمبېته په شيمانى و داخو چه سهرت له سه ريان، له دواييدا شكست ده يئن، بېگومان ئه وان ه ش كه بېياومرېوون بۆ دۆزه خ كۆده كرېنه وه و راپېچ ده كرېن)..

بابزانين په رومردگار چى له ئه عشا دهكات؟

ئه عشا وشتره كانى ده ست ده كه وېتو له كاتى گه رانه وميدا، بۆ لاي كه س و كارو هۆزه كه ي، له رېگه دا ههر بېرى له وه ده كرده وه، ئه م هه موو سامانه چى لېبكات، زۆرى نامېنېت بگاته وه لاي كه س و كارى، وشتره كه ي ژېرى ده كه وېتو ئه عشا ش به ردمبېته وه و دمهرېت. ﴿خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ﴾ (الحج. واته: (ئا به و حاله ته ي دونيا و قيامت له دمست خوى دمدا تو زهرمرمه ندى ههر دوو لايه و ههر ئه وده شه خه سارمه ته مندو زهرمرمه ندى پروون و ئاشكرا)..

به لى.. له دونيادا رېنجه رېو بوو، چونكه مردو وشتره كانى هه موو له دمستچوو، له رېژى دوايېشدا ههر به هه مان شېوه، چونكه باومرې نه هېناو موسلمان نه بوو..
ئه م پروودا وه ش به لگه ي ئه وميه، جارى وا هه يه كه سانېك دميانه وېت رېگه ي راست بگرن و واز له تاوان و گونا هو سه رپېچى به يئن، به لام دۆستو برادرو كه سانى نزيك، نايه لى..

* كه سانېك هه ن دميانه وېت، واز له خواردنه وه ي عه ره ق، يان په يومندى نارها و

دروست بهینن، بهلام هاوړپکانيان نايه لن.. نافرمتانیک هه ن دميانه ویت بالاپوش و سهرپوش به سهربن، که چی پتيان دهلنن؛ نه گهر بالاپوش بن، شیوه و پوخسارتان دهگوریتو له وانه یه به قهیرمی بمیننه ووهو شووتان بؤ نه گرت..

که نجانیک هه ن دميانه ویت پابه ندی ثابنی پهرومردگار بن، پتيان دموتریت؛ نه که ن پيش بهیلنه ووه، شیومتان جوان نابیتو خه لکی پتيان پیده که ن، براکانم بهی پيش نوپزو پوزووی خوت نه نجام بده و نه و قسانه کارتات تینه کات..

که سانیک کاتیک دميانه ویت واز له حهرامو خواردنی سوو بهینن، به هه ژاری نه داری دهیان ترستین، دهی پهرومردگار رزقی بالنده و میرووله کان دمدات، چون رزقی تو نادات..

پهرومردگار دمه رمویت: ﴿وَقِضْنَا لَهُمْ قُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لَهُمْ مَآ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمْرِ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَسِرِينَ﴾ ﴿١٥﴾ فصلت. واته؛ (نه وانه بهوی تاوانو سهرکه شيانه ووه که سانیکمان کرده هاوه لیان که کارو کرده ووی رابوردو داهاتوویان بؤ برازیننه ووه، تا سهرنه نجام برپاری توله نه مانیشی گرتنه ووه وک کومه لانی پيش نه مان له پهروی نینسانه کان، بهراستی هر هه موویان زمرمه ندو دپراون)..

ناگاداری هاوړپو هاوه لو که سانی خراب بن.. ناگاداربن نه بن به کلیلیک بؤ کردنه ووهی دمرگانی شهر خرابه.. نه بوجه لو نومه یه کورپ خه لهف، کلیلی شهر بوون.. ناگاداربن شهیتان به کارتات نه هینیتو نه تانکات به داردهستی خوی..

پهرومردگار له شهر شهیتان بمان پاریزیتو له په رستنی خوتدا به کارمان بهینی و یارمه تیمان بدمیت بؤ نه نجامدانی کاره چاکه کان.. آمین..

دزىكى زاناو شارهزا..

* جارى واههيه كاتىك كهسانىك دهكهونه ناو تاوانو گوناھىكهوه، به دواى دمروازهكانى رزگاريدا دهگهړېنو لهباتى وازهينان له تاوانو گوناھهكه، پاساوو بيانوو بۇ خۇيان دهيننهوه..

بۇ نمونه: كاتىك كهسيك نازارى دلى باوكو دايكى دمداو پاشان دمروونى سهرمنشتى دهكاتو بىرى دهخاتهوه كه نازاردانى دايكو باوك، گوناھو حهرامهو دروست نيه، بهلام لهباتى وازهينان لهو كار، خوى به خوى دهليت: ناخر باوكم بۇچى نۇتۇمبيلم بۇ ناكړېت؟ بۇچى ومكو باوكى فلانه هاوهلم باش نيه؟ فلانه كهس باوكى نهوهو نهوهى بۇ كرد، نهى من چى؟

بهلى.. به دواى پاساويكدا دهگهړېت بۇ نهوهى لهسهر نهه كارهى بهردهوام بېت.. يان كهسيك دزى له كۇمپانيايهك، يان له فهريمانگهكهى دهكات، پاساوو بيانوو بۇ خوى دهيننهوهوه به دمروونى خوى دهليت: ناخر من شاينى لهو موچهيه زياترمو ستهمم ليكراوه..

نيمه ليرهدا باسى دزىكى زاناو شارهزا دهكهين..

نهى كه شارهزايه له رووى شهرعييهوه، چۇن بووه به دزو دزى دهكات؟! * (التنوخى) له پهرتوكى (الفرج بعد الشدة) دا دهگيرپتهوهو دهليت: قوتابيهكى گهنج ههبوو، دميويست له ناوچهو ولايتكهوه بچيت بۇ ناوچهو ولايتكى تر.. جاران ومكو نيستا نهبوو، هوكارمكاني گواستنهوهو تهكنهلوچيا بهم شيوميهى نيستا بيشكهوتوو نهبوو، نيستا جارى وا ههيه له زانكويهك قوتابى چهندين ولايت ههن، ياخود قوتابيهكى زۇر له رېكهى تۇرهمكاني نينتهرينيتهوهو دمتوانن له زانكو جيهانيهكان بخوينن، بهلام له كۇندا وانهبووهو قوتابى دمبووايه نهه شارو نهو شارو نهه ولايتو نهو ولايت به دواى مامۇستاو زانستو زانياريدا بگهرايه..

نهبوو عهلاى معهري دهليت: جاريكيان پهرتوكهكانم ههگرتو بۇ ولايتكى تر كهوتمه رى، نهوهنده هيلاكو ماندوو بووم، بهشيك له پهرتوكهكانم له نارهمدا تهر بيوون..

نهه گهنجهش زانست خواز بوو، پهرتوكهكانىو ههنديك جلوبهركى كرده توركهيهكهوهو لهگهل كاروانيكداهوتهرپى، جاران خهلكى لهگهل كاروانداو به كۇمهل دمپويشتن، جاكاروانهكه بازركانو ژنو مندالو چهندين وشترى لهخۇ دهگرتو ههتا

کاروانه‌کەش زۆرتەر بووایە باشتەر بوو، چونکە کەمتر لە جەردەو رێگر دەترسان.. بە ئێ.. گەنجەکە بە خۆیی و تورەکە پەرتوکە کە یەو کە لە چاوانی زیاتر خۆشی دەویستن کەوتە پێ.. ئەم گەنجە لە رێگە پێش نۆتێزی بۆ کاروانچەکان دەکردو وتاری بۆ دەدان و ئامۆژگاری دەکردن..

کاروانەکە لە بیاباندا رێگەی دەرپێو لە پەر کۆمە ئێک چەتەو رێگر کاروانەکیان وەستاندو هەرچەکیان پێبوو، لێیان سەندنو تەنانەت جل و بەرگەکانیشیان، جگە لە وەندە کە لەشیانی پێ داپۆشرا بوو، لە بەردا کە سەندنو بە تەواوی پروتیا کردنەو.. گەنجەکە لە گەڵ خەلکە کەو بازەرگەکاندا وەستا بوو، سەیری دەکرد کە چۆن ئەو دزانە ئەو خەلکەکیان پروت دەکردەو و مالاو سامانیان بە تالان دەبردو دەیبینی چۆن لە نیوان خۆیاندا بەشی دەکەن.. تورەکە پەرتوکە کەو کەل و پەلەکانی گەنجەکەشیان برد، بەلام گەنجەکە تەنها خەمی پەرتوکەکانی بوو، چونکە دەیزانی دزەکان نرخێ ئەو تورەکە یە نازانن..

ئەمڕۆ ئەگەر بۆ نمونە: کتێبیکی (ریاض الصالحین) یان (تفسیر ابن کثیر) لە دەست بەدەیتو بفرۆتیت، زۆر بە ئاسانی بە پارمێکی کەم دەتوانی بیکڕیتەو، بەلام لە کۆندا وانه بوو و قوتابی تا پەرتوکێکی دهنوسیەو زۆر هیلانو ماندوو دمیوو، سەرەرای ئەوەی قوتابی لە پەرتوکە کە تێبینی و وردەکاری خۆی دهنوسی، هەر بۆیە ئەو پەرتوکە بۆ ئەو قوتابیە گەنجە زۆر گرنگو بە بایەخ بوو.. گەنجەکە لە سەردەستە دزەکان دەچیتە پێشەو دەچیتە پێشەو دەئێت: السلام علیکم..

سەردەستە دزەکان لەباتی وەلامدانەو سلاوەکە پێی دەئێت: بڕۆ دواو ئەگەر نا دەتکوژم..

گەنجەکە دەئێت: شتیکتان لێسەندووم کە زیان بە من دەگەییەنێت، بەلام هیچ سوودیکی بۆ ئێو نیە..

سەردەستە دزەکان دەئێت: ئەو شتە چیە؟! پارەو جل و بەرگەکانت بۆ ناگێرینەو.. گەنجەکە ناماژە بۆ تورەکە کە کردو وتی: ئەو تورەکە یەم دەوێت، پەرتوکەکانمی تێدا یە، زۆر بە نەرەحەتی کۆم کردوونەو و پێویستیم پێیانە، چونکە من وتار بۆ خەلکی دەدەم و پێش نۆتیا بۆ دەکەم و وەلامی پرسیارەکانیان دەدەمەو، لەبەر ئەوە دەزانم ئەو تورەکە یە هیچ سوودیکی بۆ ئێو نابێت..

سەردەستە دزەکان فەرمان دەکات، تورەکە کە بۆ دەهێنن و کە دەیکەنەو دەبینیت پەرتوکی تێدا یەو دەئێت: پەرتوکەکانت هەلبگرە، گەنجەکە زۆر دلخۆش و

شادومان دمبٲت..

سەردەستەى دزەكان زۆر بەم گەنجە سەرسام دمبٲت، گەنجٲك جل و بەرگەكانىشان لەبەرداگەندوووە بە ڕووتى دانىشتوو، كەچى خەمى پەرتوكەكانىەتى، ھەر بۆيە دەلٲت: جل و بەرگەكانىشى بدمەنەو، پاشان دەلٲت و لاخە سوارىيەكەشى بدمەنەو، پاشان ھەندٲك پارەشى بۆ درٲژ دەكاتو دەلٲت: ئەمەش ديارىيەكە لە منەو بۆ تۆ..

گەنجەكە دەلٲت: ئەو پارىيە حەرامەو نامەوٲت..

سەردەستەى دزەكان دەلٲت: حەرامە؟!

گەنجەكە دەلٲت: بەلٲ حەرامە، ئٲستا بە بەر چاومەووە لەو خەلكەت سەند..

سەردەستەى دزەكان دەلٲت: سوٲند بە خودا لە ئاوى باران بۆمان حەلال تەر..

گەنجەكە دەلٲت: چۆن حەلالە ئٲستا بەزۆر لەو خەلكەت نەسەند؟!

سەردەستەى دزەكان دەلٲت: بەلٲ وابوو، لەو خەلكەم سەند، دمتەوٲت بۆتى بسەلمٲنم

چۆن حەلالە؟

گەنجەكە دەلٲت: بەلٲ..

سەردەستەى دزەكان دەلٲت: دانىشە با بۆتى بسەلمٲنم، بانگى يەكٲك لە بازركانەكان

دەكاتو پٲى دەلٲت: و مەرە بزانم تۆ بازركانى چى دەكەيت؟

بازركانەكە دەلٲت: وشتر و مەرومالات دەكړم و دەفرۆشم.. پٲى دەلٲت: زەكاتى وشتر و

مەرومالات، چۆنەو لە چەند سەر دەدرٲت؟

بازركانەكە دەلٲت: نازانم.. ئەى ئەگەر دە وشتر و پٲنج مەرو شەش مانگات ھەبٲت،

زەكاتيان چەندە؟

بازركانەكە دەلٲت: نازانم..

ئەى تا ئٲستا زەكاتت نەداوە؟

بازركانەكە دەلٲت: نەخٲر..

سەردەستەى دزەكان بانگى بازركانىكى تر دەكاتو پٲى دەلٲت: تۆ بازركانى چى

دەكەيت؟

بازركانەكە دەلٲت: بازركانى زٲړو زىو دەكەم.. دەى زەكاتى زٲړو زىو لە چەند

دەدرٲت؟

بازركانەكە دەلٲت: نازانم..

لە حەفتا..

ھەلەيە..

لە ھەشتا..

ههلهیه..

دهی نهگەر ئالتونهکانت نهومنده نهدمبوون که زمکاتیان لیبدمیت، بهلام لهگهل زیومکاندا دهگهیشتنه سنوری زمکات، زمکاتی لیدمدریت، یان نا؟
بازرگانهکه دهلیت: نازانم..

سهردهستهی دزهکان دهلیت: برۆ.. تۆ تا ئیستا زمکاتی سهرومتو سامانهکمت نهداوه..
بانگی بازرگانیکێ تر دهکاتو دهلیت: تۆ بازرگانی چی دهکهیت؟
بازرگانهکه دهلیت: جلویهرگ دهرۆشم.. ههندیك پرسکاری زمکات لهمیش دهکاتو
نهمیش ههروهکو دوو بازرگانهکهی پیشوو، وهلامی راست ناداتهوهو شارمزییهکی ئهوتوی
نابیت، سهردهستهی دزهکان روو دهکاته گهنجهکهو دهلیت: براکهه ئهومتا ئهمانه زمکاتی
مالهکهیان نهداوه ئهو مالهی که ههیانه ههمووی هی خۆیان نیه، ئیمه هاتووینو ئهو
بهشهی هی خۆیان نیه، لییان دهمهیننهوهو تهمیشیان دهکهین..

ئهم وتهیه ههلهیه، نهگەر کهسێک زمکاتیش نهات، دروست نیه دزی لی بکهیت،
ههروهک چۆن کهسێک پارهی عهرهق بدات به منداڵیکێ بیباوک، یان ئاهرمتیک زینا
بکاتو به پارهکهی خیر بکات..

نهخیر، نه زینا بکهو نهخیریش..

سهیری ئهو دزه بکهن، چۆن چۆنی پاساوو بیانوو بۆ کارمکهی دههینیتهوه..
* دهگێرپنهوه دزی که له بهردهم دادومریکا رادهگرن، دزهکه باز دمهاته مایکهوهو
ئاسنیکێ زۆر بههیز دهسکینیتو پارهو پولهکهی ناوی دمبات..

دادومرهکه پیتی دهلیت: فلانه کهس من دهمانم تۆ دزیتو پیشینهت ههیه، سهرسام
نیم به دزی کردنت، ههروهها به بازدانهکمت، بهلام سهرسامم بهوهی چۆن توانیت ئهو
ئاسنه بههیزه بشکینیتو پارهکانی ناوی بهریت؟!

دزهکەش دهلیت: ئهی دادومری بهرپز، ئهی ئهم هۆنراومیهت نهبیستوه که دهلیت:

ألا بالحرص يحصل ماتريد وبال تقوى يلين لك الحديد..

واته: به سووربوونو ههولدان ئهوهی دمهتووت به دمستی دههینیت، ههورهها به له
خودا ترسانو خۆپاریزیش ئاسنت بۆ نهرم دمبیت..

دادومرهکەش دهلیت: ماشاءالله.. دیاره تۆ برای داود پیغمهمبری ﷺ وا ئاسنت بۆ
نهرم دمبیت؟! پاشان فهرمان دمبات بۆ ئهوهی سزای بدهن..

لێرمدا مهبهستم ئهوهیه ئیمه جاری وا ههیه کاتیک ههلهیهک یان تاوانو گوناھیک
دهکهین، به دواي پاساوو بیانوویهکا دهگهپزین بۆ ئهوهی خۆمان به گوناھبار نهزانین،
ههروهکو ئیبلیس کاتیک فهرمانی بیکرا سوچهی رپز بۆ ئادهم ﷺ بهریت، یهکهه

شت که به دوايدا گهرا بيانوو بوو، بيانوومکهشی نهوه بوو که ئیبلیس خوی به باشتړ دمزانو وتی: من له ناگر دروست کراومو نهویش له خوځ... ﴿قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾ (۱۲) الاعراف. واته: (شهيتان وتی: من لهو چاکترم، تو منت له ناگر دروست کردووهو نهوت له خوړ دروست کردووه)..

ههرومها له نايهٲکی ترډا هاتووه که دهٲیت: ﴿اَسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا﴾ (۱۶) الإسراء. واته: (نایا چوځ سوجه دهٲم بو نهو کهسهی که له خوړ دروستت کردووه؟!)..

ئیبلیس سهړیٲچی فهرمانی خودای گهوره دمکات، بهلام بيانوويهکیشی ناماده کردووه بو سهړیٲچییهکهی، بوچی سوجه بو ٲادهم ﴿لَا نَابِيتَ﴾ نابهيت؟ لهبر نهودی بيانووم ههیه؟ من لهو باشتړم!!

به ههمان شپوه فیرعهونیش که بانگهوازی خودایهتی دمکرد وتی: ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَأْتِيَهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ اِلٰهِ غَيْرِ...﴾ (۳۸) القصص. واته: (فیرعهون سهړکهشانه وتی: نهی خهٲکینه من کهسی تر شک ناهم که شایسته بیت بهودی خوداتان بیت جکه له خوځ)..

ههرومها وتی: ﴿اَلَيْسَ لِي مُلْكٌ مِّصْرَ وَهٰذِهِ الْاَنْهَارُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِيْ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ﴾ (۵۱) الزخرف. واته: (من پاشای میصرمو فهرمانپهواى نهو ولاته، نهو روباراننش به بهر کوٲشکهکانمدا دپروات، نایا نهو دمهسهٲاتهی من نابین؟!)..

نهوٲتا فیرعهونیش بو بانگهوازمکهی به دواى پاساوو بيانوودا دهگهړٲتو دهٲیت: من خوداو بادشای ئیوهمو نایا نابین چوځ روبارمکان به ژیرمدا دپروځ؟!

بهلام جارى وا ههیه کهسیک کارٲک دمکات، راستگوٲیهو بهراستی پاساوو بيانووی ههیهو مهبهستی نهوه نهبووه، که شٲیک پروبدات، ههروډک بهسهر موسا ﴿اَلَمْ يَأْتِ الْاَنْبِيَاۡءَ بِاٰیٰتٍ مِّنْ رَّبِّهِمْ اَوْ يَخْتَلِفُ عَلَيْهِمُ الْكُفْرُ فَتَوَلٰۤى اٰوْىٰۤىٔهُمْ اَوْ يَكْتُمُوْهُمْ فَكَيْفَ كَانَ جَوَابُ رُسُلِهِمْ﴾ (۱۷) القصص. واته: ((موسا) له کاتی غهٲلهتی خهٲکی شاردا خوی کرد به شهقامو بازارډا، بینى دوو پیاو شهر دمکن، نههمیان له تایهٲهفی خوٲهتیو نههمهشیان له دمهستی دوژمنهکهیهتی (سهربازی فیرعهونه)، نهودی خزمی خوی بوو موسای بینى هاواری لیکرد که فربای بکهوٲتو زالی بکات بهسهر دوژمنهکهیدا، موساش بهٲهله چوو به دهمیهوه بوکسیکی مالى به کابرای (هٲیتیدا)و کوشتی، موسا بهشیمان بووه لهبر خوٲهوه وتی: نهو کاره شهيتان پٲی کردم (من نهمدمويست بیکوژم) بهراستی شهيتان

دوژمنٲکی گومړاکهړی ناشکرایه.. (نٲنجا دمهستهکانی بهرز کردموه) وتی: پهرومردگارا من بهراستی ستهمم له خوٲم کرد کاتٲک له دمستم دمرچوو نهو کابرایهم گوشت، لٲم ببورهو بمبهخسه، جا خودای میهرمبانیش لٲی خوٲش بوو، بٲگومان نهو زاتٲکی لٲخوٲشبوو میهرمبانه.. (موسا ههستی کرد پهرومردگار نزای گیرا کردووه بٲیه) وتی: پهرومردگارا مادهم ناوا نازو نٲعمهتٲکی لٲخوٲشبوونت بهسهردا رٲژاندم، من نٲتر هرگز نابمه ٲشتیوان بٲ تاوانکاران)..

موسا ﷺ بٲ نهوه چوو که ناوبړٲیان بکاتو لٲکیان جیا بکاتهوه، بهلام بههوی مشتهکوٲیهکهوه کهسٲکیان دهرٲٲت، بهلام به دنٲاییهوه موسا ﷺ مهبهستی نهوه نهبوو، هر بٲیه به دواى خوٲرگارکردنو بیانوو دٲزینهودا نهگهرا پهکسر وتی: خودایه من مهبهستم نهوه نهبوو، بهلام دانیشی بهودا نا، که به ههله مروٲٲٲکی گوشت، هر بٲیه نههم کاره ٲٲویستی به گهړانهوهو پهشیمانی ههیه بٲ لای خودا..

کاتٲک کهسٲک دمیهوٲٲ واز له عهرهق بهٲٲٲت، هاوهلهکانی ٲٲی دهلٲت: تٲ هیشتا گهنجٲتو بیانووی بٲ دهٲٲنهوه، هر وکو دزهکesh بیانووی هیٲایهوهو مالى خهٲکی بٲ خوٲ به ههلال دمرانیو دهٲوت: نهوان زمکات نادمن.. نهخٲر دروست نیه به ٲارهى هرام خٲر بکهٲت، مندالی ههٲیو بهخٲو بکهٲت، ٲان مزگهوت دروست بکهٲت..

کهسٲک جلوبههرگهکهى باش نیهو خوٲشى به بالاپٲوش دمرانیٲتو دمیهوٲٲ باشتربٲٲت، هاوهلهکانی ٲٲی دهلٲن: هیج نهٲٲت خوٲ تٲ باشترى له هالانه بالاپٲوش.. هالانه کهس جلوبههرگهکهى له تٲ کورٲٲرهو بالابٲوشیشه!! راسٲه جلوبههرگهکهى تٲ تهسکه، بهلام خوٲ درٲژهو کورٲ نیه!! هالانه کهس سهرو هزى داناٲوشٲٲت، خوٲ تٲ هیج نهٲٲت نهگهر تهٲکش ٲٲٲت، سهربٲوشٲٲک داوه به سهٲٲدا!!

کاتٲک کهسٲک نوٲژهکانی له مزگهوت ناکاتو به هاوهلهکانی دهلٲت: دمههوٲٲ لهمهودوا نوٲژهکانم له مزگهوت نهٲجام بدهم، هاوهلهکانی ٲٲی دهلٲن: کاکه تٲ باشى، خهٲکانی تر هر نوٲژ ناکهن، تٲ بهس نیه له مالىشهوه ٲٲٲ نوٲژهکانٲ نهٲجام ددمٲٲ!! هاوهلانى ٲٲغهمبهړى خودا ﷻ به دواى ٲاساوو بیانوو خوٲزینهودا نهدهگهړان، بهٲکو به ٲٲچهوانهوه بهردموام به دواى خٲرو چاکهو کردارى گهورمدا دهگهړان، به دانیشٲنو ٲالٲدانهووى بهر سٲٲهر رازى نهدهمبون، ههرهوکو وتراویشه:

ونحن قومٌ لا توسط عندنا لنا الصدر دون العالمین أو القبرُ..

واته: نٲمه نهٲهوهو گهلٲکٲن مامناوهٲندیمان نیه، ٲان دمهٲٲ ٲٲشهٲگو ٲٲشهوا ٲٲن، ٲان دمهٲٲ له گٲردا ٲٲن..

کاتٲک هاوهلٲک گوناھٲک، ٲان ههلهٲهکى نهٲجام بدایه، بیانووی بٲ کارهکهى

نەدەهٲنایەو، بەلکو دانی بە هەلەو تاوانەکەیدا دنا.. ئەوێ بە دوایدا دمگەرەن، یەك شت بوو، ئەویش گەرەن بە دواى بەهەشتو بەدەست هٲنانى بوو..

هاوەلٲك دمیپرسى و دەپوت: ئەى پٲغەمبەرى خودا ﷺ چ كارٲك لە لاى پەرۆمردگار زۆر خۆشەویستە؟ هاوەلٲكى تر دمیپرسى: لە رۆژى دوایدا چ كارٲك لەسەر تەرازووى بەندەكان زۆر قورسو سەنگینه؟ هاوەلٲكى تر دمیپرسى: ئەى پٲغەمبەرى خودا ﷺ لە رۆژى دوایدا كٲ زۆر لە تۆو نزیكە؟

دەى تۆش بە دواى رزگارى و سەرفرازیدا بگەرٲ.. لەو كەسانە مەبە كاتٲك هەلە، یان تاوانٲك ئەنجام دەدەن، هەموو رٲگەیهك دەگرەبەر، بۆ ئەوێ بیسەلمٲنن كە گوناھبارو تاوانبار نین، بەلكو وەكو موسا ﷺ دانی پٲدابنى و داواى لٲخۆشبوون لە پەرۆمردگارت بكە، چونكە بەردەوام گەرەن بە دواى پاساوو بیانوودا، بەرەو ئەومت دمبات كە لەسەر گوناھو تاوان بەردەوام بیت..

پەرۆمردگار لە گوناھو تاوانو خراپە بمان پارٲزى و لە هەموو گوناھٲكمان خۆش بیت، كە كردوومانەو كە نەشمان كردوو، هەروەها لەو گوناھانەش كە دمیزانین و ئەوانەش كە نايزانین.. آمین..

وازهيتان له كاريك له بهر پهروهردگار..

مروڤ هەر چهنده سهيرى رۇږگارى خهلكى بكاتو لتيان ورد بښتهوه، پهندو ئاموږگارى وانهى بهسوود ښير دمبښت.. پهرومردگارپش له قورئانى پيرۇزدا چهندين رووداوو بهسهرهاتى نهتهوهكانى پيشووى بۇ باس كروووين، ههروهك دمفهرمويت: ﴿لَقَدْ كَانَتْ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (يوسف. واته: (سوښند بښت به خودا بهراستى له سهروگوزمشتهو بهسهرهاتى پيغههمبهراندا پهندو ئاموږگارى ههيه بۇ كهسانى ژيرو هوښمهند، وه نهبښت نهم قورئانه قسهو باسيك بښت ههلبهسترا بښت، بهلكو به راستدانهرى نهوميه كه لهپيش خوښهوه هاتووه (تهوراتو ئينجيل)و روونكهروهو جياگردنهوى ههموو شتيكى پښويسته له نايندا، پښمايو رهمهتيشه بۇ كهسانيك باومر دهيتن)..

ههروهها دمفهرمويت: ﴿كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا﴾ (١١) طه. واته: (نهى موحههمهده): ئيمه بيگومان نا بهو شيوميه ههنديك له بهسهرهاتى نهوانهى رابوورد بۇت دهگيرپنهوه، دلنيابه ئيمه له لايمن خوښانهوه قورئانمان پښهخشيويوت كه ياداومرى بښت له ههموو روويهكهوه).. له قورئانى پيرۇزدا ههوالى چهندين پيغههمبهرى نازيزو بهريزي وهك موساو عيساو شوعهيبو يهحياو زهكهرميا (درودى خودايدان لي بښت) تۆمار كراوه..

* دهگهريپنهوه بۇ سالى ٦٣٥ى كۇچى بۇ نهوى ههلوپستهيهك لهگهل رووداويكدا بكهين..

موزمهر پاشا يهكيك بوو له پاشاكاني نهو سهردمهو چهندين ناوچهو شارى له ژر دستدا دمبښت، يهكيك لهو ناوچانه ميريكى دمبښت، ميركه دمريوتو تنها كچيكى له پاش جښدمبښت، نهو ميردى له دواى باوكى كچهكه دمبښت به بهرپرسى نهو ناوچهيه، ستم لهو كچه دهكاتو دمست بهسهر سهرومتو سامانهكهيدا دهگريت، ههتا كچهكه واى ليديت ههژارى به تهواوى تهنكى پښ ههلهدهچنيت..

رۇږيك پيريزنيك دهچيت بۇ لاي موزمهر پاشاو باسهكهى تيدمگهيهنيتو پښى دهليت: فلانه مير له ژر فهرانپرواوى تودايهو ستم له كچى ميركهى پيش خوږى دهكات، ئيستا نهو كچه دميهويت بښت بۇ لاتو سكالاي خوږى بكات، ريگهى پيددميت؟ له وهلامدا موزمهر پاشا دهليت: با بښت..

به ئی.. ئافرمته که دیت.. کاتیک موزمفر پاشا سهیری دهکات، دهینیت لهو په پری شوخو شهنگی و جوانیدا دهیت، داوای شایه دی دهکات بو ئه وهی بیسه لمینیت که به پراستی نه و کچه کچی فلانه میره، چونکه له و کاته دا ناسنامه نه بوو بو سه لماندن، ههر بویه له رڼگهی شایه دیه وه ئه و میان سه لماندوو.. شایه دهکان هاتنو شایه دیانداو بابه ته که یان پشت راست کرده وه، که به ئی راسته کچی فلانه میره..

ئافرمته که ئه و منده جوان دهیت، که تا نه و کاته موزمفر پاشا جوانی وای نه بیینی بوو، ههر بویه داوا دهکات روخساری دا پوشتیت.. ئافرمته که روخساری داده پوشتیت، پاشان موزمفر پاشا پیتی ده ئیت: چیت ده ویت؟

ئافرمته که ده ئیت: فلانه میر له دواى مردنی باوکم دمستی به سهر مولکو مالی باوکمدا گرتوو وه سته م لیده کات، داوات لیده که یارمه تیم بدمیتو سهرومتو سامانی باوکم بو بگپریته وه..

موزمفر پاشا یه کسه ر فه رمان دهکات سهرومتو سامانه که ی بو بگپرنه وه، پاشان لیتی ده پرسیتو ده ئیت: حالو گوزمرانت چونه و تا نیستا چۆن ژیاویت؟

ئافرمته که ده ئیت: سویند به خودا له سهر ورده نان ژیاومو ئیش و کارم بو خه لکی کردوه.. موزمفر پاشا جگه له گپرانه وهی مالو سهرومتو سامانی باوکی، فه رمان دهکات پارو سامانی تریشی بدمی..

پیریژنه که تی بیینی نه وه دهکات، که موزمفر پاشا زور سه رسام بووه به و ئافرمته، ههر بویه پیتی ده ئیت: بوچی نه مشه و له لای خۆت نایه ئلیته وه بو خۆت گفتوگو ی له گه ل بکه یتو شه وى له گه ل به سه ربه ری؟

موزمفر پاشا ده ئیت: نزیک بوو رازی به و بلیم: باشه، به لام بیرم کرده وه که منیش چه ند کچیکم هه یه، سه بینیش دهمرم، له وانه یه که سیک دمست به سهر مالو سهرومتو سامانی منیشدا بگریتو ده ستریزیش بکاته سهر کچه کانم.. کاتیک کچیکم به لاوازی و تیکشکاو یه وه بچپته به رده م میری دواى خۆم، دوور نیه ده ستریزى بکاته سهر کچه که م، هه روه کو چۆن نه گه ر منیش ده ستریزى بکه مه سهر نه م کچه ..

سه پری نه و پادشا به پریزه بکه .. له ناو کۆشکو ته لاری خۆیدا و چه ندين که س به ده وریه وه، ده سه لاتیکی گه ورمشی هه بوو، ده یتوانی زور کار بکات.. هه موو نه و شتانه ی ده وریه ریشی به ره و یاخی بوون هانیان ده دا.. ﴿كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِۦٓ لَكْفٍ ۖ﴾ ﴿٦﴾ العلق. واته: (نه خیر (له گه ل نه و هه موو چاکه و ریزه دا که خودا به خشیوو یه تی به ئیسان) به پراستی خه لکی سه رکه شی ده که ن، یاخی ده ین، سته م ده که ن)..

به لام نه م پادشایه سنوری خودای گه وری نه به زاندو به پیرمه ژنه که ی وت: بیبه ره وه

بۇ ناو كەسوكارىو خودا فەرو پېرۋىزى بىخاتە زىيانىيەو.

ئەم چىرۋكە ئەوھەمان بۇ دەرەخات، ھەر چەندە دەرگاكانى خراپە بە پووى مەرۋفەكانىشدا بە ئاسانى بىكرىنەو، لە ھەمان كاتدا مەرۋفەكان دىتوانن خۇيان بىگرنو بەسەر دىروونى خۇياندا زال بن.. پېويستە مەرۋفەكان كاتىك دىيانەوئىت كارىكى خراپ ئەنجام بدەن، پېش ئەوھى بىر لە سزاي دوارۋىزى ئەو كارە بىكەنەو، بىرى سەرئەنجامى ئەو كارە لە دونىادا بىكەنەو، چونكە لەوانەيە ھەر لە دونىادا پېش رۋىزى دوايى پەرومردگار تۆلەيان لېبىستىنئىتەوھو سزايان بدات..

* تەنوخى لە پەرتوكى (الفرج بعد الشدة) دا دىگىرئىتەوھو دەئىت:

ئىمە لە شارى (صعيد) لە لاي پياويك بووين، پياوھكە پياويكى بە تەمەن بوو، زۇرىش پەش بوو، بەلام مىندالەكانى زۇر سىپى و جوان بوون.. دىربارە مىندالەكانى پىرسىارمان لىكرد..

لە وەلامدا وتى: ئەم مىندالانە دايكانى فەرمىگىيە (إفرنجية)، مىنو دايكى ئەم مىندالانە چىرۋكە بەسەرھاتىكى دووروو دىرئىزمان ھەيە..

پياوھكە وتى: لە كاتى جەنگى داگىركارى خاچ پەرسىتەكاندا چووم بۇ شامو لەو كاتەدا گەنج بووم.. دوكانىكم بە كرى گرتو قوماشى كەتەنم تىادا دىفرۇشت.. رۋىزىك لە دوكانەكەمدا بووم، ئىنكى فەرمىگى كە خىزانى يەككىك لە سەركرەدى خاچ پەرىستان بوو ھات بۇ لام، جوانىيەكە سەرسامى كردم، شىم پى فرۇشتو زۇرىشم خاتىر گرت، پاشان رۋىو پاش چەند رۋىزىك ھاتەوھو بەھەمان شىوھى پېشوو زۇر خاتىرم گرتو بەردەوام دەھاتەوھو بۇ لامو دىشىزانى كە شەيداي بووم، تا گەشىتە ئەوھى ھالەتەكەم بۇ ئەو پىرئىزىنە باس كرد، كە لەگەلىدا بوو..

پىم وت: شەيداي ئەو ئافرىمە بووم، بە چ رىگەيەك دىتوانم پى بىگەم؟!

پىرئىزىنەكە وتى: ئەم ئافرىمە ھاوسەرى يەككىك لە سەركرەدى خاچ پەرسىتەكانەو ئەگەر پىمان بزانى ھەر سىكمان دىكوژىت.. ھەر بەردەوام بووم لەگەلىدا، ھەتا داواى پەنجا دىنارى لىكردم لەبرى ئەوھ ئافرىمەكەم بۇ بەئىنئىت بۇ مالىوھ.. زۇر تىكۋشام تا پەنجا دىنارمەكەم كۆكردەوھو دام پى..

لە شەوى يەكەمداو لە مالىكەمدا چاومپىم دىكرد.. كاتىك ھات بۇ لام، بەيەكەوھ نانمان خوارد.. بەشكىك لە شەو تىپەرى.. بە خۆم وت: ناي شەرم لە خوداي پەرومردگار ناكەى؟! تۆ لىرمدا رېپوارو نامۆيت، لەبەردەم ھىزو دىسەلاتى خوداي گەورمدايت، لەگەل ئافرىمىكى گاورد سەرىپىجى خوداي پەرومردگارت دىكەيت؟!

چاوكەنم بۇ ئاسمان بەرزكردەوھو وتى: خودايە خۇت بە شايدەبە لەبەرخاتى تۆ

لەگەڵ ئەم ئافەرمته گاورمدا داوێن پاك دەبم، پاشان لە جێگەكەم هەڵسامو چووم بۆ جێگەیهكى تر..

كاتێك ئافەرمتهكه ئەمەى لێبینیم.. هەڵساو رۆشت، بۆ بهیانی چووم بۆ دوكانهكه‌مو نزیك چێشته‌نگاو هاته‌وه بۆ لامو زۆر توورە بوو.. سوێند به‌ خودا رۆخسارى وەك مانگ وابوو.. كاتێك بینیم، لە دلى خۆمدا وتم: تۆ كۆیت تا لە بەرامبەر ئەم ئافەرمته جوانه‌دا به‌ شەرمو حەیا بیت؟! تۆ ئەبویه‌كریت؟! عومەریت؟! جونه‌یدی خودا به‌رستیت؟! یان حەسەنى دنیا نەوێستیت؟!

زۆر خەمو خەهه‌تم خواردو حەسرەتم بۆ هەلکێشا.. كاتێك رۆی، به‌یومەندیم به‌ پیرمەزنه‌كه‌وه گرده‌وهو پێم وت: شەویكى تر بۆم به‌ینه‌وه..

پیرمەزنه‌كه‌ وتی: سوێند به‌ خودا بۆت ناهێنم به‌ سەد دینار نەبێت..

وتم: باشه‌.. هەول و كۆششێكى زۆرمدا هەتا پارەكەم كۆكرده‌وهو دام پێی..

لە شەوى دووه‌مدا لە ماله‌وه‌ چاوێم دەكرد، كاتێك هات، وەكو مانگ وابوو.. لە لام دانیش، دووباره‌ ترسى خودا داگیرتم.. چۆن لەگەڵ گاورێكى بێباومردا سەرپێچى خودا بكەم.. لە ترسى خودا وازم لێهێنا..

بۆ به‌یانی چووم بۆ دوكانو بیرو هۆشو دلى دەرروونم هەر لە لای ئەو بوو.. لە چێشته‌نگاودا به‌ لامدا تێپەرىو زۆر توورە بوو..

كاتێك بینیم، زۆر سەرزەنشتى خۆم كەرد، كە وازم لەو ئافەرمته‌ جوانه‌ هێناوه‌.. زۆر به‌ داخ بووم بۆی.. هەم‌دیسان داوام لە پیرمەزنه‌كه‌ كرده‌وهو ئەویش وتی: یان به‌ پێنج سەد دینار بۆت دەهێنم، یان دەبێت به‌ داخو حەسرەتی‌هه‌و به‌مریت..

وتم: باشه‌.. ویستم دوكانو شتومەكه‌كانم بفرۆشمو پێنج سەد دیناره‌كه‌ى بدەم.. كاتێك من لەم حاله‌ته‌دا بووم بانگه‌هێرێك لە خاچ په‌رسته‌كان لە بازاردا هاوارى دەكردو دەیوت: ئەى كۆمه‌لى موسلمانان، ئەو ئاگربه‌سته‌ى لە نیوان ئێمه‌و ئێوه‌دا هەبوو هەلومشایه‌وه‌و ته‌واو بوو، بازگانه‌ موسلمانەكانیش ماوه‌ى يەك هەفته‌یان مۆلەته‌ لێره‌.. منیش ئەو كەل و په‌لانه‌ى كە ما‌بووم، كۆم كرده‌وه‌و به‌ ناخو حەسرەته‌وه‌ شامم به‌جى هێشت، پاشان دەستم كەرد به‌ كڕینو فرۆشتنى كەنیزه‌ك، به‌و هیوايه‌ى خۆشه‌ویستى ئەو ئافەرمته‌ لە دلم دەرپێتو بیرم بچێته‌وه‌..

سێ سالی تێپەرىو پاشان شەرى (حطین) ر‌وویداو موسلمانان زه‌ویه‌ داگیركراو‌ه‌م‌كانیان گێڕایه‌وه‌ بۆ ژێر دەسه‌لاتى خۆیان..

ر‌ۆژێك داواى كەنیزه‌كێكىان لێكردم بۆ ناصر پادشا.. منیش كەنیزه‌كێكى زۆر جوانم لە لابوو.. به‌ سەد دینار لێیان كڕیم.. نه‌وه‌د دیناریان پێدامو ده‌ دیناریان لا مايه‌وه‌..

ناصر پادشا وتى: بيبهن بۇ ٲو خانوودى ئافرمته فهرمنگيهكانى لٲيهو له باتى ٲو ده ديناره با پهكٲيكيان ههلٲزٲرٲت..

كاتٲك دمرگايان لٲكردمهوه.. ئافرمته فهرمنگيهكهى شامم بينى، ٲوم ههلٲزارد.. كاتٲك چووينهوه بۇ مالهوه ٲٲم وت: ئايا دهمناسيت؟

وتى: نهخير!!

وتم: من بازرگانه كهتان فرؤشهكهم، ٲو كهسهى كه سهو پهنجا دينارت لٲسهندمو پاشان وت: به ٲٲنج سهو دينار نهٲٲت، ٲٲم دلخؤش نابٲت، ٲهومتا ئٲستا تؤم به ده دينار دمستكهوت..

ئافرمتهكه وتى: ﴿أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله﴾ و زؤر به باشى موسلمان بوو، پاشان مارهم كرد.. پاش ماوميهك دايكى سندوقيكى بۇ نارد.. كاتٲك كردمانهوه، دوو پهړؤى ٲٲچراوهى تٲدا بوو.. پهكهميان پهنجا دينارو دووميان سهو دينارى تٲدا بوو.. ههرومها ٲو جلو بهرگانهشى تٲدا بوو كه لهبهريدا بينى بووم.. ٲو ئافرمته دايكى ٲم منداله سٲى ٲٲستانهيه.. ههر ٲهويش بوو نان و خواردنى ئٲوارهى بۇ ناماده كردبوون..

بهٲى.. ههر كهسٲك لهبهر خاترى خودا واز له شٲك بهٲٲٲت.. خوداى كهوره به شٲكى باشر پاداشتى دمداتهوه.. ههنديك جار مروؤ دمٲوانٲت خؤى له خهٲكى بشارٲتهوه.. بهلام چؤن دمٲوانٲت خؤى له خوداى پهرومردگار بشارٲتهوه، كه هيچ كارٲكى نهٲنى و ئاشكرائى ون نابٲت..

له كؤندا لهبهر زؤرى جهنگهكان له نٲوان موسلمانانو دوژمنهكانيان، دٲليان لهيهكتر دمگرت، موسلمانان له ٲهوانو ٲهوانيش له موسلمانان، بهلام جياوازييهكى كهوره له نٲوان ههلسوكهوتى موسلمانانو دوژمنهكانيان لهگهل بهندى ديلهكان ههبوو..

ٲهومتا كاتٲك ديلهكانى جهنگى بهدريان هيئا، ٲٲغهمبهرى خودا ﷺ فهرمانى به هاوهلان كرد، لهگهلان باش بن.. كاتٲك دميان بينى ههنديك له دٲلى بٲياومرٲان جلو بهرگيان كؤن و دراو، ٲٲغهمبهرى خودا ﷺ فهرمانى دمكرد، كه جلو بهرگى لهوهى خؤيان باشريان ٲٲبدمن.. پهرومردگار يش دمفهرموٲت: ﴿رَبِّطْهُمْ بِالْأُفْئَامِ عَلَىٰ حَبْلٍ مِّنْ سَبْكِنَا وَيَسْمَاوَسِيرًا﴾ (الٲسان. واته: (ههرومها نان و خؤراك دمبهخشن، ٲهگهرچى خؤشهويستيش بٲٲ لايان، به همزارو همتيوو ديلهكان).. بهندى ديلهكان بٲياومرٲشن، كهچى له قورئاندا هاتووه كه چاكهيان لهگهل بكرٲت..

ٲو هاوهلانهى پاسهوانى ديلهكانيان دمكرد، خواردنه باشهكهيان وهك شيرو خورما، دمدا به ديلهكانو خؤيان نانه وشكهكهيان دهخوارد.. چاكهيان لهگهل كؤمهٲك بٲياومردا

دمکرد، که تا کهمٲک ٲٲش ٲهو گاته دستیان له خوٲنی موسلماناندا بوو.. دٲلی ههر دوولا وهکو خزمه تگوزار ههٲس وکهوتی له گهل دمکراو ٲاخرمه کانیش دمکران به کهنیزهک، بهٲام ٲاینی ٲیرۆزی نیسلام به چهندن ٲٲگه ههولٲ نازادکردنی ٲهو کهسانه‌ی داوه، له جهنگی به‌دردا که ٲٲغه‌مبه‌ری خودا ﷺ فه‌رمووی: ههر دٲٲٲک ده مندالی موسلمانان ٲٲری خوٲندنو نوسین بکات، نازاد دمکریٲ..

ههر موسلمانٲکیش به ههٲه کهسٲک بکوژٲٲ، ٲٲوٲست بوو به‌ندمه‌یهک نازاد بکات.. ٲه‌گهر کهسٲک له ٲۆژانی ٲه‌مه‌زاندا له‌گهل هاوسه‌ری خوٲدا کوٲٲٲٲه‌وه، ٲٲوٲسته به‌ندمه‌یهک نازاد بکات..

ٲه‌گهر کهسٲک سوٲندٲکی خواردو نه‌ٲبرده سه‌ر، ٲه‌گهر بوٲ گرا ٲٲوٲسته به‌ندمه‌یهک نازاد بکات..

ٲٲغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌رموٲٲ: ((ههر کهسٲک به‌ندمه‌یهک نازاد بکات، ٲه‌رومردگار له ناگری دۆزه‌خ نازادی ده‌کات))..

نیسلام ٲٲگه‌ی به‌گرتنی دٲلو ٲاشان کردنیان به‌خزمه‌تگوزار داوه، بهٲام له هه‌مان کاتدا فه‌رمانی کردوو به‌وه‌ی که ده‌ٲٲٲ به‌شیومه‌یه‌کی جوانو چاک ههٲس وکهوتیان له‌گهل بکریٲ ٲاشتریش داوا ده‌کات له‌به‌ر خاتری خودای ٲه‌رومردگار نازاد بکریٲ.. ٲٲغه‌مبه‌ری خودا ﷺ له سه‌ره‌مه‌رگدا زۆر ٲهم فه‌رموودمه‌یه‌ی دوباره دمکرده‌وو ده‌یفه‌رموو: (الصلاة الصلاة وماملکت اٲمانکم). رواه البخاری. واته: (ٲاگاتان له نوٲزه‌کانتان و ژٲرده‌سته‌کانتان ٲٲٲ)..

ده‌ی توخوا جٲاوازییه‌ک له نیوان ههٲس وکهوتی موسلمانانو ههٲس وکهوتی ٲٲٲاوه‌رانی ٲه‌مه‌رۆ له‌گهل به‌ندی و دٲله‌کاندا بکه‌ن..

ٲه‌مه‌ریکا چی به‌گیراوانی به‌ندیخانه‌کانی ٲه‌بوغریٲ نه‌کرد له عٲراق؟! به‌شیومه‌یه‌ک ههٲس وکهوتی له‌گهل کردن، به‌ٲووت کردنه‌وو چه‌ندان جوٲری سزاو نازاردان، که ٲه‌نجامدانی ٲهو کارانه به‌رامبه‌ر نازه‌لٲش دروست نیه!! دروست نیه له‌گهل کوٲمه‌له به‌رازٲکیشدا به‌و شیومه‌یه ههٲس وکهوت بکریٲ، له‌گهل ٲه‌وشدا زۆریک له‌و به‌ندیانه کهسانی ٲۆشنبٲر بوون، چه‌ندانیان قورٲانیان له‌به‌ربوو، چه‌ندانیان ٲزیشکو مامۆستای زانکو بوون..

ٲهی جٲان له به‌ندیه‌کانی گوانتانامۆ نه‌کرد؟! له شوٲنٲٲکدا به‌ندیان کردوون، نازه‌لٲشی تیادا به‌ند ناکریٲ!! خو ٲه‌گهر سه‌گیان به‌و شیوانه به‌ند بکرایه، چه‌ندن ٲٲکخراوی مافی نازه‌لان، له به‌ناوبانگترین دادگاکانی جٲهان سکالایان تۆمار ده‌کرد!! ٲهی جوله‌که چی به‌به‌ندیه‌کانی فه‌له‌ستین ناکات؟!

دهی سهیری جیاوازی هه‌ئس و کهوتی موسلمانان و بی‌یاوهران له‌گه‌ئ به‌ندیه‌کاندا بکه، به‌راستی په‌رومردگار جوانی فهرمووه: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (١٧) ﴿الأنبياء. واته: ((ئهی موحه‌مه‌د ﷺ)) ئیمه تۆمان ره‌وانه نه‌کردوو ته‌نها بۆ ئه‌وه نه‌بیت که ببیته ره‌حه‌متو به‌ره‌مه‌ت بۆ هه‌موو جیهانه‌کان (جیهانی ئاده‌میزادو گیاندارو پرووه‌کو په‌ری...هتد))..

به‌ئ.. هه‌ر که‌سێک له‌به‌ر خاتری خودا واز له‌ شتێک به‌یئت.. خودای گه‌وره به‌ شتیکێ باشتر پاداشتی ده‌داته‌وه.. هه‌ندیک جار مرۆف ده‌توانیت خۆی له‌ خه‌لکی به‌شاریته‌وه.. به‌لام چۆن ده‌توانیت خۆی له‌ خودای په‌رومردگار به‌شاریته‌وه، که هیچ کاریکی نه‌یتی و ئاشکرای ئی و ن نابیت..

ئه‌مپۆ به‌لاو گونا‌هو تاوان زۆربوووه ئه‌نجامدانیان ئاسان بووه.. له‌ بازارو زانکۆو نه‌خۆشخانه‌کان، ئافرمتی پرووتو نابۆشته زۆر زۆر بوون.. هه‌ر که‌سێک بیه‌ویت چاو بگێریتو سه‌یری له‌شو لاری ئافرمتان بکات، زۆر به‌ ئاسانی دمستی ده‌که‌ویت، کاره‌که له‌ومدا نه‌ماوه له‌ زانکۆو نه‌خۆشخانه‌کان، زۆر له‌وه زیاتریش ئاسانکاری بۆ کراوه ده‌کریتو ئافرمتانو پیاوانی بی‌گانه، وکو که‌سی یه‌کتر هه‌ئس و که‌وت ده‌که‌نو دمست ده‌خه‌نه دمستی یه‌کترمووه له‌وانه‌شه یه‌کتیش ماچ بکه‌ن، هه‌ر بۆیه به‌لاو تافیکردنه‌وه‌کان زۆر گه‌وره بوون، له‌م پۆژمدا هه‌ر کو‌رو کچیکێ گه‌نج، ده‌یان‌توانی کاریک ئه‌نجام بده‌نو له‌به‌ر خاتری خودای گه‌وره، ئه‌و کاره نه‌که‌نو وازی لێبێنن، به‌ دنیاییه‌وه خودای گه‌وره فهرموویان بۆ ده‌کاته‌وه پاداشتیان به‌ باشتر ده‌داته‌وه..

په‌رومردگار له‌ پاك داوینانمان بژمیره‌و خۆمانو مالو مندالو که‌سوکارمان له‌ خراپه‌و تاوانو به‌لاو تافیکردنه‌وه‌کان بپارێزیت.. آمین..

عهشقو ئه وىنى هاوه ئىك..

* له سەردەمى نەقامىدا، له نىوان هاوه ئىك ئاڤرمىتىكدا پەيەمەندى خۆشەويستى ھەبوو.. ئەم هاوه ئە بەرپزە کاتىك موسلمان بوو، وازى لەو پەيەمەندىيە ھىنا، بەلام رۆژىك كەوتە ھەلۆستىكى زۆر ڤورسو گرانەو ھەم دەيتوانى چى بوو پت لەگەل ئەو ئاڤرمەتەدا بىكات..

بابزانىن ئەو هاوه ئە كى بوو؟ چىرۆكى ئەو ئەو ئاڤرمەتە چى بوو؟

پەرومردگار چۆن يارمەتيداو پاراستى؟

ڤورئانى پىرۆز لەو بارمىەو چى ڤەرموو؟

ئەو هاوه ئە بەرپزە، مەرسەدى گورى ئەبى مەرسەد ﷺ بوو.. کاتىك پىڤەمبەرى خودا ﷺ لە مەككەو كۆچى كرد بۆ مەدىنەو لەو شارە جىگىر بوو، ھەندىك هاوئل لە ھەندىك بواردا دەرکەوتن، ھەيان بوو لە لەبەرکردنى ڤورئانو ڤەرموودەدا دەرکەوت، ھەيان بوو لە نوسىن و ھەيان بوو لە ھونەرەكانى شەرو جەنگدا دەرکەوت..

ئەم هاوه ئە بە ئازايەتى و جەستەى بەھىزى دەرکەوت، راستە وەكو ئەبوھورەيرە ﷺ لە زانست و زانىارىدا شارەزاو زىرەك نەبوو، بەلام لە شتانىكى تردا زۆر لىھاتوو بوو.. جارنىكان پىڤەمبەرى خودا ﷺ بۆ رزگارکردنى ھەندىك دىلو دەست بەسەرى موسلمانان دىنپىرئىت بۆ مەككە، ئەم هاوه ئە يەكە يەكەيان دەخاتە سەر پىشتى و دوورىان دەخاتەو ھەم پاشان كۆتەو بەندى دەست و قاچيان دەكاتەو ھەم بەرەو شارى مەدىنە بەرپىيان دەكات..

جەنگى ڤورمىش و موسلمانان بەردەوام بوو، ڤورمىش بەردەوام دىووست ھەلکوتىتە سەر موسلمانان و خۆيان و سەرەست و سامانىان بڤرپنن..

جارنىك لە جاران ھەندىك لە بىباومراني ڤورمىش دىن بۆ نزيك شارى مەدىنەو كۆمەللىك لە وىترى موسلمانان و ئاڤرمىتىكىش دىڤرپنن، لە نىوان وىترەكانىشدا وىترەكەى پىڤەمبەرى خوداشيان ﷺ تىدا دىبىت، بەلام سوپاس بۆ خودا، ئاڤرمەتەكە سوارى وىترەكەى پىڤەمبەرى خودا ﷺ دىبىت و ھەلپىت و رزگارىان دىبىت، بەردەوام بىباومراني ڤورمىش دەست دىڤرپيان بۆ سەر موسلمانان دەگرد، پەرومردگار پىش دىڤەرمووت: ﴿فَمَنْ أَعَدَّى عَلَيْكُمْ فَأَعِدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا أَعَدَّى عَلَيْكُمْ﴾ .. ﴿البقرة. واتە: (جا ئەوەى كە دەست دىڤرپى دەكاتە سەرتان، ئىووش ماڤتان ھەيە بە ڤەدەر دەست دىڤرپىيەكەى ئەو، تۆلەى خۆتان بکەنەو)﴾.

ھەروەھا دىڤەرمووت: ﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا﴾ .. ﴿الشورى. واتە: (جا تۆلەى ھەر

تاوانیک به نه‌ندازدی تاوانه‌ک‌یه بی زیادو کهم)..

رۆژێک مەرسەدە (ع) بۆ ئازادکردنی یەکیک لە موسلمانان دمه‌کووتە ڕێ بۆ شاری مەککەو کاتیکی دمیەوێت بچێتە ئەو ماله‌وه که موسلمانەکی تیا دا بەند کراوه، ئەو ئافرەتە دمی‌نی‌ت که لە سەردەمی نەفامیدا یەکتریان خوش و یستوووه پەيوەندیان بیکه‌وه هەبووه..

ئافرەتەکه ناوی عەناق دمی‌ت، مەرسەدە (ع) لە سیبەری مانگەشەوی دیوارێکدا خۆی دەشارێتەوه، بەلام عەناق دمی‌نی‌ت و پێی دەلێت: مەرسەد سلاوت لێ بیتو چۆنی.. مەرسەد (ع) بێدەنگ دمی‌ت و هیچ نالێت..

ئافرەتەکه ئەمجارمیان دەلێت: مەرسەد دەی وەرە با ئەمشەو بەیەکه‌وه بەسەر بەرین.. مەرسەد (ع) دەلێت: ئەی عەناق خودای گەوره بەدرموشتی حەرامو قەدەمغە کردوو.. لە شەوداو لە نیوان دیواره کۆنەکانی مەککەداو لە بێناگایی ئەو خەلکەدا، مەرسەد (ع) دمی‌توانی ئەو‌ی ئارم‌زووی دمی‌وێت ئەنجامی بدات، بەلام دەلێت: عەناق ئەو کارە تۆ داوای دمه‌ک‌یت، حەرام‌وه قەدەمغە کراوه!!

ئافرەتەکه جاریکی تریش دەلێت: دەی وەرە.. ئەگەر نا، هاوار دمه‌ک‌م.. مەرسەد، کاتیکی دمی‌وێت رابکات، ئافرەتەکه هاوار دمه‌ک‌اتو دەلێت: ئەی خەلکانی قورمیش.. ئەو کەسێکە دمی‌وێت، بەندی‌یه‌که‌تان بفرێنێت.. قورمیشی‌یه‌کان کۆدەبنەوه، بەلام مەرسەد (ع) بە خیرایی خۆی لەناو کێلگەو باخچەیه‌کدا دەشارێتەوه، تا ئەوان دوور دمه‌ک‌ونه‌وهو دووبارە ده‌چیتەوهو موسلمانەکه ڕزگار دمه‌ک‌ات..

ئایا ئەو ئەزاییەتی نیه؟!

کاتیکی که قورمیش بەدەم هاواری ئافرەتەکه‌وه هاتن، مەرسەد (ع) نەگەراییه‌وه بۆ لای بێغەمبەری خودا (ع) و بۆ: ئەی بێغەمبەری خودا (ع) هەر باش بوو خوشم ڕزگارم بوو، بەلکو ئەو کارە بۆی هاتبوو، تا بە تەواوی جێبەجێی نەکرد، نەگەراییه‌وه..

دوای چەند رۆژێک هەردووکیان گەیشتنەوه مەدینە، لەبەر ئەو‌ی نیوانی مەککەو مەدینە پێنج سەد کیلۆمەتر دووره.. هەردووکیان شیوو دۆلەکانیان بە پێ، یان بە وشر دمی‌ری.. مەرسەد (ع) بە درێژایی ڕێگە، خەیاڵی لای ئەو ئافرەتە بوو.. هۆشو بیری لای عەناق بوو.. عەش‌قو ئەوینی رابوردوو لە دایدا گەشایه‌وهو رابوردوو بیری‌که‌وتهوه، بەلام دمی‌زانی پەرورەدگار بەدرموشتیو زینای حەرام کردوو..

کاتیکی گەیشتنەوه مەدینە، موسلمانە ڕزگار کراوه‌که پۆیشتەوه بۆ ناو کەس‌وکاریو مەرسەدیش (ع) پۆیشت بۆ لای بێغەمبەری خودا (ع) و پووداوه‌کهی بۆ گێراییه‌وهو باسی پەيوەندی خۆشه‌ویستی نیوان خۆیو عەناقیشی کرد، پاشان وتی: ئەی بێغەمبەری خودا (ع) عەناق مارە بکه‌مو بیخو‌ازم؟

پښخه مبهري خودا ﷺ هه رموي: نهى مه رسه د.. په رومردگار زيناى حه رام كړدوو.. مه رسه د ﷺ بډهنگ بوو، پاشان دووباره وتى: نهى پښخه مبهري خودا ﷺ ماره ي بكه م؟

نښتر په رومردگار هم نايه ته پيرؤزه ي ناره خواروه كه دمهرمويت: ﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ (٢) النور. واته: (پياوى زيناكهر ته نها نافرمتي زيناكهر ياخود موشريك ماره دمكات، نافرمتي زيناكهر يش ته نها پياوى زيناكهر ياخود موشريك ماره ي دمكات، (هاوسه ريتي پياوانو نافرمتانيك كه به رده وامن له سهر زينا)، نه وه له سهر نيمانداران حه رام كراوه)..

په رومردگار بابيه كه ي په كلايي كړدوه.. هر بؤيه كاتيك كه سينك پروبه پروي تاهي كړدنه وهو كيشه يه ك دمبيت، هر ومكو مه رسه د ﷺ پښويسته پرسو را به كه ساني شاره ز بكاتو رايان ومريگريت.. مه رسه د ﷺ كاتيك زاني دل ودمروني بهو نافرمته وه سهرهاله، هات بو لاي پزيشكي دلانو وتى: نهى پښخه مبهري خودا ﷺ هاتوومه ته به رده ستو كيشه يه كي سؤزداريم هه يه، كيشه كهش خؤشه ويستيه، دهمه ويت فلانه نافرمت ماره بكه م.. پښخه مبهري خوداش ﷺ راسته وخؤ ناگاداري دمكات، كه نهو كاره دروست نيهو حه رامه..

ليرمدا پرسياريك دپته ناروه، نهو يش نهوميه: ماناي هم نايه ته پيرؤزه چيه؟ ﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً...﴾ (٢) النور. واته: (پياوى زيناكهر ته نها نافرمتي زيناكهر ياخود موشريك ماره دمكات)..

نايا هم نايه ته چارميه بو كيشه يه كي دياريكراوو تايبه ت؟ يان بو نيمه شه؟ ماناي نايه ته كه بهم شيوه يه يه، كاتيك نافرمتيك رازي دمبيت شوو به پياويكي زيناكار بكات، نهو نافرمته ش به رده وام ومكو نه وه وايه زينا بكات، مادام نهو پياوه نه گه راپيټه وهو په شيمان نه بوويټه وه، به لام نه مهش ماناي نه وه نيه كه نافرمته كه، گوناھي ومكو گوناھي نافرمتيكي زيناكاره!!

نه خير، به لكو مبه ست نهوميه، نهو پياوه زيناكاره، جياوازي له نيوان خيزانه كه ي خؤي و نهو نافرمتانه دا ناكات كه به رده وام زيناپان له گهل دمكات، جياوازيه كهش ته نها نهو مند ميه كه گريټه ست يكي شهرعي له نيوان نهو خيزانه كه يدا هه يه و بهس..

به ههمان شيوه ش كاتيك پياويك رازي دمبيت، نافرمتيكي زيناكار ماره بكاتو بيخوازيټ، نهو يش ومكو زيناكار وايه، چونكه نافرمته كه چؤن په يومندي له گهل ميرده كه يدا هه يه، ناواش په يومندي له گهل پياواني ترده هه يه، هر بؤيه دروست نيه پياوى موسلمان نافرمتي لهو جؤره ماره بكاتو بيه نيټ، مه گهر به ته واوي په شيمان پيټه وهو بگه رپټه وه، په رومردگار يش دمهرمويت: ﴿عَفَا اللَّهُ عَنْ سَلْتٍ وَمَنْ عَادَ فَيَنْقِمُ اللَّهُ مِنْهُ...﴾ (١٥) المائدة. واته: (له راپوردووشدا هه رجي لهو بابيه تانه روويداوه،

خودا قهله می چاوپوشی به سهردا هیئاده، جا نهودی نهم هه لانه دووباره بکاته وه خودا تۆله ی لیده سبیت)..

پهرومردگار له هاوه لاندانیش خوش دمبیت، نه گهر که سه که به پراستی و به تهواوی بگه پته وه، چ جای زینا!!

هاوه لاند کاتیک شتیکیان بۆ دروست دهبوو، په کسهر دهچوون بۆ خزمهت پیغه مبهری خودا ﷺ و داوا ی چارمه سهری کیشه که یان لیده کرد..

زانایانی پیشووش هه مان پێگه ی هاوه لانیان گرتوه، نه بوحه نیغه کاتیک کیشه یه کی هه بووايه، مامۆستا که ی ناگادار ده کرده وه.. قوتابیه کانی نیمامی نه حمه دو نیمامی شافعی ش به هه مان شیوه کیشه کانیان ده خسته بهردهم مامۆستا کانیان و داوا ی چارمه سهریان لیده کردن.. پهرومردگاریش دمفه رمویت: ﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ ۚ﴾ النساء. واته: (ههر کاتیک هه والیکیان بۆ دیت دمرباری ناسایش و هیمنایهتی، یاخود ترس و بیم، بلای ده که نه وه (بیر له سه رنه نجام ناکه نه وه)، خو نه گهر نه وه هه والیه یان بلای نه کردایه ته وه و بیانگیرایه ته وه بۆ لای پیغه مبهری خودا ﷺ، یان بۆ لای کاربه دهستانی که له خویان، نه وه نهوانه ی که له نهینی هه والیه کان تیده گهن و ده کۆلنه وه، نهینی و رازه کانیان لیده مرده یینا)..

پهرومردگار فه رمان ده کات، نه گهر کیشه و دوودلیه ک دروست بوو، نه وا پیویسته بگه پینه وه بۆ لای پیغه مبهری خودا ﷺ نه گهر له زیاندا بوو، ههر وه کو هاوه لاند به و شیوه یان ده کرد، خو نه گهر پیغه مبهری خودا ﷺ له زیاندا نه مابوو وه کو نیستا، نه وا پیویسته بگه پینه وه بۆ لای زانایان و کاربه دهستانی شارمزاو دیندار..

* نه وه تا حه نزله ش ﷺ کاتیک شتی که له دلیدا دروست دمبیت و دمیه ویت بجیت بۆ لای پیغه مبهری خودا ﷺ و له پێگه تووشی نیمامی نه بوبه کر ﷺ دمبیت و پی ده لیت: نه بوبه کر، حه نزله تووشی دمردی دوو پرووی بووه..

نیمامی نه بوبه کر ﷺ دمفه رمویت: چۆن چۆنی؟!

حه نزله ﷺ ده لیت: نه بوبه کر کاتیک له خزمهت پیغه مبهری خودام ﷺ و باسی به هه شت و دۆزه خمان بۆ ده کات، دلان نهرم دمبیت و وامان لیدیت، ده لیتی به چاوی سه ر به هه شت و دۆزه خ دمبین، به لām کاتیک له لای پیغه مبهری خودا ﷺ دمرۆین و ده چینه وه بۆ ناو مال و مندالمان، زۆرێک له فه رموودمه کانی پیغه مبهری خودامان ﷺ بیر ده چینه وه..

نیمامی نه بوبه کر ﷺ کاتیک گوئی له م قسانه دمبیت، ده لیت: نهودی تۆ ههستی پیده که ییت و دمیلتیت، منیش هه مان هه ستم هه یه و ههستی پیده که م، کاتیک له لای پیغه مبهری خودام ﷺ دلم زۆر نهرمه، به لām کاتیک ده چمه وه ناو مال و مندالم، نه و

دل نهرمیه نامینیت..

به پریزان نهم حاله ناساییه، نهگهر مروف کاتیک نوژ بکات، یان قورئان بخوینیت، دلی نهرم ببیتو نیمانی زیاتر بیت، به لام دواى نوژو قورئان خویندنهکه، حاله تی وهکو پیشووی لیبتتهوه، له بهر نهوهی ژینگه وهروبهری کاری تیدمهکنو لهوانهیه دل نهرمیه کهی کهم بکات..

نهمرو پهیوهندی کردن به زانایانهوه زور کاریکی ناسانه، مهرجیش نیه پهیوهندی به زانایهکی به ناویانگه وه بکهیت، گرنهگ نهومیه نهو زانایه شارمزا بیت، با به ناویانگیش نه بیت..

به بهر حال نه بو بهکرو هه نه زه له دهچن بو لای پیغه مبهری خودا ﷻ و بابته کهی بو باس ده کهن..

پیغه مبهری خودا ﷻ پیاپیان دمفه رمویت: ((نهی هه نه زه له سویند به خودا نهگهر نهو کاته ی له لای من دمرو، وهکو نهو کاته واین که له لای من، نهوا فریشته کان له جیگه و ریگه کانتاندا چاکی و چونی و سلاویان لیده کردن))، پاشان فهرمووی: نهی هه نه زه له نهو حاله ته سات ساته، واته: ساتیک گریان و ترسان، ساتیک پیکه نین و خوشی.. ههر بویه پیویسته کیشه کان له دمرووندا نه هیلینه وهو دمریان برین، نه وهتا نهگهر هه نه زه له ﷻ باسی کیشه کهی نه کردایه، لهوانهیه له دمروون و ناخیدا گهورمتر بووایه وه بهرو دوو رووی راسته قینه بچووایه، به لام به دمربینی کیشه کهی له لای پیغه مبهری خودا ﷻ، له ساتیکی زور کهمدا کیشه کهی چاره سهر بوو..

پیویسته وهکو مه رسه د ﷻ بین، کاتیک شتیک له دلماندا دروست بوو، دمربیرین و به دواى چاره سهردا بگه پین.. کاتیک کچیک، یان کوپیک شتیک له لا دروست دمبیت، پیویسته بچه لای کهسانی شارمزاو خاوهن متمانه و کیشهکانی خویان بچه نه روو، بو نهوهی چاره یه بۆ کیشهکانیان بدۆزنه وه.. نهو که سانهش که قسه یان له لا دمکرت، پیویسته متمانه ی خویان له دهست نه دهن و نهینی خه لکی له لای کهس نه درکین..

بهرومردگار له هه له و تاوان و گونا ه بمان پاریزیت و امان لی بکهیت، بو خومان و بو خه لکیش سوودمه ند بین.. آمین..

* خودای گهوره دهفهرمویت: ﴿وَسَارِعًا إِلَىٰ مَنَافِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾ (۳۳) الَّذِينَ يُفْقَرُونَ فِي الشَّرَاءِ وَالْبَيْعِ وَالْكُفْلِ وَالْمَوَافِقِ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُخْسِرِينَ ﴿۳۴﴾ آل عمران. واته: (پیشبرکی و په له بکهن، تا دهگه به لیخو شېوونی پهرومردگارتان و بههشتیک، که پانتاییه که ی ناسمان و زموی گرتوته و ده ناماده کراوه بۆ پاریزگارن * نهوانه ی له خو ش و ناخو شیدا، له هرزانی و گرانیدا، مال و سامانیان دمه بخشن و ړقو کینه ی خو یان دمخونه و ده له خه لکی خو ش دمېن و لیبوردهن، پهرومردگاریش چاکه کارو چاکه خوازانی خو ش دمویت)..

* خوشک و برای نازیز: ته مهن و ژپانی دنیا و هکو په ړتوکیک وایه، به لām نه و په ړتوک ته نه ا په ک چاپی هه یه و جاریکی تر چاپ ناکړته و ده..

* نوسه ریکی ش ده لیت: خو زگه مرو ف له دنیا دا دوو ته مهنی دېوو، بۆ نه و دی نه زموونه کانی ته مهنی په که می له ته مهنی دوو میدا به کار به ینایه، به لām به دلناییه و ده نه و خو زگه یه داریکی بی بهرو بی بهرو بوومه، که واته با له خه می خو ماندا بین و پشتیوان به خدا نه یه لین ته مهنمان بی هو و ده به فیرو بجیت..

و مرگیز..